

Zpráva o činnosti Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025

**Hvězdárna
a planetárium Brno**
Kráví hora 2, 616 00 Brno

+420 541 32 12 87
e-mail@hvezdarna.cz
www.hvezdarna.cz

IČO: 00101443
DIČ: CZ00101443
ID datové schránky: i7hkna

Hvězdárna a planetárium Brno, příspěvková organizace

Kraví hora 2, 616 00 Brno

IČO: 00101443

DIČ: CZ00101443

Bankovní spojení: KB Brno – město, číslo účtu 9633621/0100

ID datové schránky: i7hkkna

Organizace je zapsána v obchodním rejstříku vedeném u Krajského soudu v Brně v oddílu Pr, vložka 17. Hvězdárna a planetárium Brno, příspěvková organizace, je plátce DPH.

telefon: +(420) 541 32 12 87

e-mail@hvezdarna.cz

<http://www.hvezdarna.cz>

zeměpisná šířka: 49°12' 14,9"

zeměpisná délka: 16°35' 1,8"

nadmořská výška: 305 m n. m.

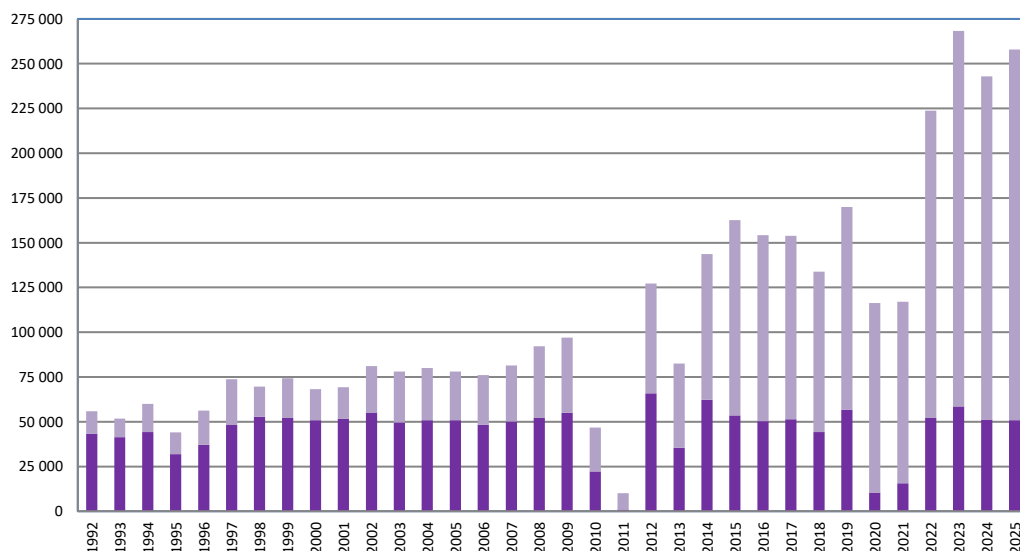
Hvězdárna a planetárium Brno je příspěvkovou organizací zřízenou statutárním městem Brnem. Na provoz Hvězdárny a planetária Brno přispívá Jihomoravský kraj.

POHLED ŘEDITELE

V roce 2025 jsme uspořádali **1 661 akcí**, které navštívilo **257 947 návštěvníků** (v roce 2024 1 756 / 242 850, v roce 2023 1 793 / 268 324). I přes uzavření klíčového sálu digitária, ve kterém jsme od 2. ledna do 17. února 2025 opravovali projekční plochu, a dlouhodobou rekonstrukci přístupové tepny – ulice Údolní, po níž teprve od 14. prosince 2025 začala jezdit klíčová „čtyřka“, zůstaly naše aktivity i návštěvnost v „černých“ číslech. Navíc se nám podařilo kromě již zavedených akcí realizovat celou řadu novinek, hojně kopírovaných podobnými institucemi po celé České republice. A nejen jimi.

Dramaturgický vývoj, požadavky zřizovatele, ale také zájem veřejnosti ve svém důsledku vedly k situaci, kdy můžeme bez falešné skromnosti říci, že se z nás stala **science-eventová „agentura“**. Ta v pětadvaceti lidech a s velmi omezeným rozpočtem efektivně organizuje většinu klíčových populárně-vzdělávacích akcí na jižní Moravě, někdy i v rámci celé republiky.

Na první pohled se jedná o kuriozitu, kterou ale ve skutečnosti považujeme za významné ocenění naší snahy i snahy všech našich předchůdců. Historie Hvězdárny a planetária Brno inspirovala Pavla Tomeše k sepsání černé komedie o smrti **Až na ten konec dobrý**. Kniha, oceněná cenou Magnesia Litera 2022, se v únoru 2025 dočkala ztvárnění v Městském divadle Brno a začalo se chystat její filmové zpracování. Co více si přát, než se fakticky stát legendou?

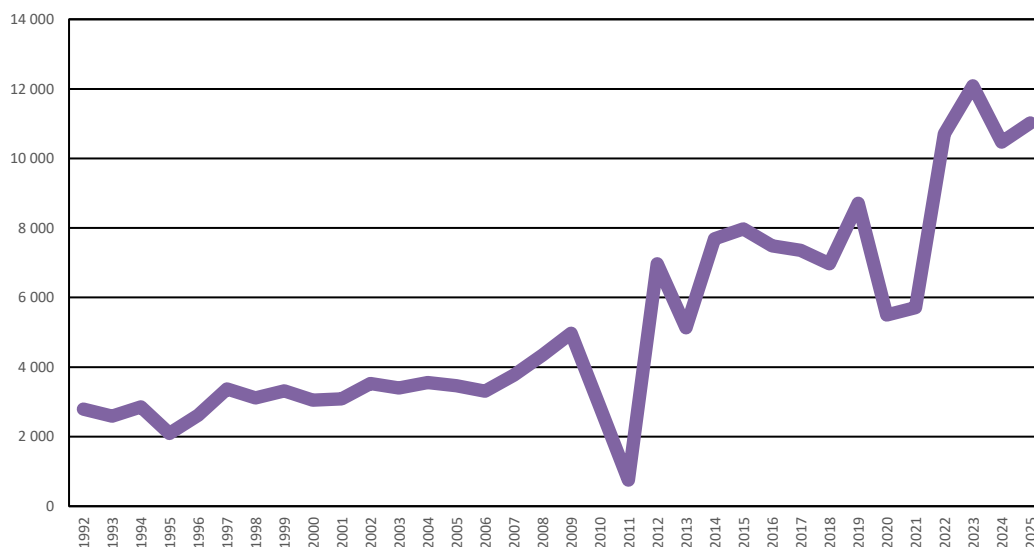
Počet návštěvníků Hvězdárny a planetária Brno v letech 1992 až 2025 – vzdělávací pořady pro školu (tmavá část sloupce) a představení pro veřejnost (světlá část sloupce). Propad v letech 2010 a 2011 je důsledkem uzavření provozu kvůli rekonstrukci (červenec 2010 až říjen 2011), v roce 2013 byl mimo provoz hlavní programový sál velkého planetária/digitária (duben až říjen 2013), v roce 2018 jsme měli po dva měsíce zavřen sál digitária. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodlážení/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno také od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

V roce 2025 jsme aktivně začali používat generativní AI systémy, nejen na jazykovou a stylistickou korekturu, ale také jako pomocníka v každodenní práci. Takto například systém Gemini vytipoval z této zprávy o činnosti **TOP 5 akcí roku 2025** (uvádíme včetně AI vytvořeného popisu):

- **Úspěšná rekonstrukce digitária a fantastická návštěvnost** I přes rozsáhlou opravu 17metrové projekční plochy a rozkopanou Údolní ulici jsme zůstali v „černých číslech“. Uspořádali jsme 1 661 akcí, na které dorazilo neuvěřitelných 257 947 návštěvníků. Digitárium má navíc nový hardware, software a šestici 2D projektorů!
- **Světový unikát: Kamera ve stratosféře** Pro naši nejambicióznější premiéru Na hraně nebe jsme vypustili kameru na stratosférickém balonu do výšky přes 30 kilometrů. V celosvětovém fulldome světě se to dosud nikomu nepodařilo!
- **Rekordní festivaly a prestižní ocenění** Náš jubilejní 10. ročník Fulldome Festivalu Brno se vyprodal za pouhých 96 hodin do 27 zemí světa. A letní Festival planet Brno? Na ten dorazily desetitisíce lidí, v parku u hvězdárny vyrostla zbrusu nová Litosféra a z pražské Lucerny jsme si za něj odvezli hned dvě výjimečné ceny České eventové asociace.
- **Česká cesta do vesmíru a zrod „spaceklóru“** Vesmír je v Brně doma! Připravili jsme úspěšnou celorepublikovou putovní výstavu o československé kosmonautice, intenzivně jsme podporovali cestu Brňáka Aleše Svobody na ISS (včetně press tripu na jeho výcvik do Bordeaux) a vymysleli jsme „spaceklór“ – unikátní spojení jihomoravského folkloru s kosmickými motivy.
- **Gigantický Festival vědy a techniky** Z naší hvězdárny se stala regulérní science-eventová agentura. V pavilonu A na brněnském výstavišti jsme byli hlavními garanty festivalu, který zlomil rekordy: přes 100 vystavovatelů a více než 15 000 návštěvníků. A příští rok budeme ještě větší!

A teď už zase text napsaný člověkem...

V roce 2025 jsme zopakovali **několik signaturních akcí** – Brno Space Days, Dny elektronové mikroskopie Brno, Fulldome Festival Brno, Festival planet Brno a Festival vědy a techniky Brno. Původně zábavná hra s **Kontaktním centrem pro mimozemské civilizace** „rozkvetla“ v projekt, díky němuž ovlivňujeme dění v celém Brně. Bez naší aktivní účasti by se neodehrál **Czech Space Pavilon**. Čím dál více se u nás začaly využívat prvky generativní umělé inteligence – zatím zejména v souvislosti se sociálními sítěmi. Náš tým doplnil další odborník na stále zajímavější se vyvíjející kosmonautiku, máme spolupracovníka zajišťujícího naše **mediální aktivity**, zavedli jsme systematickou tvorbu pro Instagram a TikTok a vymysleli jsme kombinaci jihomoravského folkloru a vesmírných témat – tzv. **spaceklór**.

Vývoj počtu návštěvníků obslužených jedním zaměstnancem Hvězdárny a planetária Brno v letech 1992 až 2025. Pokles v letech 2010 a 2011 je důsledkem uzavření provozu kvůli rekonstrukci (červenec 2010 až říjen 2011), Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodělání/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno také od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

Většinu našich přednášek a řadu vzdělávacích pořadů nabízíme i **nadále zdarma** pro kohokoli na sociálních sítích a YouTube. Podporujeme českou kosmonautiku – nejde jen o seriál Kosmáci, Kosmické Brno a Kosmonautické aktuality, ale také o výstavu putující po celé České republice (a nově i po světě). O našem klíčovém vkladu do projektu **Česká cesta do vesmíru**, na jejímž konci bude Brňák Aleš Svoboda pobývající na Mezinárodní kosmické stanici, ani nemluvě. Vytvořili jsme několik představení pro digitální planetária. Pro závěrečnou scénu pořadu **Na hraně nebe**, který je nejrozsáhlejším projektem tohoto druhu v historii Hvězdárny a planetária Brno, jsme vypustili kameru na stratosférickém balonu do výšky přes třicet kilometrů, což se dosud nikomu ve fulldome světě nepodařilo. Pořad **Skryté tváře Země** aktivně nabízíme v mnoha jazykových mutacích celému světu. Zajišťuje takový servis některá z jiných českých hvězdáren? Samozřejmě, že nikoli.

Nenápadnou, mravenčí prací, která však může mít velký dopad na budoucnost, je naše sílící **podpora talentované mládeže**, zejména pak studentů, kteří organizují znalostní soutěže na přírodovědná témata (olympiády, Středoškolská odborná činnost, Pythagoriáda apod.). Snažíme se přispět skutky, nikoli jen řečmi, proto jsme připravili několik neformálních i formálních jednání a spolupracujeme se zmocněncem nastupujícího ministra školství Roberta Plagy.

Z technického úhlu pohledu jsme v roce 2025 téměř dokončili **kompletní obnovu digitálního planetária** – programově nejvytíženější části Hvězdárny a planetária Brno a také hlavního zdroje našich příjmů. Opravili jsme projekční plochu o průměru necelých 17 metrů, řídící hardware i software a do rutinního provozu uvedli šestici projektorů zajišťujících 2D projekci. Na sklonku roku 2025 jsme vypsali poptávku na dodávku 3D projektorů, čímž v prvním čtvrtletí 2026 revitalizaci digitária dokončíme.

Velký progres se týkal i tzv. **areálu VUT** – odstranili jsme tři problematické dřevostavby a zbývajícím dvěma prodloužili životnost, takže zčásti zůstávají hudebními zkušebnami, zčásti skladem pro naše nafukovací modely. V roce 2026 tuto zatrávňenou plochu otevřeme, aby splynula s veřejně přístupným parkem.

Už na sklonku roku 2024 jsme začali diskutovat o změně **ceníku za naše základní služby**, tedy pořady v digitálním planetáriu. Sazby se nezměnily od roku 2013, resp. 2018, kdy jsme zavedli 3D projekce. S ohledem na rostoucí provozní náklady jsme od 1. ledna 2025 pro veřejnost a od 1. září 2025 pro organizované skupiny zvýšili vstupné přibližně o 20 procent. Stále však pod úrovní inflace posledních několika let a za výrazného příspěvku statutárního města Brna a Jihomoravského kraje.

Hospodaření Hvězdárny a planetária Brno za rok 2025 **skončilo s vyrovnaným hospodářským výsledkem ve výši 0 Kč**, z toho hlavní činnost se ztrátou 309 tisíc Kč a vedlejší doplňková činnost s kladným hospodářským výsledkem 309 tisíc Kč. Výsledek se dal očekávat vzhledem ke zmiňovanému lednovému přerušení provozu a omezené dopravní dostupnosti. **Celkové výnosy** Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025 dosáhly 87 978 tisíc Kč, z toho vlastní výnosy organizace (bez dotací a transferů) činily 40 531 tisíc Kč. **Celkové náklady** organizace dosáhly výše 87 978 tisíc Kč. **Koeficient soběstačnosti** – poměr vlastních výnosů a celkových nákladů – dosáhl v roce 2025 výše 46,1 %. Pokud však do nákladů nezahrneme odpisy (podíl celkových vlastních výnosů na celkových nákladech snížených o zaúčtované odpisy), pak dosahuje 54,9 %.

Příspěvek na vstupenku na jednoho návštěvníka Hvězdárny a planetária Brno od zřizovatele – statutárního města Brna – po odpočtu odvodu z fondu investic v roce 2025 dosáhl 127 Kč. V průměru jsme zaměstnávali **23,4 pracovníka**, přičemž každý obsloužil **11 023 návštěvníků**.

A TEĎ PODROBNĚJI O TOM, CO VŠECHNO SE NÁM PODAŘILO

V roce 2025 jsme v digitálním planetáriu uvedli pět premiér (tři ze zahraniční produkce, dvě z produkce vlastní):

- **Velké dobrodružství v malé Sluneční soustavě** – pořad ve 2D i 3D verzi vhodný jak pro veřejnost, tak i pro školní výpravy.
- **Honba za asteroidy** – pořad pro veřejnost o malých tělesech Sluneční soustavy.
- **Kočí dobrodružství za superúplňku** – představení pro nejmenší kosmoplavce, jehož pokračování dostalo cenu ředitele na Fulldome Festivalu Brno 2025.
- **Na hraně nebe** – naše nejambicióznější představení zaměřené na „fenomén“ oblaků (pohledem malé holčičky, astronomky a pilota větroně) od Tomáše Tichého, Pavla Karase a Romana Ponči.

- **Skryté tváře Země** – mezinárodní premiéra vzdělávacího pořadu o dálkovém průzkumu Země, který je výsledkem spolupráce několika evropských organizací pod vedením Ondreje Kamenského.

Ve vánoční předpremiéře jsme také promítli dětské představení **Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici**, které bude hlavním programovým hitem první poloviny roku 2026. Svoje poslední okamžiky „slávy“ naopak v roce 2025 zažil hudební pořad **Pink Floyd's The Dark Side of the Moon**, jehož licenci legendární skupina nečekaně prodloužila i pro tento rok. Jakkoli jsme ho již neuváděli v takové kadenci, stále ještě měl své diváky (10 422 návštěvníků na 98 projekcí v roce 2025, celkem 67 388 návštěvníků na 519 projekcí od roku 2023). Každopádně v roce 2025 se dočkal definitivní derniéry.

Po dokončení opravy projekční plochy a seřízení 2D projekčního systému jsme byli od druhé poloviny února 2025 ve standardním provozu. Začali jsme přitom stylově – vyhlášením soutěže **Vinařství roku 2024** (absolutním vítězem se stalo vinařství Štěpán Maňák). V březnu 2025 se odehrály tradiční **Brno Space Days**, tentokrát ve znamení projektu BRNOSat, tedy umělé družice, na jejíž palubě budou experimenty realizované studenty a pracovníky Masarykovy univerzity a Vysokého učení technického v Brně. Jenom o tři týdny později následovaly **Dny elektronové mikroskopie Brno**, jejichž symbolem se tentokrát stal obří model bakteriofágu – ostatně podtitulem celé akce bylo sousloví „padouch, nebo hrdina?“.

U laické i odborné veřejnosti jsme sklidili úspěch s cyklem přednášek a doprovodných aktivit v rámci **Mezinárodního roku kvantové fyziky**, stejně jako s jednorázovým, ale o to výjimečnějším **Rozhovorem o vesmíru** v podání Norberta Wernera, Samuela Kováčka a Pavla Gabzdyla.

Ve čtvrtek 6. března 2025 v našem digitáriu a v pondělí 8. června 2025 v prostorách Senátu Parlamentu České republiky jsme aktivně podpořili hnutí **Zvaž vědu!**, které je studentským projektem zaměřeným na popularizaci přírodních a technických věd mezi středoškoláky napříč republikou.

V pondělí 10. března 2025 a v repríze pak 12. a 13. listopadu 2025 proběhl literární stand-up Pavla Tomeše **Až na ten konec dobrý** podle stejnojmenné knihy, ve které hrají významnou roli lidé, události a předměty spojené s Hvězdárnou a planetárium Brno.

Ve čtvrtek 13. března 2025 u nás proběhl křest knihy **Architekt** shrnující celoživotní dílo Martina Rudiše, který se před patnácti lety stal autorem naší funkcionalistické budovy a s nímž dodnes intenzivně spolupracujeme. Ve výjimečně graficky zdařilé publikaci je téměř desetina věnována právě Hvězdárně a planetáriu Brno.

První jarní den jsme odhalili již čtvrtou figurku mimozemšťana **Fegurda**, „krácejícího“ na náměstí Míru směrem ke Hvězdárně a planetáriu Brno. Současně jsme zahájili diskuzi o pozvolném rozšíření těchto originálních „soch“ do celého města. Vytipována již byla první místa – např. hrad Špilberk, multifunkční hala či nová náplavka.

Pro současnost i budoucnost byl důležitý jubilejní desátý ročník **Fulldome Festivalu Brno**, zřejmě největší a nejlepší přehlídka pořadů pro digitální planetária na světě. Všechny 170 vstupenek zmizelo do 96 hodin po zahájení prodeje a putovalo do 27 zemí světa.

V pondělí 2. června 2025 jsme na galavečeru **České eventové asociace** v pražském kině Lucerna dostali hned dvě výjimečné ceny za Festival planet Brno, včetně mimořádné ceny za popularizaci vědy. Doslova ve stejném okamžiku – ale na jiném místě – pak v soutěži **Nejkrásnější české knihy**, pořádané ministerstvem kultury a Památkovým úřadem, byla oceněna námi produkovaná kniha *Vyjít do tmy a zaklonit hlavu*.

Svoji roli jsme sehráli v projektu **Česká cesta do vesmíru** – naší snahou bylo vychýlit jeho těžiště mimo hlavní město. Připravili jsme stejnojmennou výstavu o minulosti, současnosti a budoucnosti československé a české kosmonautiky. Premiéru měla ve Valdštejnských zahradách Senátu v červnu 2025. Poté se na letní prázdniny přesunula do parku na Kraví hoře, od poloviny září do konce října 2025 se vrátila do Prahy na Wilsonovo nádraží. Ve spolupráci se Správou železnic následovala instalace v nově opravené budově na nádraží Brno-Královo Pole a na konci roku 2025 ve staniční budově v Karviné. Ve výsledku tuto svým způsobem „old school“ výstavu zhlédnou stovky tisíc lidí. Expozici si přitom nenecháváme „jen tak pro sebe“, ale její vernisáže vnímáme jako možnost propagace kosmických aktivit pro místní municipality i partnerské hvězdárny či planetária. Navíc je volně ke stažení pro jakékoli zájemce.

Rovněž jsme intenzivně podporovali snahu Brňáka Aleše Svobody zúčastnit se letu na Mezinárodní kosmickou stanici. Například jsme mezi 8. a 10. zářím 2025 pro desítku regionálních novinářů z jižní Moravy zorganizovali **press trip** do Bordeaux, kde probíhal jeho výcvik v simulovaném stavu beztláku.

Začalo to jako vtip – v pondělí 7. července 2025 jsme Aleši Svobodovi předávali předměty původem z jižní Moravy, které by si měl s sebou vzít na cestu k Mezinárodní kosmické stanici, a skončilo to unikátní kolekcí propojující jihomoravský folklor a kosmické motivy, kterou navrhl „maléř“ lidových ornamentů Radek Mitrič. Dokonce jsme si pro tento styl vymysleli umělé slovo **„spaceklór“**. Originální merchandising nyní využíváme k prezentaci organizace, do soutěží a je samozřejmě i k zakoupení v našem astroobchodu.

Po celé první pololetí jsme připravovali organizačně nejkomplikovanější, finančně nejnáročnější, ale také divácky a mediálně nejúspěšnější akci – **Festival planet Brno**. Nový model **Litosféra** – tj. planeta Země bez vody v mořích a oceánech – zabral několik stovek člověkohodin příprav a grafických prací. Nezbytnou součástí byl i doprovodný program: dvojice výstav, příprava materiálů pro média i veřejnost, letní kino a celková logistika.

Přehlídka se již tradičně uskutečnila ve dvou termínech – od 7. do 13. července 2025 jsme vystavovali Litosféru, Terralónu a Temnalónu, od 4. do 10. srpna 2025 pak Litosféru, Lunalón, Marsmeloun, Terralónu a Heliosféru. Zpočátku nás trápilo počasí, avšak v srpnu bylo všech sedm dní „azurové bezvětrí“, a i přes dopravní omezení vykonaly pouť na Kraví horu desítky tisíc kosmoplavců. Díky crowdfundingové akci navíc v parku roste desítky nových stromů.

O prázdninách jsme také stihli připravit stále populárnější večer k **Mezinárodnímu dni Měsíce** (22. července 2025) a **MegaGeoCache Event** (30. srpna 2025), během kterého se v parku na Kraví hoře sešly stovky hledačů reálných i virtuálních „kešek“.

Zatímco se v prvním zářijovém týdnu 2025 ve vstupní hale natírala naše sněhobílá podlaha, v pavilonu A na brněnském výstavišti jsme byli opět hlavními garanty **Festivalu vědy a techniky Brno**. Znovu s rekordním počtem vystavovatelů (+100) i návštěvníků (+15 000). S akcí máme do budoucna velké plány – již v roce 2025 jsme zaplnili celý ikonický pavilon A, v roce 2026 jej zřejmě rozšíříme i o tzv. rotundu. Úklid po festivalu navíc zpestřilo neplánované pozorování **úplného zatmění Měsíce**, kdy v podvečer 7. září 2025 na Kraví horu nečekaně dorazilo několik stovek pozorovatelů.

Ve středu 8. října 2025 proběhla premiéra představení **Na hraně nebe**, které není „jen“ o mracích, ale také o snech, odvaze a touze objevovat. Přibližuje oblačný svět z pohledů, jaké se běžně nenabízejí – z míst, kde se zemská atmosféra dotýká hranice vesmíru. Diváky čeká let bezmotorovým kluzákem mezi bouřkovými oblaky, výprava do chilské pouště, kde jsou mraky vzácností, i pohled z výšky třiceti kilometrů, kam se dostanete jen díky speciálnímu vodíkovému balonu. Některé projekce pro veřejnost navíc doprovázely diskuze se zajímavými hosty, kteří se také ocitli „na hraně nebe“ – Petrem Múnsterem, Dušanem Vitázkem, Lucíí Výbornou a Alenou Zárybnickou. V roce 2025 proběhlo celkem 56 repríz pro 6 133 návštěvníků. Představení jsme navíc přihlásili na několik filmových festivalů, které se uskuteční v roce 2026.

Od 9. do 12. října 2025 jsme opět přispěli k populárnímu **Festivalu Prototyp** – jedinečnému spojení umění, vědy a technologií. Náš model Litosféry, na který se promítal speciální videomapping, opět putoval do jednoho z vodojemů na Žlutém kopci. Současně se v našem digitáriu odehrály dvě projekce videoartových pořadů.

V roce 2025 jsme se aktivně zúčastnili dvojice tzv. fandom akcí, na nichž se v prostorách brněnských veletrhů sešli fanoušci sci-fi, fantasy, hororu, her, anime a popkultury – **Animefestu** (23. až 25. května 2025) a **Comic Conu Junior** (1. a 2. listopadu 2025).

Ve stejné době se odehrála první zkušební **Fyzika vesmíru** – vzdělávací pořad pro žáky 6. a 7. ročníků, který propojuje školní fyziku s fascinujícím světem kosmu, podporuje týmovou spolupráci, kreativitu, digitální gramotnost i sdílení zážitků na sociálních sítích.

Na podzim 2025 vydal Radioservis, dceřiná společnost Českého rozhlasu, knížku **Sedmi-krásky na nebi** – originálního průvodce po hvězdárnách, planetáriích a astronomických

zajímavostech České republiky. Publikace vznikla na základě stejnojmenného rozhlasového měsíčníku, který již více než dva roky připravují pracovníci a spolupracovníci Hvězdárny a planetária Brno.

Czech Space Pavilion byl prvním pokusem o „miniveletrh“ organizací participujících na kosmické vědě a technice, které se 22. a 23. října 2025 v rámci **Czech Space Weeku** prezentovaly v pavilonu G2 brněnského veletrhu. Zajistili jsme hlavní atrakci – vystavili jsme všechny naše středně velké vesmírné modely – a postarali se o celkovou propagaci. Jedno z jednoduchých promo videí registruje 404 tisíc zhlédnutí.

První listopadový týden byl ve znamení **Dnů AI** – v našich prostorách proběhlo nejen slavnostní zahájení této již celorepublikové akce, ale také několik přednášek i workshopů, a především velmi prestižně obsazená konference **Pravidla se změnila** (6. listopadu 2025).

V neděli 21. prosince 2025, v okamžiku zimního slunovratu, jsme spustili již třetí verzi **Roje 3.0** – audiovizuální instalace Jiřího Suchánka, která se nachází pod perforovanou fasádou nad hlavním vstupem. Skvěle tak dokresluje náš „hi-tech“ styl.

Poslední představení v roce 2025 začalo 31. prosince v 16 hodin. Velké dobrodružství v malé Sluneční soustavě bylo do posledního místa vyprodáno.

V pondělí 2. června 2025 jsme na **galavečeru České eventové asociace** v pražském kině Lucerna dostali hned dvě výjimečné ceny za Festival planet Brno, včetně mimořádné ceny za popularizaci vědy. Ve stejném okamžiku pak v soutěži **Nejkrásnější české knihy** pořádané ministerstvem kultury a Památkem národního písemnictví byla oceněna námi produkovaná kniha *Vyjít do tmy a zaklonit hlavu*.

Podivuhodnou kuriozitou, kterou ale považujeme za významné ocenění nejen snahy naší, ale všech našich předchůdců, je fakt, že se historie Hvězdárny a planetária Brno, stejně jako mnohých jejích zaměstnanců i spolupracovníků, stala inspirací pro knihu **Až na ten konec dobrý** od Pavla Tomeše. Černá komedie o smrti, oceněná Magnesia Litera 2022, se v únoru 2025 dočkala ztvárnění v Městském divadle Brno a začalo se chystat i její filmové zpracování. Co více si přát, než se fakticky stát legendou?

JAK JSME HOSPODAŘILI

Celkové výnosy Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025 dosáhly 87 978 tisíc Kč (68 639 tisíc Kč v roce 2024, tj. 128,2 %), z toho **vlastní výnosy organizace** (bez dotací a transferů) činily 40 531 tisíc Kč (29 104 tisíc Kč v roce 2024, tj. 139,26 %). Celkové náklady Hvězdárny a planetária Brno dosáhly v roce 2025 výše 87 978 tisíc Kč (68 639 tisíc Kč v roce 2024, 128,2 %).

Hospodaření Hvězdárny a planetária Brno za rok 2025 skončilo **s vyrovnaným hospodářským výsledkem** ve výši 0 Kč (stejně jako v roce 2024), z toho hlavní činnost se ztratila 309 tisíc Kč (-404 tisíc Kč v roce 2024) a vedlejší doplňková činnost s kladným hospodářským výsledkem 309 tisíc Kč (+404 tisíc Kč v roce 2024). Výsledek se dal očekávat vzhledem k lednové přetržce provozu.

Koeficient soběstačnosti – poměr vlastních výnosů a celkových nákladů – dosáhl v roce 2025 výše 46,1 % (42,4 % v roce 2024). Pokud však do nákladů nezahrneme odpisy (podíl celkových vlastních výnosů na celkových nákladech snížených o zaúčtované odpisy), pak dosahuje 54,9 % (48,8 % v roce 2024).

Činnost Hvězdárny a planetária Brno byla v roce 2025 podpořena **příspěvkem na provoz** od zřizovatele – statutárního města Brna – ve výši 38 779 tisíc Kč, který byl oproti roku 2024 navýšen o 5 936 tisíc Kč. Schválený příspěvek na provoz od zřizovatele v rozpočtu organizace na rok 2025 ve výši 40 937 tisíc Kč byl během roku 2025 navýšen o 1 006 tisíc Kč z příjmů z pronájmů nebytových prostor tzv. areálu VUT a část schváleného příspěvku ve výši 3 164 tisíc Kč na realizaci projektu Brněnský satelit byla přesunuta na rok 2026 (schválená výše 3 600 tisíc Kč, v roce 2025 vyčerpáno 436 tisíc Kč).

V příspěvku na provoz od zřizovatele bylo dále zahrnuto 6 000 tisíc Kč na odvod z investičního fondu dle § 28 zákona 250/2000 Sb. stejně jako v roce 2024.

Další dotovanou položkou v roce 2025 jsou transferové podíly související s pořízením majetku spolufinancovaného EU v celkové výši 1 575 tisíc Kč, dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v celkové výši 4 200 tisíc Kč a dále výnosy z realizovaných projektů financovaných EU v celkové výši 2 893 tisíc Kč.

Příspěvek na vstupenku na jednoho návštěvníka Hvězdárny a planetária Brno od zřizovatele – statutárního města Brna – po odpočtu odvodu z fondu investic se v roce 2025 zvýšil na 127 Kč (111 Kč v roce 2024, tj. 114,4 %).

Výnosy ze vstupného a z prodeje zboží v roce 2025 dosáhly 23 948 tisíc Kč (23 267 tisíc Kč v roce 2024, tj. 102,9 %). Průměrná cena 1 vstupenky v roce 2025 dosáhla výše 134,25 Kč (126,10 Kč v roce 2024, 106,5 %). Jelikož na různé typy pořadů jsou ceny vstupenek rozdílné, odvíjí se průměrná cena 1 vstupenky také od skladby návštěvníků v daném období. V roce 2025 byla výše vstupného na:

2D pořad pro veřejnost v sále digitária – základní vstupné 170 Kč, zvýhodněné vstupné 120 Kč;

3D pořad pro veřejnost v sále digitária – základní vstupné 200 Kč, zvýhodněné vstupné 150 Kč;

2D vzdělávací pořad v sále digitária – jednotné vstupné 80 Kč;

3D vzdělávací pořad v sále digitária – jednotné vstupné 100 Kč;

vzdělávací pořad v přednáškovém sále – jednotné vstupné 80 Kč;

cestopisné přednášky, odborné pořady – jednotné vstupné 150 Kč;

pozorování večerní oblohy – jednotné vstupné 150 Kč;

pořady v malém planetáriu – jednotné vstupné 60 Kč;

exploratorium – volně přístupné k nekomentované prohlídce;
exploratorium – komentovaná prohlídka pro školy – jednotné vstupné 60 Kč;
komentovaná prohlídka budovy – jednotné vstupné 50 Kč;
voucher pro jeden vstup s platností 1 roku 200 Kč;
pedagogický doprovod žáků na vzdělávací pořad, včetně asistentů – zdarma;
ZTP/P a jejich doprovod – zdarma;
mimozemšťan – zdarma.

Nárok na zvýhodněné vstupné do digitária měli návštěvníci ve věku do 26 let a nad 65 let. Mimozemšťan se musí teleportovat na vzdálenost 5 metrů za méně než 5 sekund.

Od 1. září 2025 došlo k navýšení ceny u vstupného na:

2D vzdělávací pořad v sále digitária – jednotné vstupné 100 Kč;
3D vzdělávací pořad v sále digitária – jednotné vstupné 120 Kč;
vzdělávací pořad v přednáškovém sále – jednotné vstupné 100 Kč;
vzdělávací pořady v malém planetáriu – jednotné vstupné 100 Kč;
jiné pořady v malém planetáriu – jednotné vstupné 70 Kč;
komentovaná prohlídka budovy – jednotné vstupné 70 Kč.

Na speciální pořad Pink Floyd's The Dark Side of The Moon uváděný během celého roku bylo stanoveno jednotné vstupné 250 Kč.

Na 27. prosince 2025 byla stanovena speciální výše vstupného pro veřejnost v rámci akce Vánoční hvězdárna:

2D pořad pro veřejnost v sále digitária – jednotné vstupné 70 Kč, ZTP/P a jejich doprovod zdarma.

Ostatní vlastní výnosy (např. prodej pořadů, dlouhodobého majetku, krátkodobé užívání majetku, pronájmy, propagace apod.) činily 4 502 tisíc Kč (3 907 tisíc Kč v roce 2024, tj. 115,2 %). Dále jsme v roce 2025 čerpali fondy organizace ve výši 12 081 tisíc Kč (1 930 tisíc Kč v roce 2024), konkrétně z rezervního fondu finanční dary určené na akce roku 2025 ve výši 168 tisíc Kč, 1 553 tisíc Kč na další rozvoj hlavní činnosti organizace a dále fond investic ve výši 10 360 tisíc Kč na opravy a udržování svěřeného majetku.

Mzdové náklady v roce 2025 dosáhly výše 16 562 tisíc Kč (15 494 tisíc Kč v roce 2024, 106,9 %), hrubá průměrná mzda se pohybovala ve výši **50 823 Kč** (49 077 Kč v roce 2024, 103,6 %). Je nezbytné zdůraznit, že naši zkušení odborní pracovníci s vysokoškolským

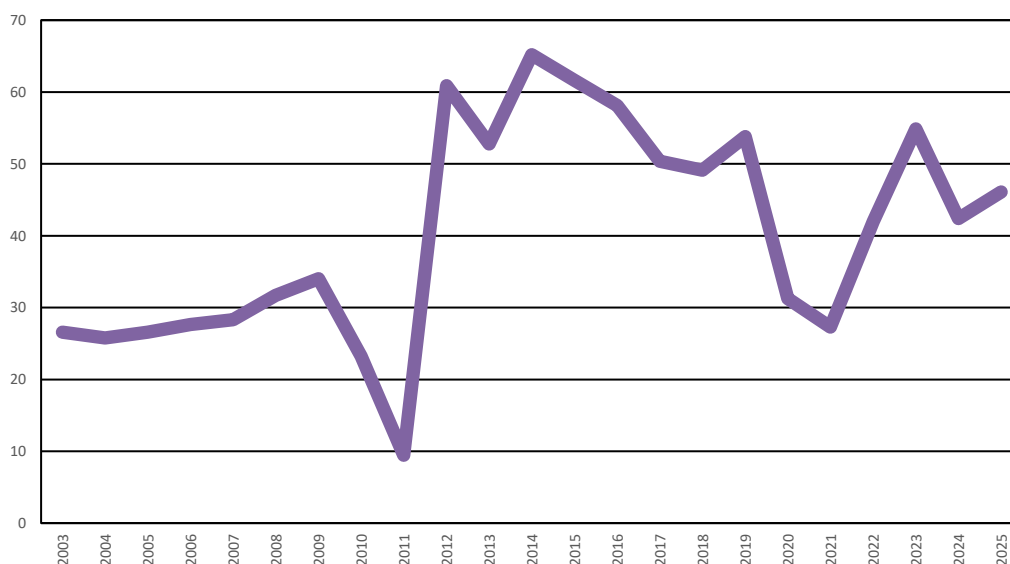
vzděláním disponující jazykovými znalostmi i komunikačními schopnostmi právem požadují patřičné finanční ohodnocení.

NAD ČÍM SE ZAMÝŠLÍME?

Po celý rok 2025 se vedla diskuse o tom, jak se bude vyvíjet audiovizuální systém našeho digitária ve třicátých letech 21. století. Na první pohled se to může zdát předčasné – vždyť v roce 2025 proběhla téměř kompletní revitalizace celého audiovizuálního řetězce. Tedy s výjimkou 3D stereoskopických projektorů, k jejichž výměně dojde na jaře 2026. Pokud nenastane fatální porucha, je pravděpodobné, že dostatečná kvalita projekce bude zajištěna až do roku 2032.

V nedávné době se však ve světě digitálních planetárií objevila zcela nová technologie – tzv. **LED planetárium**. Rozdíl spočívá ve způsobu projekce: zatímco doposud diváci sledovali obraz promítaný speciálními projektory, nyní se nabízí možnost, kdy se sama polokulovitá plocha stane „monitorem“ poskládaným ze stovek malých LED panelů. Výsledkem je sytější a jasnější obraz, technologie navíc umožňuje celou řadu dalších audiovizuálních triků. Diváci jsou právem uchvázeni a snadno propadnou dojmu, že se prolomila hranice mezi fikcí a realitou.

Jedná se o skutečnou revoluci, nebo jen zákonitou evoluci? Čas teprve ukáže. Management Hvězdárny a planetária Brno v tomto případě postupuje velmi konzervativně. Faktem totiž je, že audiovizuální dokonalost něco stojí:

Vývoj koeficientu soběstačnosti bez odpisů (podíl celkových vlastních výnosů na celkových nákladech snížených o zaúčtované odpisy) v letech 2003 až 2025. Pokles v letech 2010 a 2011 je důsledkem uzavření provozu kvůli rekonstrukci (červenec 2010 až říjen 2011). Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodělání/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno také od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

- **Pořizovací náklady** LED planetária v současnosti dosahují zhruba pětinasobku ceny „klasických“ digitálních systémů.
- **Provozní náklady** jsou neméně vysoké – především kvůli nárokům na elektrickou energii (pro samotnou obrazovku i nezbytné chlazení).
- **Životnost:** Nad deklarovanou dvacetiletou životností zatím visí otazník.
- **Stavební úpravy:** Aktuální technické řešení by v případě brněnského digitária snížilo kapacitu diváků téměř o třetinu, vyžádalo by si radikální úpravu klimatizace a pravděpodobně novou, dostatečně dimenzovanou přípojku elektřiny.
- **Obsah a autorská práva:** U představení je třeba – zpravidla za další náklady – provádět barevnou korekci obrazu šitou na míru dané LED ploše. Současné LED instalace navíc přesahují hranici přesné polokoule, takže je nutné původní filmy buď ořezávat (čímž se můžeme dopouštět porušování autorských práv), nebo nechat část plochy nevyužitou.
- **Lokalita:** V dojezdové vzdálenosti Brna žije „pouze“ jeden milion potenciálních návštěvníků. Množství turistů je zatím zanedbatelné a Kraví hora pro ně často nepředstavuje primární cíl.

Jakkoli je Hvězdárna a planetárium Brno příspěvkovou organizací města, ekonomika provozu LED planetária zatím z dlouhodobého pohledu nevychází. Je také třeba podotknout, že náš současný astronomický software **SkyExplorer 2025** je technicky daleko před konkurencí, která sice provozuje LED instalace, ale s méně vyspělým obsahem.

Stále zastáváme názor, že **důležitější než špičkový jas, je kvalitní obsah a jeho prezentace**. Metaforicky řečeno: Pokud máte špatné herce a uvádíte slabé hry, nové divadlo s ručně tkanými koberci vám k úspěchu nepomůže. Kvalitních představení pro digitální planetária bohužel vzniká poskrovnu. Díky našemu Fulldome Festivalu Brno víme, že na jeden skutečně dobrý pořad připadá deset nepoužitelných (kvůli špatné animaci, plytkému příběhu či odlišnému kulturnímu kontextu). I z těch kvalitních lze v brněnských podmínkách uvést jen část. Přestože se snažíme vytvářet pořady vlastními silami, náš produkční tým je personálně i finančně omezený a musíme vždy přísně posuzovat efektivitu takových projektů.

Tento „boj“ však nevzdáváme. Zajímavým fenoménem zůstávají **3D stereoskopická představení**. Ačkoliv klasická kina od této technologie ustupují, a i u nás má tato projekce své nedostatky, stále jsou u diváků populárnější než jakákoli jiná produkce.

V roce 2025 jsme si začali intenzivně uvědomovat, že náš **Astronomický kurz**, provozovaný on-line od roku 2010 v prakticky nezměněné podobě, vyžaduje náhradu. Přestože jej absolvovaly tisíce lidí, svou formou připomíná spíše starší vysokoškolský seminář. Jeho nástupce by měl odpovídat moderním trendům v medializaci vědy. Základy nového kurzu snad položíme v roce 2026.

Značné starosti i náklady nám přinesl tzv. **areál VUT**. Po celý rok 2025 jsme řešili nápravu požárně-bezpečnostního stavu zdejších dřevostaveb, aby mohly ještě několik let sloužit jako ateliéry, zkušebny a sklady. Původně měly být odstraněny dvě z pěti budov, nakonec se však ukázalo, že v havarijním stavu je i třetí. V srpnu 2025 se podařilo zprovoznit dvě budovy, zbývající plochu jsme upravili do podoby budoucího veřejného parku, který se otevře v polovině roku 2026.

O stavu zdejší infrastruktury svědčí i nadměrný únik vody z řadu, který jsme řešili koncem roku 2025. Je pravděpodobné, že se o závadě před instalací nového vodoměru prostě nevědělo. Situaci komplikovaly mrazy znemožňující výkopy, proto jako nejlepší řešení zvolíme vybudování zcela nové přípojky k oběma budovám, což zrealizujeme v březnu 2026.

Budova Hvězdárny oslaví v listopadu 2026 své **15. narozeniny**. Mnohé technologie jsou již na hranici životnosti. Proto jsme zahájili přípravu rekonstrukce **veřejných toalet a pozorovatelný pod odsuvnou střechou**. Zatímco u toalet půjde o radikální výměnu sanitární techniky a odvětrávání, u pozorovatelný se zaměříme na obložení stěn a grafiku.

V roce 2025 jsme zvýšili produkci krátkých videí (**reels**) pro sociální sítě, která mají dnes vyšší dosah než text. Citelně nám však chybí stálé studio – dosud bylo nutné techniku pokaždé znovu instalovat. V roce 2026 chceme tento handicap vyřešit vybudováním jednoduchého zázemí pro všechny pracovníky.

S astronomickou technikou souvisí i momentálně neprovozeroschopná **univerzitní kope** se závadou na otáčecím mechanismu. Jelikož není využívána masově, její oprava zatím není prioritou. Stejně tak se kvůli prodlevě na straně dodavatele nepodařilo instalovat **kamery pro monitoring jasných meteorů** (bolidů).

Po deinstalaci dalekohledu v **odborné pozorovatelně** (který provozovala Masarykova univerzita, než se přesunula do tmavších Žďánic) musíme v roce 2026 rozhodnout, jak s tímto atypickým prostorem a přilehlým skladem naložit.

Od května 2024 pracujeme na projektu umělé družice **BRNOsat**. V březnu 2025 jsme na palubě přivítali experimenty dvou největších brněnských univerzit. Přestože technické práce běžely naplno, největší překážkou byla administrativa spojená se smlouvou na realizaci a provoz. Spletitost univerzitních procesů, omezený počet dodavatelů a neochota firem přebírat rizika se zdály být neřešitelné. Nakonec se ale podařilo uzavřít smlouvu o vzájemném zadávání, oznámit dobrovolnou průhlednost ex ante ve Věstníku veřejných zakázek a na konci roku sepsat hrubou podobu smlouvy o zajištění BRNOsat.

V roce 2026 musíme také vyřešit problematický provoz **odstavné plochy** u házenkářského hřiště Draken – zřejmě zde zavedeme placené stání, a **parkoviště na náměstí Míru**, které sice není v naší správě, ale komplikuje některé naše akce, např. Festival planet Brno a kazí také pohled na celý městský park.

Finanční situace organizace byla v roce 2025 **stabilní**. Uzavřeli jsme tříletou smlouvu s **Jihomoravským krajem** na podporu klíčových akcí (Brno Space Days, Festival vědy a techniky aj.). Stále však narážíme na klesající profesní čest, nárůst zbytečné administrativy a bohužel i reálný „pragocentrismus“ v chování státní správy, médií a řady neastro-nomických institucí.

Tomuto trendu se snažíme čelit **zdravým selským rozumem** a mírnou dávkou „punku“ – tedy neformálním, ale efektivním jednáním. Náš postoj se může zdát tradiční, možná až v rozporu s aktuální „woke“ kulturou, ale jde nám jen o lpění na faktech: **lidé si sice mohou říkat, co chtějí, ale pravdu má v posledním důsledku vždy příroda.**

Mgr. Jiří Dušek, Ph.D.

ředitel Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace

OBSAH

Pohled ředitele.....	5
A teď podrobněji o tom, co všechno se nám podařilo	8
Jak jsme hospodařili	12
Nad čím se zamýšlíme?.....	15
Obsah.....	19
Hlavní činnosti organizace	24
Základní statistický přehled návštěvníků a pořadů	26
Kompletní statistický přehled návštěvníků a pořadů	26
Statistický přehled aktivit tvůrčího charakteru.....	28
Statistický přehled pořadů v sále digitária.....	40
Individuální návštěvníci.....	41
Statistický přehled akcí pro individuální návštěvníky	41
Až na ten konec dobrý	42
Dny brněnské kosmonautiky	43
Cestopisné přednášky	44
City Nature Challenge: Poznej brněnskou džungli.....	45
Částečné zatmění Slunce 29. března 2025	46
Den dětské onkologie	46
Den Země na Vinohradech 2025	46
Dny elektronové mikroskopie Brno	47
Dny AI	50
Filmové projekce	52
Festival Nová zbrojovka 2.....	53
Festival plný chutí.....	53
Festival Prototyp.....	53
Future Gate Sci-Fi Film Festival 2025	54
GO Kamera – Cestovatelský festival	56
Komentovaná pozorování hvězdné oblohy.....	56
Koncerty Komorní dechové harmonie Brno.....	57
Koncerty Pražského filmového orchestru	58
Kulturní akce.....	58
Mezinárodní rok kvantové fyziky 2025.....	59
Mezinárodní den Měsíce	61
Nasvícená Kuřim Den otců aneb „Táto, vezmi nás na světýlka!“	62
Neopakovatelný rozhovor o vesmíru	62
Noc vědců	62
Nová představení pro veřejnost v sále digitária.....	63
Novoroční hvězdárna – PF 2025	65
Odborné přednášky	65
Open House Brno 2025	69
Putování za hvězdami s Velvet Smile	70
Relaxace pod hvězdami a vesmírná jóga.....	70
Úplné zatmění Měsíce 7. září 2025.....	70
Vánoční hvězda	71
Vánoční hvězdárna.....	71
Vesmírné Velikonoce.....	72
Vesmírný večer	72
Výstavy nafukovacích modelů.....	73
Tma v Permoniu.....	74

Běh EYOC	74
Tábor pro mentálně postižené	74
Ždánice	74
Tma v Permoniu II.....	74
Noc vědců VUT	74
Festival 2 Nová Zbrojovka	74
Histokola Ždánice	74
Golfový areál Kaskáda	74
Den (nejen) s Městskou policií.....	74
Svátek seniorů – Senior pas.....	74
Šumperk, Jeseník – oblast tmavé oblohy.....	74
Festival Prototyp	74
Česká zemědělská univerzita Praha – AFO.....	74
Maker Faire Brno BVV	74
Czech Space pavilon BVV	74
Beanie – VUT	74
Comic con junior Brno 2025	74
Městské kulturní středisko Letovice	74
Organizované skupiny.....	75
Statistický přehled akcí pro organizované skupiny.....	75
Astronomický kroužek	76
Dobrodružná optika.....	76
Fyzika vesmíru	77
Kulturní akademie třetího věku	77
Mládeži do 60 let nepřístupno	79
Mobilárium.....	79
Prvňáčci v říši vědy a techniky.....	79
Tábory / Léto na konci vesmíru	80
Vesmír za zrcadlem	80
Za jedničku z matiky nebo fyziky vstup zdarma.....	80
Specializované skupiny	82
ASTROgastro seriál.....	82
Astronomická expedice 2025	82
Animefest Brno.....	83
Brněnská pobočka České astronomické společnosti	83
CanSat	84
Comic-Con Junior 2025	84
Czech Space Pavilon.....	84
Demonstrátorská sekce.....	85
Konopí a věda	86
Kosmáci	86
Kosmonautické aktuality Dušana Majera	86
Kurt na furt	87
Odborná pozorování.....	87
Příští zastávka: Vesmír 2025.....	88
Setkání partnerů e-shopu městských služeb Brno iD	88
Strážník roku.....	89
Strom roku 2025.....	89
Vinařství roku 2024	90
Zachraňte středoevropský čas.....	90
Festival planet Brno	91
Doprovodný program	92

Letní kino s vesmírnou duší	93
Festival planet Brno 2025 v číslech.....	93
Crowdfundingová kampaň.....	94
Mediální pokrytí festivalu	94
Realizační tým.....	95
Festival vědy a techniky Brno	96
Divadlo vědy	97
Moderované diskuse.....	99
Doprovodný program	99
Mediální pokrytí festivalu	100
Realizační tým.....	100
Fulldome Festival Brno.....	102
Výherci festivalových cen.....	103
Fulldome Festival Brno 2025 v číslech	104
Realizační tým.....	105
Kontaktní centrum pro mimozemské civilizace / Projekt Mimosmšťárium	106
Seriózní část projektu	107
Fegurdi se (opět) rozrostli	107
Vesmírný folklór – spaceklór	107
Fegurdi merch	108
Projekt BRNOSat	109
Postup realizace v roce 2025	109
Realizační tým.....	110
Projekt Česká cesta do vesmíru	111
Zero-G.....	111
Výstava Česká cesta do vesmíru	111
Co si má zabalit brněnský mimozemšťan do kosmu?	112
Česká cesta do vesmíru na českých nádražích	113
Česká cesta do vesmíru v Českých centrech	113
Press trip	113
Přírodovědné interaktorium.....	114
Postup realizace v roce 2025	114
Postup prací v roce 2026	115
Realizační tým.....	115
Přírodovědné stelárium	116
Revitalizace digitária	117
Oprava projekční plochy.....	117
Výměna 2D projektorů	117
Výměna výpočetního clusteru.....	118
Výměna 3D projektorů v roce 2026.....	118
Realizační tým.....	118
Propagace a medializace.....	119
Česká asociace science center	119
Daruj krev s hvězdárnou	120
E-mailový newsletter.....	120
EU projekt Akreditace ERASMUS v oblasti vzdělávání dospělých.....	120
EU projekt Chance For the Future	121
Exploratorium 3.0.....	122
Když se geokeškaři potkávají s vesmírem (a E.T. hledá CWG)	123
Internetový kurz základů astronomie	123
Kniha Sedmikrásky na nebi	124
Krátkodobé pronájmy objektu Hvězdárny a planetária Brno.....	124

Kosmo per čiu sensoj.....	125
Merchandising.....	126
Nafukovací modely.....	126
Nejzajímavější nebeské úkazy v roce 2026.....	127
Ozvěny minulosti.....	129
Partneři organizace.....	129
Péče o okolí budovy.....	130
Pořady na vyžádání.....	130
Prodej licencí.....	131
Projekt European Space Education Resource Office.....	132
Projekt Jihomoravský kraj fandí vědě 2024/2025.....	133
Projekt Na hraně nebe.....	138
Projekt Spolufinancování Hvězdárny a planetária Brno 2025–2029.....	141
Reklama na Internetu.....	141
Reklama na rozhlasových vlnách.....	143
Remek.cz.....	143
Rezervační systém.....	143
Roj 3.0.....	144
Sedmikrásky na nebi (v Českém rozhlasu).....	145
Systematická podpora talentované mládeže.....	145
Tištěná reklama.....	147
TOP výletní cíle.....	147
Významná ocenění.....	148
Záznamy odborných přednášek.....	149
Zvaž vědu!.....	149
Ekonomicko-správní aktivity.....	151
Organizační struktura.....	151
Zaměstnanci Hvězdárny a planetária Brno.....	151
Statistický přehled struktury a počtu zaměstnanců.....	152
Plánovaná a obsazená funkční místa k 31. prosinci 2025.....	152
Bezpečnost práce.....	153
Dramaturgické porady.....	154
Organizace práce.....	154
Poskytování informací dle zákona 106/1999 Sb. za rok 2025.....	154
Spolupracující firmy.....	155
Technické aktivity.....	156
Poptávky veřejných zakázek.....	156
Vzdělávání pracovníků organizace.....	157
Zahraniční cesty.....	157
Rozbor hospodaření.....	159
Globální ekonomický rozbor hospodaření v roce 2025.....	161
Rozbor výnosů.....	162
Struktura výnosů v roce 2025.....	162
Dotace.....	162
Vlastní výnosy.....	164
Rozbor nákladů.....	168
Struktura nákladů v roce 2025.....	168
Struktura osobních nákladů (č. ú. 52).....	169
Ostatní náklady.....	172
Struktura spotřeby materiálu (č. ú. 501).....	172
Spotřeba energie (č. ú. 502).....	172
Čerpání prostředků na opravy a údržbu (č. ú. 511).....	173

Náklady ostatních služeb (č. ú. 518)	174
Čerpání účelového neinvestičního příspěvku – Jihomoravský kraj fandí vědě 2024/2025	176
Čerpání účelového neinvestičního příspěvku – Jihomoravský kraj – spolufinancování Hvězdárny a planetária Brno 2025/2029	176
Čerpání účelových neinvestičních příspěvků – zřizovatel	177
Majetek organizace	178
Finanční majetek	178
Stav závazků	178
Stav pohledávek	178
Podrozvahová evidence podmíněných závazků a pohledávek	179
Dlouhodobý majetek	179
Fondy organizace	180
Kontrolní činnost	182
Inventarizace	184
Závěrem	185

HLAVNÍ ČINNOSTI ORGANIZACE

Fascinace, motivace, poučení, inspirace – to je hlavní cíl naší stálé mise.

Hvězdárna a planetárium Brno se zaměřuje na neformální vzdělávání mládeže i dospělých, klade důraz na interaktivní přístup, podněcuje a inspiruje své návštěvníky k samostatnému experimentování i k objevování základních zákonů vědy a techniky. Propagujeme kritický způsob myšlení a popularizujeme výsledky takto vedených vědeckých výzkumů, především z oborů neživé přírody, zejména astronomie. Nepatříme tedy mezi vědecká pracoviště, ale s vědou se lze u nás setkat na každém kroku.

Pomáháme brněnským univerzitám, velkým vědecko-technickým projektům realizovaným nejen na území města Brna i samotnému městu Brnu s medializací jejich vědecko-technických aktivit. Věnujeme se i medializaci významných vědeckých osobností spojených s moravskou metropolí. K naplnění hlavní činnosti jsme v roce 2025 měli k dispozici následující programové prostory:

Digitárium

Sál digitálního planetária (tzv. digitária) pohltí diváky obrazem a zvukem. Série speciálních projektorů v kombinaci s desítkami počítačů dokáže vykouzlit na projekční ploše o průměru 17 metrů překvapivě věrný model vesmíru. V repertoáru nejsou pouze astronomické pořady, přeneseme návštěvníky na těžko dosažitelná místa – pod vodní hladinu, dovnitř lidského těla, blízké budoucnosti nebo minulosti, mikrosvětla či makrokosmu... Promítáme v klasickém, tzv. 2D režimu, a ve stereoskopickém, tzv. 3D režimu.

Exploratorium

V sále exploratoria je instalována výstava Vesmír za zrcadlem, ve které návštěvníkům postačí udělat pár kroků, aby „urazili“ miliony světelných roků. Expozice „zviditelňuje“ neviditelné – temnou hmotu, gravitační pole, černé díry, radioaktivní nebo reliktní záření. Výstava je volně přístupná pro návštěvníky představení v digitáriu, event. s průvodcem pro organizované skupiny.

Astronomická pozorovatelna

Během podvečerních komentovaných procházek hvězdnou oblohou zde návštěvníci uvidí krátery na Měsíci, Saturnovy prstence, Jupiterovy bouře a satelity, srpek Venuše, barevné dvojhvězdy, hvězdokupy, mlhoviny anebo galaxie vzdálené miliony světelných roků. Ve dne se lze podívat na sluneční skvrny a protuberance.

Malé planetárium

Historické, avšak stále funkční zařízení malého planetária dokáže na klenbě o průměru 8,5 metru vykouzlit iluzi hvězdné oblohy s několika nápadnými planetami a Měsícem. Využíváme jej k nestandardním pořadům nebo během večerních pozorování hvězdné oblohy.

Přednáškový sál

Ve školním uspořádání nabízí prostor pro 48 návštěvníků (1 třídu), kteří mají k dispozici velkoplošnou

obrazovku a klasickou tabuli. Součástí je unikátní heliostat – do budovy zabudovaný dalekohled na pozorování Slunce (promítnutý obraz naší denní hvězdy má průměr zhruba 1 metr).

Pozorovací terasa

Z pozorovací terasy se nabízí téměř magický pohled na denní i noční Brno. Pozorovací terasa je během dne – za příznivých povětrnostních podmínek – volně přístupná bez výkladu.

Vstupní hala

Prodej vstupenek, astronomický obchůdek, posezení u jednoduchého občerstvení nabízí foyer Hvězdárny a planetária Brno, které je během dne volně přístupné bez výkladu.

Vědecká stezka

Od rána do večera, od soumraku do úsvitu, od pondělí do neděle mohou návštěvníci jakéhokoli věku na vlastní oči, sluch i hmat poznávat svět kolem sebe. Expozice je celoročně volně přístupná bez výkladu.

Mobilárium

Mobilní digitální planetárium s kopulí o průměru 6 metrů sice nenabízí tak dokonalý zážitek jako „kamenné“ 3D planetárium, může se však instalovat v každém větším kulturním domě nebo tělocvičně. Používáno je jak pro školní skupiny, tak pro akce typu Festival vědy.

Historické kopule

Nejstarší části hvězdárny – jižní je označovaná jako lidová, severní jako univerzitní kopule. První je vybavena čočkovým dalekohledem o průměru 20 centimetrů s ohniskovou vzdáleností 3 metry, který doplňuje historická výstava. Ve druhé je dalekohled se zrcadlovým objektivem o průměru 62 centimetrů s elektromechanickým naváděcím systémem. Slouží zejména pro odborná pozorování a vzdělávací aktivity.

Roční hodnocení činnosti dělíme do několika tematických kategorií:

Individuální návštěvníci přicházející na pořady pro veřejnost (především pod umělou oblohou digitária – dříve planetária), vč. dětských představení, prohlídek exploratoria, cestopisných pořadů, pozorování, přednášek a koncertů.

Organizované skupiny žáků a studentů mateřských, základních, středních i vysokých škol, stejně tak organizovaných skupin seniorů přicházející na vzdělávací představení v sále digitária, exploratoria a na některé interaktivní pořady.

Specializované skupiny na akcích cílících na specifické skupiny návštěvníků.

Festival planet Brno – letní expozice obřích modelů nejen těles Sluneční soustavy ve veřejně přístupném parku.

Festival vědy a techniky Brno – propagace vědecko-technických, populárně-vědeckých institucí a iniciativ zaměřená na studenty a rodiny s dětmi.

Full dome Festival Brno – jedna z největších přehlídek filmů pro digitální planetária na světě.

Kontaktní centrum pro mimozemské civilizace – kombinace humoru a vážně míněné iniciativy přivádějící lidi k pozorování denní i noční oblohy.

Projekt BRNOsat – stavba a provoz malého „laického“ satelitu s experimenty navrhnutými vysokoškoly i veřejností.

Projekt Česká cesta do vesmíru – výzva k objevování, učení a spolupráci, ukazuje, že i malá země může mít velké sny – a že cesta ke hvězdám začíná často doma, ve škole, v laboratoři, na univerzitě... nebo na hvězdárně.

Přírodovědné interaktorium – kultivace a otevírání prostor tzv. areálu VUT ve vlastnictví města Brna pro veřejnost.

Přírodovědné stelárium – plánovaný multimediální prostor Hvězdárny a planetária Brno.

Revitalizace digitária – kompletní hardwarová a softwarová obměna audiovizuální techniky nejvyššího programového sálu, která začala roku 2024 a skončí v roce 2026.

Propagace a medializace naší instituce a všech našich produktů, vč. počítačové sítě Internet.

Ekonomicko-správní aktivity zajišťující každodenní chod Hvězdárny a planetária Brno.

ZÁKLADNÍ STATISTICKÝ PŘEHLED NÁVŠTĚVNÍKŮ A POŘADŮ

V přehledu jsou uvedeni všichni návštěvníci a pořady v daném roce, průměrný počet pracovníků a průměrný počet návštěvníků obslužených jedním pracovníkem – bez ohledu na to, ve kterém programovém prostoru se takové představení odehrálo a pro jakou cílovou skupinu bylo určeno. Započítáni nejsou účastníci externích akcí, s výjimkou Festivalu planet Brno, Festivalu vědy a techniky Brno, Noci vědců, stejně jako uživatelé našich internetových produktů.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
počet návštěvníků	154 143	153 830	133 778	169 877	116 265	117 015	223 770	268 324	242 850	257 947
počet akcí	1 721	1 637	1 428	1 738	1 016	928	1 681	1 793	1 756	1 661
počet pracovníků	20,6	20,9	19,2	19,5	21,15	20,5	20,9	22,2	23,2	23,4
obslužnost	7 483	7 360	6 968	8 712	5 497	5 708	10 707	12 087	10 468	11 023

Pozn.: Počet návštěvníků obslužených 1 pracovníkem (bez rozdílu pracovního zaměření) vychází jako podíl celkového počtu návštěvníků a přepočtených úvazků (stav k 31. prosinci daného roku). Od 2. srpna do 2. října 2018 byl z důvodu instalace 3D projekčního systému uzavřen hlavní programový sál. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodělání/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

KOMPLETNÍ STATISTICKÝ PŘEHLED NÁVŠTĚVNÍKŮ A POŘADŮ

V přehledu jsou uvedeni návštěvníci rozdělení podle akcí:

Pozorování hvězdné oblohy – návštěvníci komentovaných prohlídek večerní oblohy. Pokud bylo zataženo, zhlédli návštěvníci náhradní pořad v malém planetáriu.

Pozorování Slunce – návštěvníci komentovaných pozorování Slunce. Vstup na tato pozorování je zdarma, jedná se tedy pouze o informativní výčet.

Digitárium (dospělí) – návštěvníci standardních představení v sále digitária určených pro starší děti (věk +10 let) a dospělé.

Digitárium (děti) – návštěvníci pohádkových představení v sále digitária pro malé děti (věk <9 let) a jejich doprovod.

Odborné přednášky – návštěvníci cyklu odborných přednášek.

Nestandardní pořady (veřejnost) – návštěvníci cestopisných přednášek, koncertů, divadelních akcí, akcí typu Festival vědy a techniky Brno, Festival planet Brno apod.

Digitárium (školy) – výukové pořady realizované v sále digitária, kde sdružujeme několik výprav dohromady, jejich součástí je ukázka nejnápadnějších hvězd, souhvězdí a těles Sluneční soustavy.

Pokusy z optiky – komentované ukázky experimentů z geometrické a vlnové optiky.

Exploratorium (školy) – komentovaná prohlídka expozice, vždy pro 1 výpravu (v roce 2024 probíhala výměna výstavy).

Nestandardní pořady (školy) – např. kompletní výklad o hvězdné obloze a nebeských souřadnicích.

	2021		2022		2023		2024		2025	
	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.
pozorování hvězdné oblohy	92	1 626	158	3 574	188	4 507	238	5 302	257	6 589
pozorování Slunce	1	200	1	400	4	135	9	770	-	-
digitárium (dospělí)	220	15 192	345	32 746	430	59 903	423	47 018	336	32 136
digitárium (děti)	187	13 928	331	37 654	330	35 862	315	30 474	311	34 403
odborné přednášky	14	1 148	20	1 989	25	3 425	27	2 434	26	2 873
nestandardní pořady (veřejnost)	194	69 229	313	95 378	274	105 988	295	105 729	285	131 132
digitárium (školy)	193	14 376	396	47 857	461	54 981	386	47 547	392	49 263
pokusy z optiky	3	100	34	1 033	38	1 165	41	1 281	22	707
mobiliárium (školy)	-	-	31	723	-	-	1	120	-	-
exploratorium (školy)	11	316	19	509	18	413	-	-	14	312
nestandardní pořady (školy)	13	900	33	1 907	25	1 945	21	2 175	18	532
celkem	928	117 015	1681	223 770	1793	268 324	1756	242 850	1 661	257 947

Pozn.: Hlavní programový sál Hvězdárny a planetária Brno – digitárium – byl mimo provoz od 2. srpna do 2. října 2018 z důvodu instalace 3D projekčního systému. Exploratorium je pro veřejnost od roku 2017 volně přístupné. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodělání/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

STATISTICKÝ PŘEHLED AKTIVIT TVŮRČÍHO CHARAKTERU

Následující přehled zahrnuje aktivity tvůrčího charakteru realizované roku 2025. Rozlišujeme tyto kategorie:

Multivizuální představení v digitáriu – premiéry vlastních pořadů a českých verzí licencovaných pořadů;

Krátké audiovizuální pořady – premiéry vlastních videopořadů, které primárně nevznikly pro digitárium;

Audiovizuální záznamy odborných přednášek – video a audionahrávky vystoupení v přednáškovém cyklu;

Výstavy – dočasné expozice ve vstupní hale anebo mimo objekt organizace;

Mimořádné akce – aktivity, které se zpravidla neopakují, ale vyžádaly si aktivní přístup ze strany našich pracovníků (např. semináře, konference, prezentace).

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
multivizuální představení ve velkém planetáriu	10	7	7	5	2	4	2	7	4	7
krátké audiovizuální pořady, speciální prezentace	24	11	12	14	83	119	97	93	93	162
audiovizuální záznamy odborných přednášek	29	18	19	20	11	13	18	23	19	22
výstavy	4	2	5	2	2	6	7	7	4	10
mimořádné akce, semináře apod.	82	52	98	159	149	199	166	120	119	127

Pozn.: Hlavní programový sál Hvězdárny a planetária Brno – digitárium – byl mimo provoz od 2. srpna do 2. října 2018 z důvodu instalace 3D projekčního systému. Exploratorium je pro veřejnost od roku 2017 volně přístupné. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodělání/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

V roce 2025 byla uvedena tato multivizuální představení v sále digitária (uvádíme s datem premiéry):

22. února 2025, Honba za asteroidy 2D

11. června 2025, Unseen Earth 2D (International Erasmus+ Project)

11. června 2025, anglická verze Se zvířátky o vesmíru 2D (Furry Astronauts)

30. července 2025, Vesmír všemi smysly 2D/3D – verze v esperantu (Kosmo per ĉiuj sensoj)

4. října 2025, Kočičí dobrodružství za superúplňku 2D

8. října 2025, Na hraně nebe 2D

27. prosince 2025, Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici 2D

V roce 2025 byly uvedeny tyto on-line nebo audiovizuální pořady a speciální prezentace:

Přímé přenosy

Zákryt Saturnu Měsícem (ŽIVĚ)

Kosmonautické aktuality IV/2024 s Dušanem Majerem

Částečné zatmění Slunce

Kosmonautické aktuality I/2025 s Dušanem Majerem

Úplné zatmění Měsíce

Space4Women | Czech Space Week 2025 | ŽIVĚ

NAMIBIE – safari mezi dunami a hvězdami

Kosmonautické aktuality II/2025 s Dušanem Majerem

Kosmonautické aktuality III/2025 s Dušanem Majerem

Festival planet Brno 2025 | ŽIVÝ PŘENOS (červenec)

Festival planet Brno 2025 | ŽIVÝ PŘENOS (srpen)

ASTROgastro

Démonova hlava

Mléčná dráha

Měsíční koláč

Souhvězdí Jednorožce

Pec

Temný Emu

Luciiny kočky – Sladké světlo v zimní temnotě

Slunovratová klobása

Sedmikrásky on-line

Hvězdárna v Úpici

Hvězdárna Dáblice

Přírodovědné centrum a planetárium Havlíčkův Brod

iQLANDIA Liberec

Petřkovského hvězdárna v Jeseníku

Hvězdárna Boleslava Tecla

Národní park Podyjí

Festival planet Brno a Litosféra

WHOO! Astronomická observatoř v Opavě

Hvězdárna Františka Pešky Sezimovo Ústí

Kosmické Brno

OHB Czechspace / Comet Interceptor

Spacemanic a LASAR / LASARSat

YSpace / CIMER a KOSTKA
Stellar Exploration / Akumulátory
SAB Aerospace / ROSE-L
Frentech Aerospace / Magnetické divertory
Frentech Aerospace / Podvozky SpaceRideru
Spacemanic / Corvus EQM

Kosmáci

Astronomické a kosmonautické události 2025
SuperHeavy Starship a omlazení digitária
Simon Klinga a LASARSat
O výpravách za Mars a ještě dál
Průzkum planetek, komet a měsíců
Průzkum Měsíce a zatmění Slunce
Jak vypadá UFO?
Cesta k severnímu pólu a zase zpět
Norbert Werner a jevy ve vesmíru
Návrat sondy Kosmos 482 a rozpočet NASA
Europa Clipper, JUICE, Juno
Starship IFT-9 a rozpočet NASA
Exploze na testovací rampě i povrchu Slunce
SPECIÁL s Alešem Svobodou
O penězích navíc pro NASA
Vera Rubin Observatory a tvarůžky
O Zero-G s Lindou Petráturovou
Starship IFT-10 a Dlouhý pochod 8A
Život na Marsu i zatmění Měsíce
Evropské rakety a kosmodromy
Starship IFT-11 a novinky na noční obloze
Na hraně nebe
Superúplněk a průvodce po hvězdárnách v Česku
O cestě na Mars s Tomášem Přibylem
Recyklovatelné rakety
Co nás čeká v roce 2026 v astronomii a kosmonautice

Shorts

Je tady obří sluneční skvrna

Jak se díváme do minulosti?
Přistál pod Měsícem
Můj den na Festivalu planet
Infinite aura
Jsme ve vesmíru sami?
Tohle byl festival planet!
Přiletěl na dovolenou!
Byl to fake!!
Černá díra?
Nejzářivější hvězda na obloze?
Hází družice na nás prasátka?
Je Země plochá?
První lidské kroky na Měsíci v roce 1969
Jak se dělá předpověď počasí?
Co byste si vzali do vesmíru vy?
Vydej se s námi na Festival vědy a techniky v Brně!
Získejte stratosférického Fegurda | Vzlétli jsme kvůli tomu na hranu nebe
Šílený popelnicový závod
Tohle byl Festival vědy a techniky!
Jak to dělají kosmonauti? Malá tajemství velkých misí
Kde jsou planety?
Co je to černá díra?
Takhle vypadal Festival vědy a techniky 2025!
Smrdí vesmírná stanice?!
Padající hvězda?
Slunce zhaslo? Konec?!
Neslyšeli bychom nic?
Úplná apokalypsa? Konec?
Ten jeden kamarád
Vesmír na vlastní kůži?
Jak to funguje ve vesmíru?
Na hraně nebe
Mraky?
Nebeské!
Čekáme na vás!
Na hraně nebe!
Otevřete krabičku první záchrany pro AI kreativce

Vzhůru do oblak

Hvězdárna a planetárium brno – ta nejlepší možnost!

Hvězdářenský outfit

Co kdyby byla země placatá?

Astrologie?

Rozkvetly Sedmíkrásky na nebi

Mimozemšťané?

Nejkrásnější vesmírný jev?

Život ve vesmíru?

Špinavá ledová tříšť?

Vesmírná pokuta?

Přistání na Marsu?

Lidé na Měsíc?

Jak to dělají kosmonauti?

Co je tohle za mimozemšťana?

Nejpodivnější jev?

Vánoční hvězda!

Až na ten konec dobrý...

Sedmíkrásky na nebi – astronomický průvodce po České republice může být i ve vaší kapse

Náš ústav se omlouvá...

Mikuláš

Podmínky na Marsu?

Vzdálenosti ve vesmíru?

Geminidy

Pink Floyd

Mlhoviny?

Konec vesmíru?

Kosmo dárek?

Skákání vesmírem?

Šťastné, veselé a hvězdné!

Neuvěřitelný výbuch

Jak fungují dalekohledy?

Něco se u nás děje

Jak makáme v digitáriu

Jak jsme oloupali digitárium

Co se děje v digitáriu?

Jak to dopadlo?
 Digitárium na peelingu
 Honba za asteroidy | trailer
 Edge of the Sky | trailer
 Rozhovory o vesmíru – Vesmír za zrcadlem
 Rozhovory o vesmíru za zrcadlem
 グレゴール・ヨハン・メンデル
 Brněnská džungle volá: Staň se lovcem!
 Litosféra | FESTIVAL PLANET BRNO 2025 (pěškobusem)
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Tomáš Tyc
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Norbert Werner
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Jiří Dušek
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Roman Ponča
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Tomáš Hladík
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Martin Rudiš
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Jan Píšala
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Michal Okleštěk
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Tomáš Tichý
 Fascinující vesmír za zrcadlem – Pavel Karas
 Zvaž vědu!
 Kosmo per ĉiuj sensoj – eĉ en Esperanto | trailer
 Kosmovica, tmelí kolektiv
 Na hraně nebe
 Kočičí dobrodružství za superúplňku | trailer
 Jak jsme natáčeli „Na hraně nebe“ / Making of „Edge Of The Sky“
 Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici | trailer

V roce 2025 jsme zorganizovali tyto odborné přednášky:

Mgr. Ondřej Filip, MBA, Síť jménem Internet
 Mgr. Filip Tvrdý, Ph.D., Svět bez svobodné vůle?
 prof. MUDr. Filip Růžička, Ph.D., doc. RNDr. Ivan Rychlík, Ph.D., Mgr. Kamila Hrubanová, Ph.D., Mgr. Zdeněk Pilát, Ph.D., Soužití člověka a mikrobů
 Michal Gerža, Sršeň asijská pod elektronovým mikroskopem
 Štěpán Březovják, Vzkaz z dílny nebo posel z vesmíru? Pátráme po mikrometeoritech
 Jaromír Bačovský, Příběhy z nitra lidského těla pod elektronem
 RNDr. Kateřina Snopková, Ph.D., Jak se hledají mikroskopičtí hrdinové (a padouši) v Antarktidě
 doc. Filip Grygar, Ph.D., Desatero aktů stvoření: 100 let kvantové mechaniky

prof. RNDr. Pavel Krtouš, Ph.D., Kvantové podivnosti
Mgr. Martin Friák, Ph.D., Kvantové počítače: naděje i hrozba
Petr Zapletal, Ph.D., Kvantová superpozice v akci: Od Schrödingerovy kočky ke kvantovým počítačům
RNDr. Vladimír Wagner, CSc., Kvantová fyzika – nástroj pro pochopení vesmíru
doc. Mgr. Karel Lemr, Ph.D., Od Ant-Mana po Star Trek: Kvantový svět ve fikci očima fyzika
doc. RNDr. Eduard Kejnovský, Csc., RNDr. Pavel Lízal, Ph.D., prof. RNDr. Omar Šerý, Ph.D., Tajemná řeč genů
Mgr. Pavel Gabzdyl, Hvězdáři bez Měsíce
Ing. Tomáš Přibyl, Nový malý krok
Mgr. Petr Brož, Ph.D., Měsíc očima geologa
Klára Marečková Ph.D., M.Sc., A jak starý je váš mozek?
prof. MUDr. Irena Rektorová, Ph.D., Co prozradí zobrazení mozku o počínající nemoci
Mgr. Branislav Jansík, Ph.D., VLQ – první český kvantový počítač
Kateřina Stloukalová, MSc., Bitcoin v éře kvantových sítí
Ing. Radek Mareček, Ph.D., Vědomí pod drobnohledem
doc. Mgr. Karel Lemr, Ph.D., Kvantová kryptografie: tajemství, která hlídají přírodní zákony
doc. Mgr. Tomáš Mančal, Ph.D., Kvantová biologie
RNDr. Jiří Materna, Ph.D., Mgr. Kateřina Lesch, Ph.D., AI for All: Rozum a emoce umělé inteligence
RNDr. Jan Fousek, Ph.D., Virtuální mozky
MUDr. Pavel Filip, Ph.D., Mozeček – malý počítač v hlavě každého z nás
doc. Mgr. Samuel Kováčik, Ph.D., Stopařův průvodce kvantovou gravitací
Mgr. Monika Fňášková, Ph.D., Dlouhodobé dopady válečného stresu na mozek a mysl
Ing. Michal Mikl, Ph.D., Proměny funkčního MR zobrazování aneb co jsme dokázali dříve a (ne)dokážeme dnes

V roce 2025 vznikly tyto audiovizuální záznamy odborných přednášek:

Ondřej Filip, Síť jménem Internet
Filip Tvrdý, Svět bez svobodné vůle?
Filip Růžička, Ivan Rychlík, Kamila Hrubanová, Zdeněk Pilát, Panelová diskuse – Soužití člověka a mikrobů
Štěpán Březovják, Vzkaz z dílny nebo posel z vesmíru?
Jaromír Bačovský, Příběhy z nitra lidského těla pod elektronem
Kateřina Snopková, Jak se hledají mikroskopičtí hrdinové (a padouši) v Antarktidě
Filip Grygar, Desatero aktů stvoření: 100 let kvantové mechaniky
Pavel Krtouš, Kvantové podivnosti
Martin Friák, Kvantové počítače: naděje i hrozba, Petr Zapletal, Kvantová superpozice v akci: Od Schrödingerovy kočky ke kvantovým počítačům

Vladimír Wagner, Kvantová fyzika – nástroj pro pochopení Vesmíru
 Eduard Kejnovský, Pavel Lízal, Omar Šerý, Tajemná řeč genů
 Pavel Gabzdyl, Tomáš Příbyl, Petr Brož, Mezinárodní den Měsíce 2025
 Klára Marečková, Irena Rektorová, Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 1/4
 Branislav Jansík, VLQ – první český kvantový počítač
 Kateřina Stloukalová, Bitcoin v éře kvantových sítí
 Radek Mareček, Luboš Brabenec, Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 2/4
 Karel Lemr, Kvantová kryptografie: tajemství, která hlídají přírodní zákony
 Tomáš Mančal, Kvantová biologie
 Jiří Materna, Kateřina Lesch, AI for All: Rozum a emoce umělé inteligence
 Jan Fousek, Pavel Filip, Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 3/4
 Samuel Kováčik, Stopařův průvodce kvantovou gravitací
 Monika Fňašková, Michal Mikl, Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 4/4

V roce 2025 vznikla tato infografika komiksového charakteru pro dětské čtenáře:

Na orbitě s Alešem Svobodou

V roce 2025 se také v našich prostorách odehrálo 8 svatebních obřadů.

V roce 2025 byly realizovány tyto koncerty:

3. března 2025, Vesmíření s Patrikem Kee
 9. března 2025, Pražský filmový orchestr
 10. března 2025, Až na ten konec dobrý – Vesmírný literární stand-up Pavla Tomeše
 31. března 2025, Distant Bells
 1. dubna 2025, Distant Bells
 4. května 2025, KDH (Komorní dechová harmonie) – Jarní koncert
 5. května 2025, Vesmíření s Patrikem Kee
 23. června 2025, Distant Bells
 24. června 2025, Distant Bells
 22. září 2025, Distant Bells
 23. září 2025, Distant Bells
 13. října 2025, Vesmíření s Patrikem Kee
 19. října 2025, KDH (Komorní dechová harmonie) – Malá noční hudba aneb Hvězdáři sobě!
 10. listopadu 2025, Kabinet (Petr Hloušek)
 23. listopadu 2025, Pražský filmový orchestr 2x

- 1. prosince 2025, MAOK
- 15. prosince 2025, Distant Bells
- 16. prosince 2025, Distant Bells

V roce 2025 byly realizovány (nebo spolurealizovány) tyto výstavy:

- Martin Rudiš
- Armin Delong: otec elektronové mikroskopie (DEM Moravské náměstí)
- Padouch nebo hrdina? (DEM, Vaňkovka)
- Česká cesta do vesmíru – Valdštejnská zahrada Senátu Parlamentu ČR
- Festival planet – Česká cesta do vesmíru
- Festival planet – Vodní vesmír
- Science Fiction ve filmu
- Česká cesta do vesmíru – Praha, Wilsonovo nádraží
- Česká cesta do vesmíru – Královo pole
- Česká cesta do vesmíru – Karviná

V roce 2025 byly realizovány tyto mimořádné akce:

- 1. ledna 2025, Novoroční hvězdárna PF 2025
- 2. ledna – 17. února 2025, zavřeno
- 7. ledna 2025, Vesmír za zrcadlem s Norbertem Wernerem
- 7. ledna 2025, KA3V
- 10. ledna 2025, natáčení diskuze se studenty TV Markíza
- 13. ledna 2025, Kosmonautické aktuality s Dušanem Majerem IV/2024
- 14. ledna 2025, inscenace URAN 235
- 16. – 17. ledna 2025, SkyExplorer Workshop
- 30. ledna 2025, přednáška pro ČAS (Pavel Gabzdyl)
- 30. – 31. ledna a 3. února 2025, Za jedničku z matematiky nebo fyziky vstupenka zdarma
- 19. února 2025, Vinařství roku 2024
- 19. února 2025, natáčení klipu „Zvaž vědu!“
- 20. února 2025, natáčení klipu „Dny dětské onkologie“
- 20. února 2025, film: Interstellar
- 24. února 2025, Učte s vesmírem I.
- 26. února 2025, studenti architektury VUT – prohlídka
- 3. března 2025, Brno ID
- 4. – 6. března 2025, Brno Space Days
- 6. března 2025, Brno Space Days – Cubesaty workshop, Zvaž vědu

- 13. března 2025, křest knihy architekta Martina Rudiše
- 15. března 2025, Jižní Morava čte
- 18. března 2025, KA3V
- 20. března 2025, Dárce krve ve FN Brno s hvězdárnou
- 20. března 2025, Učte s vesmírem II.
- 24. – 30. března 2025, Dny elektronové mikroskopie Brno
- 29. března 2025, zatmění Slunce
- 31. března 2025, Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta | Centrum popularizace
- 31. března 2025, přednáška pro ČAS (Miloslav Zejda)
- 3. dubna 2025, GO kamera
- 5. dubna 2025, Dny dětské onkologie
- 7. dubna 2025, Metodický den odboru školství
- 7. dubna 2025, Kosmonautické aktuality s Dušanem Majerem I.
- 7. dubna 2025, ADRA
- 14. dubna 2025, vyhlášení soutěže Malý badatel ZŠ Jana Babáka
- 15. dubna 2025, Mezinárodní den kvantové fyziky 2025
- 17. – 21. dubna 2025, Velikonoce na hvězdárně
- 22. dubna 2025, přednáška pro ČAS (Miloslav Zejda)
- 23. dubna 2025, Konopí a věda
- 23. dubna 2025, Až na ten konec dobrý – setkání s herci
- 25. – 28. dubna 2025, Poznej brněnskou džungli
- 25. dubna 2025, pořad pro DPMB
- 26. dubna 2025, Kozozoo – Den Země
- 8. května 2025, finále CanSat vyhodnocení
- 12. května 2025, přednáška pro FF MU
- 12. května 2025, přednáška pro ČAS (Miloslav Druckmüller)
- 13. května 2025, Krátké filmy 2025 nominované na cenu Oscar
- 15. května 2025, Winemeritage
- 17. – 18. května 2025, Open House 2025
- 23. – 25. května 2025, Animefest
- 19. května 2025, natáčení v rámci soutěže Česká cesta do vesmíru
- 23. – 25. května 2025, AnimeFest BVV
- 27. května 2025, KA3V Závěrečný večer
- 28. května 2025, Živé rozhovory o vesmíru
- 9. června 2025, Welcome reception FFB
- 10. – 12. června 2025, Full Dome Festival Brno 2025
- 13. června 2025, Křenka běží pro život

- 14. – 15. června 2025, DigiFest 2025
- 14. června 2025, workshop Czech Rocket Challenge
- 16. června 2025, tisková konference – představení modelů Litosféry a Fegurda
- 18. – 19. června 2025, STEAM Kuřim
- 21. června 2025, Den smečky v ZOO Brno
- 26. června 2025, Emil open
- 27. – 29. června 2025, Za jedničku z matematiky nebo fyziky vstupenka zdarma
- 7. – 13. července 2025, Festival planet Brno 2025
- 15. července 2025, Kosmonautické aktuality s Dušanem Majerem II.
- 15. července 2025, exkurze pro Elixír do škol
- 22. července 2025, Mezinárodní den Měsíce
- 30. července, Kongres v esperantu
- 4. – 10. srpna 2025, Festival planet Brno 2025
- 5. srpna 2025, sraz mimozemšťanů
- 12. srpna 2025, setkání Venuše a Jupiteru
- 16. – 30. srpna 2025, Astronomická expedice v Sítinách
- 22. srpna 2025, Company Fair (ESERO)
- 30. srpna 2025, cas100geo, Science fiction Brno 2025
- 1. – 5. září 2025, výměna PC v digitáriu
- 1. – 7. září 2025, nátěr podlahy v budově
- 5. – 7. září 2025, Festival vědy a techniky Brno 2025
- 7. září 2025, úplné zatmění Měsíce
- 16. září 2025, Česká astronomická společnost – setkání s kvízem
- 17. září 2025, Imatrikulace FaVU VUT
- 26. září 2025, Noc vědců
- 28. září 2025, Den (nejen) s Městskou policií
- 29. září 2025, projekce pro PRIMA ŽIVOT, z.s.
- 30. září – 3. října 2025, mobilárium v Šumperku a Jeseníku – propagace tmavé oblohy
- 30. září 2025, zahájení Kulturní akademie třetího věku
- 6. října 2025, Kosmonautické aktuality s Dušanem Majerem III.
- 6. října 2025, 2x Festival Prototyp 2025: Écosystème & Protist Rhapsody
- 7. října 2025, film: Oppenheimer
- 8. října 2025, premiéra pořadu Na hraně nebe
- 10. – 12. října 2025, Future Gate 2025
- 14. října 2025, Putování za hvězdami s Velvet Smile
- 14. října 2025, Festival Prototyp 2025: Écosystème & Protist Rhapsody
- 16. října 2025, přednáška pro ČAS (Bohumír Štědroň)

- 18. října 2025, Maker Faire BVV – ESERO
- 20. října 2025, Vyhlášení Strom roku 2024
- 22. – 23. října 2025, Czech Space Brno pavilon
- 22. října 2025, networking VUT Brno
- 23. října 2025, Snídaně s Deníkem
- 23. října 2025, převzetí Čestné medaile Hasičského záchranného sboru České republiky
- 24. října 2025, Příští zastávka vesmír
- 25. října 2025, 45. výročí experimentální archeologie Mamuti
- 26. října 2025, film: Duna 1 + 2
- 27. – 29. října 2025, podzimní prázdniny
- 29. října 2025, zahájení výstavy Česká cesta do vesmíru – nádraží Královo pole
- 1. – 2. listopadu 2025, Comic Con Junior Brno 2025
- 3. – 6. listopadu 2025, Dny AI Brno 2025
- 5. listopadu 2025, beseda s Lucií Výbornou
- 7. listopadu 2025, pořad pro DPMB
- 10. listopadu 2025, Fyzika vesmíru – premiéra
- 10. listopadu 2025, přednáška pro ČAS (Jiří Zlatuška)
- 11. listopadu 2025, GO kamera
- 12. listopadu 2025, (opět) Až na ten konec dobrý
- 13. listopadu 2025, (opět) Až na ten konec dobrý
- 14. listopadu 2025, beseda s Dušanem Vitázkem
- 19. listopadu 2025, beseda s Petrem Münsterem
- 20. listopadu 2025, architektonická prohlídka pro dobrovolníky Open House
- 21. listopadu 2025, beseda s Alenou Zářybnickou
- 24. listopadu 2025, instalace Vánoční hvězdy
- 28. listopadu 2025, Solarografický workshop – ESERO
- 5. – 6. prosince 2025, Mikulášské odpoledne
- 8. prosince 2025, program pro ADRA, o. p. s.
- 15. prosince 2025, přednáška pro ČAS (Norbert Werner)
- 17. prosince 2025, Vyhlášení strážník roku
- 18. prosince 2025, setkání zaměstnanců MÚ Královo pole
- 18. prosince 2025, setkání zaměstnanců ALTA
- 21. prosince 2025, spuštění ROJ 3.0
- 27. prosince 2025, Vánoce na hvězdárně

STATISTICKÝ PŘEHLED POŘADŮ V SÁLE DIGITÁRIA

	premiéra	reprízy v roce 2025	diváci v roce 2025	derniéra	celkem repríz	celkem diváků
Astronaut (ver. školy)	31. 10. 2013	34	4 036	-	541	65 266
Astronom v každém z nás	5. 3. 2014	2	331	-	68	5 290
Bližší ke hvězdám	8. 10. 2015	5	509	-	137	11 324
Brno 360	29. 9. 2020	5	531	-	98	4 517
Buňka! Buňka! Buňka!	1. 2. 2014	7	648	-	179	13 558
Cesta za miliardou hvězd	1. 4. 2014	14	1 728	-	324	32 921
Černé díry	1. 3. 2024	1	54	15. 3. 2025	103	10 749
Do vesmíru a zase zpátky	4. 2. 2016	0	0	-	26	2 446
EXPLORE: Klíč k cestě na Mars 2D/3D	15. 11. 2018	1	48	-	62	5 134
Fantom vesmíru: Hon na temnou hmotu	30. 10. 2017	2	111		35	2 771
Honba za asteroidy	22. 2. 2025	31	2 168	31. 12. 2025	31	2 168
Hvězdný cirkus 2D/3D	2. 10. 2018	18	2 246	-	374	36 499
Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici 2D	27. 12. 2025	12	1 410		12	1 410
Kočičí dobrodružství za superúplňku 2D	4. 10. 2025	54	6 258		54	6 258
Kouzelný glóbus 2D/3D	2. 10. 2021	25	2 864	-	278	30 379
Morava 360	1. 2. 2018	22	1 188	-	283	25 272
Na hraně nebe	8. 10. 2025	56	6 133	-	56	6 133
NanoKam	1. 2. 2014	1	82	-	119	8 418
Pejsek a kočička letí ke hvězdám	27. 12. 2021	0	0	-	95	16 288
Pink Floyd's The Dark Side of the Moon	25. 3. 2023	98	10 426	31. 12. 2025	519	67 158
Planety: Cesta Sluneční soustavou	9. 10. 2018	48	6 841	-	509	67 008
Polární záře	28. 10. 2022	-	-	-	133	14 998
Přiběh nekonečných poutníků: Voyager 2D/3D	5. 3. 2019	42	4 926	-	413	41 214
Příští zastávka: vesmír	5. 10. 2016	-	-	-	67	6 606
Ptačí ostrov	2. 2. 2016	5	779	-	251	25 323
Robinsonka	4. 10. 2017	10	1 186	-	191	20 156
Se zvířátky o vesmíru	27. 1. 2015	36	4 748	-	865	78 629
Sen o létání (samostatně)	1. 3. 2017	3	203	-	29	1 634
Stellárci: Zelená výprava	5. 10. 2024	115	11 619	-	200	20 629
Tajemství gravitace: Po stopách Alberta Einsteina 2D/3D	6. 10. 2018	4	552	-	263	25 790
Temná strana světla	8. 6. 2023	0	0		1	170
Unseen Earth (Skryté tváře Země)	11. 6. 2025	1	150	-	1	150
Utržené sluchátko aneb Cesta na Měsíc	11. 3. 2023	0	0	-	24	3 636
Úžasné planety	2. 12. 2014	32	3 982	-	506	66 757
Velké dobrodružství v malé Sluneční soustavě 2D/3D	27. 12. 2024	178	10 588	-	184	11 696
Vesmír 3D	3. 3. 2020	22	2 983	-	312	37 984
Vesmír všemi smysly 2D/3D	1. 10. 2024	115	10 043	-	165	16 443
Vesmírné oázy 2D/3D	2. 11. 2021	22	2 316	-	178	15 231
Vzhůru nohama	1. 3. 2014	11	1 594	-	242	23 869

INDIVIDUÁLNÍ NÁVŠTĚVNÍCI

Individuální návštěvníci přicházejí na pořady pro veřejnost (především pod umělou oblohou digitária, vč. dětských představení, dále pak na pozorování noční i denní oblohy, přednášky, koncerty a různé nestandardní akce). Celkem jsme v roce 2025 uspořádali 1 215 pořadů pro 207 133 individuálních návštěvníků.

STATISTICKÝ PŘEHLED AKCÍ PRO INDIVIDUÁLNÍ NÁVŠTĚVNÍKY

Ve statistických přehledech dělíme individuální návštěvníky do několika kategorií:

Pozorování hvězdné oblohy – návštěvníci komentovaných prohlídek večerní oblohy. Pokud bylo zataženo, zhlédli návštěvníci náhradní pořad v malém planetáriu.

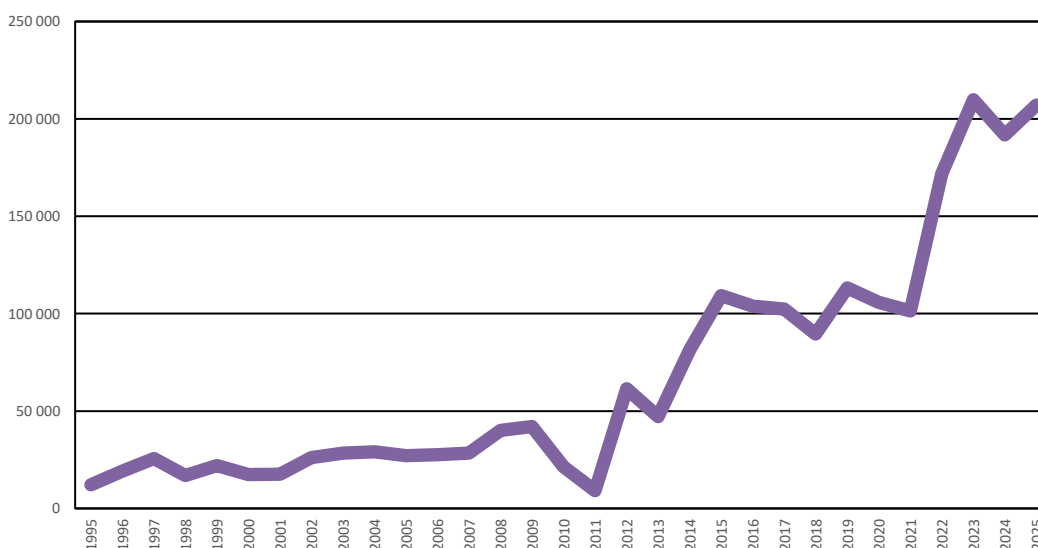
Pozorování Slunce – návštěvníci komentovaných pozorování Slunce. Vstup na tato pozorování je zdarma, jedná se tedy pouze o informativní výčet.

Digitárium (dospělí) – návštěvníci standardních představení v sále digitária určených pro starší děti (věk +10 let) a dospělé.

Digitárium (děti) – návštěvníci pohádkových představení v sále digitária pro malé děti (věk <9 let) a jejich doprovod.

Mobilárium (veřejnost) – návštěvníci projekcí v mobilním planetáriu.

Odborné přednášky – návštěvníci cyklu odborných přednášek.

Pozn. Celkový počet individuálních návštěvníků v letech 1995 až 2025. V letech 2010 a 2011 probíhala přestavba celé budovy (červenec 2010 až říjen 2011), v roce 2013 byl mimo provoz hlavní programový sál velkého planetária/digitária (duben až říjen 2013), v roce 2018 jsme měli po dva měsíce uzavřen sál digitária. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodlážení/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

Nestandardní pořady (veřejnost) – návštěvníci cestopisných přednášek, koncertů, divadelních akcí, akcí typu Festival vědy apod.

Služeb Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025 bezesporu využilo ještě více lidí, než je uvedeno ve statistických přehledech. Zmínit můžeme například volně přístupnou novou expozici Vesmír za zrcadlem v sále exploračního, velmi oblíbenou Vědeckou stezku instalovanou v exteriéru, některé open-air akce nebo krátkodobé pronájmy jiných institucí nebo firem.

	2021		2022		2023		2024		2025	
	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.
pozorování hvězdné oblohy	92	1 626	158	3 574	188	4 507	238	5 302	257	6 589
pozorování Slunce	1	200	1	400	4	135	9	770	-	-
digitarium (dospělí)	220	15 192	345	32 746	430	59 903	423	47 018	336	32 136
digitarium (děti)	187	13 928	331	37 654	330	35 862	315	30 474	311	34 403
odborné přednášky	14	1 148	20	1 989	25	3 425	27	2 434	26	2 873
nestandardní pořady	194	69 229	313	95 378	274	105 988	295	105 729	285	131 132
celkem	708	101 323	1 168	171 741	1 251	209 820	1 307	191 727	1 215	207 133
průměrný počet akcí v 1 týdnu	13,6	-	22,5	-	24,1	-	25,1	-	23,4	-

Pozn.: Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodělání/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

AŽ NA TEN KONEC DOBRÝ

Hvězdárna a planetarium Brno a lidé s ní spojení dali základ pro velmi úspěšné literární dílo brněnského stand-upového komika Pavla Tomeše. V knize s názvem Až na ten konec dobrý autor vtipně kombinuje poněkud „upravenou“ historii naší organizace, města Brna i řady dalších osobností.

Významnou roli v knize hraje Hvězdárna a planetarium Valentiny Těřškové, stárnoucí ředitel, který tento „barák na kopci“ podpálil dalekohledem mířícím na Slunce, jeho vnučka chodící do ÁKáčka (= astronomický klub), její pes Uran a slečna Konečná, redaktorka vyhasínajícího regionálního deníku. Ti všichni zažívají hned několik paralelních hlubokých lidských příběhů, takzvaných há-el-péček.

Zřejmě poprvé v historii jsme se stali inspirací pro úspěšné literární dílo – tento humorný román o smrti získal Cenu čtenářů Magnesia Litera 2022. Kniha se počátkem roku 2025 navíc transformovala do černé komedie uváděné v Městském divadle Brno –

představení jsou vyprodána a recenze více než příznivé, a chystá se také filmové ztvárnění.

S Pavlem Tomešem jsme ihned navázali spolupráci a 10. března 2025 i 12. a 13. listopadu 2025 uvedli jeho vesmírný literární stand-up upravený na míru sálu digitária. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Pavel Karas a Jiří Dušek.

DNY BRNĚNSKÉ KOSMONAUTIKY

Město Brno je českou vstupní bránou do vesmíru. Kosmický průmysl má v jihomoravské metropoli dlouhou tradici, ba co víc, neustále se rozrůstá. Vlastně je to docela paradoxní situace: Kdekdo z Brňanů zná NASA nebo SpaceX, ale že se části kosmických raket i satelitů staví jen o pár ulic dál, to stále tuší jen málokdo. Díky Dnům brněnské kosmonautiky, které se odehrávají pod taktovkou Hvězdárny a planetária Brno, se však situace pozvolna mění k lepšímu.

Jedním z hlavních cílů Dnů brněnské kosmonautiky je povzbuzení zájmu o vědu a techniku. I proto otevrou mnohé z firem podnikajících v kosmické branži začátkem března své laboratoře a superčisté dílny veřejnosti, aby se pochlubily, na kterých vesmírných výpravách právě pracují.

Během Dnů brněnské kosmonautiky, které se odehrály od 4. do 6. března 2025 v dopoledních hodinách, významné brněnské firmy a instituce aktivní v kosmickém průmyslu otevřely své brány běžným pozemšťanům. V rámci exkurzí šlo nahlédnout do čistých prostor, kde technici certifikovaní Evropskou vesmírnou agenturou integrují umělé družice, dozvědět se, jak postavit satelit, aby přežil start i extrémní podmínky ve vesmíru, anebo se seznámit se sondami, jejichž rodokmen sahá až do Brna.

Dále jsme přivítali na palubě BRNOSatu první „pasažéry“ – tj. experimenty navrhnuté vysokoškolskými studenty. Došlo také na dvojici premiér: Velké dobrodružství v malé Sluneční soustavě a Honbu za asteroidy. V prostorách Hvězdárny a planetária Brno se také zopakoval workshop na téma stavění CubeSatů (aktivita Spacemanic CZ a VZLU Aerospace).

Brno Space Days – Dny jihomoravské kosmonautiky vznikly v roce 2018 jako připomínka 40. výročí letu československého kosmonauta Vladimíra Remka a následně první československé družice Magion. Konají se jednou ročně, vždy na jaře. Garantem je Hvězdárna a planetárium Brno, v současnosti se do programu zapojuje více než desítka firem, vědeckých i akademických institucí. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Lucie Fojtová.

CESTOPISNÉ PŘEDNÁŠKY

V roce 2025 jsme vlastními silami připravili 7 cestopisných přednášek pro 628 návštěvníků. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Josef Forman. Konkrétně se jednalo o tato vystoupení (uvádíme včetně anotace):

24. února 2025

Radka Tkáčiková, Ladakh aneb Malý Tibet

Oblast na severu Indie je nazývána Malým Tibetem pro svoji kulturní i náboženskou podobu s Tibetem. Vysokohorská himálajská poušť překvapí malebnými tradičními vesničkami vnitru hor a zakonzervovaným stylem života. Soutěsky, pastevecké stezky a prastaré buddhistické kláštery, které stále žijí. Údolí Indu a letní sídlo Dalajlámy. Výstupy na šesti tisícovky, nejvyšší silniční sedla na světě, pádlování na řece Zaskar a slaná jezera ve výšce 4500 m n. m. Buddhistická filozofie, festivaly v klášteře, rituály, to vše na přednášce Radky Tkáčikové, která do oblasti létá již 25 let.

11. března 2025

Tomáš Kubeš, Amazonie – tajemství pralesa

Matka všech řek Amazonka a nejrozlehlejší deštný prales planety. Vypravíme se po jejím toku od Atlantického oceánu z města Macapá až do kaučukového Iquitos. Objevíme města na březích i srdce Amazonie – přístav Manaus. Zde nás čeká první kontakt s pralesem a původními obyvateli u Rio Negro. Řeka Yavari skrývá mnoho záhad a setkání s Matses – jaguářími ženami – odhalí jedinečnou kulturu těchto tajemných lidí. V oblasti Rio Napo v pralese Yasuni nás do tradičního života zasvětití členové kmene Huaorani. Čeká nás velkolepé putování Amazonií za poznáním současnosti i stop minulosti.

25. září 2025

Petr Horálek, Příběhy vesmírného nomáda

... aneb Skryté příběhy hvězdných portrétů zdaleka nejen od Sečské přehrady. Mnohé snímky jsou právě tak unikátní jako příběhy v pozadí jejich vzniku. Kdyby fotografie mohly vyprávět, byly by to sáhodlouhé příběhy. Ostatně to nejkrásnější se mnohdy neodehrává na snímané scéně, ale naopak za objektivem. Přednáška vás právě takovou příběhovou formou zavede do zákulisí pozadí vzniku některých fotografií, které jste třeba už viděli, ale ani byste netušili, co za nimi stojí. Věděli jste, že Petr Horálekovi NASA publikovala jeden snímek díky nedorozumění? Že během focení hvězdného nebe v Ugandě mu za zády dělal společnost nezvaný a nebezpečný zvířecí host? Že i na Slunci se může objevit kapka, a dokonce kvůli ní můžete uronit slzu štěstí? Jak vlastně souvisí rybolov s písní Grace od legendární skupiny U2?

Kromě výše uvedených se u nás odehrály i cestopisné přednášky organizované soukromými subjekty, např. GO Kamera nebo CK Periscope travel.

3. dubna 2025

Jindřich Štreit – fotograf, Rusko

Navštívil Sibiř dvakrát v letech 1995 a 1997. Působil delší čas ve vesnici Kižinga, která se nachází v drsném prostředí Sibíře, asi 200 kilometrů východně od hlavního města Burjatska Ulan-Ude. Na černobílých snímcích zachytil venkovské chalupy a jejich obyvatelé při každodenní práci. Jindřich Štreit poodhalí, jaká je burjatská kultura v osadě Kižinga, kde se protíná usedlá zemědělská ruská kultura s kočovnou volností Mongolů?

3. dubna 2025

Vladimír 518 – umělec, Architektura 58-89

Architektura 58–89 je dosud nejrozsáhlejší publikací o stigmatizované předrevoluční architektuře z let 1958–1989. Dva svazky o bezmála čtrnácti stech stranách, vážících 5,6 kg, jsou pevným stavebním základem pro narovnání vztahů mezi širokou veřejností a stigmatizovanou architekturou předrevolučních desetiletí. Ambiciózní počín na poli dokumentární literatury vznikl téměř deset let, na třicet odborníků pod vedením Vladimíra 518 v něm představuje více než čtyřicet architektů, autorských dvojic či skupin, které ve vymezeném období razantně zasáhly do dějin naší architektury.

3. dubna 2025

Václav Cílek – geolog, Odolné město

Jak světová města řeší adaptaci na klimatickou změnu. Paříž se připravuje na dny, kdy teplota ve městě vystoupá na 50 °C, ale mnoho dalších měst zvažuje či aktivně provádí kroky vedoucí ke zvýšení městské odolnosti. Jaké jsou základní trendy a kroky? Uznávaný spisovatel se vypracoval v mimořádnou osobnost. Nachází odpovědi na ožehavé otázky. Přináší velké myšlenky i otazníky. Dokáže nás zorientovat? Odneseme si kousek moudra...?

24. listopadu 2025

Václav Bacovský – Namibie – safari mezi dunami a hvězdami

Poznejte krásy Namibie – obrovské země, kde písečné duny potkávají Atlantik a hvězdnou oblohu bez světelného smogu. Během přednášky projedeme napříč fascinující krajinou od surrealistické oblasti Sossusvlei na jihu, přes mlžné pobřeží a hornaté části, až po divoké pláně národního parku Etosha na severu. Vedle přírodních krás se zaměříme i na setkání s místními etniky, jejich tradice a také aktuální výzvy a problémy. Přijďte objevit zemi, kde se každý západ slunce mění v nezapomenutelné představení.

CITY NATURE CHALLENGE: POZNEJ BRNĚNSKOU DŽUNGLI

Šestý rok po sobě jsme se zapojili do celosvětové soutěže City Nature Challenge, která motivuje veřejnost k objevování přírody ve městech. V období od 25. do 28. dubna 2025 se obyvatelé stovek měst po celém světě snažili zaznamenat co největší množství volně žijících organismů. Českou republiku letos reprezentovalo šest regionů: Brno, České Budějovice, Ostrava, Praha, Uherskohradištsko a Veselsko.

V Brně celkem 174 zapojených pozorovatelů dokázalo zdokumentovat během čtyř dnů 4 406 pozorování, zahrnujících 902 různých druhů rostlin, živočichů a hub. Mezi nimi nechyběly ani vzácné nálezy, jako například čmelák lesní nebo stepnice dlouhorohá.

Globálně se zapojilo 699 měst z více než 60 států. V rámci celkového počtu pozorování i druhové rozmanitosti se Brno opět umístilo velmi dobře a překonalo i některé velké světové metropole. Součástí byly doprovodné akce pro školy a veřejnost. Přírodovědnými vycházkami, zaměřenými na poznávání biodiverzity v různých částech města, prošlo více než 250 žáků převážně základních škol. Odborný výklad zajišťovali specialisté z Moravského zemského muzea a Střediska ekologické výchovy Hlídka.

Brněnskou část projektu koordinovala Hvězdárna a planetárium Brno ve spolupráci s Moravským zemským muzeem, Střediskem ekologické výchovy Hlídka a Botanické procházky za podpory Jihomoravského kraje. Celonárodní koordinaci zajišťovalo Národní muzeum, které mimo jiné vytvořilo a neustále aktualizuje českou verzi aplikace iNaturalist – včetně českých názvů všech druhů. Projekt opakovaně probíhá pod záštitou Ministerstva kultury České republiky. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Veronika Florianová.

ČÁSTEČNÉ ZATMĚNÍ SLUNCE 29. BŘEZNA 2025

V předzvěsti březnového zatmění Slunce jsme „vypulírovali“ jak naše pozorovatelný, tak i veškerou astronomickou optiku, a to včetně zrcadel tzv. heliostatu, který slouží speciálně k pozorování naší denní hvězdy. Nejspíš právě proto bylo 29. března 2025 nad Brnem kompletně zataženo... Úkaz nám tak přinesl především žádoucí jarní úklid. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Zuzana Kuljovská, Roman Ponča a Jan Píšala.

DEN DĚTSKÉ ONKOLOGIE

Dny dětské onkologie jsou tradiční evropskou akcí. Stejně jako v ostatních městech po celém světě, tak i v Brně je hlavním cílem upozornění na problematiku nádorů dětského věku, jejich včasnou diagnostiku a prevenci, možnosti vyléčení, kvalitu dalšího života a v neposlední řadě i propojování vyléčených pacientů se zdravými.

Slavnostní zakončení Dnů dětské onkologie proběhlo opět na Hvězdárně a planetáriu Brno, v sobotu 5. dubna 2025. Během zábavního dne pro celou rodinu jsme uvedli řadu představení v digitáriu za symbolické vstupné, dále pak probíhal nácvik první pomoci, nechyběla výtvarná dílna, malování na obličej, líčení pro maminky (Mary Kay), dětská jóga, zdravotní klauni, hasičské auto, relaxační masáže, aktivity pro zdravý životní styl, venkovní aktivity s Lužánkami, prodejní stánek NFDO Krtek, fotokoutek, Hana Holišová a další krtčí ambasadoři... Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizovali zejména Zuzana Kuljovská a Oliver Klimeš, celkem dorazilo 1 146 návštěvníků.

DEN ZEMĚ NA VINOHRADĚCH 2025

V neděli 27. dubna 2025 jsme se opět zúčastnili rodinného festivalu Den Země na Vinohradech, který byl zaměřen na environmentální vzdělávání, popularizaci vědy a volnočasové aktivity pro veřejnost. Akce se konala pod záštitou ministra životního prostředí Petra Hladíka a náměstka primátorky města Brna Filipa Chvátala. Hvězdárna a planetárium Brno představila návštěvníkům modely vesmírných těles a popularizační aktivity zaměřené na poznávání vesmíru, čímž doplnila program, na němž se podílela řada vzdělávacích a environmentálních institucí, mj. VIDA! science centrum, Lipka – školské zařízení

pro environmentální vzdělávání či SAKO Brno. Festival nabídl široké spektrum vzdělávacích, ekologických a zábavných aktivit. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajistil Samuel Buranský, dorazilo několik tisíc návštěvníků.

DNY ELEKTRONOVÉ MIKROSKOPIE BRNO

Všude kolem nás, i v tom nejmenším detailu, se skrývá podivuhodný, pro lidské oko nepostřehnutelný mikrovesmír obývaný řadou fantastických stvoření. Právě o něm a také o způsobech jeho pozorování vyprávěly Dny elektronové mikroskopie Brno, které se odehrály od 24. do 30. března 2025.

Nosným mottem bylo „Padouch nebo hrdina mikrosvěta?“ a symbolem obří model bakteriofágu. Tyto mikroskopické viry bojují s bakteriemi a pomáhají udržovat rovnováhu v přírodě. Jejich schopnosti se využívají tam, kde antibiotika selhávají, a právě proto jsou bakteriofágy nenápadnými, ale nepostradatelnými hrdiny mikrosvěta.

Model bakteriofágu v nadživotní velikosti bylo možné si společně s výstavou unikátních fotografií pořízených elektronovými mikroskopy prohlédnout od 28. března do 6. dubna 2025 v nákupní galerii Vaňkovka. Další z nafukovacích modelů vytvořených pro elektronovou mikroskopii – 10 metrů velká nanostruktura – se objevila na Moravském náměstí. Obklopená byla výstavou Armin Delong: Otec elektronové mikroskopie, kterou v komiksově verzi připravily Vendula Chalánková a Ester Hotová. Tato výstava vtáhla kolemjdoucí do života muže, díky němuž je dnes Brno hlavním městem elektronové mikroskopie na světě.

Na speciálních stránkách www.dembrno.cz bylo možné zhlédnout unikátní pořad NanoKam, reportáž o brněnských společnostech zabývajících se elektronovou mikroskopií, nebo stáhnout výukové i volnočasové materiály zaměřené na téma elektronové mikroskopie.

24. – 30. března 2025, Výstava Tajemství povrchu rostlin, Botanická zahrada

24. – 30. března 2025, Výstava hrdinů mikrosvěta – snímky bakteriofágů z elektronového mikroskopu v Malé galerii VÚVeL

24. – 30. března 2025, Výstava „Armin Delong: Otec elektronové mikroskopie“ + Nanostruktura, Moravské náměstí

pondělí 24. března 2025

10:30 – 11:30 Letem světem elektronové mikroskopie s TESCANem, Hvězdárna a planetárium Brno

14:00 – 15:00 Ukázka práce na mikroskopu pro děti, Thermo Fisher Scientific

15:30 – 16:30 Ukázka práce na mikroskopu, Thermo Fisher Scientific

úterý 25. března 2025

09:00 – 16:00 Hledání padouchů či hrdinů v dávné minulosti, Biskupské gymnázium Brno a mateřská škola

14:00 – 15:00 Ukázka práce na mikroskopu, Thermo Fisher Scientific

15:30 – 16:30 Ukázka práce na mikroskopu pro odbornou veřejnost, Thermo Fisher Scientific

16:00 – 18:00 Exkurze do čistých výrobních prostor, Thermo Fisher Scientific

18:00 – 19:30 Panelová diskuse: Soužití člověka a mikrobu s Ústavem přístrojové techniky AV ČR a CSMS, Hvězdárna a planetárium Brno

středa 26. března 2025

08:00 – 11:30 Program pro školy, Delong Instruments

09:00 – 12:40 Workshop: Staň se na 60 minut vědcem! V laboratořích elektronové mikroskopie ÚPT AV ČR

09:00 – 16:00 Hledání padouchů či hrdinů v dávné minulosti, Biskupské gymnázium Brno a mateřská škola

14:00 – 16:00 Přednáškový blok: Mikrosvět si zaslouží naši pozornost, Výzkumný ústav veterinárního lékařství

14:00 – 15:00 Ukázka práce na mikroskopu, Thermo Fisher Scientific

15:30 – 16:30 Ukázka práce na mikroskopu pro odbornou veřejnost, Thermo Fisher Scientific

16:00 – 18:00 Exkurze do čistých výrobních prostor, Thermo Fisher Scientific

17:00 – 17:45 Sršeň asijská pod elektronovým mikroskopem s ÚFTP PŘF MU, Hvězdárna a planetárium Brno

17:00 – 19:00 Program pro odbornou veřejnost, Delong Instruments

18:00 – 19:00 Vzkaz z dílny nebo posel z vesmíru? Pátráme po mikrometeoritech, přednáška s ÚFTP PŘF MU, Hvězdárna a planetárium Brno

čtvrtek 27. března 2025

08:00 – 11:30 Program pro školy, Delong Instruments

09:00 – 11:00 Hrdinové a padouši elektronové mikroskopie pro základní a střední školy, CEITEC VUT

09:00 – 15:00 Workshop ve spolupráci s Thermo Fisher Scientific pro školní skupiny, Technické muzeum v Brně

10:30 – 11:30 Letem světem elektronové mikroskopie s TESCANem, Hvězdárna a planetárium Brno

14:00 – 15:00 Ukázka práce na mikroskopu pro děti, Thermo Fisher Scientific

15:30 – 16:30 Ukázka práce na mikroskopu, Thermo Fisher Scientific

17:00 – 18:30 Fyzikální kavárna: Padouch nebo hrdina pod elektronovým mikroskopem, ÚFTP PŘF MU + centrum CEPLANT

18:00 – 19:00 Anatomie jinak: Elektronový mikroskop odhaluje skryté krásy těla, Hvězdárna a planetárium Brno

pátek 28. března 2025

08:00 – 11:30 Program pro školy, Delong Instruments

09:00 – 13:30 Workshop ve spolupráci s Thermo Fisher Scientific pro školní skupiny, Technické muzeum v Brně

09:00 – 16:00 Hledání padouchů či hrdinů v dávné minulosti, Biskupské gymnázium Brno a mateřská škola

09:00 – 11:00 Hrdinové a padouši elektronové mikroskopie pro základní a střední školy, CEITEC VUT

09:00 – 17:00 Promítání: Padouch nebo hrdina 3D, Botanická zahrada

09:30 – 12:00 Exkurze k elektronovému mikroskopu a do laboratoří fyziky plazmatu, ÚFTP PŘF MU + centrum CEPLANT

12:00 – 13:00 Přednáška s kvízem a experimenty - Je fyzika padouch nebo hrdina? ÚFTP PŘF MU + centrum CEPLANT

14:00 – 20:00 Prohlídka expozice Optika s pracovníky Thermo Fisher Scientific, Technické muzeum v Brně

sobota 29. března 2025

09:00 – 17:00 Promítání: Padouch nebo hrdina 3D, Botanická zahrada

09:00 – 12:00 Jak to funguje v laboratorních prostorách čistějších než operační sál? CEITEC VUT

09:00 – 12:00 Zažij vědu na vlastní kůži s Petrem Vieweghem, CEITEC VUT

09:00 – 12:00 Poznejte padouchy a hrdiny magnetismu s Tomášem Molnárem, CEITEC VUT

09:00 – 12:00 Hrdinové a padouši mezi biomateriály pod mikroskopem se Zuzanou Kadlecovou, CEITEC VUT

09:30 – 11:30 Ionty jako hrdinové i padouši: Poznejte mikrovět pod dvojsvazkovým mikroskopem, CEITEC VUT

10:00 – 12:00 Exkurze pro veřejnost, Delong Instruments

10:00 – 11:00 Přednáška s kvízem a experimenty - Je fyzika padouch nebo hrdina? ÚFTP PŘF MU + centrum CEPLANT

10:00 – 17:00 Exkurze do centrální laboratoře kryoelektronové mikroskopie a tomografie, CEITEC MU

10:00 – 17:00 Výstava 3D virů a doprovodný program, CEITEC MU

10:00 – 17:30 Mikrodílničky, VIDA! science centre

10:00 – 17:30 Program pro návštěvníky VIDA!, VIDA! science centre

10:00 – 11:30 Přednáška Stanislava Průši: Elektron - Padouch, nebo hrdina? CEITEC VUT

10:30 – 17:30 Mikroskopický workshop Padouch nebo hrdina, VIDA! science centre

11:00 – 13:30 Exkurze k elektronovému mikroskopu a do laboratoří fyziky plazmatu, ÚFTP PŘF MU + centrum CEPLANT

14:00 – 15:00 Electron microscope laboratory, laboratoře CEPLANT + ÚFTP PŘF MU

14:00 – 15:00 Jak se hledají mikroskopičtí hrdinové (a padouši) v Antarktidě, Hvězdárna a planetárium Brno

neděle 30. března 2025

09:00 – 17:00 Promítání: Padouch nebo hrdina 3D, Botanická zahrada

10:00 – 17:30 program pro návštěvníky VIDA!, VIDA! science centre

10:00 – 17:30 Mikrodílňičky, VIDA! science centre

10:30 – 17:30 Mikroskopický workshop Padouch nebo hrdina, VIDA! science centre

Aktivít však bylo připraveno mnohem více – přes 20 tisíc návštěvníků se účastnilo více než sto akcí: od exkurzí do běžně nepřístupných prostor, workshopů pro školáky, přednášek pro širokou veřejnost a výstav až po soutěž s rozšířenou realitou.

Dny elektronové mikroskopie Brno za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovaly Lucie Fojtová a Monika Čúzyová, ve spolupráci s řadou firem a institucí: Biskupským gymnáziem Brno, Botanickým ústavem Akademie věd České republiky, Brno region Microscopy, CEITEC MUNI, CEITEC VUT, Delong Instruments, Fakultou strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně, Technickým muzeem Brno, TESCAN, Thermo Fisher Scientific, Ústavem přístrojové techniky Akademie věd České republiky, Výzkumným ústavem pro veterinární lékařství a VIDA! science centrem. Akci podpořilo statutární město Brno, Jihomoravský kraj, Technologický park Brno, Delong Instruments a Thermo Fisher Scientific Brno, dalšími partnery jsou TIC Brno a Galerie Vaňkovka.

DNY AI

V roce 2025 jsme se začali intenzivněji zabývat fenoménem tzv. umělé inteligence (resp. generativní inteligence). V listopadu 2025 jsme se spolu s odborníky JIC zúčastnili tzv. Dnů AI, navíc jsme poskytli prostory spolku Pravidla se změnila pro jejich výroční konferenci. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Josef Forman. Konkrétně se jednalo o tyto akce (uvádíme včetně anotace):

3. listopadu 2025, Zahájení brněnských dnů AI

V pondělí 3. listopadu oficiálně zahajujeme společně s Hvězdárnou a planetáriem Brno brněnskou část festivalu Dny AI – celostátního festivalu zaměřeného na umělou inteligenci. Bude to večer plný inspirace, konkrétních příběhů a zajímavých setkání. Představíme si, co se děje v brněnském AI ekosystému a na co se můžete těšit během Dnů AI. Součástí zahájení bude také panelová diskuse, ve které se zaměříme na směřování AI a co pozitivního můžeme čekat. A jako obvykle na našich akcích dostanete prostor pro networking, setkání s lidmi z brněnského AI a inovačního ekosystému.

4. listopadu 2025, Buďte produktivnější s AI

Zjistěte, jak vám umělá inteligence může ušetřit čas a zjednodušit každodenní práci. Workshop Buďte produktivnější s AI představí zajímavé AI nástroje a ukáže, jak je využít v praxi – od psaní textů po organizaci úkolů. Naučíte se základy generativní AI, tvorbu efektivních promptů i konkrétní postupy, které zvýší vaši produktivitu. Akce je pro všechny, kteří chtějí využít sílu umělé inteligence ke zvýšení své produktivity a efektivnosti.

4. listopadu 2025, NotebookLM

Objevíte možnosti NotebookLM, osobního AI asistenta od Googlu, který vám umožní chatovat s vlastními dokumenty, weby, PDF i tvořit audiozáznamy. Na workshopu získáte přehled o jeho funkcích i praktickém využití při práci s informacemi. Vyzkoušíte si konkrétní ukázky, naučíte se převádět text do mluveného slova a zjistíte, jak vám může NotebookLM ušetřit čas i zefektivnit práci s daty. Dozvíte se také, jaké výhody přináší rozšířená verze NotebookLM Plus. Akce je pro všechny, kteří potřebují efektivně organizovat a zpracovávat informace z různých zdrojů.

4. listopadu 2025, RNDr. Jiří Materna, Ph.D., Mgr. Kateřina Lesch, Ph.D., AI for All: Rozum a emoce umělé inteligence

Velké jazykové modely a systémy umělé inteligence se během několika let staly jednou z nejdiskutovanějších technologií současnosti – pronikají do každodenního života, vzbuzují fascinaci i obavy a mění způsoby práce, učení i komunikace. Dokážou ohromit svou univerzálností, ale zároveň narážejí na limity, které mohou zásadně ovlivnit jejich další rozvoj. Zatímco jedni v nich vidí revoluci, jiní spíše módní vlnu, jež brzy splaskne. Stejně tak umělá inteligence dokáže rozpoznávat lidské emoce v hlase či tváři a vytvářet iluze empatie. Zaměříme se na to, co víme o lidských emocích, jejich strojovém zpracování a tělesném zakotvení, a proč právě tato dimenze zůstává pro stroje do jisté míry nedostupná. Ukážeme, jak se AI snaží napodobovat lidskou citlivost, jaký to má dopad na naši důvěru a interakce, a jaké otázky to otevírá pro budoucnost společnosti.

4. listopadu 2025, AI for All: Ona (projekce filmu)

Děj snímku Her se odehrává v Los Angeles v nedaleké budoucnosti. Theodore je komplikovaný a citlivý muž, který se živí psaním dojemných a osobních dopisů pro druhé. Se zlomeným srdcem po ukončení dlouhého vztahu se začne zajímat o nový, pokročilý operační systém, o kterém jeho výrobce tvrdí, že představuje zcela unikátní a intuitivní bytost. Po jeho instalaci se seznamuje se „Samanthou“, umělou inteligencí s milým ženským hlasem...

6. listopadu 2025, konference Pravidla se změnila

Michael Petrus, Kompas v době chaosu, strachů i šancí

Barbora Karpišková & the gang, VR brýle, Open Brush a video-to-video modely

Samuel Briškár, Kdo nečumí, ten nefrčí: Brutální proměna 3D modelování

Šimon Hradní, Anatomie automatizací – kdy roboti (ne)dávají smysl

Michal Hanych, Právní hrana AI

Jitka Janatová, AI dabing: od totálních fuckupů k fungujícímu řešení

Patrick Zandl a David Spáčil, Diskuze: Budoucnost AI entertainmentu

Johny Darkwah, Zapomeňte na drahé MoCap studio: Kapnetix dělá digitální pohyb jednoduchý a levný pomocí AI

Stanislav Petera, Využití AI v reálném produkčním nasazení komerční fotografie a videa

Jindřich Fáborský, Vibe coding jako nejužitečnější skill marketérů v roce 2026

Michal Pastier, Nový mindset kreatívců a zakladatelův v době AI chaosu

FILMOVÉ PROJEKCE

Sál digitária využíváme i pro klasické filmové projekce. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Josef Forman. Celkem se zúčastnilo 758 diváků. Konkrétně se jednalo o tyto filmy (uvádíme včetně anotace):

20. února 2025

Interstellar

Když se náš čas na Zemi chýlí ke konci, je skupina vědců pověřena nejdůležitějším posláním v lidských dějinách: cestou za hranice naší galaxie, při které má za úkol najít mezi hvězdami pro lidstvo nový domov.

13. května 2025

Krátké filmy 2025 nominované na cenu Oscar – ANIMOVANÉ

Letošní nominované krátké animované filmy přinášejí rozmanitou škálu emocí, vizuálních stylů i hlubokých témat. Od absurdně komických výletů za transplantací vlasů až po melancholický příběh kapitána sužovaného minulostí, každý z těchto snímků nabízí jedinečný pohled na lidské osudy. Magické bonbony, které odemykají nečekané rozhovory, opuštěné postavičky z dětského pořadu hledající nový smysl života nebo dětský pohled na svět dospělých a jejich podivné zvyky – animace se letos stává nejen hravým, ale i hluboce dojemným prostředkem vyprávění.

7. října 2025

Oppenheimer

V době, kdy Druhá světová válka ještě vypadala nerozhodně, probíhal na dálku dramatický souboj mezi Spojenými státy a Německem o to, komu se dřív podaří zkonstruovat atomovou bombu a získat nad nepřítelem rozhodující převahu. V Americe se tajný výzkum skrýval pod označením Projekt Manhattan a jedním z jeho klíčových aktérů byl astrofyzik Robert Oppenheimer. Pod obrovským časovým tlakem se s týmem dalších vědců pokoušel sestavit vynález, který má potenciál zničit celý svět, ale bez jehož včasného dokončení se tentýž svět nepodaří zachránit...

26. října 2025

Duna I + Duna II

Kulturní sci-fi dílo vypráví o mocenských bojích uvnitř galaktického Impéria, v nichž jde o ovládnutí planety Arrakis: zdroje vzácného koření – melanže, jež poskytuje zvláštní psychické schopnosti, které umožňují cestování vesmírem.

4. listopadu 2025

Ona

Děj snímku Her se odehrává v Los Angeles v nedaleké budoucnosti. Theodore je komplikovaný a citlivý muž, který se žije psaním dojemných a osobních dopisů pro druhé. Se zlomeným srdcem po ukončení dlouhého vztahu se začne zajímat o nový, pokročilý operační systém, o kterém jeho výrobce tvrdí, že představuje zcela unikátní a intuitivní bytost. Po jeho instalaci se seznamuje se „Samanthou“, umělou inteligencí s milým ženským hlasem... Projekce proběhne v původním znění s českými titulky!

FESTIVAL NOVÁ ZBROJOVKA 2

V sobotu 27. září 2025 se Hvězdárna a planetárium Brno zapojila do druhého ročníku Festivalu Nová Zbrojovka, který proměnil rozvíjející se městskou čtvrt v místo plné hudby, pohybu a objevování. Návštěvníci měli možnost nahlédnout do běžně nepřístupných budov, projít si areál s průvodci a seznámit se s budoucí podobou celé lokality, a to i prostřednictvím 3D modelů a virtuální reality.

Hvězdárna a planetárium Brno přivezla do industriálního prostředí oblíbené vesmírné instalace – modely Země, Marsu a Měsíce, které přitahovaly malé i velké objevitele. Spojení hudebního festivalu, sportovních aktivit a pohledu do vesmíru vytvořilo inspirativní atmosféru, v níž se setkaly moderní městské projekty s popularizací vědy. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajistila Zuzana Kuljovská, dorazilo několik tisíc návštěvníků.

FESTIVAL PLNÝ CHUTÍ

Také v roce 2025 jsme byli přizváni k akcím v rámci Festivalu plného chutí. Hodovalo se v Letovicích, ve Veselí nad Moravou a Moravském Krumlově. Celodenní program byl zasvěcen regionálnímu jídlu a pití – základem bylo představit regionální výrobce, co dokazují, že jídlo od našinců stojí za pozornost a pro skvělý chod nemusíte shánět exotické avokádo. Nechyběla ani muzika, ani doprovodný vědecko-popularizační program. Vzhledem k souběhu více akcí jsme se osobně za Hvězdárnu a planetárium Brno bohužel nezúčastnili. Zapůjčili jsme však vždy alespoň jeden menší nafukovací model.

FESTIVAL PROTOTYP

Už podruhé jsme se aktivně zapojili do Festivalu Prototyp, který pořádá uskupení VISUAL LOVE. Akce se znovu opřela o magickou atmosféru vodojemů na Žlutém kopci, kde syrové cihlové klenby kontrastovaly s precizními světelnými instalacemi a digitálním uměním. Program nebyl jen o pasivním pozorování; návštěvníci se díky interaktivním prvkům a fúzi vědy s designem stávali přímou součástí expozic. Festival tak potvrdil svou pozici jedné z nejprogresivnějších akcí v regionu, která s lehkostí smazává hranice mezi laboratoří a galerií a dává podzimnímu Brnu nádech kyberpunkové metropole.

Instalace nazvaná Arcana Tectonica v jednom z vodojemů na Žlutém kopci v pravidelných intervalech ožila díky projekčnímu mappingu Martina Střálky. Model Litosféra, tedy podoba naší planety vody zbavená, tak dostala zcela jinou podobu.

Festival Prototyp se také rozšířil do digitária: dvojice neopakovatelných projekcí nabídla návštěvníkům unikátní zážitek na pomezí estetiky, biologie a digitální inovace – od hlubin oceánu až po mikroskopické světy (uvádíme jejich anotace).

Écosystème, od autora Dylana Cote, vznikl v rámci multidisciplinárního projektu SONARS a diváky zavedl do akustického světa podmořských ekosystémů. Pod hladinou moře totiž panuje nečekaná

zvuková rozmanitost – od komunikace mezi korýši, přes vzdálené lodní motory, až po praskání ledovců a zvuky tání. Dílo kombinuje dosud neslyšené nahrávky s vědeckým komentářem a vytváří suggestivní obraz křehké rovnováhy oceánského života.

Protist Rhapsody je naproti tomu virtuálním putováním do Petriho misky, kde digitální organismus inspirovaný hlenkou *Physarum polycephalum* prochází cykly zrození, destrukce a znovuzrození. Vytvořený vlastním generativním systémem kolektivu Uncharted Limbo a podpořený oceňovanou hudbou Eliase Aronidise, film spojuje umění a vědu do meditace nad adaptací, individualitou a hranicemi života.

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Josef Forman a Daniel Pitoňák. Do vodojemů na Žlutém kopci dorazilo 13 300 návštěvníků.

FUTURE GATE SCI-FI FILM FESTIVAL 2025

Největší střeoevropský filmový festival sci-fi filmů a kultury Future Gate v Brně odstartoval 7. října 2025 v kině Art a od 10. října 2025 se přesunul do Hvězdárny a planetária Brno. Kromě hlavní filmové soutěže, legend žánru a dokumentů přinesl znovu i soutěž studentských filmů a očekávané předpremiéry. Tématem 12. ročníku bylo „lidské tělo“.

Diskutovala se témata kybernetického vylepšování, genetických úprav a zapojení umělé inteligence. Odpovídalo se na otázky: Co znamená být člověkem? Jestliže můžeme vylepšovat své fyzické schopnosti nebo dokonce nahradit části těla technologiemi, neztrácíme tím něco podstatného z naší lidskosti? Je naše tělo pouhým nástrojem, který můžeme libovolně měnit, nebo má vlastní hodnotu a identitu, kterou bychom měli respektovat? Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Josef Forman, Konkrétně se jednalo o tyto filmy (uvádíme včetně anotace):

10. října 2025

Ty jsi vesmír

Po nevysvětlitelném výbuchu Země se nerudný dělník Andrij stává posledním žijícím člověkem ve vesmíru – dokud z vysílačky nezazní něžný hlas francouzské vědkyně Catherine. Komorní romantické drama odehrávající se uprostřed hvězdné prázdnoty.

Krátké sci-fi filmy od iShorts

I letos přináší iShorts ve spolupráci s festivalem FutureGate program krátkých filmů z různých žánrových i tematických vesmírů. Těšit se můžete na hrané snímky i ty vytvořené hyperrealistickou počítačovou animací, které vás přenesou do vzdálené budoucnosti nebo nápadně posunou současnou realitu. Dokážete si představit, že si na Tinder rande vyměníte se svým protějškem tělo? Co se může stát, když první den v nudném korporátu probudíte pod stolem tajemnou vesmírnou sílu? A zda se ve virtuální realitě podaří zachránit uvězněnou hoverboardistku, to můžete zjistit společně s námi v sále.

E.T. – Mimoszemšťan

Steven Spielberg natočil na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let hned dva filmy popisující návštěvu bytostí z jiných dimenzí. Blízká setkání třetího druhu jsou tajemnější, E.T. – Mimoszemšťan je oproti tomu v podstatě čistý rodinný film: lehce kýčovitý, velmi dojemný, ale ve svém žánru možná

vůbec nejlepší. Spielberg trefil obsazení dětských rolí, v nichž září Henry Thomas i tehdy sedmiletá Drew Barrymore, trefil hudbu, ze všeho nejvíc ale trefil podobu samotného mimozemšťana. E.T. je pochopitelně roztomilý, zároveň ale také melancholický, a přestože se s hlavním hrdinou spřátelí prakticky okamžitě, stejně ze všeho nejvíc touží dostat se domů. A nikdo mu to nemůže mít za zlé.

Jak vycvičit AI

The Thinking Game je strhující dokument věnovaný laboratoři Google DeepMind a její vizi dosáhnout obecné umělé inteligence. Sleduje životní cestu zakladatele Demise Hassabise – od dětského šachu až po zakladatele DeepMind, a jeho neúnavné úsilí k dosažení průlomových objevů. Film dokumentuje klíčové momenty, včetně vývoje AlphaFoldu – programu, který vyřešil 50letý biologický rébus predikce struktury proteinů a přinesl tak revoluci v oblasti biologie. Tento film, natáčený po dobu pěti let, vtáhne diváky do srdce společnosti DeepMind, jedné z předních světových laboratoří zabývajících se umělou inteligencí.

Člověk 2.0: Kde končí tělo a začíná stroj? / beseda

V této moderované besedě si s předními odborníky představíme, jak daleko jsme na cestě k propojení člověka a stroje – od náhrad končetin přes rozhraní moze-počítač až po návrhy budoucích implantátů. Diskutovat se bude nejen o technických možnostech, ale také o etických a společenských dopadech. Co znamená „vylepšené“ tělo pro naši identitu? A jak blízko jsme vizím, které dnes známe spíše z filmů? Beseda proběhne v rámci festivalu Future Gate a po ní nás čeká projekce kultovního snímku Robocop (1987).

Andělské vejce

Obraz dokáže říct víc než tisíc slov a opravdu nádherným důkazem toho je snímek Mamoru Ošiiho Andělské vejce. Půvabně animovaný příběh vyprávěný s minimem dialogů sleduje strastiplnou pouť Dívky a Chlapce. Ona s sebou nese vejce, které zuřivě chrání, protože věří, že se z něj vylíhne anděl. On chce vejce rozbít, aby zjistil, co se v něm skutečně nachází. Postapokalyptická alegorie byla v době uvedení kasovním propadákem. Dnes se těší statusu kultovní klasiky a v rámci 40. výročí premiéry byla v remasterované verzi uvedena na festivalu v Cannes.

RoboCop

Chvíli to vypadalo, že legendární RoboCop zůstane navždy zavřený v páskách starých videokazet, dění posledních let jej ale velmi aktualizovalo. Nenasytná Amerika, nadnárodní korporace toužící spolknout celá města, kyborgové bojující proti zločinu přímo v ulicích, továrny na smrtící syntetické drogy. Tahle budoucnost už najednou není tak vzdálená, jako byla v osmdesátých letech. Kultovní film Paula Verhoevena samozřejmě pořád zůstává především dystopickým béčkem, pod nánosem stále velmi zábavných akčních scén a nezapomenutelných hlášek se ale zřetelně rýsují i zásadní motivy: morálka, paměť a hledání vlastní identity.

12. října 2025

Ježek Sonic 3

Ježek Sonic a jeho přátelé musí znovu čelit zlu, které může zničit planetu. Tentokrát je ve hře Sonicovo zlé dvojče s nadlidskou silou – hrozba, která hlavního hrdinu spojí dokonce i s jeho odvěkým nepřitelem, doktorem Robotnikem.

Starman

Starman je pocta Gentrymu Leemu – vizionáři, inženýrovi NASA a spolupracovníkovi Carla Sagana i Arthura C. Clarka. Film sleduje jeho cestu od sond Viking a Voyager až k dnešním misím na Mars, ale také jeho schopnost překračovat hranice mezi vědou a science fiction. Režisér Robert Stone přináší portrét člověka, který zasvětil život hledání odpovědi na otázku, zda jsme ve vesmíru sami. Tento dokumentární film je inspirativní oslavou lidské zvědavosti, kreativity a touhy dotknout se hvězd.

Andělské vejce

Obraz dokáže říct víc než tisíc slov a opravdu nádherným důkazem toho je snímek Mamoru Ošiiho Andělské vejce. Půvabně animovaný příběh vyprávěný s minimem dialogů sleduje strastiplnou pouť Dívky a Chlapce. Ona s sebou nese vejce, které zuřivě chrání, protože věří, že se z něj vylíhne anděl. On chce vejce rozbít, aby zjistil, co se v něm skutečně nachází. Postapokalyptická alegorie byla v době uvedení kasovním propadákem. Dnes se těší statusu kulturní klasiky a v rámci 40. výročí premiéry byla v remasterované verzi uvedena na letošním festivalu v Cannes. Vy si tento nezapomenutelný divácký zážitek můžete užít na festivalu Future Gate v Praze, Brně, Šumperku a Hradci Králové.

GO KAMERA – CESTOVATELSKÝ FESTIVAL

V rámci cestovatelského festivalu GO kamera proběhly ve čtvrtek 3. dubna 2025 hned tři přednášky: Vše odstartoval fotograf Jindřich Štreit, který poodhalil, jaká je burjatská kultura v osadě Kižinga, kde se protíná usdlá zemědělská ruská kultura s kočovnou volností Mongolů. Publikací Architektura 58-89 dále provedl umělec Vladimír 518 a večer ikonicky uzavřel Václav Cílek s úvahami na téma Odolné město. Celkem dorazilo 345 návštěvníků. Festival pořádal Rudolf Švaříček a kolektiv CK LIVINGSTONE. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Zuzana Kuljovská a Daniel Pitoňák.

KOMENTOVANÁ POZOROVÁNÍ HVĚZDNÉ OBLOHY

Pod odsuvnou střechou hlavní pozorovatelny se nachází několik astronomických dalekohledů určených pro veřejná i odborná pozorování. Největším přístrojem je automaticky naváděný katadioptrický dalekohled typu Schmidt-Cassegrain se zrcadlovým objektivem o průměru 356 mm a ohniskové vzdálenosti 3910 mm. Ten doplňuje velký refraktor s čočkovým objektivem o průměru 150 mm a ohniskové vzdálenosti 2250 mm. Třetím významným přístrojem, zároveň s vysokou historickou hodnotou, je Zeissův refraktor umístěný ve venkovní kopuli, s objektivem o průměru 200 mm a ohniskové vzdálenosti 3000 mm.

Dalekohledy Hvězdárny a planetária Brno jsou využívány především při veřejných komentovaných pozorováních večerní oblohy, která patří mezi klíčové programové aktivity instituce. Personální zajištění těchto pořadů spočívá zejména na proškolených demonstrátorech z řad vysokoškolských studentů. Návštěvnost pozorování je přirozeně proměnlivá a výrazně závisí na aktuálních meteorologických podmínkách i atraktivitě pozorovaných astronomických jevů.

V průběhu roku 2025 byly prostřednictvím hvězdárenských dalekohledů sledovány jak jasné objekty Sluneční soustavy – příležitostně Venuše, pravidelněji Jupiter a Saturn – tak i mnohem slabší cíle vzdáleného vesmíru, například otevřené a kulové hvězdokupy, mlhoviny či galaxie. Nedílnou součástí programu byla také pozorování měsíčního povrchu s výraznou strukturou kráterů. Pouhým okem pak návštěvníci často sledovali přelety jasných družic (zejména Mezinárodní kosmické stanice a satelitů systému Starlink) i nahodilé meteory.

Mezi nejvýznamnější pozorovací události roku 2025 patřilo zatmění Měsíce dne 7. října 2025, které přilákalo mimořádně vysoký počet návštěvníků. Vzhledem k velkému zájmu byly využity všechny dostupné dalekohledy a zaměstnanci připravili také přenosné přístroje na terasu pozorovatelny i před budovu hvězdárny.

Dalším výrazným úkazem byla konjunkce Jupiteru a Venuše dne 12. srpna 2025, která proběhla v komornějším režimu. Obě akce byly zároveň snímány hvězdárenskou technikou a streamovány pro širokou veřejnost.

V roce 2025 se uskutečnilo celkem 257 pozorování večerní oblohy, kterých se zúčastnilo 6 589 návštěvníků. Organizační zajištění programu za Hvězdárnu a planetárium Brno koordinoval Roman Ponča.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
počet návštěvníků	3 601	3 624	3 246	3 323	2 426	1 626	3 574	4 507	5 302	6 589
počet pořadů	177	182	141	164	130	92	158	188	238	257

Pozn.: Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, znovu pak od 12. října do 31. prosince 2020. Od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků. Od 1. ledna 2021 do 26. května 2021 byla budova dle nařízení vlády České republiky zcela uzavřena. Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024.

KONCERTY KOMORNÍ DECHOVÉ HARMONIE BRNO

Komorní dechová harmonie Brno je poloprofesionální hudební soubor hráčů na dechové nástroje, sestávající z dvojice fléten, hobojů, klarinetů, lesních rohů a fagotů, provozující koncertní činnost v oblasti klasické, církevní i promenádní hudby pro různé příležitosti. Z historických důvodů je Komorní dechová harmonie Brno spojena s Hvězdárnou a planetáriem Brno – jejím vedoucím je totiž Zdeněk Mikulášek, bývalý ředitel. V roce 2025 se odehrály dva koncerty:

4. května 2025, Jarní koncert

19. října 2025, Malá noční hudba aneb Hvězdáři sobě!

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Jana Britzmannová, celkem dorazilo 140 posluchačů.

KONCERTY PRAŽSKÉHO FILMOVÉHO ORCHESTRU

Bezmála třicetičlenná sestava Smyčců Pražského filmového orchestru se do sálu digitária Hvězdárny a planetária Brno vrací pravidelně každý rok. V roce 2025 se uskutečnila čtyři vystoupení – 9. března a 23. listopadu 2025. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Monika Čúzyová, Roman Ponča a Marko Mesarč, celkem dorazilo 699 posluchačů.

KULTURNÍ AKCE

Moderní prostory Hvězdárny a planetária Brno využíváme – ve formě spoluorganizace – k hudebním či dramatickým počínům. Nejsme a nebudeme klasickým koncertním sálem, tyto aktivity ale podporují „dobrý pocit“ veřejnosti z naší organizace. Podmínkou je, aby využívaly netradiční prostory sálu digitária. Konkrétně se jednalo o tyto projekty:

- 3. března 2025, Vesmíření s Patrikem Kee
- 9. března 2025, Pražský filmový orchestr
- 9. března 2025, Pražský filmový orchestr
- 31. března 2025, Distant Bells
- 1. dubna 2025, Distant Bells
- 4. května 2025, koncert Komorní dechové harmonie
- 5. května 2025, Vesmíření s Patrikem Kee
- 23. června 2025, Distant Bells
- 24. června 2025, Distant Bells
- 22. září 2025, Distant Bells
- 23. září 2025, Distant Bells
- 13. října 2025, Vesmíření s Patrikem Kee
- 19. října 2025, KDH (Komorní dechová harmonie) – Malá noční hudba aneb Hvězdáři sobě!
- 10. listopadu 2025, Kabinet (Petr Hloušek)
- 23. listopadu 2025, Pražský filmový orchestr 2x
- 1. prosince 2025, MAOK
- 15. prosince 2025, Distant Bells
- 16. prosince 2025, Distant Bells

Celkem se uskutečnilo 18 akcí, které navštívilo 2 933 posluchačů. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Pavel Karas, Samuel Buranský, Marko Mesarč, Daniel Pitoňák a Monika Čúzyová.

MEZINÁRODNÍ ROK KVANTOVÉ FYZIKY 2025

Rok 2025 byl OSN oficiálně vyhlášen Mezinárodním rokem kvantové fyziky – disciplíny, která nejen přetvořila náš pohled na realitu, ale také položila základy moderních technologií, jako jsou lasery, polovodiče nebo kvantové počítače. Kvantový svět je však mnohem víc než jen soubor technických aplikací. Je to svět, kde částice mohou být na více místech současně, kde existují propojení na vzdálenosti větší, než bychom považovali za možné, a kde i samotná podstata reality zůstává stále zahalena tajemstvím... Konkrétně se jednalo o tyto přednášky (uvádíme včetně anotace):

8. dubna 2025

doc. Filip Grygar, Ph.D., Katedra filosofie a religionistiky, Univerzita Pardubice

Desatero aktů stvoření: 100 let kvantové mechaniky

Přednáška přináší netradičně laděný příběh filosoficky smýšlejících fyziků, kteří se nebáli rozpoutat revoluci v poklidné fyzice a politicky neklidné Evropě. Jejich šílené fyzikální vhledy dodnes nutí vědce a laiky kroutit hlavami. Dokonce i samotní spoluvůrci kvantové teorie – Planck, Einstein nebo Schrödinger – se někdy ztráceli ve vlastních objevech. Avšak dva géniové hlavami nekroutili. Naopak jimi bořili zdi staletých vědeckých předpokladů. Prvním byl dánský mudrc a mistr paradoxů Niels Bohr. Druhým jeho geniální německý žák Werner Heisenberg, který téměř přesně před 100 lety položil první matematický základ kvantové teorie: maticovou mechaniku.

10. dubna 2025

prof. RNDr. Pavel Krtouš, Ph.D., Ústav teoretické fyziky MFF UK

Kvantové podivnosti

Povíme si o tajemném kvantovém kolapsu – zda ho spouští interakce s vědomím či zda ho vysvětluje proces dekoherence. Zastavíme se u slavného Einsteinova-Podolského-Rosenova experimentu, kde se dozvíme, že v kvantovém světě lze účinněji vytěžit korelace zakódované v provázaných stavech. Což ukazuje, že kvantová teorie je fundamentálně odlišná od klasického popisu. Nakonec zkusíme odhalit, zda nás kvantové jevy vedou k prostému pragmatickému popisu našich znalostí či k existenci složitějšího multiversa superponovaných světů obsahujících různé stavy vědomí pozorovatele.

15. dubna 2025

Mezinárodní den kvantové fyziky 2025 – Kvantové počítače: revoluce na dohled

U příležitosti Mezinárodního dne kvantové fyziky představí vědci z ÚPT a ÚFM v prostorách Hvězdárny a planetária Brno dne 15. dubna 2025 téma kvantové fyziky a s ní spojených kvantových technologií. Odpolední program (16:30–18:00) bude patřit nejen dospělým, ale i dětským návštěvníkům, kteří si sami vyzkouší jednoduché pokusy ukazující kvantové jevy v technologiích, které se staly součástí našeho každodenního života. Od 18:00 budou v sále velkého planetária následovat odborné popularizační přednášky.

Věda hrou – experimentální odpoledne pro malé i velké zvidavce

Soubor interaktivních exponátů, na kterých vám vědci z Ústavu přístrojové techniky AV ČR (ÚPT) a Ústavu fyziky a materiálu AV ČR (ÚFM) ukáží a návštěvníci si sami vyzkouší pokusy ukazující kvantové jevy v technologiích, které se staly součástí našeho života. Kvantové jevy

se uplatňují na úrovni atomů, proto je nemůžeme přímo pozorovat prostým okem. Projevují se při interakci elementárních částic se světlem. Právě tyto jevy ještě v 19. století vědci nedokázali vysvětlit klasickou fyzikou, a tak vznikly základy ke kvantové fyzice.

Kvantové počítače: naděje i hrozba, Mgr. Martin Friák, Ph.D., Ústav fyziky materiálů AV ČR

Kvantové počítače jsou novou a rychle nastupující technologií zpracování informací. Slibují tak vysoký výpočetní výkon, že si to člověk ani nedokáže představit. Pro vývoj nových materiálů pro zelené technologie, jako jsou lehčí baterie do elektromobilů, nebo lepší solární panely, nebo pro pochopení procesů v našem těle a vývoj nových léků, na to ani nejvýkonnější superpočítače dneška nestačí. Kvantové počítače využívají kvantových jevů, které jsou běžné ve světě atomů a molekul, ale pro člověka se mohou jevit spíše jako kouzla. Je libo existovat na dvou místech zároveň? Nebo být s něčím (někým;-) provázán kvantovým proudem klidně přes celý vesmír? Nebo vytvářet paralelní vesmíry jako na běžícím pásu? Tohle všechno se v kvantových počítačích děje...

Kvantová superpozice v akci: Od Schrödingerovy kočky ke kvantovým počítačům, Petr Zapletal, Ph.D., Friedrich-Alexander-Universität Erlangen-Nürnberg, Německo

Představte si kočku, která je zároveň živá i mrtvá – zní to jako nesmysl? Přesto je tento paradox, známý jako Schrödingerova kočka, ilustrací jednoho z nejdůležitějších principů kvantové fyziky – kvantové superpozice. V této populárně-naučné přednášce si vysvětlíme, co kvantová superpozice znamená a jak ovlivňuje chování elementárních částic (například elektronů). Společně se podíváme, jak kvantovou superpozici využívají kvantové počítače k urychlení určitých výpočtů ve srovnání s klasickými počítači. Povíme si o současném stavu vývoje kvantových počítačů a také si krátce zmíníme jejich možné praktické aplikace – od simulace nových materiálů až po rozšířování klíčů, které jsou mimo dosah klasických počítačů.

22. dubna 2025

RNDr. Vladimír Wagner, CSc., Ústav jaderné fyziky AV ČR

Kvantová fyzika – nástroj pro pochopení Vesmíru

Pro naše poznání Vesmíru, ve kterém žijeme, je klíčové i pochopení mikrosvěta. Základními fyzikálními nástroji pro jeho popis jsou kvantová fyzika a speciální teorie relativity. Tyto fyzikální teorie umožnily vysvětlit zdroje energie ve hvězdách i jejich evoluci i konečná stádia. Kvantové jevy jsou klíčové pro chování neutronových hvězd i černých děr. Řadu vysokoenergetických procesů, které jsou spojeny se vznikem a vývojem Vesmíru, popsat pomocí nich dokážeme. I když se při jejich využití setkáváme s řadou paradoxů a těžko uchopitelných filozofických interpretací. Pro další nám chybí kvantová teorie gravitace a další prvky exotické fyziky za Standardním modelem hmoty a interakcí.

24. dubna 2025

doc. Mgr. Karel Lemr, Ph.D., Společná laboratoř optiky, Přírodovědecká fakulta UPOL

Ladislav Loukota a Jan Tomáščík (moderátoři)

Od Ant-Mana po Star Trek: Kvantový svět ve fikci očima fyzika

Teleportace, kvantové provázání nebo jiné Schrödingerovy kočkoviny – to vše probereme ve čtvrtek večer v talkshow Vědátoři na pivo! Kluci ze stránky Vědátor si do Hvězdárny a planetária Brno pozvali

kvantového fyzika a popularizátora vědy Karla Lemra z Univerzity Palackého v Olomouci. Společně odhalí, co je na popkulturních kvantových citacích věda a co už jen sci-fi.

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Josef Forman. Celkem dorazilo 898 návštěvníků.

MEZINÁRODNÍ DEN MĚSÍCE

V noci z 20. na 21. července 1969 přistáli první lidé na povrchu našeho vesmírného souseda – Měsíce. Tento přelomový okamžik nejen v technologických dějinách lidstva připomíná Mezinárodní den Měsíce organizovaný po celém světě hvězdárnami a planetárii vždy kolem tohoto výročí. Konkrétně na Hvězdárně a planetáriu Brno proběhly 22. července 2025 tyto akce (uvádíme včetně anotace):

Mgr. Pavel Gabzdyl, Hvězdáři bez Měsíce

Dnešní astronomové se Měsíci často vyhýbají – ruší pozorování a nezapadá do jejich výzkumných plánů. Přesto to byl právě Měsíc, který po staletí utvářel naše poznání vesmíru. Od prvních pokusů změřit vzdálenosti ve vesmíru, přes potvrzení Einsteinovy teorie relativity až po naděje spojené s budoucím výzkumem. Přednáška nabídne pohled na roli Měsíce v dějinách astronomie a výzkumu Sluneční soustavy.

Ing. Tomáš Příbyl, Nový malý krok

Pět z šesti obyvatel této planety se narodilo po roce 1969 a nezažilo tak legendární dobytí Měsíce Apollem 11. Nyní ale mají šanci být svědky zopakování této historické události, protože návrat člověka na naši přirozenou družici se uskuteční ještě v této dekádě. Bude ale ve znamení vlajky americké, nebo čínské? Jaký je „letový řád“ pilotovaných letů na Měsíc, jak bude vypadat technika pro jejich realizaci, kdo všechno je do přípravy „nového malého kroku“ zapojený? Mnoho otázek, mnoho – často překvapivých – odpovědí.

Mgr. Petr Brož, Ph.D., Měsíc očima geologa

Co všechno víme o vzniku a vývoji Měsíce? A jak to víme? Co nám prozradily vzorky, které přivezli astronauti Apolla a některé sondy? Proč je přivrácená a odvrácená strana Měsíce tak rozdílná? Je dnes Měsíc geologicky mrtvým tělesem, nebo se tam stále něco děje? A jaké další otázky ve výzkumu Měsíce zůstávají stále bez odpovědi a jak na ně najdeme odpovědi? Na to se společně podíváme v rámci povídání věnované geologii Měsíce!

Na závěr Mezinárodního dne měsíce jsme promítli full dome projekci s názvem Vzhůru na Měsíc!

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Josef Forman. Celkem dorazilo 150 lunatiků.

NASVÍCENÁ KUŘIM | DEN OTCŮ ANEB „TÁTO, VEZMI NÁS NA SVĚTÝLKA!“

V neděli 15. června 2025 se Hvězdárna a planetárium Brno zapojila do akce Nasvícená Kuřim, konané u kuřimských menhirů u příležitosti Dne otců. Návštěvníkům byly představeny nasvícené modely planet Země a Marsu. Součástí večerního programu byla také světelná stezka v okolí nasvícených menhirů, hudební doprovod a doprovodné aktivity pro rodiny s dětmi. Akce přispěla k popularizaci astronomie a k propojení vědeckých témat s komunitním a volnočasovým programem pro širokou veřejnost. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajistila Zuzana Kuljovská, dorazilo několik stovek návštěvníků.

NEOPAKOVATELNÝ ROZHOVOR O VESMÍRU

Ve středu 28. května 2025 se v digitáriu uskutečnil netradiční Živý rozhovor o vesmíru (189 návštěvníků). Na neopakovatelné akci se setkali přední odborníci z oblasti astronomie, fyziky a geologie, kteří přiblížili náš svět z úplně nového úhlu pohledu. Hlavními účinkujícími byl Norbert Werner a Samuel Kováčik z Masarykovy univerzity a Pavel Gabzdyl z Hvězdárny a planetária Brno. Jako moderátor vystoupil Petr Koubský, vědecký redaktor Deníku N.

Astrofyzik Norbert Werner se věnuje výzkumu míst, kde se ve vesmíru odehrávají ty nejpodivuhodnější úkazy. Například srážky neutronových hvězd, pády takových objektů do černých děr, exploze hvězd s hmotností stokrát větší než naše Slunce. Samuel Kováčik je teoretický fyzik a odborník na kvantovou gravitaci, též popularizátor a autor projektu Vedátor. Pavel Gabzdyl je geolog, hvězdář, lunatik – tedy odborník na Měsíc a autor projektu Neuvěřitelný Měsíc a Neuvěřitelné Brno.

Součástí akce byl křest knihy Norberta Wenera a Samuela Kováčika Rozhovory o vesmíru, která v roce 2025 vychází v českém překladu. Aby byla atmosféra opravdu nezapomenutelná, večer zpříjemnila brněnská kapela Distant Bells, která zahrála kultovní písně skupiny Pink Floyd.

Záznam z večera (bez hudebního doprovodu) jsme publikovali na sociální síti Facebook (26,5 tisíce zhlédnutí) a YouTube (13 tisíc zhlédnutí). Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Pavel Karas.

NOC VĚDCŮ

V pátek 26. září 2025 se Hvězdárna a planetárium Brno zapojila do celoevropské akce Noc vědců, která je každoročně pořádána za účelem popularizace vědy, přičemž široké veřejnosti umožňuje dívat se vědcům takřikajíc pod ruce. Při příležitosti dvacetiletého výročí byla Noc vědců věnována tématu „Bohatství“. To reflektuje např. poklady přírody, vesmíru i lidského poznání.

Akce byla přístupná bezplatně a oslovila širokou skupinu návštěvníků všech věkových kategorií. Program byl koncipován tak, aby vedl veřejnost k objevování vědeckých zákonitostí pomocí různorodých aktivit – interaktivních, didaktických i zábavných.

V digitáriu se diváci prostřednictvím speciální projekce zabývali vznikem těžkých prvků ve vesmíru, jako je například zlato, a prozkoumali tak mimořádné procesy probíhající při explozích hvězd či srážkách kosmických objektů.

V přednáškovém sále si návštěvníci vyzkoušeli své znalosti v kvízu „Poklady naší planety“, kde hádali objekty na satelitních snímcích Země, a v rámci fyzikální show „Sůl nad zlato“ sledovali růst krystalů a vlastnosti různých minerálů, z nichž některé zářily pod UV světlem. Pro malé i velké zájemce byl připraven workshop „Klenoty kosmonautiky“ ve foyer, kde si mohli sami vyzkoušet výrobu raket či simulátor dokování kapsle Dragon 2 se stanicí ISS, a zároveň pochopit principy gravitace nebo odvahy, která stojí za objevováním vesmíru. V exploratoriu byla přístupná interaktivní expozice „Vesmír za zrcadlem“, která návštěvníkům přiblížila rozmanitost hmoty ve vesmíru a její neuvěřitelné vlastnosti.

Celkový počet návštěvníků akce 1 046 potvrzuje zájem o popularizaci vědy a techniky. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovaly Zuzana Kuljovská a Veronika Florianová.

NOVÁ PŘEDSTAVENÍ PRO VEŘEJNOST V SÁLE DIGITÁRIA

Výpravná představení v sále digitária jsou naší hlavní a nejúspěšnější aktivitou. V roce 2025 jsme v premiéře uvedli (uvádíme včetně anotace):

Honba za asteroidy

Tento závod začal už před čtyřmi a půl miliardami roky, kdy se zhroutilo husté mračno mezihvězdného plynu a prachu. V jeho středu se zrodilo Slunce, přebytečná látka se postupně sbalila do jednotlivých planet a zbytky vytvořily asteroidy. Nebo – jak říkáme hezky česky – planetky. Jsou to vlastně takové krásky a netvoří v jednom. I když jsou planetky relativně malé, při srážce se Zemí mohou způsobit devastující katastrofy! Současně ale mohly některé z nich na Zemi před miliardami roků přinést vodu i složité organické látky. Tedy základní stavební kameny, které vedly ke vzniku jednoduchých organismů v teplých pravěkých mořích. Dosud jsme objevili více než 20 tisíc planetek, které se přibližují nebo dokonce kříží oběžnou dráhu planety Země. V Honbě za asteroidy navštívíme hned několik z nich. Planetku Eros, na kterou tvrdě dosedla sonda NEAR. Planetku Itokawa posetou kameny, mezi kterými se podařilo odebrat vzorky jemného prachu. Planetku Ryugu hrající barvami, odkud jsme přivezli hned několik kilogramů vzorků. Planetku Bennu se skoro stejným složením jako byla mlhovina, z níž vznikla Sluneční soustava. Planetku Didymos s měsícem Dimorphos, na kterém jsme otestovali obranu planety Země. Abychom se vyhnuli kataklyzmatické srážce, začínáme se učit, jak odklonit planetku z její dráhy a zachránit pozemský život.

Producent Saint Thomas Productions. Českou audioverzi namluvil Petr Halberstadt. Premiéra. 22. února 2025, celkem 31 repríz pro 2 168 diváků.

Na hraně nebe

Co mají společného pilot větroně, astronomka z chilské pouště a malá holčička s pastelkami? Všichni tři hledí vzhůru. A právě jejich pohledy se prolínají v novém autorském představení Na hraně nebe, které od října rozzáří kopuli brněnského planetária. Diváci se díky speciální projekci ocitnou uprostřed oblak, zažijí let větroněm nad horami, a dokonce nahlédnou i do atmosfér jiných planet. „Na hraně nebe není jen o mracích, ale také o snech, odvaze a lidské zvědavosti. Je určeno divákům všech generací – od dětských objevitelů až po dospělé snílky,“ říká Tomáš Tichý, režisér a také hlavní kameraman. Představení sleduje jeden letní den očima tří různých postav: astronomky z chilské observatoře, pilota větroně a malé holčičky s hlavou v oblacích. Každý z nich vnímá oblohu jinak – jako překážku, výzvu, nebo nekonečný prostor pro fantazii. V brněnském digitáriu vás obklopí ohromující záběry natočené ve 360° formátu. Snadno tak získáte pocit, že letíte mezi bouřkovými oblaky nebo se vznášíte v tichu stratosféry. Vlastně to iluze nebude – tvůrci představení skutečně létali v bezmotorových kluzácích nad Jeseníky, plahočili se s kamerami v divokých vichrech Patagonie nebo natáčeli při -40 stupňů Celsia sedm kilometrů nad zemí. Navštívíte ale i nejsušší místo planety, kde se oblaka stávají vzácným úkazem i vědeckým objektem. A když už si myslíte, že výš to nejde, ocitnete se 35 km nad zemským povrchem, na samotné hraně nebe. V představení se tak neotřelým způsobem snoubí fascinující příběhy lidského odhodlání porozumět světu okolo sebe, s dechberoucími záběry i nenápadnou poezií každodenní oblohy. Je o vědě, létání i dětských snech. Takže pokud jste si někdy „kreslili do mraků“ draky, slony nebo kosmické lodě, tohle představení je přesně pro vás!

Producent Hvězdárna a planetárium Brno (autoři Tomáš Tichý, Pavel Karas a Roman Ponča). Českou audioverzi namluvili Zdislava Pechová, Magdalena Šildová, Dalibor Buš a Martin Siničák. Premiéra. 8. října 2025, celkem 56 repríz pro 6 133 diváků.

Kočíci dobrodružství za superúplňku

Představte si budoucnost, kde už nejsou žádní lidé – zůstaly jen kočky. Ale ne ty, co se válí na gauči. Tyhle mají skafandry, raketoplány a pořádnou kuráž! Kiki, Tutti a Pepe – kočíci mňaukonauti – dostanou úkol, který zní dost obyčejně: uklidit kosmické smetí. Jenže když si pořídíte Galaktický smeták (ano, raketoplán, co zametá), nikdy to není jen o úklidu. Právě o tom všem a mnohém dalším je nejnovější představení Kočíci dobrodružství za superúplňku, určené těm nejmenším kosmonautům. Tři chlupáci na oběžné dráze potkají obří zbytky lidských vynálezů, včetně teleskopu tak velkého, že by se do něj klidně vešla menší myšárna. Dokonce se vydají až na Měsíc! Kiki s kamarády si přitom pořádkem dokážou dělat legraci – třeba když Tuttiho pozadí poslouží jako inspirace pro čerstvě vzniklý kráter. A že se i tady dá zažít sranda? Narazí na Měsíčního králíka, který by sám zvládl moderovat talk show, kdyby tedy měl komu. Představení je plné barev, gagů a hlášek, které pobaví malé i velké. Jednou se hrdinové honí za vesmírným smetím, podruhé zkoumají měsíční základnu, kde to vypadá spíš jako v džungli. A i když se tu občas připomene, že lidé nebyli úplně pořádní, hlavně se tu mňouká, směje a objevuje. Kočíci dobrodružství za superúplňku je kouzelný animovaný výlet, po kterém se možná vaše ratolesti začnou dožadovat vlastního smetáku – ideálně kosmického! Děti se totiž stanou součástí dobrodružství, rodiče se pobaví chytrými narážkami – a všichni spolu zjistíte, proč je superúplněk opravdu super. Připravte se na smích, úžas i chuť vyrazit hned po představení pozorovat noční oblohu! Od října v brněnském digitáriu.

Producent Kwon O Chul AstroPhotography. Českou audioverzi namluvili Petr Štěpán, Katarína Tlapák, Jakub Mauer, Tomáš Sagher a Markéta Bílková. Premiéra. 4. října 2025, celkem 54 repríz pro 6 258 diváků.

Kočíci dobrodružství na vesmírné stanici

Kočky uklízejí odpad po lidech a chystají se na nejbáznivější misi: z brněnského digitária vyrazí s Kiki, Tuttiem a Pepem i galantní Měsíční králík, aby prozkoumali podivný signál z Mezinárodní vesmírné stanice. Co je čeká? Beztížný běh, hrůzostrašná tma i jemné světélkování polární záře, robotická ka-

marádka Obscura, která touží odletět až za hranice Sluneční soustavy, a hlavně spousta smíchu, písniček a vědy. Zjistíte, proč Mezinárodní kosmická stanice nepadne z oblohy, jak funguje gravitační prak a co jedli pozemští astronauti. Dozvíte se, jak se dělá věda bez stolu, proč velitelé nemají volant, jak chrání posádku magnetické pole a jak rychle kosmická stanice oběhne Zemi. Připojte se na řídicí středisko, spočítáte dobu oběhu kolem Země a vyzkoušíte si, proč se věci ve stavu beztlíže vznášejí. Nová pohádková show Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici plná hudby, vědeckých kuriozit a kočičího humoru přistává v digitáriu Hvězdárny a planetária Brno. Přijďte se smát a objevovat – bláznivý i laskavý vesmír čeká malé badatele i rodiče. Nastupovat, odpočítávání běží! Mňaukonauti se už nemohou dočkat!

Producent Kwon O Chul AstroPhotography. Českou audioverzi namluvili Petr Štěpán, Katarína Tlapák, Jakub Mauer, Tomáš Sagher a Markéta Bílková. Premiéra. 27. prosince 2025, celkem 12 repríz pro 1 410 diváků.

NOVOROČNÍ HVĚZDÁRNA – PF 2025

Pro ty největší milovníky astronomie jsme naše brány otevřeli už 1. ledna 2025 odpoledne. Na program byly 4 reprízy představení Velké dobrodružství v malé Sluneční soustavě 2D za snížené, novoroční vstupné. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Tomáš Tichý. Celkem dorazilo 464 novoročníků.

ODBORNÉ PŘEDNÁŠKY

V cyklu přednášek známých popularizátorů vědy i špičkových odborníků se veřejnosti prezentují některá z mnoha vědeckých témat. Délka těchto pořadů často závisí na zájmu tazatelů, ale nepřevyší hodinu a půl. Z většiny přednášek vzniká videozáznam dostupný na YouTube. V roce 2025 proběhlo 17 přednášek, které navštívilo 1 288 zájemců. Konkrétně se uskutečnila tato vystoupení (uvádíme včetně anotace):

27. února 2025

Mgr. Ondřej Filip, MBA, výkonný ředitel sdružení CZ.NIC

Sítí jménem Internet

Bez Internetu by si už dnes dokázal svůj život představit jen málokdo. Co všechno se ale musí stát, aby Internet fungoval po celé planetě. Existuje někdo, kdo Internet řídí? Jak vypadá ceremonie podpisu kořenové zóny Internetu? Přímé svědectví podá jeden ze 14 světových držitelů klíčů od Internetu.

20. března 2025

Mgr. Filip Tvrdý, Ph.D., Katedra logiky a metodologie věd, Filozofická fakulta, Univerzita Komenského v Bratislavě

Svět bez svobodné vůle?

Otázky, zda ve světě vládne nutnost či náhoda, je-li člověk svobodný nebo předurčený, či může-li být jedinec odpovědný za své jednání, jsou jedním z největších témat filozofie. Ve své přednášce představím hlavní stanoviska ve sporu o svobodnou vůli, upozorním na jejich slabiny a silné stránky. Budu

obhajovat determinismus jako velice pravděpodobnou vědeckou hypotézu, která podle mého názoru není slučitelná se svobodou rozhodování. Vysvětlím, jaké psychologické mechanismy se podílejí na vzniku iluze svobodné vůle, a poukážu také na důsledky determinismu v oblasti morálky, práva a teorie poznání. V závěru se zamyslím nad problémem, jestli z popření svobodné vůle vyplývá fatalismus, a pokusím se nastínit poněkud radostnější východisko.

6. května 2025

doc. RNDr. Eduard Kejnovský, CSc., Biofyzikální ústav AV ČR

RNDr. Pavel Lízal, Ph.D., Ústav experimentální biologie PŘF MU

prof. RNDr. Omar Šerý, Ph.D., Ústav biochemie PŘF MU

Tajemná řeč genů

Jestlipak víte, že my lidé se geneticky téměř nelišíme od šimpanzů? Nakolik geny utvářejí naši povahu, nadání či inteligenci? Proč nelze uniknout některým dědičným nemocem? Posлуšači se dozví, co vše lze vyčíst z naší DNA, jak ohledně našeho zdraví, tak i původu. Seznámíme vás se vztahem genů a našeho vzhledu, chování a nemocí. Dotkneme se odvěkého dilematu, zda v utváření osobnosti hrají větší roli geny, nebo prostředí a výchova. Večer bude sestávat z jedné delší a dvou kratších popularizačních přednášek tří brněnských genetiků a následující panelové diskuse.

30. září 2025

Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 1/4

Klára Marečková Ph.D., M.Sc., CEITEC MU – Behaviorální a sociální neurovědy

A jak starý je váš mozek?

V rámci této přednášky se budeme zabývat rychlostí biologického stárnutí, a to jak na základě struktury mozku, tak na základě markerů z krve a methylace DNA. Dozvíte se, jaký vliv mají na biologické stárnutí v dospělosti mutace v mitochondriální DNA a jak jej ovlivňuje duševní zdraví matky během těhotenství. Zjistíte také, jestli je rychlost biologického stárnutí víceméně stabilní nebo jestli se během života mění.

prof. MUDr. Irena Rektorová, Ph.D., CEITEC MU – Aplikované neurovědy

Co prozradí zobrazení mozku o počínající nemoci

V časném stádiu Parkinsonovy nemoci a příbuzných onemocnění mozku dochází ke změnám v nervových přenašečových systémech, z nichž nejdůležitější roli hraje úbytek buněk produkujících dopamin. Tyto změny nebylo dlouho možné zachytit s pomocí magnetické rezonance (MRI) mozku. V současné době existují MRI techniky, které změny ve specifických jádrech mozkového kmene dokáží zachytit ve velmi časně fázi onemocnění a umožňují jednotlivce rozdělit do skupin s různými typy a projevy onemocnění.

2. října 2025

Mgr. Branislav Jansík, Ph.D., IT4Innovations národní superpočítačové centrum

VLQ – první český kvantový počítač

Kvantové počítače ještě před pár lety působily jako sci-fi, dnes se ale stávají skutečností. A co je ještě úžasnější – svůj vlastní kvantový počítač má už i Česká republika! Jmenuje se VLQ, je instalován v Ostravě a jeho schopnosti otevírají dveře k výpočetní budoucnosti, jakou si zatím sotva umíme představit. Vysvětlíme si, co to vlastně jsou qubity a jak mohou být ve stavu 0 i 1 zároveň, proč je kvantové

počítání považováno za revoluci, jak funguje VLQ – první český kvantový počítač, který pracuje při teplotách blízkých absolutní nule a proč je tento krok důležitý nejen pro vědce a firmy, ale i pro nás všechny. Přijďte si tedy poslechnout, jak se v Česku rodí technologie budoucnosti, která může změnit medicínu, dopravu, energetiku i svět kolem nás. Povídání je určeno široké veřejnosti – žádná složitá fyzika, jen srozumitelné příklady, zajímavosti a trocha magie kvantového světa.

16. října 2025

Kateřina Stloukalová, Msc., Katedra teoretické fyziky, Univerzita Innsbruck

Bitcoin v éře kvantových sítí

Přednáška vás provede fascinujícím světem kvantových technologií – od principů qubitů, superpozice a zapletení až po vznik kvantových sítí. Vysvětlíme si různé typy qubitů, představíme praktické příklady, jako je kvantová teleportace či kvantový přenos klíčů (QKD), a ukážeme, jak kvantové počítače ovlivní budoucnost kryptoměn. Dozvíte se, proč mohou současné systémy, například Bitcoin, čelit novým hrozbám a jak kvantové sítě mohou hrát klíčovou roli při ochraně našich financí a digitální bezpečnosti.

21. října 2025

Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 2/4

Ing. Radek Mareček, Ph.D., CEITEC MU – Laboratoř multimodálního a funkčního zobrazování

Vědomí pod drobnohledem

Neurony v mozku ke své komunikaci využívají elektrochemický proces, díky kterému můžeme pomocí EEG sledovat jejich aktivitu. Ukazuje se, že tato aktivita setrvává zhruba 50 až 100 ms v téměř neměnné konfiguraci a poté se velmi rychle přepne do jiné konfigurace. Tomuto fenoménu říkáme mikrostavy mozkové aktivity. Jsou to jakési atomy myšlení, ze kterých se utváří naše vědomí? Lze analýzou mikrostavů odhalit něco zajímavého o konkrétním člověku? Na tyto a podobné otázky nabídneme odpovědi, které přináší současné vědecké bádání.

Mgr. Luboš Brabenec, Ph.D., CEITEC MU – Aplikované neurovědy

Můžeme měnit mozek? Magnetická modulace – moderní magie

Jde ovlivňovat mozek neinvazivně, jen pomocí přístroje nasazeného na hlavu? A dá se tak zlepšit třeba paměť nebo pozornost? Neinvazivní mozková stimulace není ani sci-fi, ani magie! Aktivitu mozku dnes dokážeme nejen měřit, ale i měnit a ukážeme si, jak se magnetická a elektrická stimulace využívá v neurovědním výzkumu.

23. října 2025

doc. Mgr. Karel Lemr, Ph.D., Společná laboratoř optiky, Univerzita Palackého v Olomouci

Kvantová kryptografie: tajemství, která hlídají přírodní zákony

Touha skrýt obsah zpráv před nepovolanými zraky provází lidstvo už od starověku. Po staletí tak vznikaly stále rafinovanější metody šifrování – a zároveň i způsoby, jak je prolomit. Tato přednáška vás provede napínavým historickým souborem mezi šifrováním a jeho prolomením a ukáže, proč kvantová kryptografie, založená na principech kvantové fyziky, představuje skutečně revoluční přístup k zabezpečení zpráv. Vysvětlíme si, jak kvantová kryptografie funguje, na jakých fyzikálních principech stojí a proč je považována alespoň teoreticky za neprolomitelnou. A protože se za posledních dvacet

let přesunula z výzkumných laboratoří do reálného světa, podíváme se i na to, kde se s ní může setkat každý z nás.

30. října 2025

doc. Mgr. Tomáš Mančal, Ph.D., Fyzikální ústav UK, Matematicko-fyzikální fakulta Univerzity Karlovy

Kvantová biologie

Velmi brzy po svém vzniku umožnila kvantová teorie fyzikům vysvětlit takřka celou škálu chemických a biochemických jevů. Vzniklo tím velmi široké mezivědní rozhraní, ve kterém se biolog, chemik a fyzik plodně setkávají při řešení záhad života. Fotosyntéza představuje pro koloběh života na zemi jeden z nejdůležitějších biologických jevů. Navíc se vysvětlení jejích detailů neobejde bez kvantové mechaniky. Stala se tak jednou ze stěžejních disciplín oboru kvantové biologie, oboru se složitou a místy i kontroverzní historií. V přednášce se budeme zabývat rolí kvantových jevů ve fotosyntéze a v biologických procesech vůbec a pokusíme se ukázat několik příkladů, kde se život opírá o záhadné zákony kvantové mechaniky.

4. listopadu 2025

RNDr. Jiří Materna, Ph.D., <https://www.mlcollege.com/en/>

Mgr. Kateřina Lesch, Ph.D., ředitelka divize pro AI & Data, společnost EmbedIT

AI for All: Rozum a emoce umělé inteligence

Velké jazykové modely a systémy umělé inteligence se během několika let staly jednou z nejdiskutovanějších technologií současnosti – pronikají do každodenního života, vzbuzují fascinaci i obavy a mění způsob práce, učení i komunikace. Dokážou ohromit svou univerzálností, ale zároveň narážejí na limity, které mohou zásadně ovlivnit jejich další rozvoj. Zatímco jedni v nich vidí revoluci, jiní spíše módní vlnu, jež brzy splaskne. Stejně tak umělá inteligence dokáže rozpoznávat lidské emoce v hlase či tváři a vytvářet iluze empatie. Zaměříme se na to, co víme o lidských emocích, jejich strojovém zpracování a tělesném zakotvení, a proč právě tato dimenze zůstává pro stroje do jisté míry nedostupná. Ukážeme, jak se AI snaží napodobovat lidskou citlivost, jaký to má dopad na naši důvěru a interakce, a jaké otázky to otevírá pro budoucnost společnosti.

11. listopadu 2025

Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 3/4

RNDr. Jan Fousek, Ph.D., CEITEC MU – Aplikované neurovědy

Virtuální mozky

Jak nám matematické modely a počítačové simulace pomáhají porozumět funkci a onemocnění mozku? Dokážeme je využít ke zlepšení zdravotní péče a jak se liší od umělé inteligence? V přednášce se vydáme digitálním světem modelů a simulací od jednotlivých neuronů až po digitální dvojčata celého mozku a ukážeme si, jak nám pomáhají se vypořádat s fascinující komplexitou lidského mozku.

MUDr. Pavel Filip, Ph.D., Všeobecná fakultní nemocnice v Praze

Mozeček – malý počítač v hlavě každého z nás

Přednáška vás provede výzkumem funkční magnetické rezonance v Brně dokládajícím, jak mozeček spolu s hlubokými částmi mozku jemně ladí naše pohyby i jejich předvídatelnou načasování – od zdravých lidí, sportovců, až po rozdíly spojené se stárnutím či onemocněními

mozku. Dozvíte se, proč je tento „malý mozek“ klíčový nejen pro koordinaci těla, ale i pro učení a kognici, a jaké dopady má, když se tento biologický počítač „zasekne“.

27. listopadu 2025

doc. Mgr. Samuel Kováčik, Ph.D., Fakulta matematiky, fyziky a informatiky Univerzity Komenského, Katedra teoretické fyziky

Stopařův průvodce kvantovou gravitací

Kvantová fyzika je jednou z nejúspěšnějších známých teorií. Gravitační fyzika je jednou z nejúspěšnějších známých teorií. Ale jejich spojení, to je čistá šlamastika. I když, ne tak docela – za celé století jsme dosáhli určitého pokroku, ale jen částečného. V přednášce si přiblížíme, co jsme se o kvantové povaze vesmíru dozvěděli, jaké jsou její měřitelné předpovědi a co nám tato teorie může říct například o vzniku vesmíru.

2. prosince 2025

Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 4/4

Mgr. Monika Fňášková, Ph.D., CEITEC MU – Multimodální a funkční neurozobrazování

Dlouhodobé dopady válečného stresu na mozek a mysl

Jak moderní zobrazovací metody MRI a funkční MRI pomáhají odhalit, jak stres a trauma války ovlivňují mozek a psychiku lidí, zasažených válečným stresem? Jsou následky stresu patrné i u následujících generací? Přednáška představí výsledky výzkumu dlouhodobých dopadů stresu u přeživších holokaustu nebo civilistů ve válce v bývalé Jugoslávii a jejich potomků.

Ing. Michal Mikl, Ph.D., CEITEC MU – Laboratoř multimodálního a funkčního zobrazování

Proměny funkčního MR zobrazování aneb co jsme dokázali dříve a (ne)dokážeme dnes

Od začátků funkčního zobrazování mozku pomocí MRI (fMRI) uplynulo již 35 let a od začátků používání této metody v Brně 25 let. Co se za tu dobu změnilo a co naopak zůstalo stejné? Přednáška poodhalí nejen obecné principy funkčního MRI, ale zaměří se zejména na rozvoj metody v průběhu posledního čtvrtstoletí.

Kromě výše uvedených proběhla i řada přednášek i jiných aktivit v rámci tzv. Mezinárodního roku kvantové fyziky nebo Dnů elektronové mikroskopie Brno. Tyto aktivity jsou diskutovány v jiné části zprávy o činnosti. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Josef Forman a Monika Čúzyová. Celkem dorazilo 1 288 návštěvníků.

OPEN HOUSE BRNO 2025

Open House Brno je festival představující naše město tak, jak ho většina obyvatel i návštěvníků nezná. Smyslem je ukázat architektonicky zajímavé budovy, kancelářské a administrativní komplexy, industriální stavby, neotřelé vyhlídky a místa s geniem loci. Místa s bohatou historií, i nejnovější architektonické výtvoř. Již osmého ročníku se účastnila i

Hvězdárna a planetárium Brno. V sobotu 17. a neděli 18. května 2025 dorazilo na čtyři komentované prohlídky 91 návštěvníků. Kromě toho byly možné samostatné prohlídky budovy během otvírací doby s vytištěným průvodcem v českém nebo anglickém jazyce, který byl k dispozici na recepci. Také jsme propagovali dokument Stroj na zázraky od Radovana Lipuse a Davida Vávry. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Monika Čúzyová.

PUTOVÁNÍ ZA HVĚZDAMI S VELVET SMILE

Dne 14. října 2025 se na Hvězdárna a planetárium Brno již podruhé uskutečnilo odpolední setkání s organizací Velvet Smile s názvem Putování za hvězdami s Velvet Smile. Program byl určen nejen klientům charitativní organizace, ale také veřejnosti i dětem podporovaným Sociálním nadačním fondem. Organizace Velvet Smile se dlouhodobě věnuje podpoře dětí a mladých lidí se zdravotním či sociálním znevýhodněním a prostřednictvím zážitkových a vzdělávacích aktivit jim umožňuje zapojení do kulturních a volnočasových programů.

Akce nabídla účastníkům tematický program zaměřený na poznávání vesmíru a společné zážitky v prostředí planetária. Odpoledne zpestřili Hit Rádio City, Sandra Riedlová se svým loutkovým divadlem i Pavel Gabzdyl poutavým povídáním o Měsíci. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajistila Zuzana Kuljovská, celkem dorazilo 200 návštěvníků.

RELAXACE POD HVĚZDAMI A VESMÍRNÁ JÓGA

Z jiného, než odborného soudku jsou pořady Relaxace pod hvězdami a Vesmírná jóga. Tyto speciální programy se zaměřují na kontemplaci návštěvníků ve výjimečných prostorech Hvězdárny a planetária Brno. Každý z těchto programů má však lehce vzdělávací přidanou hodnotu. Návštěvník si odpočine od běžného shonu, ale odnese si i pár informací o hvězdné obloze. Oba pořady vznikly díky iniciativě našich demonstrátorů. V roce 2025 se uskutečnilo 34 relaxací pro 540 relaxujících a 31 lekcí Vesmírné jógy pro 363 zájemců. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Zbyněk Češka a Lucie Chlubná.

ÚPLNÉ ZATMĚNÍ MĚSÍCE 7. ZÁŘÍ 2025

Toto zatmění jsme pro veřejnost avizovali jako „krvavé“, pro očekávané zabarvení našeho kosmického souputníka v průběhu úkazu. Bylo však především nevyzpytatelné a hektické – Měsíc, který nad obzor vycházel okolo půl osmé večer již zcela ponořen do plného zemského stínu, totiž zakryly mraky. Potemnělý měsíční kotouč mezi nimi sice tu a tam vykukl, dělo se tak ovšem jen nakrátko. Výhled nám navíc komplikovaly vzrostlé stromy na horizontu. A tak jen co se podařilo na „krvavý“ Měsíc namířit dalekohledy,

opět zmizel za hustou vrstvou oblačnosti... Hektičnost pak do pozorování zatmění vnesly stovky (samozřejmě vítaných) návštěvníků, kteří se již v průběhu brzkého večera vypravili na Kraví horu a neodradilo je ani nepříznivé počasí. Postupně zaplnili nejen naše pozorovatelný, ale i prostranství před hvězdárnou v okolí slunečních hodin. Situaci jsme nakonec zvládli s vypětím všech sil, za vydatné pomoci našich ostřílených demonstrátorů, megafonu i pozorovací techniky, kterou jsme vynesli ven. Počasí se naštěstí postupně umoudřilo, takže ti, co vydrželi, byli odměněni alespoň závěrečnou fází úkazu. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Jiří Dušek, Zuzana Kuljovská, Roman Ponča a Jan Píšala.

VÁNOČNÍ HVĚZDA

Vánoční hvězdu, tedy netradiční audiovizuální dílo, jsme před hvězdárnu poprvé dočasně instalovali v prosinci 2024. Jedná se o dřevěnou konstrukci o výšce přes tři metry, kterou ožívují nejen světelné efekty, ale rovněž zvuk, jenž z jejich útrob vychází.

Hvězda je připomínkou Vánoc i dění na vánočním nebi. Ať už tom minulém nebo současném. Proto v pravidelných intervalech, od 1. prosince 2025 do 1. ledna 2026, vždy mezi 16. a 21. hodinou, odvyprávěla dva krátké příběhy. První se zabíral hvězdou Betlémskou (v návaznosti na astronomické jevy), druhý otevřenou hvězdokupou Plejády z Býka. Autory audiovizuálního díla jsou VISUALOVE, zatímco autory textů, kterými hvězda promlouvá k případnému obecenstvu, jsou Jiří Dušek a Jan Píšala z Hvězdárny a planetária Brno. Za hvězdárnu na instalaci Vánoční hvězdy dále spolupracovali Pavel Karas, Tomáš Hladík a Jiří Severin. Hlas hvězdě propůjčili Jana Štvrtecká a Ondřej Novák, nahrávky vznikly v brněnském studiu RESET pod vedením Romana Kašníka.

VÁNOČNÍ HVĚZDÁRNA

Naše brány jsme otevřeli již tradičně 27. prosince 2025 a do konce roku 2025 jsme je už nezavřeli. V tento den jsme uvedli premiéru pohádky Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici – druhý díl úspěšné pohádky Kočičí dobrodružství za superúplňku. Program byl následující:

pátek 27. prosince 2025

10:00 Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici 2D (5+ let)

11:00 Se zvířátky o vesmíru 2D (5+ let)

13:00 Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici 2D (5+ let)

14:00 Stellárci: Zelená výprava 2D (5+ let)

15:00 Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici 2D (5+ let)

16:00 Velké dobrodružství v malé Sluneční soustavě 2D (5+ roky)

17:00 Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici 2D (5+ let)

18:00 Pink Floyd's The Dark Side of the Moon

Přichystány také byly dárečky pro všechny milovníky vesmíru – v podobě zábavy ve vstupní hale hvězdárny mezi 10. a 18. hodinou. Během jednoho dne jsme zvládli mezi-galaktickou diskotéku, kreativní dílničky ve foyer, a dokonce dorazil i kosmonaut! Na představení v digitáriu bylo mimořádné jednotné vstupné 70 Kč, program ve foyer byl zdarma.

Od neděle 28. prosince 2025 až do Silvestra

Každý den návštěvníky přivítala velká nálož nejrůznějších pohádek i pořadů pro děti i dospělé. V premiéře jsme uvedly novou pohádku Kočičí dobrodružství na vesmírné stanici 2D naopak jsme se (tentokrát definitivně) rozloučili s úspěšným pořadem Pink Floyd's The Dark Side of the Moon.

Za Hvězdárnu a planetárium organizačně zajišťovaly Veronika Florianová a Zuzana Kuljovská, celkem za pět dní dorazilo 3 804 návštěvníků, z toho 976 z nich už 27. prosince 2025.

VESMÍRNÉ VELIKONOCE

Na Velikonoce 2025 si na své přišli skutečně všichni – počínaje nejmenšími kosmoplavci, kteří mohli prožít vesmírnou výpravu s všetečnými Stellárky, přes již straší a zkušenější publikum zajímající se o naši „nevyzpytatelnou“ Sluneční soustavu, až po zasloužilé vesmířany pátrající po asteroidech všemožného tvaru a velikosti. Skutečně, na Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílou sobotu, Velikonoční neděli i pondělí, se projektory digitária Hvězdárny a planetária Brno nezastavily. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Samuel Buranský, Josef Forman a Daniel Pitoňák, celkem dorazilo 1 943 návštěvníků.

VESMÍRNÝ VEČER

Přelom prázdnin a nového školního roku opět patřil vesmíru. V úterý 2. září 2025 se na dostihové dráze ve Dvorskách uskutečnil další Vesmírný večer, který za Hvězdárnu a planetárium Brno nabídl poslední letní promítání a atraktivní doprovodný program. Návštěvníci mohli zhlédnout všechny 5,5metrové modely, od 19.00 se konala přednáška ředitele Jiřího Duška a od 20.00 bylo promítáno letní kino s filmem Bod obnovy. Přestože počasí nebylo ideální, akce přilákala několik stovek návštěvníků a vytvořila nezapomenutelnou letní atmosféru. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajistili Zuzana Kuljovská a Samuel Buranský, dorazilo několik stovek návštěvníků.

VÝSTAVY NAFUKOVACÍCH MODELŮ

V průběhu roku 2025 jsme využili některou z variant Lunalónu, Terralóny, Heliosféry, Temnalóny, Astrosféry, Marsmelounu či Nanostrukturu, Želvušku nebo Roztoče. Premiéru měly i naše nové přírůstky – Bakteriofág, Fegurd a Litosféra, rovněž určené k propagaci Hvězdárny a planetária Brno. Počet návštěvníků lze stěží odhadnout, každopádně se naše modely objevily na těchto místech:

VIDA science centrum (DEM)
 FN Brno podpora Daruj krev
 Moravské náměstí (DEM)
 Botanická zahrada (DEM)
 Thermo Fisher Scientific (DEM)
 CEITEC (DEM)
 Bakteriofág ve Vaňkovce (DEM)
 AFO Olomouc
 Den Země Lipka
 Den Země v Kovofoo
 Den Země na Vinohradech
 Job Fair FEKT VUT
 Pálení čarodějnic v Líšeňské rokli
 Pálení čarodějnic na Bzzzukotu
 Festival plný chutí – Veselí nad Moravou
 Planety na zámku Slavkov
 Charitativní běh Dům pro Julii
 ADRA na Špilberku – charitativní běh
 Divadelní svět Brno NdB
 Open House 2025 u sv. Anny
 Technologický park
 BVV – SNIP & CO, reklamní společnost, spol. s r.o.
 Muzejní noc Letovice – Miřte ke hvězdám
 IGNIS na Špilberku – SNIP & CO, reklamní společnost, spol. s r.o.
 1. židenické sportovní hry s Jankem Ledeckým
 Hvězdárna Žďár nad Sázavou
 Muzejní noc Praha
 Nasvícená Kuřim
 70. výročí Biofyzikálního ústavu
 STEM Kuřim
 Technologický park

Slavnosti slunovratu – Židlochovice
Den smečky v Zoo Brno
Emil Open na náměstí Svobody
PAHOP Fest
Tma v Permoniu
Běh EYOC
Tábor pro mentálně postižené
Ždánice
Tma v Permoniu II.
Noc vědců VUT
Festival 2 Nová Zbojovka
Histokola Ždánice
Golfový areál Kaskáda
Den (nejen) s Městskou policií
Svátek seniorů – Senior pas
Šumperk, Jeseník – oblast tmavé oblohy
Festival Prototyp
Česká zemědělská univerzita Praha – AFO
Maker Faire Brno BVV
Czech Space pavilon BVV
Beanie – VUT
Comic Con Junior Brno 2025
Městské kulturní středisko Letovice

ORGANIZOVANÉ SKUPINY

Do kapitoly „Organizované skupiny“ počítáme žáky a studenty mateřských, základních, středních i vysokých škol docházející na vzdělávací představení. V roce 2025 jsme uspořádali 446 pořadů pro 50 814 žáků mateřských, základních a středních škol. Formát vzdělávacích akcí je založen na těchto našich představách:

Vycházíme z věku a znalostí žáků, klademe důraz na osobní zkušenosti.

Propagujeme kritický způsob myšlení a praktické aplikace vědeckého poznání v reálném životě.

Hlavním cílem je pozitivní motivace: Přírodovědný výzkum je zajímavý, perspektivní a důležitý.

Jsmo srozumitelní a interaktivní. Nenabízíme pouze astronomické pořady.

Naši zkušení moderátoři mají přírodovědné vzdělání.

Připraveny máme pracovní a metodické listy i internetový kurz.

K dispozici je volně přístupná Vědecká stezka a mobilní planetárium (tzv. mobilárium).

Nabízíme jeden z nejmodernějších projekčních sálů ve střední Evropě.

Žáci a studenti u nás mají zvýhodněné vstupné, pedagogický doprovod má vstup zdarma.

STATISTICKÝ PŘEHLED AKCÍ PRO ORGANIZOVANÉ SKUPINY

Ve statistických přehledech dělíme organizované návštěvníky do několika kategorií:

Digitárium (školy) – výukové pořady realizované v sále digitária, jejich součástí je klasická orientace na večerní obloze – ukázka nejnápadnějších hvězd, souhvězdí a těles Sluneční soustavy.

Pokusy z optiky – komentované ukázky experimentů z geometrické a vlnové optiky.

Exploratorium (školy) – od 6. května 2025 jsme opět zařadily komentovanou prohlídku pro školní výpravy.

Mobilárium (školy) – výukové pořady v mobilním planetáriu.

Nestandardní pořady (školy) – např. kompletní výklad o hvězdné obloze či souřadnicích nebo program Fyzika vesmíru, který si mohou učitelé objednat přímo do škol.

	2021		2022		2023		2024		2025	
	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.	akce	návštěv.
digitárium (školy)	193	14 376	396	47 857	461	54 981	386	47 547	392	49 263
pokusy z optiky	3	100	34	1 033	38	1 165	41	1 281	22	707
exploratorium (školy)	11	316	19	509	18	413	-	-	14	312
mobilárium (školy)	-	-	31	723	-	-	1	120	-	-
nestandardní pořady	13	900	33	1 907	25	1 945	21	2 175	18	532
celkem	220	15 692	513	52 029	542	58 504	449	51 123	446	50 814

Pozn. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, znovu pak od 12. října do 31. prosince 2020. Od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků. Od

1. ledna 2021 do 26. května 2021 byla budova dle nařízení vlády České republiky zcela uzavřena. Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno 2. ledna do 17. února 2025.

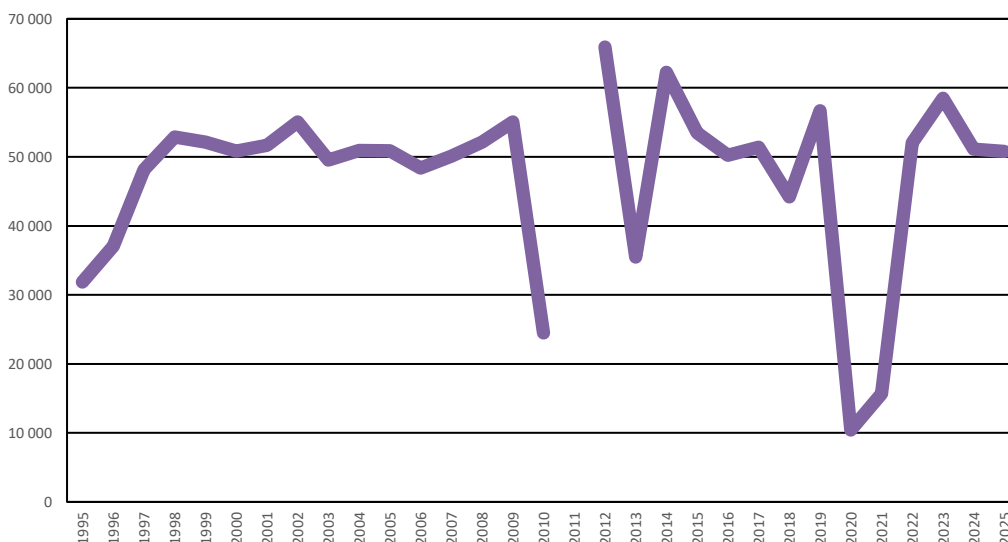
ASTRONOMICKÝ KROUŽEK

V roce 2025 pokračovala nová podoba astronomického kroužku, který se v roce 2024 proměnil na dvouletý kurz. Výuka nadále probíhala ve spolupráci s Ústavem teoretické fyziky a astrofyziky Masarykovy univerzity. Aktuální běh kurzu bude ukončen v květnu 2026, stávajících 24 členů poté nahradí od září 2026 další zájemci o dvouletý kurz.

Za Hvězdárnu a planetárium Brno kurz lektorovali Ondrej Kamenský (hlavní garant) a Marko Mesarč. Na výuce se dále podíleli studenti Ústavu teoretické fyziky a astrofyziky Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity. V prosinci 2025 se hlavním garantem kroužku stal Marko Mesarč.

DOBRODRUŽNÁ OPTIKA

Experimenty z geometrické či vlnové optiky předvádíme v upraveném přednáškovém sále, který doplňují jedinečné soupravy s pokusy. Celý pořad je živě veden školeným moderátorem, předpokládá se aktivní účast žáků/studentů. Celkem se v roce 2025 uskutečnilo 22 pořadů pro 707 návštěvníků. Realizovali Daniel Pitoňák a Marko Mesarč. Dlouhodobý zájem o tento formát akcí dokumentuje uvedený přehled.

Celkový počet návštěvníků organizovaných výprav v letech 1995 až 2025. V letech 2010 a 2011 probíhala přestavba celé budovy (červenec 2010 až říjen 2011), v roce 2013 byl mimo provoz hlavní programový sál velkého planetária/digitária (duben až říjen 2013), v roce 2018 jsme měli dva měsíce uzavřen sál digitária. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků, poté bylo znovu zavřeno od 12. října 2020 do 26. května 2021, aby následovala do konce roku 2021 další omezení (očkování/prodělání/testování). Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
počet studentů	1 781	944	1 063	1 402	283	100	1 033	1 165	1 281	707
počet pořadů	53	30	36	43	10	3	34	38	41	22

Pozn. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, znovu pak od 12. října do 31. prosince 2020. Od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků. Od 1. ledna 2021 do 26. května 2021 byla budova dle nařízení vlády České republiky zcela uzavřena. Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy a technických úprav byla budova od 2. ledna do 17. února 2025 uzavřena.

FYZIKA VESMÍRU

Fyzika vesmíru je nový interaktivní program určený pro žáky 6. a 7. ročníků, který propojuje školní fyziku s fascinujícím světem kosmu. Realizují jej pracovníci Hvězdárny a planetária Brno, tentokrát ale přímo ve škole. Žáci ve svém domácím prostředí zažijí pokusy s vakuem, tlakem a principem akce a reakce – obrátí sklenici plnou vody, spojí Magdeburské polokoule, uvaří vodu bez tepla nebo si postaví a odpálí vlastní papírovou raketu. V závěru je čeká týmový kvíz o vesmírné ceny a možnost zapojit se do projektu Česká cesta do vesmíru, třeba formou vzkazu mimozemšťanům.

Program rozvíjí spolupráci, tvořivost a přirozenou zvědavost, nabízí nové způsoby, jak oživit výuku fyziky pomocí zábavných experimentů, a podněcuje zájem o přírodní vědy. Ideální volba pro třídy, které chtějí fyziku nejen chápat, ale skutečně prožít.

Program na míru vytvořil David Pokorný, odborný fyzik i pedagog na Střední škole informatiky, poštovníctví a finančnictví Brno, p. o. Realizují jej také Veronika Florianová a Marko Mesarč. V roce 2025 se odehrál 1 pilotní pořad pro 40 žáků.

KULTURNÍ AKADEMIE TŘETÍHO VĚKU

Projekt pro vzdělávání seniorů, ve kterém dlouhodobě spolupracujeme s Knihovnou Jiřího Mahena v Brně, Muzeem města Brna, organizací Senior Pas a Technickým muzeem v Brně. Aktivita jsou určeny pro všechny milovníky historie a brněnské kultury vůbec ve věku 55+, navíc bez zvláštních nároků na vzdělání. Přednášky probíhají pokaždé na jiném místě, vždy v prostorách pořadajících organizací. V roce 2025 končil ročník 2024/2025 s programem:

- 8. října 2024, přednáška Kameny z vesmíru, Mgr. Pavel Gabzdyl (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 22. října 2024, prohlídka Muzea starobrněnského opatství (Senior Pas)
- 5. listopadu 2024, přednáška v Arnoldově vile: Vilové stavby na ulici Hlinky, Mgr. Michal Doležel (Muzeum města Brna)
- 19. listopadu 2024, přednáška a komentovaná prohlídka ke 120 letům Muzea města Brna, Michal Hančák (Muzeum města Brna)
- 3. prosince 2024, prohlídka výstavy Motocykl v proměnách času, Mgr. Sylvie Zouharová Dyková (Technické muzeum v Brně)

- 17. prosince 2024, Peškovi: příběh brněnské herecké dynastie, Andrea Jochmanová (Knihovna Jiřího Mahena v Brně)
- 7. ledna 2025, přednáška o brněnském podzemí, Ing. Aleš Svoboda (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 21. ledna 2025, prohlídka Kovolitecké experimentální dílny a expozice kovolitectví, Ing. Martin Kroužil (Technické muzeum v Brně)
- 4. února 2025, prohlídka Simulačního centra SIMU Masarykovy univerzity (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 18. února 2025, Brno – Jurkovič – Luhačovice, Blanka Petráková (Knihovna Jiřího Mahena v Brně)
- 4. března 2025, prohlídka výstavy Brno nostalgické, Mgr. Jindřich Chatrný (Muzeum města Brna)
- 18. března 2025, přednáška o observatoři Paranal v Chile, Roman Ponča (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 1. dubna 2025, Protažení na doma (Senior Pas)
- 15. dubna 2025, Arteterapeutické tvoření (Knihovna Jiřího Mahena v Brně)
- 29. dubna 2025, Senior Pas
- 13. května 2025, Technické muzeum v Brně
- 27. května 2025, závěrečný večer ročníku 2024/2025 (Hvězdárna a planetárium Brno)

V roce 2025 se rozběhl další ročník 2025/2026 s programem:

- 30. září 2025, úvodní setkání s organizátory KA3V (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 7. října 2025, komentovaná prohlídka Otevřeného depozitáře Moravské galerie (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 21. října 2025, komentovaná prohlídka 1645: Brno v obležení (Muzeum města Brna)
- 4. listopadu 2025, komentovaná prohlídka Českého rozhlasu (Senior Pas)
- 18. listopadu 2025, komentovaná prohlídka a přednáška: „Nový svět“ Kamila Fuchse, Mgr. Jindřich Chatrný (Muzeum města Brna)
- 2. prosince 2025, Brněnské osobnosti firmy Baťa (Knihovna Jiřího Mahena v Brně)
- 16. prosince 2025, Kleinův palác – rodinné sídlo, centrum obchodu, knihovna (Knihovna Jiřího Mahena v Brně)
- 6. ledna 2026, komentovaná prohlídka výstavy Svět plastického modelářství, Mgr. Ondřej Merta (Technické muzeum v Brně)
- 20. ledna 2026, přednáška o zdravé výživě pro seniory, Mgr. Lucie Strublová (Senior Pas)
- 3. února 2026, Pod hvězdnou oblohou (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 17. února 2026, promítání Na hraně nebe s přednáškou z natáčení, Tomáš Tichý (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 3. března 2026, Jak trénovat paměť (Knihovna Jiřího Mahena v Brně)
- 17. března 2026, komentovaná prohlídka s kurátorkami výstavy: Výstava Rabi Feder Superhero (Muzeum města Brna)
- 31. března 2026, přednáška o brněnském podzemí, Ing. Aleš Svoboda (Hvězdárna a planetárium Brno)
- 14. dubna 2026, Brněnské pivovary – procházka městem, Zdena Redererová (Senior Pas)

28. dubna 2026, komentovaná prohlídka výstavy 100 let brněnského letiště a 100 let ČSA, Ing. Tomáš Příbyl (Technické muzeum v Brně)

12. května 2026, komentovaná prohlídka výstavy Evropský meč, Ing. Alena Selucká (Technické muzeum v Brně)

2. června 2026, závěrečný večer ročníku 2025/2026 (Hvězdárna a planetárium Brno)

Hlavním garantem akademie je Hvězdárna a planetárium Brno, organizačně zajišťovala Monika Čúzyová. Celkem se účastnilo 48 seniorů v ročníku 2024/2025, do dalšího sledu 2025/2026 se přihlásilo 52 zájemců.

MLÁDEŽI DO 60 LET NEPŘÍSTUPNO

Také v roce 2025 jsme v naší nabídce měli pořad cílený na menší skupinky seniorů, během kterého se účastníci seznámí s nejrůznějšími zákoutími budovy Hvězdárny a planetária Brno. Vrcholem exkurze je návštěva digitária, kde zhlédnou některé z kratších představení. Uskutečnilo se 5 prohlídek budovy pro 150 seniorů. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Zuzana Kuljovská.

MOBILÁRIUM

Hvězdárna a planetárium Brno disponuje tzv. mobilním planetáriem, se kterým omezeně cestujeme i mimo Kraví horu. V roce 2025 se jednalo o tyto akce:

oblast tmavé oblohy v Šumperku a Jeseníku (750 návštěvníků);

Festival vědy a techniky (900 návštěvníků);

Czech Space pavilon (450 návštěvníků).

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Daniel Pitoňák.

PRVNÁČCI V ŘÍŠI VĚDY A TECHNIKY

Novopečení jihomoravští školáčky – ve školách, jejichž ředitelé projevili zájem, dostali počátkem školního roku 2025/2026 volné vstupenky do Hvězdárny a planetária Brno. Smyslem projektu Prvníáčci v říši hvězd je pozitivní motivace a inspirace k úvahám o světě kolem nás. Vždyť touha po poznání nás žene kupředu. Je to ovšem cesta plná dřiny, krátkých záblesků vzrušení i mylných kroků. Je to ale také výprava, která nalézá odpovědi na ty nejzajímavější otázky.

Hvězdárna a planetárium Brno

Odvážní cestovatelé, připravte se! Vesmír volá a dobrodružství začíná! Na Hvězdárně a planetáriu Brno zažijete ohlušující start rakety, průzkum tajemných planet i úžasných kosmických překvapení. Na nic nečekejte a přidejte se k výpravě, která míří za hranice fantazie! A komu by to nestačilo, může řídit na vědecké stezce nebo v exploratoriu.

Celkem bylo na 186 základních škol v Jihomoravském kraji odesláno 7 542 vstupenek. Do konce platnosti vstupenek 31. ledna 2026 zaznamenala Hvězdárna a planetárium Brno 3 461 uplatněných vstupů. V projektu hodláme pokračovat i v dalších rocích. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Veronika Florianová.

TÁBORY / LÉTO NA KONCI VESMÍRU

V roce 2025 neproběhl ani jeden celodopolední program. Příměstské tábory však využily výhradně hodinová představení v sále digitária (celkem 11 dopoledních pořadů). Které navštívilo v červenci 562 návštěvníků (6 pořadů) a v srpnu 323 návštěvníků (5 pořadů).

VESMÍR ZA ZRCADLEM

V rámci pilotního ověření programu k výstavě Vesmír za zrcadlem proběhla 6. května 2025 komentovaná prohlídka pro studenty Gymnázia Třebíč. Skupinu tvořilo přibližně 30 středoškoláků v doprovodu 2 pedagogů. Programem provázel Marko Mesarč.

Během 60 minut se účastníci seznámili s aktuálními poznatky o vzniku a vývoji vesmíru, formování prvních hvězd a galaxií i s možnostmi současné astronomie. Významná část byla věnována kosmickému dalekohledu James Webb Space Telescope a tomu, jaké nové informace o vzdáleném vesmíru nám přináší. Studentům byla dále představena mlžná komora, princip jejího fungování a typy částic, které v ní lze pozorovat, včetně vysvětlení jejich původu a cest, jakými se k nám dostávají. Program se dotkl také témat expanze vesmíru, červeného posuvu a gravitačních čoček a ukázal, co díky těmto jevům mohou astronomové dnes sledovat.

Po celou dobu panoval živý zájem ze strany studentů, kteří aktivně kladli řadu dotazů. Na otázky byl vyhrazen dostatečný prostor a diskuse byla velmi podnětná. Ohlasy ze strany studentů i pedagogického doprovodu byly velmi pozitivní, což potvrdilo přínos i atraktivitu nově připravovaného programu, který byl zařazen jako plnohodnotný pořad, který si školy můžou zvolit. Celkem bylo v roce 2025 tímto způsobem realizováno 14 prohlídek s celkovým počtem 312 studentů.

ZA JEDNIČKU Z MATIKY NEBO FYZIKY VSTUP ZDARMA

Stále populárnější se stává naše podpora studia matematiky a fyziky na základních a středních školách – již desetkrát jsme rozdávali odměny v podobě volného vstupu na naše pořady. Ve školním roce 2024/2025 to bylo dokonce v době probíhající rekonstrukce, kdy 30. ledna až 3. února 2025 dorazilo osobně 779 školáků. Rekordní byl ovšem závěr školního roku, kdy 27. až 29. června 2025 dorazilo 956 žáků a studentů.

Pravidla byla opět jednoduchá – osobně se dostavit s vysvědčením ze základní nebo střední školy a mít na něm jedničku buď z matematiky nebo fyziky. A abychom postupovali férově, uznávali jsme i slovní hodnocení. Akce je zhusta napadána jako diskriminující, neprogresivní či zastaralá. Názor vedení Hvězdárny a planetária Brno je ale jiný. Matematika je vědní obor, který nás provází po celý život – ať chceme nebo ne. Není jen o složitých výpočtech a komplikovaných vzorcích, ale také o způsobu myšlení. Právem je tedy královnou všech věd. Fyzika je pak vědou, která má k matematice nejbližší a která se bez ní jednoduše neobejde. Proto si ti, kteří studovali tyto dva předměty na výbornou, zaslouží odměnu. Podobně jako si zaslouží diplomy či medaile ti nejúspěšnější ve sportovních kláních nebo uměleckých či jiných vědomostních soutěžích.

Znamená to, že bychom „ohrnovali nos“ nad těmi, kteří nemají výborný prospěch z matematiky nebo fyziky? Samozřejmě, že nikoli. Pro ně je určena celá řada jiných našich akcí, např. Prvňáčci v říši vědy a techniky, Festival vědy a techniky nebo systematická spolupráce s dětskými domovy a krizovými centry. Hvězdárna a planetárium Brno si totiž váží každého návštěvníka a pro všechny jejich skupiny připravuje pořady na míru. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali a komunikovali Jiří Dušek a Zuzana Kuljovská.

SPECIALIZOVANÉ SKUPINY

Kromě standardních pořadů pro individuální i organizované návštěvníky připravují pracovníci Hvězdárny a planetária Brno řadu akcí cílených na specifické skupiny návštěvníků. Některé byly v naší vlastní režii, jiné ve spolupráci s dalšími partnery (např. Akademie věd České republiky, Česká astronomická společnost, Masarykova univerzita, VIDA! science centrum, Vysoké učení technické v Brně). Až na naprosté výjimky přitom návštěvníci těchto akcí ve statistických přehledech nefigurují. Výčet však dokumentuje šíři záběru aktivit naší organizace.

ASTROGASTRO SERIÁL

Seriál kombinující astronomii a gastronomii připravujeme pro hvězdárenský YouTube a sociální síť Facebook. Každá roční doba je z pohledu astronomie spojená s jevem, podle kterého se řídili naši předkové. Pro ně přitom bylo propojení s jídlem a hvězdným řádem přirozené. Průvodcem a zároveň věčným kuchařským učněm je Jiří Dušek, skutečným kuchařem Jan Rimpler. Dále spolupracovala Veronika Slámová Hrdá a tým Filmond. V roce 2025 vznikly tyto díly:

leden 2025 – Démonova hlava

únor 2025 – Mléčná dráha

březen 2025 – Měsíční koláč

duben 2025 – souhvězdí Jednorozce

červen 2025 – souhvězdí Pece

červenec 2025 – Temný Emu

prosinec 2025 – Luciiny kočky – Sladké světlo v zimní temnotě

Každý z dílů má na YouTube stovky, na Facebooku tisíce zhlédnutí. Současně tak pozvolna vzniká materiál pro velmi netradiční kuchařku.

ASTRONOMICKÁ EXPEDICE 2025

Astronomická expedice je letní tábor pro vybrané studenty ze středních a vysokých škol, zaměřený na pozorování denní i noční oblohy. Tato akce má již sedm desetiletí dlouhou tradici a je pořádána dvěma pobočkami České astronomické společnosti: Amatérskou prohlídkou oblohy a Sekcí proměnných hvězd a exoplanet. Letos proběhla v termínu od 16. do 30. srpna 2025 a zúčastnilo se jí celkem 71 expedičnicků. Odborný program připravilo přibližně dvacet zkušených vedoucích, přičemž tým byl rozšířen také o nové členy z řad bývalých účastníků. V rámci expedice se uskutečnily přednášky, workshopy i pozo-

rovací bloky zaměřené mimo jiné na astrofotografii, CCD techniky či konstrukci raket pomocí 3D tisku. Hvězdárna a planetárium Brno se opět zapojila do organizace a její zaměstnanci se podíleli na programu jako přednášející. Astronomická expedice se v roce 2025 objevila také v reportážích na ČT1 a TV Nova.

ANIMEFEST BRNO

Rok 2025 přinesl Hvězdárně a planetáriu Brno také první zkušenost s účastí na 20. ročníku setkání fanoušků asijské kultury, cosplaye, her a populární kultury – Animefestu, který se konal na brněnském výstavišti. Pro návštěvníky jsme připravili program zahrnující tematickou hru Kahoot! vytvořenou na míru, nahrávací budku pro vzkazy do vesmíru, model Měsíce i figuranta v kostýmu kosmonauta. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Zuzana Kuljovská a David Pokorný.

BRNĚNSKÁ POBOČKA ČESKÉ ASTRONOMICKÉ SPOLEČNOSTI

Česká astronomická společnost je sdružení odborných a vědeckých pracovníků v astronomii, amatérských astronomů a zájemců o astronomii z řad veřejnosti. Je členem Rady vědeckých společností při Akademii věd České republiky, kolektivním členem Evropské astronomické společnosti a spolupracuje s řadou dalších vědeckých společností v tuzemsku i ve světě. Již od roku 1917 dbá o rozvoj astronomie v českých zemích a vytváří pojiťko mezi profesionálními a amatérskými astronomy. Hvězdárna a planetárium Brno je kolektivním členem České astronomické společnosti a aktivně podporuje její Brněnskou pobočku. V roce 2025 se uskutečnily tyto akce:

- 30. ledna 2025, Pavel Gabzdyl, Kosmická střelnice
- 26. února 2025, pořad Vesmír všemi smysly 3D
- 31. března 2025, Miloslav Zejda, Astronomické mystifikace
- 22. dubna 2025, Zdeněk Mikulášek, Druhý dech hvězdné astronomie, ...a kdo ji rozdýchal
- 4. května 2025, koncert Komorní dechové harmonie
- 12. května 2025, Miloslav Druckmüller, Čtvrtstoletí cesty za Sluncem
- 18. června 2025, pořad Morava 360 2D
- 16. září 2025, Garden party Brněnské pobočky ČAS
- 16. října 2025, Bohumír Štědroň, Terraformace Marsu
- 19. října 2025, koncert Komorní dechové harmonie
- 10. listopadu 2025, Jiří Zlatuška, AI
- 15. prosince 2025, Norbert Werner, Neviditelný vesmír – temná hmota, temná energie a černé díry

Aktuální základna Brněnské pobočky čítá 43 kmenových a 4 hostující členy. Její vedení tvoří Jiří Prudký (předseda), Jarmila Zobačová (místopředsedkyně) a Karel Drdla (hospodář). Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovaly Jana Britzmannová a Zuzana Kuljovská.

CANSAT

Ve dnech 7. a 8. května 2025 proběhlo v Brně finále soutěže CanSat – podruhé za účasti Hvězdárny a planetária Brno, prostřednictvím konsorcia ESERO. Do finále postoupilo šest nejlepších středoškolských týmů z celé České republiky, jejichž úkolem bylo navrhnout, postavit a otestovat funkční satelit o velikosti plechovky od limonády.

První den soutěže na letišti Aeroklub Brno-Medlánky proběhlo vypuštění CanSatů z letadla z výšky jednoho kilometru. Druhý den v prostorách Hvězdárny a planetária Brno týmy prezentovaly vývoj svých projektů, průběh mise i zpracovaná vědecká data. Hodnotila se nejen technická kvalita družic, ale také jednotlivé fáze mise, propagace, úroveň prezentace a týmová spolupráce.

Vítězem ročníku 2025 se stal tým SARFAD ze Střední průmyslové školy, OA a JŠ Frýdek-Místek, který zaujal spolehlivým technickým řešením, kvalitními vědeckými daty, ale i výbornou prezentací a propagací celého projektu. Tým obdržel putovní pohár, drobné odměny pro členy týmu i školu a hlavní cenu – možnost reprezentovat Českou republiku na evropském finále ESA ve středisku ESTEC v nizozemském Noordwijku.

Soutěž CanSat dává studentům jedinečnou příležitost vyzkoušet si, jak vypadá skutečná vesmírná mise – včetně návrhu, konstrukce, testování i analýzy výsledků. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Lucie Fojtová.

COMIC-CON JUNIOR 2025

Ve dnech 1. a 2. listopadu 2025 se na brněnském výstavišti uskutečnil čtvrtý ročník akce Comic-Con Junior, zaměřený na mladé nadšence popkultury. Hlavními tématy byly videohry, stolní hry, filmy a seriály, anime a komiksy. Hvězdárna a planetárium Brno na akci opět nechyběla a připravila pro návštěvníky kontaktní centrum pro mimozemské civilizace, figuranty v kostýmech kosmonauta a Trona, nafukovací modely Země a Měsíce i soutěžní program Kahoot! Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Zuzana Kuljovská.

CZECH SPACE PAVILON

Ve středu 22. října a čtvrtek 23. října 2025 jsme sehráli klíčovou roli při realizaci expozice Czech Space Pavilion pro studenty, učitele i běžnou veřejnost. Na brněnském výstavišti

vznikl unikátní vesmírný pavilon s interaktivními expozicemi, simulátory, modely kosmických sond atd. Studenti nahlédli do zákulisí reálných projektů a promluvili si s odborníky i lidmi z kosmického průmyslu. Učitelé získali inspiraci pro výuku – od praktických aktivit po kontakty na experty, kteří dokážou obor přiblížit přímo ve škole.

Konkrétně Hvězdárna a planetárium Brno přivezla hned šest modelů vesmírných těles, mobilárium a info stánek si pak rozložila v ikonické nanostruktuře. Významně jsme se podíleli na medializaci celé akce – před i v průběhu jejího konání. Dvojice reels z instalace v pavilonu G2 měla organický dosah 153 a 404 tisíc zhlédnutí.

Akce se realizovala ve spolupráci s národním projektem Česká cesta do vesmíru, Vysokým učením technickým v Brně a veletrhem Gaudeamus, jako součást festivalu kosmických aktivit Czech Space Week. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Jiří Dušek, Zuzana Kuljovská a Veronika Florianová, odhadem dorazilo několik tisíc návštěvníků.

DEMONSTRÁTORSKÁ SEKCE

Členové demonstrátorské sekce i v roce 2025 nabízeli návštěvníkům komentované prohlídky především večerní oblohy s využitím moderních hvězdářských dalekohledů. Pozorování probíhala tradičně od středy do soboty po západu Slunce v pozorovatelně vybavené čočkovým i zrcadlovým dalekohledem. Dokonce i při nevhodných pozorovacích podmínkách tým demonstrátorů poskytl návštěvníkům nezapomenutelný zážitek, a to díky malému planetáriu s historickým optomechanickým projekčním přístrojem ZKP-1.

Jednotliví členové demonstrátorské sekce prošli v rámci začlenění do provozu hvězdárny zkouškou astronomických znalostí před odbornou komisí. Ta zahrnuje jak teoretickou, tak praktickou část a potvrzuje schopnost průvodců efektivně předávat informace o astronomii a zároveň zajišťovat kvalitní pozorování pro veřejnost.

Kromě pravidelných pozorování se demonstrátoři scházejí na organizačních schůzkách, pod vedením Romana Ponči. Členové demonstrátorské sekce v roce 2025 byli:

Matej Borovička (únor až duben 2025)

Samuel Buranský (leden 2025)

Petr Čech

Zbyněk Češka

Lukáš Havlák

Milan Janíček

Oliver Klimeš

Ivo Křikava

Jan Máchal

Karolína Pešoutová

Pavína Rutová (do srpna 2025)

Jakub Šotek

Miroslav Zajdák

KONOPI A VĚDA

Ve středu 23. dubna 2025 se v našich prostorách již po čtvrté konala konference Konopí a věda připravovaná specializovaným pracovištěm Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně. Vystoupila například Agnieszka Mosińska z Medical University of Gdańsk (Polsko) nebo Nirit Bernstein z Volcani Institute of Agricultural Research (Izrael). S rostoucím využitím THC a CBD v klinické praxi je o konferenci mimořádný zájem. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Roman Ponča a Matej Borovička.

KOSMÁCI

Podcast Kosmáci, ve kterém vystupuje Dušan Majer a Jiří Dušek, za technické režie Michala Oklešťka, připravujeme každých čtrnáct dní. Premiéra Kosmáků je vždy v pondělí ve 20.00 občanského času na YouTube Hvězdárny a planetária Brno a ze záznamu na Spotify (audio). Koncem listopadu 2025 se do týmu přidal i spolupracující Tomáš Příbyl, který později převzal roli Jiřího Duška. V průběhu roku 2025 bylo odvysíláno 25 dílů, každý v průměru se 7,5 tisíci shlédnutími.

KOSMONAUTICKÉ AKTUALITY DUŠANA MAJERA

Projekt v tzv. hybridní podobě, kdy se kombinuje veřejně přístupná přednáška s možností on-line pokládání dotazů, jednou za čtvrtletí informuje o tom nejzajímavějším v kosmonautice. Vše stojí a padá na osobnosti Dušana Majera. V roce 2025 se odehrála čtyři vystoupení:

	YouTube	návštěvníci
aktuality IV/2024 (13. ledna 2025)	4 647 zhlédnutí	32
aktuality I/2025 (7. dubna 2025)	4 391 zhlédnutí	16
aktuality II/2025 (15. července 2025)	5 876 zhlédnutí	16
aktuality III/2025 (6. října 2025)	2 107 zhlédnutí	7

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Josef Forman ve spolupráci s Michalem Oklešťkem.

KURT NA FURT

Pracovníci Hvězdárny a planetária Brno se dlouhodobě věnují propagaci a kultivaci brněnských stop Kurta Gödela. Iniciovali vznik uličky Kurta Gödela, provozují stránky www.kurtgodelbrno.cz, vydali mapu Kurt@Brno&vy, pořádají vzpomínkové akce v den jeho narození i úmrtí.

V úterý 14. ledna 2025, tedy v den, kdy jsme si připomněli 47 roků od jeho úmrtí, jsme ve spolupráci Společnosti Kurta Gödela zorganizovali divadelní večer URAN235, včetně on-line přenosu (842 zhlédnutí). Setkání připravilo divadelní uskupení bazmek entertainment v divadelním sále v prostorách Industry v Brně-Židenicích.

Myslíte, že je pravděpodobnější, že vás posere holub, nebo že nastane jaderný konflikt? Asi všichni jsme slyšeli o Černobylu. O Marie Curie. O atomových bombách. Ale co o nich víme a co to pro nás znamená? Jak nacházet lehkost i při vědomí, že na světě existují tlačítka, která jedním stisknutím mohou způsobit jadernou katastrofu? Dá se vůbec vyrovnat se skutečností, že tuto neskutečnou sílu mají na povel tak omylné bytosti, jakými jsou lidé?

Uran je těžkej prvek. Tak těžkej, že se rozpadá.

Kurt Gödel (Brno, 28. dubna 1906 – Princeton, 14. ledna 1978) je po Aristotelovi považován za největšího logika všech dob. Zásadně prohloubil spojení logiky se základy matematiky. Jeho dvě slavné věty o neúplnosti z roku 1931 odpovídají na otázky spojené s mezemi mechanických procesů, bezsporností matematických teorií a vztahu mezi pravdou a jejím důkazem. „Ajťáci“ o Gödelovi hovoří jako o otci programovacího jazyka. Pro obor logika mají jeho objevy obdobný význam jako Mendelovy zákony pro genetiku.

S pomocí našich sociálních sítí jsme také propagovali komentovanou procházku po brněnských stopách Kurta Gödela, která se koná vždy v předvečer jeho narození 28. dubna.

ODBORNÁ POZOROVÁNÍ

Odborné aktivity Hvězdárny a planetária Brno jsou spojeny s externí, tzv. „univerzitní“ kopulí. Jak už název napovídá, kromě našich pracovníků toto pracoviště využívají rovněž pedagogové a studenti Masarykovy univerzity. Předmětem zájmu byla především fotometrická měření tzv. proměnných hvězd s Newtonovým dalekohledem se zrcadlovým objektivem o průměru 62 cm a ohniskové vzdálenosti 278 cm s velkoformátovou CCD kamerou G4-16000 (od české firmy Moravské přístroje), kterou doplňují fotometrické filtry s optickým korektorem. Tento přístroj je největším a současně i nejlépe vybaveným dalekohledem v areálu Hvězdárny a planetária Brno.

V roce 2025 byli nejaktivnějšími odbornými pozorovateli Miloslav Zejda z Ústavu teoretické fyziky a astrofyziky Masarykovy univerzity a Petr Viewegh z Hvězdárny a planetária Brno. Jejich činnost byla neplánovaně přerušena v říjnu 2025 poruchou pojezdu kopule, která další pozorování znemožnila (oprava byla s ohledem na nadcházející zimní počasí

naplánována až na jaro 2026). Miloslavu Zejdovi se nicméně podařilo i tak získat na devět a půl tisíc snímků hvězdného nebe. Data získaná v univerzitní kopuli byla navíc využita i v odborných publikacích. Konkrétně se jedná o dvě magisterské práce (autoři Anna Richterková a Ezgi Sertkan) a jednu bakalářskou práci (autorka Sabina Pačková), které vznikly pod hlavičkou Ústavu teoretické fyziky a astrofyziky Masarykovy univerzity. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Jan Píšala.

PŘÍŠTÍ ZASTÁVKA: VESMÍR 2025

Dne 24. října 2025 se uskutečnila akce Příští zastávka: Vesmír 2025, která byla zaměřena především na studenty se zájmem o kosmonautiku, vědu a technologie. Tato inspirativní událost přilákala přes 100 studentů hlavně z různých středních ale i vysokých škol. Program nabídl celkem 14 přednášejících, včetně samotných studentů, kteří představili své vlastní projekty a zkušenosti. Účastníci měli možnost seznámit se s různými kosmickými kariérními drahami, příležitostmi ke studiu na středních a vysokých školách i s konkrétními možnostmi zapojení do vesmírného sektoru. Součástí programu byla také prezentace národního projektu Česká cesta do vesmíru, který přiblížil aktuální směřování České republiky v oblasti kosmických aktivit.

Významnou přidanou hodnotou akce byla možnost osobního setkání a neformálních diskusí. Studenti mohli přímo komunikovat s odborníky z praxe, včetně profesionálů, kteří pracují pro ESA (Evropskou kosmickou agenturu). Tato interakce umožnila výměnu zkušeností, navázání kontaktů a získání cenných informací o reálném fungování kosmického sektoru. Akce tak vytvořila jedinečný prostor pro propojení studentů, odborníků a institucí, podpořila motivaci mladé generace a přispěla k rozvoji zájmu o kariéru v oblasti kosmického výzkumu a technologií. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Marko Mesarč.

SETKÁNÍ PARTNERŮ E-SHOPU MĚSTSKÝCH SLUŽEB BRNO ID

V úterý 3. března 2025 se v prostorách Hvězdárny a planetária Brno uskutečnilo setkání partnerů e-shopu městských služeb Brno iD. Brno iD je e-shop městských služeb, který funguje 365 dní ročně, 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. V nabídce integruje vybrané služby magistrátu města Brna, městských společností a příspěvkových organizací města Brna. Provoz e-shopu byl spuštěn na konci roku 2016, financuje jej statutární město Brno, provoz a rozvoj zajišťují Technické sítě Brno a.s. Hvězdárna a planetárium Brno přes něj realizuje prodej vstupenek a zboží. Na programu setkání bylo:

úvodní slova

Jiří Dušek, ředitel Hvězdárny a planetária Brno

Anna Putnová, zastupitelka SMB pro oblast inovací a spolupráce s výzkumnými organizacemi

Oliver Pospíšil, tajemník Magistrátu města Brna

e-shop Brno iD – zkušenosti, budoucnost

Jaroslav Petrák, specialista městských inovací, Magistrát města Brna

e-shop Brno iD – nový modul Výstaviště Brno

Jan Žák, projektový manažer Brno iD, Technické sítě Brno a.s.

Průzkum spokojenosti partnerů Brno iD

Alena Šafrová Drážilová, odborná asistentka, Masarykova univerzita

Muzeum města Brna a Brno iD

Zbyněk Šolc, ředitel, Muzeum města Brna

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovaly – tuto akci i kontakt s provozovateli Brno iD – Monika Čúzyová a Zuzana Kuljovská.

STRÁŽNÍK ROKU

Už tradičně se v našich prostorách ve středu 17. prosince 2025 slavnostně vyhlášoval Strážník roku, během kterého si strážníci i civilní zaměstnanci Městské policie Brno přebírají ceny za své skvělé výsledky. Ocenění má vyzdvihnout jejich mimořádné nadšení pro profesi nebo to, že jdou příkladem ostatním. Většina z nich medaili dostala za pohotovost a odvážné reakce při záchraně lidských životů. Jako strážnice roku byla zvolena paní Michaela Borovská z revíru Sever; strážníkem roku se stal pan Radek Navrátil z revíru Střed. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Daniel Pitoňák, celkem dorazilo 170 strážníků a jejich rodinných příslušníků.

STROM ROKU 2025

Již tradičně – tentokrát 20. října 2025 – se v sále digitária vyhlášovaly výsledky celostátní ankety Strom roku 2025 organizované nadací Partnerství. Smyslem je podpořit aktivní lidi v péči o stromy v jejich okolí a představit veřejnosti zajímavé stromy s jejich příběhy. Zeleným symbolem České republiky se ve 24. ročníku ankety Strom roku stal Oldřichův dub z Peruce v Ústeckém kraji. Nominovaly jej Ivana Hlušítková a Jitka Kržová společně s dětmi z Lesního klubu Kořínek a v anketě nasbíral 9 778 hlasů. Druhé místo obsadila Hruška na Radovách ze Zlínského kraje. Strom nominován folklorním souborem z Míkovice získal v anketě 8 571 hlasů. Vítězné trio uzavírá Vrba v Brdatkách ze Středočeského kraje. Strom, který v anketě získal 5 362 hlasů, nominovala Marcela Bergerová společně s komunitou z Talichovského údolí. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Marko Mesarč a Samuel Buranský. Celkem dorazilo 150 stromomilců.

VINAŘSTVÍ ROKU 2024

Na slavnostním galavečeru 15. ročníku prestižní vinařské soutěže o titul Vinařství roku 2024 byla vyhlášena jména nejlepších tuzemských vinařů v kategorii malé, střední a velké vinařství. Mezi malými producenty kralovalo šaldorfské Vinařství rodiny Špalkovy, mezi středními popický Gotberg a mezi velkými žadovické vinařství Štěpán Maňák. Poslední jmenovaní se také stali absolutními vítězi, přičemž komise ocenila jejich skvělá vína i prostředí, ve kterém ho servírují, a také jejich gastronomii. Enologem roku se pro letošek stal hustopečský Roman Fabig známý svými víny odrůdy Sauvignon. Prestižní oborovou soutěž pořádá každoročně Svaz vinařů České republiky, za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali především Roman Ponča a naposledy i Matej Bovička. Stalo se tak 19. února 2025.

ZACHRAŇTE STŘEDOEVRPSKÝ ČAS

Již v únoru 2018 Evropská komise navrhla zrušení střídání standardního a letního času tím, že by mělo dojít k dohodě jednotlivých států, jaký jednotný čas používat. Astronomům je to jedno, používají světový čas UT, případně středoevropský čas SEČ, na letní čas kromě občanského života nepřechází. Fyziologové však připomínají, proč u letního času nemáme zůstat a na podzim si na stálo přetočit ručičky na středoevropský, standardní nebo přírodní čas. Z různých důvodů ale k dohodě v rámci Evropské unie nedošlo, proto se bude čas střídat nejméně do roku 2026. Ostatně tak rozhodla i vláda České republiky. Hvězdárna a planetárium Brno se příležitostně věnuje diskuzi, ve které zaznívají spíše dojmy než pojmy, již řadu roků. Při změnách času vydáváme tiskové zprávy nebo komentáře na sociálních sítích, udržujeme aktivní www.stredoevropskycas.cz. Je přitom pravděpodobné, že se v roce 2025 diskuze o střídání/nestřídání opět rozhoří... Za Hvězdárnu a planetárium Brno komunikuje Jiří Dušek a ve spolupráci s Pavlem Suchanem z Astronomického ústavu v Ondřejově.

FESTIVAL PLANET BRNO

Sedmý ročník festivalu se uskutečnil od pondělí 7. července do neděle 13. července, resp. od pondělí 4. srpna do neděle 10. srpna 2025. Středobodem se tentokrát stala Litosféra – model planety Země bez vody. Texturu Litosféry vytvořil Martin Stráalka z uskupení VISUALOVE pod odborným dohledem Pavla Gabzdyla, za podpory Jiřího Duška, Jana Macháta, Michala Oklešťka a Jana Píšaly. Výrobu modelu opět precizně realizovala brněnská společnost Kubiček Visionair.

Země je z více než 70 procent pokryta vodou, oceánské dno ukrývá rozsáhlé struktury, jako jsou podmořská pohoří, údolí a hlubokomořské příkopy. Vizualizace tedy kombinuje topografii pevniny, pořízenou s pomocí kosmických sond, a tzv. batymetrická měření hloubky dna pod vodní hladinou. K tomu byly přidány hranice tektonických desek formujících zemský povrch a pro obzvlášť pozorné jsme přidali několik vtipných detailů. Výsledný obraz má velikost 512 megapixelů a zabral 150 hodin grafických prací, včetně využití prvků umělé inteligence.

Výška a hloubka je znázorněna pomocí tzv. hillshadingu, který simuluje dopad světla na terén: svahy otočené ke zdroji světla jsou světlejší a údolí tmavší, což zvýrazňuje detaily reliéfu. Barevná paleta znázorňuje stáří litosférické kůry: šedé až černé tóny označují nejmladší zemskou kůru, hlavně v místech s aktivní seismickou a sopečnou činností, barevné odstíny pak představují starší kůru.

Barevné rozhraní litosférických desek na mapě připomíná žhavou lávu: červené pásy znázorňují středoocéánské hřbety – místa, kde se dvě desky od sebe vzdalují a vzniká nová zemská kůra; bílé linie označují transformní zlomy, kde se desky kloužou vodorovně vedle sebe, aniž by se tvořily či zanikaly; a oranžové zóny představují konvergentní okraje a subdukční zóny – tam, kde se desky srážejí, jedna se podsouvá pod druhou, což vytváří hlubokomořské příkopy a podporuje sopečnou činnost.

Základem pro Litosféru byl globální model reliéfu ETOPO kombinující údaje o topografii, batymetrii a pobřežních liniích z regionálních a globálních datových sad, takže umožňuje komplexní zobrazení zemského povrchu s vysokým rozlišením. Model Národního centra pro environmentální informace NOAA vznikl proto, aby pomáhal v předpovědích vln tsunami, v modelování oceánských proudů a samozřejmě i k vizualizaci Země jako takové.

Celý projekt byl prezentován 16. června 2025 za účasti lokálních médií i zástupců zřizovatele. Současně sociální sítě „zaplavila“ dvojice teaserů – AI upoutávka Davida Spáčila zaznamenala +1,2 milionu zobrazení, fantasy video +1 milion zobrazení.

Festival planet Brno 2025 měl podtitul „pěškobusem“ – řada klíčových ulic směřujících na Kraví horu procházela nezbytnou modernizací a hvězdárna se stala téměř „nedobytnou pevností“. Naštěstí jen z pohledu automobilové dopravy. Aktivně jsme proto vyzývali, aby návštěvníci vyrazili na Kraví horu pěšky, event. se po ulici Mučednická nechali vyvézt mimořádnou autobusovou linkou z křižovatky Tábor, Veveří, Mučednická, Minská, kterou zařídil Dopravní podnik města Brna. Video upozorňující na problematiku dopravu registruje +250 tisíc zhlédnutí.

DOPROVODNÝ PROGRAM

Letní happening, který je „signaturní“ akcí Hvězdárny a planetária Brno a jehož věhlas už překonal nejen hranice města i kraje, ale i České republiky, si klade za cíl nabídnout návštěvníkům jedinečný zážitek – pro někoho meditaci, pro jiného příležitost pro odpočinek nebo zamyšlení a pro dalšího poučení. Hlavní exponát – Litosféru – přitom doplnila celá řada dalších akcí (uvádíme včetně anotace):

Výstava, která vás hodí do vody (obrazně)

Voda je nudná? Omyl! Výstava Vodní vesmír odhaluje fascinující svět této životodárné substance. Dozvíte se, proč voda tvoří kapku bez špičky či jaké chemické zázraky se skrývají v její molekule známé jako H₂O. Nad tím vším bude přemýšlet váš mozek, což ostatně není nic jiného než houba plná vody. Zjistíte, že pod zemskou kůrou žijí podivuhodná stvoření, že led se skrývá i na spalujícím Merкуру a vlnobití bylo nejspíš slyšet v dávné minulosti i na Venuši. Nakonec se osvěžíte představou, že oblak v Orionu má tolik vody, kolik by vystačilo na „zalití“ jedné stovky Zemí. Zkrátka, kapka po kapce vás čeká výlet z hlubin naší planety až ke vzdáleným exoplanetám.

Mimozemšťané, připravte se!

Na Kraví hoře je mimo jiné kontaktní centrum pro mimozemšťany (ano, čtete správně). A jelikož víme, že první dojem je důležitý i u návštěvníků z Proximy Centauri, letos zde přistane pětimetrový Fegurď dle návrhu designerské duše Václava Sigursona Kostohryze. A kdo ví, třeba se s ním potkáte i v jiné části našeho časoprostoru. S Fegurdem i autorem, samozřejmě.

Projděte se českou cestou do vesmíru

V rámci projektu Česká cesta do vesmíru, jehož vyvrcholením je cesta Brňáka Aleše Svobody do vesmíru, si budete moci prohlédnout stejnojmennou výstavu o dějinách československé kosmonautiky. Představuje fascinující příběh — od prvních raket Ludvíka Očenáška přes let Vladimíra Remka do vesmíru, až po současné družice a vesmírné technologie vyvíjené v České republice. Vážně – Česká republika, Brno nevyjímaje, míří ke hvězdám!

Když už budete na Kraváku...

Můžete také zajít na mimořádné projekce v digitáriu – pro malé, větší i největší, o pozdním odpoledni na fyzikálně-chemické pokusy, co smrdí a vybuchují, komentované podvečerní prohlídky Litosféry, po soumraku na letní kino s vesmírnou duší (doslova), a v průběhu celého dne na další nebeské radovánky.

Rande s astronautem

V pondělí 7. července festival zahájí nejlepší možný host. Ten, který se brzy stane mimozemšťanem! Aleš Svoboda totiž brzy bude druhým Čechem, který opustí planetu Zemi a vydá se do vesmíru. Beseda s Alešem bude probíhat od 18 hodin v našem digitáriu a završí ji autogramiáda jeho dvou nových knih. Popovídá nejen o přípravě na vesmírnou misi, ale i o jeho prvních setkáních s vesmírem, které prožil právě na brněnské hvězdárně. Aleš zvládne také krátkou procházku mezi planetami a než vpusťme do našeho letního kina s vesmírnou duší legendárního Predátora, zajde se mrknout i tam.

Hleďte „easter eggs“ ukrytá na Litosféře

Easter eggs (doslova „velikonoční vajíčka“) jsou skryté vtípky, zprávy, obrázky, funkce nebo odkazy, které vývojáři či tvůrci záměrně ukrývají v softwaru, hrách, filmech, knihách nebo jiných médiích. Nejde o chyby, ale o zábavné nebo tajné prvky, které často vyžadují určité dovednosti či znalosti, aby

byly odhaleny. Čtyři takové „easter eggs“ jsou ukryty i na Litosféře. Najdete je? Pokud ano, pošlete jejich fotografie na reditel@hvezdarna.cz – prvních sto dostane malý dárek. Ne, vajíčko – natožpak velikonoční – to nebude.

Od 7. do 13. července 2025 byla vystavena Litosféra, Terralóna a Temnalóna – tedy trojice reprezentací planety Země. Od 4. do 10. srpna 2025 to byla Litosféra, Terralóna, Lunalón, Marsmeloun a Heliosféra.

Kromě toho se velkého zájmu dočkala vystoupení Tomáše Opravila z Fakulty chemické Vysokého učení technického v Brně, který dokonce 8. srpna 2025 realizoval jeden „chemický rekord“. Každý den ve 20 hodin se všichni kosmoplavci u Litosféry také dočkali krátkých vystoupení/komentářů – Jiřího Duška či Jana Píšaly z Hvězdárny a planetária Brno nebo Tomáše Příbyla z Technického muzea v Brně.

LETNÍ KINO S VESMÍRNOU DUŠÍ

V průběhu festivalu jsme opět provozovali letní kino se sci-fi a fantasy filmy. Na programu bylo 14 projekcí, na Predátora přišlo a foukalo, takže toto představení bylo zrušeno. V červenci dorazilo 1 380 návštěvníků, v srpnu 2 100. Za Hvězdárnu a planetarium Brno organizačně zajišťoval Josef Forman.

- 7. července 2025, Predátor
- 8. července 2025, Vyvolený
- 9. července 2025, Dungeons & Dragons: Čest zlodějů
- 10. července 2025, Pán prstenů: Válka Rohirů
- 11. července 2025, Vetřelec: Romulus
- 12. července 2025, Deadpool & Wolverine
- 13. července 2025, Nosferatu

- 4. srpna 2025, 2001: Vesmírná odysea
- 5. srpna 2025, X-Men: První třída
- 6. srpna 2025, Království Planeta opic
- 7. srpna 2025, Rozzum v divočině
- 8. srpna 2025, Hobit: Neočekávaná cesta
- 9. srpna 2025, Furiosa: Sága Šíleného Maxe
- 10. srpna 2025, Chudáčci

FESTIVAL PLANET BRNO 2025 V ČÍSLECH

70 000 návštěvníků festivalu (protože to bylo stejné jako minulý rok)

10 363 diváků v digitáriu (protože vesmír začíná v Brně na Kraví hoře)
 2 360 očí na chemických pokusech (protože vypěnit je super)
 6 960 nohou přišlo do letního kina (protože fantazie je třeba)
 1 358 videovzkazů pro BRNOsat (protože do vesmíru poletí celé Brno)
 2 274 svítících mečů (protože Wars má lepší merch než Trek)
 80 000 litrů odpadu (protože jsme uklízeli od úsvitu do soumraku)
 14 500 brožurek jsme o festivalu rozdali (protože krásné fotky a zajímavá fakta)
 4 000 otočných map si odnesli návštěvníci (protože retro stále táhne)
 100 triček první edice „spaceklor“ (protože jsme hrdí hi-tech vidláci)
 334 123,05 Kč dobrovolného vstupného jsme vybrali (protože opět rekord)
 21 987 záběrů od festivalového fotografa (protože se to skvěle fotí)
 313 hodin v kosmických skafandrech (protože brigoši nejsou žádná ořezávátka)
 852 813 oslovených na sockách (protože jsme všichni online)
 11 619 032 Kč by stál mediální prostor, co byl ale zdarma (protože jsme fakt populární)
 4 nabídky na panáka pro obsluhu v astroobchodu (protože si ho fakt zasloužila)
 2 zaznamenané soulože (protože vesmír je sexy)
 1 nervové zhroucení uklízečky (protože se není čemu divit)
 42 organizátorů přímo v parku, další desítky kolem (protože to je odpověď na vše)

CROWDFUNDINGOVÁ KAMPAŇ

Již po třetí jsme oslovili návštěvníky festivalu planet s žádostí o dobrovolné vstupné, které mohli uhradit buď s pomocí QR kódu, nebo přímo na pokladně Hvězdárny a planetária Brno. Výsledná částka v roce 2025 činila 334 tisíc Kč (332 tisíc Kč v roce 2024). Celkem registrujeme 1 651 plateb (1 765 plateb v roce 2024) v průměrné výši 202 Kč (188 Kč v roce 2024). Nejmenší částka – jedna koruna – byla jedenkrát, nejvyšší částka – tisíci-koruna – byla jedenkrát. Získané finance jsme využili na úklid parku, obnovu trávníků a ve spolupráci s městskou částí Brno-střed k výsadbě stromů a keřů.

MEDIÁLNÍ POKRYTÍ FESTIVALU

Z analýzy společnosti Newton Media víme, že rok 2025 byl ve znamení 15% nárůstu pokrytí (z 238 na 273 příspěvků) oproti roku 2024. Posílilo se rovněž zastoupení pozitivních zpráv (o 18 procentních bodů), což se odrazilo i ve vylepšení performance. Na sociálních sítích došlo rovněž ke zvýšení počtu postů včetně komentářů a reakcí, a sice ze 418 na 680 (tj. o 63 %), přičemž jejich celkový dosah byl výraznější (minule 782 tisíc, nyní 853 tisíc). Zatímco v roce 2024 dosáhl největšího počtu lajků facebookový příspěvek Honzy Musila (1 900), v roce 2025 ještě větší pozornost budila návštěva akce Alenou Schillerovou, což prezentovala na Facebooku (2 600 lajků) i Instagramu (503 lajků).

Co se týče vlastních profilů brněnské hvězdárny, lze uvést, že i v tomto ohledu znamenal rok 2025 vylepšení obrazu. TOP příspěvky na Facebooku a Instagramu totiž obsahovaly více lajků. Zatímco tak v roce 2024 měl nejuspěšnější post na Facebooku o úžasné festivalové atmosféře 1 500 lajků, v roce 2025 se největší oblibě těšily pokyny k návštěvě srpnové části akce (4 100 lajků). Na Instagramu se v roce 2024 nejvíce lajků vztahovalo k fotce s bouřkovými oblaky nad obřimi planetami (1 491), v roce 2025 pozornost poutala informace o tom, že se v sobotu 9. srpna zrodila další ikonická fotka z akce (2 241 lajků). Značný ohlas měla i reakce na dotaz, proč se festival nepořádá online (1 900 lajků).

V čem zůstala oproti roku 2024 situace stejná, je skutečnost, že v rámci tradičních médií vykazovaly největší mediální dopad internetové servery, mezi nimiž vynikaly novinky.cz. Ze sledovaných sociálních sítí se sice opět nejvíce prosadil Facebook (652 postů, 352 v roce 2024), ale po přihlédnutí výhradně k počtu samostatných postů (tzn. bez komentářů či reakcí) opět vedl Twitter (27, resp. 17).

Vzhledem k tomu, že letos byly jedním z hlavních pilířů medializace regionální verze Deníku a webu denik.cz (pozitivní příspěvek o tom, že český astronaut Aleš Svoboda dostal během Festivalu planet dárkovou tašku plnou předmětů, které mu dali lidé, aby je vzal do vesmíru – 100x 16.7. a 17.7.), které nevykazují příliš výrazný vliv na širokou veřejnost, byla celková hodnota mediálního dopadu o 28 % nižší. Stalo se tak rovněž například i kvůli nižší publicitě na ČRo Radiožurnál.

O částku ve výši 2 miliony Kč se snížilo vážené AVE (ze 13,6 milionu Kč na 11,6 milionu Kč), čehož hlavní příčinou byla absence publicity na TV Nova. V roce 2024 totiž zval diváky na Festival planet Brno a ztvárnění hvězdné oblohy Astrosférou v hlavní zpravodajské relaci Televizní noviny ředitel brněnské hvězdárny Jiří Dušek, což se odrazilo ve zhodnocení 1,5 milionu Kč.

REALIZAČNÍ TÝM

Festival planet Brno vznikl v roce 2019 k 50. výročí přistání člověka na Měsíci. Od té doby se nafukuje Lunalón (2019), Terralóna (2020), Marsmeloun (2021), Heliosféra (2022), Temnalóna (2023), Astrosféra (2024) a Litosféra (2025). Za tím vším stojí Hvězdárna a planetárium Brno a umělecké uskupení VISUALOVE, za vydatné pomoci Kubíček Visionair (profesionální tvůrci všech druhů nafukovadel), městské části Brno-střed, Dopravního podniku města Brna, Městské policie Brno, SAKO, koupaliště na Kraví hoře, Tepláren Brno, Technologického parku Brno a mediálních borců z National Geographic Česko, KAM za kulturou, SNIP&Co. a dalších. Klíčovou organizační roli za Hvězdárnu a planetárium Brno mají Jana Britzmannová, Jiří Dušek a Jan Píšala.

FESTIVAL VĚDY A TECHNIKY BRNO

Festival vědy a techniky Brno se dlouhodobě řadí mezi klíčové akce Hvězdárny a planetária Brno. V roce 2025 proběhl od pátku 5. září do neděle 7. září, vždy od 9:00 do 18:00, v pavilonu A na Výstavišti Brno. Akce byla pro návštěvníky po celou dobu konání přístupná zdarma a nabídla široké veřejnosti bohatý program zaměřený na popularizaci vědy, techniky a inovací.

Během tří dnů se poprvé celý pavilon A (A1 a A2) proměnil v živé centrum poznání, kde se setkávaly vědecké instituce, technologické organizace, univerzity i popularizátoři vědy. Návštěvníci měli možnost projít více než stovkou vědeckých a technologických stánků, která nabízela interaktivní exponáty, experimenty, praktické ukázky i zapojení všech smyslů. Součástí programu bylo Divadlo vědy, úniková hra nebo komentované prohlídky areálu výstaviště. Novinkou byly moderované diskuse se známými osobnostmi vědy a techniky.

Tématem ročníku byli „Velikáni vědy a techniky“. Představili jsme osobnosti spjaté s vědou a technikou v Brně a na jižní Moravě, mezi nimiž byli Kurt Gödel, Gregor Mendel, Viktor Kaplan, Ernst Mach, Zdenka Hradečná či Danuše Táborská. Festival tak připomněl nejen současnou podobu vědy, ale i její historické kořeny a budoucí směřování.

Akce nabídla aktivity pro všechny věkové skupiny – od nejmenších dětí přes studenty až po dospělé a seniory. Návštěvníci se mohli vydat na Českou cestu do vesmíru, nahlédnout do mikrosvěta prostřednictvím elektronové mikroskopie, zapojit se do experimentů, setkat se se zajímavými hosty či seznámit s technologiemi budoucnosti. Festival vědy a techniky Brno potvrdil svou roli významné popularizační akce v regionu a znovu ukázal, že věda může být přístupná, srozumitelná a atraktivní pro širokou veřejnost.

Pozóóóó, všichni vědátoři, malí géniové, zvědavé babičky, svišti, ufoňi a vůbec vy, kdo milujete vědu víc než čokoládu! Anebo aspoň stejně. Od pátku 5. září do neděle 7. září 2025 se pavilon A na brněnském výstavišti změní v hyperintergalaktické epicentrum vědy a zábavy: Ano, pod taktovkou hvězdárny přichází velkolepý vědecko-technický cirkus: Festival vědy a techniky Brno.

Velectění počtáři, šutrokopečtí koumáci, bijolóžky s bystrým okem, fyzikální mágové, glocny, kterým to pálí rychlejc než CERN, a vy všeci, co se z vědy rozžhavíte nadšením víc než uran v reaktoru – naštelujte své ovary, mozečky i zvědavé fusy! Na sto vědeckých a technologických štací se bude snažit upoutat nejen vaše šedé mozkové závity, ale i oči, uši, ruce, nosy a možná i chuťové pohárky. Chybět nebude Divadlo vědy, úniková hra ani komentované šmejdění po výstavišti. A představíme i největší brněnské velikány! Věda prostě na všechny strany!

Kurt Gödel – Ticho, genialita, neúplnost.

Zdenka Hradečná – Bojovala proti rakovině, zkoumala viry.

Viktor Kaplan – Roztočil vodní svět technickým důvtipem.

Ernst Mach – Vlnění pod mikroskopem.

Gregor Mendel – Pionýr genetiky, milovník hrachu.

Danuše Táborská – S vizí k bezbolestné medicíně.

A proč jen koukat? Skočte do vědysvěta rovnou po hlavě! Každé stanoviště vás vyzbrojí experimenty, pokusy, interaktivními kouzly a vědeckou magií. Ať už jste školákček, svišť, gymplák, babča, ajťák, nebo třeba zelený návštěvník z alfa Centauri – tady si na své přijde každý. Vyrazit budete moci také Českou cestu do vesmíru, nakouknete do mikrosvěta, který nám ukazuje elektrónové mikročučmen, vyfotíte se u přerostlého Fegurda, namluvíte vzkaz pro mimozemšťany, pošprechtíte se zajímavými hosty, dotknete se dávnověku i předvoje budoucnosti.

„A teď chvíli vážně. Festival vědy a techniky je jedna z ikonických akcí organizovaných týmem z Kraví hory,“ doplňuje Jiří Dušek, ředitel Hvězdárny a planetária Brno, velitel stroje na zázraky a komandér kontaktního centra pro mimozemské civilizace. *„Během tří dnů se odehraje neuvěřitelné množství různých akcí – neplánovaných i plánovaných. Například na stánku vesmírného města Brna proběhne několik diskusí se zajímavými osobnostmi vědy a techniky. Dorazí třeba Marek Orko Vácha, Pavel Kapler nebo Jan Machát. Tak určitě dojděte i vy, bude to stát za to!“*

Tak neotálejte a dovalte na Vystec! Věda v Brně je divoká jízda a nuda rozhodně nehrozí. Díky Hvězdárně a planetáriu Brno, která má celý festák na svědomí, a samozřejmě všech podivuhodných vědců, vědkyň, techniček i techniků budete u toho taky. Mimozemskou tlapku na to!

Akce se opět setkala s mimořádným úspěchem. V pátek ji navštívilo +4 tisíce lidí, v sobotu +6 tisíc a v neděli +5 pět tisíc. Součástí festivalu byla i festivalová hra, ve které bylo odevzdáno 4 600 vyplněných hracích karet.

DIVADLO VĚDY

Po tři festivalové dny bylo možné navštívit rozmanitá představení Divadla vědy, probíhající na hlavním pódiu. Páteční dopoledne bylo vyhrazeno především pro školy, které se mohly kvůli omezené kapacitě hlediště dopředu registrovat.

pátek 5. září 2025

- 09.00 VIDA! science centrum
- 09.45 SPŠ chemická
- 10.30 Ústav matematiky PřF MUNI
- 11.15 Fakulta chemická VUT
- 12.00 VIDA! science centrum
- 12.45 SPŠ chemická
- 14.00 Ústav matematiky PřF MUNI
- 15.00 Fakulta chemická VUT

sobota 6. září 2025

- 10.00 VIDA! science centrum
- 11.00 Ústav matematiky PřF MUNI
- 12.00 SPŠ chemická
- 13.00 VIDA! science centrum
- 14.00 Fakulta chemická VUT

- 15.00 Ústav matematiky PřF MUNI
- 16.00 Fakulta chemická
- 17.00 SPŠ chemická

neděle 7. září 2025

- 10.00 SPŠ chemická
- 11.00 VIDA! science centrum
- 12.00 Ústav matematiky PřF MUNI
- 13.00 Fakulta chemická VUT
- 14.00 SPŠ chemická
- 15.00 VIDA! science centrum
- 16.00 Ústav matematiky PřF MUNI
- 17.00 Fakulta chemická VUT

VIDA! science centrum

Umíte balancovat předměty na jednom prstu? Nebo se postavit na hlavu? Není to tak těžké, když znáte jednu důležitou věc – těžiště. V science show MISTŘI ROVNOVÁHY společně zjistíte, kde se těžiště skrývá a proč je tak důležité pro chůzi, stání a další pohyb. Naučí vás triky, které vypadají jako kouzla, ale ve skutečnosti za nimi stojí fyzika. Přijďte si hrát s rovnováhou a stát se mistry svého těla!

Ústav matematiky a statistiky Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity

Vydejte se s Ústavem matematiky a statistiky PřF MUNI na neobyčejnou cestu do světa matematiky — ale ne té suché, nudné a bez emocí. Prozkoumáme životy těch, kteří se odvážili pohlédnout pravdě do očí a odhalili tajemství, která změnila svět. A možná i jejich životy, protože odměna za jejich objevy rozhodně nebyla pohádková. Některé objevy znamenaly pro jejich nositele společenský útlak, jiné až tragický konec. Jaká byla skutečná cena za odhalení nového čísla? Proč zakladatelé teorie pravděpodobnosti dokázali spočítat i datum své vlastní smrti? Vedou úvahy nad velikostí nekonečna do bláznince? Co stálo za tím, že nejslavnější brněnský matematik zemřel hladu a proč kvůli němu málem skončilo několik dalších životů? Jak těžké bylo prolomit šifru vlastního života pro génia, který si poradil i s Enigmou? A kterému matematikovi diktovala výsledky bohyně? Nebojte, toto vyprávění nebude o číslech a počítání – kalkulačky můžete nechat doma. Připomeneme si osudy několika matematických velikánů, jejichž příběhy rozhodně nejsou rovnicí s jednoduchým řešením.

Střední průmyslová škola chemická a gymnázium Brno

Že je chemie a fyzika nuda? Ale kdeže, v Divadle vědy vám studenti/ky a vyučující SPŠCH Brno ukáží, že chemie a fyzika jsou nejen užitečné, ale i zábavné. Je snadnější plameny vodou uhasit nebo zapálit? A co když potřebujete změnit hlas a zpívat superbasem či supertenorem? A čím může být nebezpečný pomeranč? Teploty kolem -200 °C a co dokáží? A jak vznikají mraky? To vše a ještě mnohem více uvidíte na chemické show chemické průmyslovky.

Fakulta chemická Vysokého učení technického v Brně

Zábavná chemie podávaná lidskou formou a malými doušky, bavit se budou velcí i malí. Ukážeme si, že chemie je opravdu všude kolem nás v obyčejných věcech jako jsou např. potraviny, silonky, pleny,

zrcadla, zavařenina... A nakonec si určitě něco zapálíme. Hlavně pamatujte: „Pokud utíkáme, utíkejte taky!“. To vše v podání Fakulty chemické VUT Brno.

MODEROVANÉ DISKUSE

Moderované diskuse byly letošní novinkou v programu Festivalu vědy a techniky Brno 2025. Odehrávaly se na stánku Magistrátu města Brna, odboru strategického rozvoje a spolupráce, kde moderátor Jiří Kokmotos přivítal hosty z oblasti vědy, techniky a technologií.

pátek 5. září 2025

- 13:30 Antarktida proměnlivá, Pavel Kapler, Český antarktický výzkumný program
- 14:30 Půda: Tichý velikán v ohrožení, Jakub Hofman, Masarykova univerzita, RECETOX
- 15:30 Tajemství herního průmyslu, Marek Španěl, Bohemia Interactive a.s.
- 16:30 100 let od nálezů Věstonické Venuše, Karel Špalek, scenárista a režisér

sobota 6. září 2025

- 13:30 Yspace: Jak studenti posílají technologie do kosmu, Dominik Klement, Yspace
- 14:30 Jak hořet, ale neshořet pro chemii, Radek Matuška, SPŠ chemická a Gymnázium Brno
- 15:30 Tajemství pana M. - Cesta časem, Česká televize a Marek Orko Vácha
- 16:30 Genome of Europe, sběr vzorků do významné studie, Hana Svozilová, CEITEC MU

neděle 7. září 2025

- 12:30 Mýty o třídění odpadu aneb třídíme v Brně správně?, Michal Kačírek, SAKO Brno
- 13:30 Český vesmírný výzkum a onkologie, Marek Svoboda, Masarykův onkologický ústav
- 15:30 Jak zvýšit zájem o vědecké a technické obory, Tomáš Mejzlík, VIDA! science centrum
- 16:30 Světelný design v architektuře, Jan Machát, VISUALOVE

DOPROVODNÝ PROGRAM

Úniková hra

Na exkurzi v Ústavu fyziky materiálů jste se zahleděli na zajímavý přístroj a zabouchly se za vámi dveře. Abyste se z laboratoře vědce, který si rád hraje, dostali ven, musíte použít všechny svůj důvtip, dovednosti i touhu spolupracovat. Zkusíte během necelé hodinky uniknout z jeho nástrah?

Komentované prohlídky výstaviště

BVV z ptačí perspektivy

Pojďte si s námi vyjet (a pro odvážné vyšlápnout) až do horních pater výškové administrativní budovy na brněnském výstavišti! Najdete tu výhled na milované Brno, který stojí za to... Během prohlídky se dozvíte, jak brněnské výstaviště vznikalo, jak se jmenují jednotlivé

pavilony a proč je tento areál tak významný. Pozor: Prohlídka je nevhodná pro osoby, které mají závratě a potíže s mobilitou. Budeme se pohybovat na terase, vstup na vlastní nebezpečí. Délka prohlídky: 30-45 min.

Bauerův zámeček

Bauerův zámeček z první poloviny 19. století je nejstarší stavbou brněnského výstaviště a zároveň jedinečným příkladem spojení architektury, designu a technického řemesla. V roce 1925 jej pro Viktora Bauera, majitele místního cukrovaru, upravil světoznámý architekt a brněnský rodák Adolf Loos. Jeho návrh přinesl do interiéru inovativní materiály a precizní zpracování – zejména obložení z mramoru cipollino, známého svými zeleno-bílými žilkovanými vzory, doplněné originálním nábytkem a detailními prvky, které odrážejí Loosův cit pro prostor, proporce a moderní technologie. Během festivalu budete mít možnost vstoupit do Loosova sálu, prozkoumat jeho konstrukční a estetické finesy a navštívit výstavu mapující proměny místa od jeho vzniku v roce 1815 až po současnost.

MEDIÁLNÍ POKRYTÍ FESTIVALU

Součástí festivalu je rozsáhlé mediální pokrytí. Kromě standardních tiskových podkladů s unikátním vizuálem, navrženým Jakubem Vémolou na téma Velikáni, vznikla v naší produkci také reportážní videa, která dosahují na sociálních sítích tisíců zhlédnutí.

Festival byl propagován v Českém rozhlasu Brno, na brněnských rádiích Krokodýl, Blaník a HitRadio City Brno, a dále v rámci Jihomoravského kraje na rádiích Evropa 2 a Impuls. Ve městě Brně byl viditelný prostřednictvím plakátů na stožárech Technických sítí Brno, na CLV plochách, v magazínech KAM v Brně, Šalina, Brněnský metropolitan a Centrum News, které jsou distribuovány na více než stovce míst.

Rovněž byl součástí speciálního vydání Deníku – Jižní Morava Extra. Osvědčily se také PR články a bannery na online portálech brněnské mutace Denik.cz a IDOS.cz. Speciální vysílání přímo z místa konání realizovalo HitRadio City Brno a festival se objevil také v ži-
vém vysílání ČT24.

REALIZAČNÍ TÝM

Festival vědy se v Brně zrodil v roce 2002 v dnes již neexistujícím Domě dětí a mládeže Junior na Dornychu, od roku 2013 je generálním organizátorem Hvězdárna a planetárium Brno. Nejdříve jsme jej organizovali v bezprostředním okolí naší budovy v parku na Kraví hoře. Díky narůstajícímu zájmu, jak ze strany veřejnosti, tak i jednotlivých vzdělávacích či vědeckých institucí, se v roce 2017 poprvé konal v areálu Dopravní výchovy Riviéra Brno, který disponuje velkou zastřešenou plochou a výrazně větší kapacitou. Ani to nestačilo, proto jsme od roku 2022 v areálu brněnských veletrhů. První tři roky jenom v pavilonu A1, od roku 2025 v celém pavilonu A (A1 + A2). V minulých letech jej veřejně podpořili rektoři většiny brněnských univerzit, nejvyšší představitelé města i kraje, ministr školství i předsedkyně Akademie věd České republiky. Festivalu vědy se v roce 2025 zúčastnili tito vystavovatelé:

ABB, Archeologický ústav AV ČR, Brno, Biofyzikální ústav AV ČR, Biskupské gymnázium Brno a mateřská škola, Bohemia Interactive, Botanický ústav AVČR, v.v.i., oddělení experimentální fykologie a ekotoxikologie, Brněnské komunikace a.s., Bylinkový ráj Sonnentor, CEITEC VUT, Česká televize - Televizní studio Brno, Český hydrometeorologický ústav, Chicken Wings, DeLong Instruments, EDU.Lab - edukační laboratoř Škoda Auto, ESA ESERO Česká republika, Etnologický ústav AV ČR, v.v.i. - detašované pracoviště Brno, FabLab University, Fakulta chemická VUT, Fakulta elektrotechniky a komunikačních technologií VUT, Fakulta informačních technologií VUT, Fakulta stavební VUT, Fakulta strojního inženýrství VUT, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, Future Gate Sci-fi Film Festival, Historický ústav AV ČR, Hvězdárna a planetárium Brno, HZS Jihomoravského kraje, JCMM z.s.p.o., Knihovna Jiřího Mahena + Europe Direct Brno, Krajská veterinární správa SVS pro Jihomoravský kraj, Lizard engineers VUT, Lužánky – středisko volného času Brno, Magistrát města Brna, Odbor strategického rozvoje a spolupráce, Magistrát města Brna, Odbor životního prostředí, Maker Faire Česká republika z.s., Masarykova univerzita - Bioskop, Ekonomicko-správní fakulta, Fakulta sportovních studií, Farmaceutická fakulta, Geografický ústav, Geografický ústav, Český antarktický výzkumný program, Lékařská fakulta, Pedagogická fakulta, Přírodovědecká fakulta, RECETOX, Ústav botaniky a zoologie Přírodovědecké fakulty, Ústav experimentální biologie Přírodovědecké fakulty, Ústav matematiky a statistiky Přírodovědecké fakulty, Ústavy fyziky, Mendelovo muzeum, Masarykův onkologický ústav, Mechatronika FSI VUT, Městská policie Brno, Mezinárodní centrum klinického výzkumu (ICRC), Moravská zemská knihovna, Moravské zemské muzeum, Muzeum města Brna, Muzeum Prahy, OHB Czechspace, OPEN HOUSE BRNO, Permonium® zábavní park s příběhem, Prevencí pro život, Provozně ekonomická fakulta MENDELU, Psychologický ústav AV ČR, SAKO Brno, Spacemanic CZ, Společně, o.p.s., Střední průmyslová škola chemická a gymnázium Brno, Vranovská/Pionýrská, strojLAB, Studentský tým iGEM Brno, Technické muzeum v Brně, TESCOAN, Thermo Fisher Scientific, TIC Brno, TU Brno Racing, studentský spolek VUT, Univerzita obrany, Ústav analytické chemie AV ČR, Ústav biologie obratlovců AV ČR, Ústav dějin umění AV ČR, brněnské pracoviště, Ústav fyziky materiálů AV ČR, Ústav geologických věd Přírodovědecké fakulty MUNI, Ústav geoniky AV ČR, Ústav konstruování a tým Pneuracer FSI VUT, Ústav přístrojové techniky AV, Ústav pro jazyk český AV ČR, dialektologické oddělení, VIDA! Science centrum, Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v.v.i., Zahradnická fakulta MENDELU, Zoo Brno a Středisko ekologické výchovy Hlídka, ZŠ Brno, Kamínky 5, ZŠ Novolíšeňská.

Festival vědy a techniky byl v mnoha ohledech přelomový. Účast 102 prezentujících organizací znamenala poprvé v historii překročení hranice sta vystavovatelů. Také celková návštěvnost festivalu více než 15 000 osob představuje dosavadní rekord. Součástí doprovodného programu bylo zapojení návštěvníků do evropské iniciativy „1+ milionů genomů“, v jejímž rámci bylo odebráno přibližně dva litry krve pro účely DNA testování.

Hvězdárna a planetárium Brno dlouhodobě usiluje nejen o popularizaci vědy a techniky mezi širokou veřejností, ale také o systematické propojování jednotlivých popularizátorů těchto oborů. V tomto duchu bylo poprvé uspořádáno páteční neformální setkání prezentujících, během něhož došlo k udělení historicky první ceny „Popularizační roznětka“. Ocenění získal Tomáš Opravil z Vysokého učení technického v Brně za dlouholetou a mimořádnou činnost v oblasti popularizace chemie, výrazný lidský přístup a dlouhodobé nadšení pro obor. Zároveň patří mezi výjimečné osobnosti, které se aktivně účastnily všech ročníků festivalu od jeho vzniku v roce 2002.

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Monika Čúzyová. Festival je součástí projektu Jihomoravský kraj fandí vědě.

FULLDOME FESTIVAL BRNO

Fulldome Festival Brno je jednou z klíčových akcí Hvězdárny a planetária Brno. Myšlenka na uspořádání přehlídky vznikla v roce 2014, poprvé se uskutečnil pod názvem Central European Fulldome Festival v roce následujícím. Cílem bylo propojit rostoucí síť moderních planetárií ve střední a východní Evropě a tvůrce digitálních fulldome pořadů z celého světa.

V porovnání s jinými festivaly jsme ale šli poněkud „jednodušší“ cestou – bez přednášek a workshopů, projekcí uměleckých počinů, náhodných experimentů či studentských prací, s výhradním zaměřením na filmy s příběhem. Tedy přehlídku takových představení, na která do planetárií chodí běžní smrtelníci, a dokonce jsou ochotni zaplatit za vstupenku. Zpočátku šlo zejména o produkci ze západu, brzy jsme se ale obloukem dostali do Austrálie i Japonska, pokračovali přes Rusko a Indii až na Blízký východ.

Pro Hvězdárnu a planetárium Brno měl festival ještě jeden klíčový bonus. Díky přehlídce uvidíme celosvětovou tvorbu přímo v našem vlastním prostředí, takže si v klidu vybereme ty nejlepší filmy, které pak nabídneme našim návštěvníkům. Důraz jsme kladli také na producenty (mnohé jsme nejen pozvali, ale rovněž patřičně hýčkali) a planetárníky, tedy provozovatele těchto digitálních zázraků. Společenská část festivalu – pauzy na občerstvení – měla přitom stejný význam jako samotné projekce.

Zatímco první roky jsme vysvětlovali, kde se město Brno vlastně nachází – tedy „mezi Prahou a Vídní“ – v roce 2025 se všech 170 vstupenek prodalo za pouhých 96 hodin, na waiting listu následně zůstalo několik desítek dalších zájemců a z kapacitních důvodů jsme odmítli hned deset „sponzorů“! Konkrétně dorazili lidé z dvaceti sedmi zemí: Albánie, Ázerbájdžánu, České republiky, Estonska, Finska, Francie, Kanady, Číny, Itálie, Japonska, Kolumbie, Lotyšska, Maďarska, Německa, Nizozemska, Polska, Portugalska, Rakouska, Rumunska, Řecka, Slovenska, Spojeného království, Spojených států amerických, Jižní Koreje, Španělska, Švédska a Ukrajiny.

Hlavní myšlenka festivalu – podpořit vznik tvůrčí a spolupracující komunity napříč Evropou – se tak naplnila. Brno se bez falešné skromnosti stalo důležitým bodem na mapě digitálních planetárií. Jsme největší (a dle reakcí návštěvníků) i nejlepší přehlídkou tohoto druhu na světě. Nemáme nouzi o přátele po celém světě, producenti s námi dopředu konzultují představy a záměry chystané tvorby. Vlastně se nám jako jedněm z prvních – byť v poněkud specifickém světě digitálních planetárií – podařilo dokázat, že i v zemi bývalého, a tehdy stále ještě přehlíženého „východního bloku“ může vzniknout něco, co nejen splňuje „západní standardy“, ale dokonce je překonává. „Vyspělému světu“ jsme jednoduše otevřeli oči a sami si dodali nezbytné sebevědomí.

VÝHERCI FESTIVALOVÝCH CEN

Na Fulldome Festival Brno 2025 byly uděleny hned 4 ceny. Cena ředitele Hvězdárny a planetária Brno je spojena s uvedením představení v české verzi právě v brněnském digitáriu. Cenu diváků vybrali pracovníci evropských planetárií i producenti. Na dalších dvou oceněních se musela shodnout mezinárodní odborná porota. Tentokrát ji tvořila Tania Johnston, ředitelka ESO Supernova, Robin Sip, zakladatel a ředitel Mirage 3D, a Ryan Moore, zakladatel fulldome festivalu Dome Fest West.

Best Movie Award

The Stellars: Mission Green by Creative Planet

The Brno Observatory and Planetarium Director's Award

Kitz the Cat's – Secret of the Space Station by Kwon O Chul, Cho Hea Seung

Audience Award

One Step Beyond: A Journey to Mars by NSC Creative

Best Short-Film Award

International Dark Sky Reserve – Alpes Azur Mercantour by Sebastien Gauthier 360 Productions

Honorable Mentions

Little Eve: Stories of Planet Earth (family version) by Krutart

The Universe Through All The Senses by Brno Observatory and Planetarium

Top 10 movies in Audience voting

1. One Step Beyond: A Journey to Mars (NSC Creative)
2. The Stellars: Mission Green (Creative Planet)
3. The Universe Through All The Senses (Brno Observatory and Planetarium)
4. Little Eve: Stories of Planet Earth – Educational Astronomy Version (Krutart)
5. Stars of Classic (Zeiss-Planetarium Jena)
6. Little Eve: Stories of Planet Earth – Family Version (Krutart)
7. Unseen Earth: Observe, Understand, Respond (International Erasmus+ Project)
8. Woods (Emelie von Walden)
9. International Dark Sky Reserve Alpes Azur Mercantour (Sebastien Gauthier 360 Productions)
10. Orbital (Cosm Studios)

Z těchto filmů pracovníci Hvězdárny a planetária Brno s předstihem vybrali ty nejzajímavější, které naprosto výjimečně promítli v původním znění (v angličtině) o víkendu 14. a 15. června 2025 na přehlídce DigiFest 2025.

sobota 14. června 2025

14:00 – Close Encounters (30 min)

15:00 – H2O (28 min)

16:00 – Majestic Earth (25 min)

17:00 – Space Explorers, Episode 3 (30 min)

18:00 – Best Movie Award, Best Short Award (oceněné filmy)

neděle 15. června 2025

14:00 – One Step Beyond: A Journey to Mars (25 min)

15:00 – The Pretty Cool Space (22 min)

16:00 – Kitz the Cat's – Secret Of The Space Station (30 min)

17:00 – Woods (17 min)

18:00 – Audience Award, Director Award (oceněné filmy)

Za Hvězdárnu a planetárium organizačně zajišťovali zejména Ondrej Kamenský (ředitel festivalu), Jana Britzmannová, Jiří Dušek a Pavel Gabzdyl. Na DigiFest 2025 dorazilo 506 návštěvníků.

FULLDOME FESTIVAL BRNO 2025 V ČÍSLECH

46 filmů o celkové délce 16 hodin

nejkratší film trval 2 minuty, nejdelší tři čtvrtě hodiny

170 hostů z 27 zemí

cca 100 lidí na waiting listu

10 odmítnutých „sponzorů“

4 ceny (diváků, odborné poroty, ředitele hvězdárny)

950 litrů nápojů, např. 1900 káv

800 kilogramů jídla (např. 2000 moravských koláčků, 45 kg dezertů)

3000 sklenic, 2000 hrníčků a 3600 talířů na umytí

půl roku průběžných příprav

3 festivalové dny

21 zaměstnanců a 10 brigádníků

REALIZAČNÍ TÝM

Za Hvězdárnu a planetárium Brno zajišťovali především Ondrej Kamenský (ředitel festivalu) a Jana Britzmannová.

KONTAKTNÍ CENTRUM PRO MIMO- ZEMSKÉ CIVILIZACE / PROJEKT MI- MOZEMŠTÁRIUM

Začalo to jako žert a pokračuje jako aktivita, která na Hvězdárnu a planetárium Brno právem strhává pozornost. Během diskuze v show Snídaně s Novou v pátek 28. června 2024 padl na Jiřího Duška, velitele stroje na zázraky, dotaz, zda jsou mimozemšťané mezi námi. V rámci ranního žertování samozřejmě zazněla kladná odpověď... Reakce moderátorů následně zažehla plamínek kreativity, takže po krátkém přemýšlení vyšla 28. července 2024 tisková zpráva o zřízení Kontaktního centra pro mimozemské civilizace v České republice.

Vlastně nešlo o nic „překvapivého“, vždyť už od ledna 2024 stojí před budovou Hvězdárny a planetária Brno dvojice Fegurďů, tedy mimozemšťanů, kteří se ztratili a přišli se na Kraví horu zeptat na cestu domů, k nimž se po roce přidal třetí „parták“ – sedící ve vstupní hale. Jelikož bude podobných případů nejspíš „přibývat“, na nic jsme už nečekali a zřídili kontaktní místo, kde budou všechny mimozemské bytosti vřele přivítány. Alespoň v prostoru České republiky. Ostatně, v souladu s podporou propagace přírodních věd, technologií, techniky a matematiky – tedy tzv. STEM oborů, mají už nyní takové mezihvězdné návštěvy vstup na hvězdárnu zdarma.

V rámci kontaktního místa byly zřízeny dva informační kanály:

- pro mimozemské návštěvy e-mail mimozemska@hvezdarna.cz s automatickým odpovídačem;
- pro pozemšťany speciální webová stránka www.mimozemskahvezdarna.cz, kde mohou hlásit jakákoli pozorování UFO.

Pracovníci Hvězdárny a planetária Brno nyní poskytují všem mimozemšťanům inkluzivní možnost začlenit se do pozemské společnosti, různé druhy mobility, především s vyšší než únikovou rychlostí z gravitační jámy naší planety, ochranu před lokálními patogeny i před šířením jejich vlastních patogenů v lidské populaci, stejně jako sociální ochranu coby atypické menšiny.

Do nové strategie brněnské hvězdárny zapadá jmenování ambasadora pro vnější vesmír, kterým se stal Aleš Svoboda, jinak záložní astronaut Evropské kosmické agentury. Pokud se vydá do vesmíru, ověří u veřejnosti rozšířenou domněnku, že má naše planeta podobu ploché desky podpírané slony, kteří stojí na krunýři obří želvy.

SERIÓZNÍ ČÁST PROJEKTU

Nejednalo se pouze o letní kratochvíli. Součástí iniciativy je opakovaná výzva, aby lidé prostřednictvím formuláře na stránce www.mimozemskahvezdarna.cz hlásili jakákoli pozorování UFO – tj. neidentifikovaných létajících předmětů. Na nebi se totiž bez ustání děje množství tajemných a na první pohled nevysvětlitelných jevů a pracovníci Hvězdárny a planetária Brno jsou tady od toho, aby tyto úkazy vysvětlili.

Na adrese www.mimozemskahvezdarna.cz jsme v roce 2025 zaznamenali 45 hlášení UFO. U některých nebylo možné určit původ – chyběla buď fotografie, nebo video, nebo byl popis velmi vágní, mnohdy obojí. Jinak se ale jednalo o vzácnější projevy lidské aktivity na oběžné dráze Země – přelétající poslední stupně kosmických raket nebo přelety „starlinkových vláček“, popřípadě o jasné meteory.

FEURDI SE (OPĚT) ROZRSTLI

Ve čtvrtek 20. března 2025 úderem 10. hodiny a 1. minuty, kdy se střed slunečního kotouče ocitl na světovém rovníku v souhvězdí Ryb a nastala jarní rovnodennost, jsme na náměstí Míru odhalili v pořadí již čtvrtého Fegurda od Václava Sigursona Kostohryze. Tentokrát v podobě mimozemského návštěvníka krácejícího směrem ke hvězdárně.

Je to pokus o vtip, nebo seriózní projekt? Mnozí pozemšťané se domnívají, že chodí mezi námi. A mají pravdu. Vlády největších světových mocností o tom samozřejmě mají vlastní spolehlivé informace, ale v zájmu kolektivního bezpečí je dávají jen po kapkách a jen vyvoleným, aby tyto zprávy všichni v klidu přijali. Součástí tohoto kolektivního uvědomění je odhalení čtvrtého Fegurda, mimozemšťana ztraceného v poli časoprostoru, který uvízl u výjimečné hvězdy, kolem níž obíhá poměrně tuctová planeta s prostředím vhodným pro trojný bod vody. Ode dneška se s ním potkáte na náměstí Míru, kousek od konečné šaliny číslo čtyři (kdyby nějaká přijela). Jak už bývá zvykem, ztvárnil jej Václav Sigurson Kostohryz a v bronzu byl odlit ve slévárně Vysokého učení technického v Brně. Tak se přijďte podívat.

Na sklonku roku 2024, avšak s premiérou v roce 2025, jsme připravili i repliku sedícího Fegurda v podobě pět metrů vysokého nafukovacího modelu. Ten se ve druhé polovině roku 2025 stal součástí našich vzdělávacích aktivit v projektu Brno letí do vesmíru. Současně jsme začali připravovat plány na instalaci dalších bronzových Fegurdů.

VESMÍRNÝ FOLKLÓR – SPACEKLÓR

V myslích mnohých českých občanů jsou všichni z jižní Moravy tak trochu mimozemšťané, co chodí v kroji, okopávají za barákem vlastní vinohrad (s jazýčkem vytríbených vinných chutí) a ve volných chvílích cifrují verbuňk. U příležitosti prvního výročí vzniku Kontaktního centra pro mimozemské civilizace se tudíž kontaktéři z Kraví hory rozhodli oslovit folkloristu a „maléra“ lidových ornamentů Radka Mitriče a s jeho přispěním spojit jihomoravský folklór s extraterestriálními motivy. Výsledkem je „spaceklór“ – promítnutý na trička pro malé i velké kosmoplavce, polo trička, kšiltovky, batůžky a ponožky.

Radek Mitrič je pozemšťan z Charvatské Nové Vsi, který je nejen klarinetista, ale věnuje se také malování ornamentů s folklórními rodokmeny. V případě Hvězdárny a planetária Brno se mu podařilo ztvárnit dva základní symboly. Siluetu hlavy mimozemšťana s velkýma očima, která se stala ikonou „UFO kultury“ už v šedesátých letech 20. století (měřeno podle pozemského kalendáře odvozeného z kroužení planety kolem její rodné hvězdy). Tu doplňuje svislý, čelní profil Fegurda – extraterestriálního cestovatele, jenž ve své materiálové podobě „zamrzl“ před budovu Hvězdárny a planetária Brno a jehož replikanti se postupně objevují v dalších částech jihomoravské metropole.

FEGURDÍ MERCH

V průběhu roku 2025 jsme připravili sérii zmenšených kopií našich Fegurdů – sedící a stojící (samostatné i jako přívěšek na klíče). Motiv jejich siluet se také postupně promítá do infografiky po budově Hvězdárny a planetária Brno, stejně jako vědecké stezky. Na sklonku roku 2025 vznikl i návrh plyšového Fegurda vhodného pro malé děti.

PROJEKT BRNOSAT

Společný projekt Hvězdárny a planetária Brno, Vysokého učení technického, Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, VZLU Aerospace a Spacemanic CZ. Nejde „jen“ o sestavení, vypuštění a následný provoz experimentální družice, nýbrž komplexní vzdělávací program zaměřený na propagaci vědy a techniky v rámci města Brna a Jihomoravského kraje. Iniciativa Brno letí do vesmíru je tak součástí podpory tzv. STEM oborů (tj. Science Technology Engineering Mathematics), které jsou klíčové pro naši budoucnost.

Nejviditelnější částí projektu je družice BRNOSat, která se na cestu vydá na přelomu roku 2026 a 2027. Satelit bude velký zhruba jako krabice na lahev vína (v profesním žargonu ve formátu 3U) a na oběžnou dráhu ve výšce cca 500 kilometrů nad Zemí jej vynese raketa Falcon 9. Následně bude v provozu až několik let. Na palubě bude ultrafialový dalekohled z Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity, materiálové experimenty z Vysokého učení technického v Brně, a nejrůznější „kratochvíle“ s brněnským rodokmenem.

Na projekt se scházejí finanční prostředky od řady subjektů. Město Brno prostřednictvím Hvězdárny a planetária Brno zajišťuje letenku a PR celého projektu. Autoři experimentů musí sehnat finance na sestavení svého experimentu a spolupodílnictví na společném technickém zázemí družice (počítače, komunikace, baterie apod.). Tyto prostředky částečně vkládají vysoké školy, donátoři, granty apod., část je pak nefinanční – např. know how firem, které studentům zdarma radí a vedou je k cíli.

Bohužel, ze stejného důvodu jsme od podzimu 2024 po celý rok 2025 řešili velmi komplikované ekonomické a právní vztahy klíčových organizací, s důrazem na transparentní a férový vztah, včetně nezbytných konzultací s advokátní kancelář se specializací na zadávání veřejných zakázek, udělování koncesí a uzavírání koncesních smluv, na veřejnou podporu a fondy EU. Vše navíc ovlivňovaly zákonné lhůty a komplikované administrativní procesy na vysokých školách.

POSTUP REALIZACE V ROCE 2025

5. března 2025	Oznámeny první experimenty – ultrafialový dalekohled s inovativní UV kamerou LUVCam-2 z Masarykovy univerzity, aparát na výzkum maziv a labyrintových těsnění, které minimalizují jejich odpařování v kosmickém prostředí, a prototyp miniaturního tepelného „chytrého“ spínače, který bude možné v budoucnosti využít pro automatické chlazení různých zařízení na oběžné dráze, z Vysokého učení technického v Brně.
26. června 2025	Zveřejněn formulář o dobrovolné průhlednosti ex ante ve Věstníku veřejných zakázek
říjen 2025	podepsána smlouva o společném zadávání veřejné zakázky (Hvězdárna a planetarium Brno, Masarykova univerzita, Vysoké učení technické v Brně)
konec roku 2025	vypracovaný návrh smlouvy o projektu BRNOSat

REALIZAČNÍ TÝM

Klíčovými hybateli celého projektu jsou Jiří Dušek za Hvězdárnu a planetárium Brno, Jakub Rybář za magistrát města Brna, Juraj Dudáš za Výzkumný a zkušební letecký ústav a Lucie Fojtová a Jakub Kapuš za Spacemanic CZ.

PROJEKT ČESKÁ CESTA DO VESMÍRU

Česká cesta do vesmíru je projekt Ministerstva dopravy České republiky, který si klade za cíl vzbudit mezi dětmi a mládeží zájem o kosmické aktivity, resp. vědu a techniku jako takovou, a přispět ke zvýšení orientace českého průmyslu na obory s vysokou přidanou hodnotou. Nejviditelnějším je ale mise Aleše Svobody, brněnského rodáka, na Mezinárodní kosmickou stanici na přelomu roku 2027 a 2028.

Hvězdárna a planetárium Brno je od počátku u toho, v roce 2025 jsme nejen podporovali mediální výstupy Aleše Svobody, ale také spolupracovali na několika významných aktivitách.

ZERO-G

Po měsících náročného výběrového procesu a šesti kolech testování získalo v neděli 30. března 2025 hned dvacet šest českých studentů příležitost, o které sní miliony lidí na celém světě: Zažít stav beztlíže na palubě speciálně upraveného letounu Airbus A310. Zero-G, nebo také tzv. parabolický let, který je nejuvěrnější způsob, jak si bez cestování až do vesmíru vyzkoušet to stejné, co zažívají astronauti na oběžné dráze – stav beztlíže. Aby tento pocit vznikl, musí se tělo dostat do volného pádu. Mise Zero-G má za cíl pomoci mladým lidem objevit krásu vědy a techniky a ukázat jim, že i Česko může být součástí špičkového kosmického výzkumu a průmyslu. Tato jedinečná zkušenost v nich má probudit nadšení, které si přenesou do svého studia i budoucí kariéry. Posilování českého kosmického průmyslu a vědy začíná právě motivací nové generace.

VÝSTAVA ČESKÁ CESTA DO VESMÍRU

Když si představíme kosmický výzkum, vybaví se nám jména jako NASA, SpaceX nebo Roskosmos. Jenže málokdo ví, že i Česká republika má ve vesmíru hluboké a působivé kořeny. Výstava Česká cesta do vesmíru, připravená Hvězdárnou a planetáriem Brno ve spolupráci s Ministerstvem dopravy, přináší poutavý pohled na více než století českého přínosu kosmonautice — a také odvážné plány do budoucnosti. Česká cesta do vesmíru není jen dokumentací úspěchů. Je především výzvou. Výzvou k objevování, učení a spolupráci. Ukazuje, že i malá země může mít velké sny — a že cesta ke hvězdám začíná často doma, ve škole, v laboratoři... nebo na hvězdárně.

Výstavu vytvořil Jiří Dušek z Hvězdárny a planetária Brno, Tereza Kubicová z Ministerstva dopravy, Dušan Majer ze serveru kosmonautix.cz a Tomáš Příbyl z Technického muzea v Brně. Graficky zpracoval Tomáš Starosta, produkci zajistila Veronika Slámová Hrdá. Česká cesta do vesmíru byla v červnu 2025 instalována v pražských Valdštejnských zahradách, poté se přesunula do parku na brněnské Kraví hoře. Dále tato výstava putovala

po vybraných nádražích – od Wilsonova nádraží v Praze, přes Brno-Královo pole až zavítala na nádraží v Karviné.

CO SI MÁ ZABALIT BRNĚNSKÝ MIMOZEMŠŤAN DO KOSMU?

Pokud Aleš Svoboda opravdu poletí do vesmíru, stane se teprve druhým českým mimozemšťanem – a zároveň prvním echt Brňákem v beztíži. Proto se ani naši kolegové z Kontaktního centra pro mimozemské civilizace na Hvězdárně a planetáriu Brno nemohli ubránit otázce, která visela ve vzduchoprázdnu jako geostacionární družice: Co si má pravověrný Jihomoravan vzít s sebou na oběžnou dráhu? Pustili se tedy do akce a pomocí sociálních sítí oslovili celkem 41 566 pozemšťanů, kteří jim nasypali do komentářů 814 originálních nápadů. Z těch nejlepších pak sestavili ultimátní vesmírný kufr MADE IN BRNO (nebo JMK):

Replika orloje a jeho kulička – všichni se mu smějí, nikdo ho nechápe, ale každý chce získat jednu jeho kuličku, a to každý den přesně v 11.00, kdy je i na oběžné dráze brněnské poledne.

Malé principál – bychla (čti: bichle) v jazyce brněnského kocóřího kmene. Negómlá to už ani noha, ale vono se tak kdysi mluvilo a třeba se znovu použije při setkání emzáky!

Věstonická Venuše – ikonická dáma z hlíny, která ignoruje dietní trendy už 30 tisíc let.

Folklorní stuha – protože v očích zbytku republiky tady stejně všichni chodíme v kroji a cifrujeme verbuňk i při nákupu v Brněnce.

Puk Komety Brno – modrobílé srdce fanoušků, které by mohlo roztopit i mrazivý vesmír.

Brýle Kurta Gödela a hrášek Gregora Johanna Mendela – spojení logiky a genetiky, jako Harryho Pottera a úrody babiččiny vesmírné zahrádky.

Fegurd – pro nezavěčené: ne, to není nový typ pohonné hmoty, ale jednoznačný důkaz, že mezi námi už dávno JSOU.

Brněnský drak – perníkový, s mandlemi ze Zemanovy cukrárny. V podstatě prototyp kosmické stravy.

Vinný kámen – každý správný Jihomoravák má víno nejen ve sklepe, ale i v srdci (a někdy i v kufri nebo na krku).

Slivovice – dezinfekce, diplomatický dar i tekutá kuráž v jednom.

Tvargle – i když nejsou z jižní Moravy, představují boží způsob, jak si vybudovat respekt (a osobní prostor) na Mezinárodní vesmírné stanici.

Šaratica – večer chutná, ráno pomáhá. Dokonalý detox na orbitu.

Trenky s potiskem šaliny – protože šalina je víc než dopravní prostředek, je to životní styl. A trenky se prostě hodí všdycky, zvlášť po tvarglích a šaraticí.

Hvězdy jsou jak Sedmikrásky nad Brnem – hymna všech romantických flámů pod Petrovem. a možná i první hitovka, kterou si mimozemšťané brouknou.

Vzorová zásilka byla Alešovi Svobodovi předána 7. července 2025 v prostorách Hvězdárny a planetária Brno, kde je sídlo Kontaktního centra pro mimozemské civilizace.

Je nezbytné podotknout, že se akce setkala s neuvěřitelným zájmem médií i veřejnosti. Natolik velkým, až jsme museli některé – na první pohled vtipné – části dementovat.

ČESKÁ CESTA DO VESMÍRU NA ČESKÝCH NÁDRAŽÍCH

Díky nápadu Ministerstva dopravy a Správy železnic se výstava Česká cesta do vesmíru vydala na roční tour po českých nádražích. Vesmírné technologie jsou totiž součástí našich každodenní životů, díky nim máme třeba bezpečné železnice, taky víme, kde a jak je stavět.

12. září až 28. října 2025	Willsonovo nádraží Praha
29. října až 27. listopadu 2025	nádraží Brno-Královo Pole
27. listopadu 2025 až 7. ledna 2026	nádraží Karviná

Výstava také díky iniciativě Zvaž vědu! a podpoře Západočeské univerzity putovala po několika místech Plzeňského kraje. Instalována je i na Hvězdárně Žebrák. Ve výsledku ji tak zhlédnou stovky tisíc lidí! Její putování po českých nádražních budovách přitom bude pokračovat i v roce 2026.

ČESKÁ CESTA DO VESMÍRU V ČESKÝCH CENTRECH

Na sklonku roku projevilo o výstavu Česká cesta do vesmíru zájem Ministerstvo zahraničí, které by se mohlo v prostorách tzv. Českých center u velvyslanectvích či konzulátů České republiky prezentovat s úspěchy českých vědců a techniků. Jako první destinace byla vybrána Knihovna Václava Havla v Bohemian National Hall v New Yorku, kde bude v lednu a únoru 2026.

PRESS TRIP

Hvězdárna a planetárium Brno zorganizovala press trip za Alešem Svobodou do Bordeaux na výcvik Zero G. Podařilo se nám tak dostat do hlavních zpravodajských relací na ČT, Nově i Primě. Radiožurnál věnoval tématu půl hodiny dopoledního vysílání, psali o nás Novinky.cz, iDNES.cz, České noviny, Deník.cz. Vznikl materiál v časopisu ABC, na Refresheru a dalších serverech. Mediální hodnota tohoto výstupu sahala do milionů korun.

Kromě osobní podpory ministra dopravy se o realizaci zasloužil Ondřej Rohlík a Tereza Kubicová, kteří vynaložili obrovské diplomatické úsilí při jednání s ESA a společností Novespace. Aleš Svoboda hrdinně poskytoval rozhovory do poslední možné chvíle, ač to bylo po celodenním výcviku extrémně vyčerpávající. Skvěle propagoval projekt České cesty do vesmíru i celou svou misi – pozitivní mediální obraz stál na jeho přístupu a zvládl to výborně.

PŘÍRODOVĚDNÉ INTERAKTORIUM

Hvězdárna a planetárium Brno se dlouhodobě věnuje kultivaci parku Kraví hory. Nejen proto, že je na její podobě provozně závislá, ale především proto, že se jedná o zelené plíce centra města. Tím nejvýznamnějším a pro budoucnost naší organizace silně strategickým projektem je dlouhodobé řešení komplikované situace objektů na severozápadním okraji tzv. „areálu VUT“, které jsou pozůstatkem německé armády z druhé světové války. Konkrétně se jedná o dřevostavby

objekt č. 14 na pozemku parc. č. 698, k. ú. Veverí, obec Brno,

objekt č. 15 na pozemku parc. č. 697, k. ú. Veverí, obec Brno,

objekt č. 16, na pozemku parc. č. 696, k. ú. Veverí, obec Brno,

objekt č. 17, na pozemku parc. č. 695, k. ú. Veverí, obec Brno,

objekt č. 18, na pozemku parc. č. 694, k. ú. Veverí, obec Brno.

Po celý rok 2025 jsme řešili nápravu požárně-bezpečnostního řešení tak, aby dřevostavby byly alespoň částečně pro některé účely (ateliéry, hudební zkušebny a sklady) nadále používány několik následujících let, a současně, aby došlo k částečnému otevření areálu.

POSTUP REALIZACE V ROCE 2025

1. ledna 2025	Všech 7 nájemců dostalo (ještě přímo od města Brna) v březnu 2024 výpověď k 31. prosinci 2024. Pět nájemců v listopadu 2024 požádalo o prodloužení nájemní smlouvy, což se formou dodatku (již uzavřeném hvězdárnou) stalo na sklonku roku 2024. Podpisem dodatku byla zrušena stávající výpověď, nahrazena tříměsíční výpovědní lhůtou, deklarován souhlas, že od 1. ledna 2025 do ukončení oprav nájemce vyklidí pronajímané prostory, je zajištěno, že podnájem bude pokračovat za původních podmínek. Dva nájemci do 31. prosince 2024 nereagovali, tudíž výpověď nabyla právní moci.
2. ledna 2025	Odbor stavebního řádu Magistrátu města Brna rozhodnutím z 2. ledna 2025 znovu neprodloužil výjimku z užívání všech pěti dřevostaveb. Naší povinností bylo od 1. ledna 2025 zamezit vstupu osob (včetně stávajících nájemníků) do všech objektů z důvodu nevyhovujícího technického stavu, a to do doby prokázání jejich bezpečnosti (revize elektro, hromosvod, závazné stanovisko Hasičského záchranného sboru JmK k užívání staveb).
2. ledna 2025	Stávající nájemci byly vyzváni k vyklizení prostor.
10. února 2025	Magistrátem města Brna podepsána smlouva s Investiční a Stavební, s.r.o. k realizaci stavebních úprav dřevostaveb č. 14, 15 a 16.
30. května 2025	U dřevostavby č. 16 zjištěn havarijný stav střešní konstrukce vč. deformace a vychýlení nosných prvků a v důsledku toho bezprostředně hrozí zhroutení štítové stěny vně budovy a následné kompletní zborcení přední části střešní konstrukce. Na základě tohoto zjištění oznámil Ing. Pavel Kučinský vlastníkovvi stavby vznik mi-

možná události ohrožující životy a zdraví osob uvnitř i vně objektu vyzval vlastníka k okamžitému sjednání opatření k odvrácení hrozících dopadů mimořádné události v podobě odstranění objektu.

V polovině roku 2025 byl stav následující:

dřevostavba č. 14 – V části s hudebními zkušebnami instalovány nové, protipožární panikové dveře, v části v budoucnosti využívané Hvězdárnou a planetáriem Brno jako skladové prostory provedeny opravy a statické zajištění.

dřevostavba č. 15 – Opraven požární hydrant, objednány protipožární panikové dveře, po diskuzi realizována oprava drolicí se „azbestové“ přístavby. Objekt bude následně využíván jako hudební zkušebna stávajícím nájemníkem.

dřevostavba č. 16 – Po odkrytí stropu, na který se měl původně připevnit protipožární sádkartonový podhled, došlo k mimořádné události (vylomení čelního portálu), následně podle stavebního zákona a rozhodnutí stavebního řádu došlo k okamžitému odstranění stavby, která představovala veřejné ohrožení.

dřevostavba č. 17 – S ohledem na fakt, že objekt nebyl dlouhodobě temperován, došlo na jaře 2025 k narušení statiky boční zdi v délce přibližně pěti metrů, následně Stavební řád města Brna rozhodl o okamžitém odstranění stavby. Objekt byl každopádně rozhodnutím Rady města Brna v rámci havarijního stavu určen k demolici.

dřevostavba č. 18 – Čekání na vyjádření souhlasu Stavebního řádu města Brna k odstranění stavby, který byl rozhodnutím Rady města Brna v rámci havarijního stavu určen k demolici.

8. srpna 2025	Magistrátem města Brna podepsána smlouva s Investiční a Stavební, s.r.o. k odstranění objektu č. 17.
18. srpna 2025	Objekt č. 14 a 15 předán Hvězdárně a planetáriu Brno k užívání.
27. srpna 2025	Hvězdárna a planetárium Brno podepisuje smlouvu s Investiční a Stavební, s.r.o. k odstranění objektu č. 18.
září 2025	Předání prostor objektu č. 14 a 15 dvěma stávajícím nájemníkům, část prostor využívá Hvězdárna a planetárium Brno.
14. listopadu 2025	Investiční a Stavební s.r.o. ukončuje demolice objektů.
do konce 2025	Terénní úpravy a částečná výsadba trávníků.

POSTUP PRACÍ V ROCE 2026

V návaznosti na zatravnění plochy bude v polovině roku 2026 přesunut plot ohraničující pozemek a areál se tak stane součástí městského parku Kraví hora...

REALIZAČNÍ TÝM

Za Hvězdárnu a planetárium Brno zajišťovali především Jiří Dušek, Hana Šimšová, Tomáš Hladík, Jan Pišala a Jiří Severin.

PŘÍRODOVĚDNÉ STELÁRIUM

Přírodovědné stelárium – Sluneční věž se může stát novým symbolem města coby centra vědy, umění a vzdělávání. Katedrálu na Petrově, jejíž základy sahají do 12. století, a Špilberk, jehož základy jsou jenom o století mladší, může doplnit Sluneční věž na Kraví hoře. Ba co víc... Sluneční věž nebude pouhou rozhlednou, nýbrž i unikátním výstavním prostorem, meteorologickým detektorem a audiovizuálním dílem. Celý projekt se skládá ze dvou klíčových částí:

Sluneční věž

Sluneční věž je nadčasovým, městským prvkem. Do šestipatrového prostoru – rozhledny o předpokládané výšce 17,5 metru – se vestaví vertikální expozice zaměřená na téma Slunce, sluneční energie, vztahy Slunce-Země. Pozorovací terasa nabídne unikátní vyhlídku na město Brno (vrch Hády, vysílač Kojál, Babí lom, pevnost Špilberk, chrám sv. Petra a Pavla, Pavlovské vrchy a Slavkov u Brna). Stejně místo se ve večerních hodinách promění v astronomickou pozorovatelnu s výhledem na jevy odehrávající se nízko nad obzorem. Poloha i výška Sluneční věže je zvolena tak, aby bylo zajištěno soukromí v okolní obytné zástavbě. Její součástí bude přiměřené scénické podsvětlení pláště, které bude reagovat například na aktuální počasí (teplotu, atmosférický tlak, směr a sílu větru) nebo realizovaný program (nerušené pozorování apod.). Vizualní vjem je založen na prolínání prostorové ocelové konstrukce, expozice a foliového pláště.

Suterénní sál

Sál v suterénu, který bude současně technologickým zázemím pro Sluneční věž, bude přístupný jak z budovy Hvězdárny a planetária Brno, tak nezávislým vchodem. Představuje tmavý prostor bez oken, ve kterém návštěvníci najdou virtuální hernu s řadou interaktivních exponátů. Zelená střecha s trávničkem v úrovni stávajícího terénu – s výjimkou kruhového otvoru věže – byla navržena v celé ploše objektu. Trvale zastavěná plocha se tudíž veřejného parku Kraví hory dotkne pouze minimálně.

Realizací projektu Přírodovědné stelárium – Sluneční věž se v roce 2025 zabývala jen malá, neformální skupina pracovníků a externích poradců: Jiří Dušek a Jan Píšala (Hvězdárna a planetárium Brno) byli autory základní koncepce, Martin Rudiš (Rudiš-Rudiš architekti, s.r.o.) stál za prvotním architektonickým návrhem. Projekt Přírodovědné stelárium – Sluneční věž není pro budoucnost naší instituce klíčový, a i když se jej nevzdáváme, logicky mají přednost jiné aktivity.

REVITALIZACE DIGITÁRIA

Za dvanáct roků provozu digitáriem prošel více než jeden milion návštěvníků, ti s sebou nevyhnutelně přinesli pot a prach. Projekční plocha tak byla neodstranitelně zaprášená, datové projektory začaly trpět „šedým zákalem“. A jelikož si zakládáme na špičkové kvalitě projekce, nezbylo nic jiného než radikálně zakročit.

S ohledem na finanční náročnost výměny audiovizuální techniky, proběhla revitalizace digitária v několika krocích. Už v lednu 2024 jsme se pokusili (neúspěšně) vyčistit zaprášenou projekční plochu. Výsledek nebyl uspokojivý. Proto jsme na přelomu roku 2024 a 2025 přistoupili k opravě projekční plochy, náhradě projektorů zajišťujících 2D a 3D projekce (pokračuje v roce 2026) a kompletního hardwaru a softwaru výpočetního clusteru.

OPRAVA PROJEKČNÍ PLOCHY

Projekční plochu nyní tvoří 184 speciálních ohebných hliníkových desek o tloušťce 1 milimetr, které jsou ukotveny celkem 14 720 nýtky k železné konstrukci o hmotnosti 3 a půl tuny. Každý z hliníkových plátů přímo na místě na správný tvar ořezával tým pěti specialistů z Velké Británie, kteří jej následně nýtek po nýtku instalovali na správné místo projekční plochy. Desky jsou kvůli akustice a proudění vzduchu navíc perforovány – celkem obsahují 48 milionů milimetrových dírek.

Výsledkem je projekční plocha ve tvaru polokoule o průměru 16 metrů a 76,4 centimetru, která je v nejvyšším místě přes 11,5 metru nad podlahou sálu. Zvolená technologie přichycení vytváří dojem „bezešvosti“ – na první pohled připomíná polokouli z poloprůsvitného alabastru. Náklady na opravu projekční plochy dosáhly 9,93 milionů Kč.

VÝMĚNA 2D PROJEKTORŮ

Nová šestice speciálních projektorů obrazem pokrývá celou plochu – díky speciálním, na míru upraveným projektorům a softwarovému řešení, bez viditelných překryvů a deformací. Zdrojem světla jsou tři výkonné laserové diody – červenou o vlnové délce v rozpětí od 640 do 660 nm doplňuje dvojice modrých diod o vlnových délkách mezi 445 a 465 nm, z nichž jedna excituje fosfor pro generování zelené barvy. Světelný výkon dosahuje 10 000 ANSI lumenů – maximální vzdálenost, na kterou by bylo možné vidět světlo projektoru, v naprosto tmavých podmínkách a bez světelného znečištění, je přibližně 11 tisíc kilometrů. Fenomenální je ale především jejich barevné podání – jsou schopny zobrazit až 68,7 miliardy barevných odstínů a pokrývají 100 % barevného gamutu DCI-P3. Díky tomu nabízí realističtější a přesnější barvy. Výměna proběhla na sklonku roku 2024, náklady na pořízení nových 2D projektorů dosáhly výše 20 milionů Kč a byly hrazeny z investičního příspěvku našeho zřizovatele, tj. Statutárního města Brna

VÝMĚNA VÝPOČETNÍHO CLUSTERU

Výpočetní cluster, který slouží pro tvorbu našich pořadů, se dostal po šesti letech permanentního provozu na hranu životnosti. Od roku 2018 byl v provozu přes 22 tisíc hodin a promítnul videoobsah pro více než 500 tisíc návštěvníků. Jeho výpočetní výkon již nedostačoval pro aktuální verze astronomického softwaru, navíc se u něj začaly dle tzv. vanové křivky objevovat poruchy generované opotřebeným hardwarem. Tedy podobně jako jsme byli svědky u předcházejících instalovaných výpočetních clusterů (např. vadné grafické karty, úložiště dat, sběrnice apod.).

Nezbytná náhrada výpočetního clusteru aktuálním hardwarem a softwarem byla jedním možným řešením. Výkon jednotlivých komponent je vzájemně provázán natolik, že musí kvůli výpočetní náročnosti splňovat nejvyšší nároky na výkon (výkon grafických karet, rychlost procesorů, propustnost sběrnic atd.). Dalším důvodem je životnost a dostupnost hardwarových komponent. Výměna proběhla na podzim roku 2025, náklady na dodávku a instalaci výpočetního clusteru dosáhly 7,08 milionů Kč, z toho 5 milionů poskytl náš zřizovatel (Statutární město Brno).

VÝMĚNA 3D PROJEKTORŮ V ROCE 2026

Nahrazením stereoskopických 3D projektorů technologicky vyspělejšími modely bude v roce 2026 završena kompletní revitalizace digitálního planetária, které tak může být v provozu až do roku 2035. U nových 3D projektorů počítáme s 30procentním nárůstem svítivosti, což je hlavní atribut pro zajištění kvalitní stereoskopické projekce.

Z aktivit, které Hvězdárna a planetárium Brno nabízí svým návštěvníkům, patří 3D projekce mezi ty klíčové. Nejen, co se týče oblíbenosti 3D představení mezi návštěvníky (podobnou velkoformátovou 3D projekci se speciálními aktivními 3D brýlemi nenabízí v Jihomoravském kraji nikdo další), ale rovněž z ekonomických důvodů – příjmy ze vstupného na 3D představení činí významnou část výnosů Hvězdárny a planetária Brno.

REALIZAČNÍ TÝM

Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali zejména Tomáš Hladík, Ondřej Kamenský a Jiří Severin.

PROPAGACE A MEDIALIZACE

Úspěch příběhu Hvězdárny a planetária Brno je podmíněn atraktivním programem, kompetentními pracovníky a chytrým i efektivním marketingem. Neutápíme se v dlouhých diskuzích o hlavním sdělení kampaní, cílových skupinách apod., ale raději konáme. Všechny aktivity diskutuje tzv. dramaturgická rada, která je přímo podřízena řediteli organizace. Projekty a počty uživatelů uvedené v této kapitole jsou přitom pouhým výčtem, ve statistických přehledech jinak nefigurují.

ČESKÁ ASOCIACE SCIENCE CENTER

Hvězdárna a planetárium Brno je spolu s dalšími deseti organizacemi členem České asociace science center, která nás zastupuje při jednání s orgány státní správy. Její aktivity se ale významně přesunuly do oblasti společného marketingu a programu.

26. března 2025 proběhl facilitovaný workshop s ambicí nastavit společné vize, mise a strategie, jak je naplňovat. Moderátorkou byla Radka Šušková, majitelka společnosti New Dimension, zkušená moderátorka, koučka, která v nedávné době sestavovala strategii pro jiné dvě asociace (Asociace koučů a Asociace Interim manažerů).

Setkání v pardubickém centru SFÉRA, které zahájila přivítáním ředitelka České asociace science center Ivana Češková, se účastnilo 19 zástupců jednotlivých členů asociace, včetně několika ředitelů (SFÉRA, VIDA Science centrum Brno, iQLANDIA, Techmania Science Center, Pevnost poznání). Hvězdárnu a planetárium Brno reprezentovala Zuzana Kuljovská. Průběh jednání byl chvílemi „vášnivý“, ale výsledek se zdál uspokojivý. Padlo mnoho podnětů, jak fungování asociace posunout k všeobecné spokojenosti. Záhy realizovaná domluva – spojit marketingové a programové online schůzky – byla přijata všeobecně pozitivně. Jednání pobíhají jednou měsíčně.

Další podněty si vyžádaly opětovné setkání – tentokrát již pouze ředitelů. Plánovaná dvoudenní schůzka proběhla v srpnu 2025.

Česká asociace science center je partnerem projektu ESERO, který podporuje vzdělávání v oblasti vědy a techniky se zaměřením na vesmírné příležitosti. Je tedy samozřejmostí, že i na těchto aktivitách se podílíme. V rámci tohoto projektu asociace vyvíjí nový exponát včetně softwaru – bude k dispozici všem členům asociace. Hvězdárnu a planetárium Brno zastupuje Veronika Florianová.

Ve dnech 3. až 5. listopadu 2025 se uskutečnila konference CZEChSITE 2025, která proběhla v Olomouci v prostorách Pevnosti poznání. Akce nabídla platformu pro sdílení zkušeností, inspirace a příkladů dobré praxe mezi science centry. Program se zaměřil na aktuální trendy v oblasti popularizace vědy, vzdělávacích programů a práce s návštěvníky. CZEChSITE 2025 přispěl k posílení vzájemné spolupráce mezi členy České asociace

science center a podpořil další rozvoj společných aktivit. Za Hvězdárnu a planetárium Brno se zúčastnila Veronika Florianová.

Dále jsme se zapojili do nové spolupráce s ČT:D. K projektu FANTAZÍRO proběhlo několik úvodní jednání. 11. černa 2025 se v této souvislosti odehrál workshop zapojených zástupců v pražském Didaktikonu. Česká televize nechává v tomto ohledu centrům velmi „volnou ruku“. Projekt běží od října 2025 do května 2026. Za Hvězdárnu a planetárium Brno zajišťovaly Zuzana Kuljovská a Veronika Florianová.

DARUJ KREV S HVĚZDÁRNOU

První jarní den 2025 na Transfuzním a tkáňovém oddělení FN Brno přistál kosmonaut – a s ním i pravá kosmická atmosféra! Ať už jde o vesmírné cesty nebo pomoc při záchráně života, každý malý krok je důležitý. A proto jsme 21. března 2025 opět podpořili akci Dárce krve FN Brno. Na místě volnou vstupenku za odběr předával přímo náš mas- kot – kosmonaut Jirka a všem pro dobrou náladu „svítil“ náš model Měsíce. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajistili Zuzana Kuljovská a Jiří Stanovský.

E-MAILOVÝ NEWSLETTER

Jedním ze způsobů, jak komunikujeme s našimi návštěvníky a sympatizanty, je příležitostně vydávaný e-mailový newsletter, ve kterém informujeme o dění na Kraví hoře i ve zbytku vesmíru. Také jej hojně využívají nejrůznější média. V roce 2025 jsme rozeslali 61 zpráv, aktuálně na 65 176 unikátních kontaktů (41 485 v roce 2024, 24 825 v roce 2023). Zajišťovali Jiří Dušek, Pavel Karas a Jan Píšala.

EU PROJEKT AKREDITACE ERASMUS V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ DOSPĚLÝCH

Projekt Akreditace Erasmus v oblasti vzdělávání dospělých (2022-1-CZ01-KA120-ADU-000108830) odstartoval 1. února 2023 a končí 31. prosince 2027. Akreditace vyžaduje důraz na strategický přístup a rozvoj kvality organizace. Díky ní máme možnost každý rok žádat o financování grantů zjednodušenou formou žádosti. Tím zajišťujeme stabilitu financování projektů pro vzdělávání našich zaměstnanců, které mají v naší instituci dlouholetou tradici.

V roce 2025 byl ukončen první turnus, projekt 2023-1-CZ01-KA121-ADU-000117897 s podporou v maximální možné výši 31 280 EUR v období od 1. června 2023 do 31. května 2025. Během období jsme měli možnost navštívit několik evropských států, konkrétně:

Dánsko 10/2023

Nizozemsko 05/2024

Francii 10/2024

Litvu 01/2025

Španělsko 04/2025

Itálii 05/2025

Každá z těchto zemí nám nabídla odlišné přístupy k popularizaci vědy, vzdělávání dospělých i řízení vědeckých institucí, což nám umožnilo porovnat různé modely práce a vybrat z nich to nejlepší pro naši vlastní praxi.

Druhý turnus v roce 2024 získal projekt 2024-1-CZ01-KA121-ADU-000225203 podporu ve výši 20 720 EUR v období od 1. června 2024 původně do 31. srpna 2025, s aktuálním prodloužením do 31. května 2026. V rámci projektu se doposud uskutečnily tři mezinárodní návštěvy a v plánu je ještě jedna, a to:

Belgie 08/2024

Řecko 06/2025

Itálie 08/2025

Norsko 5/2026

Zároveň od 1. června 2025 do 31. srpna 2026 probíhá pokračování akreditace projektem 2025-1-CZ01-KA121-ADU-000332825 v celkové výši 21 700 EUR, během kterého proběhla jedna mobilita do Estonska 09/2025 a naplánovány jsou:

Norsko 04/2026

Itálie 05/2026

Francie 06/2026

Cílem je další vzdělávání, zvýšení informovanosti, profesních dovedností, kompetencí našich pracovníků a internacionalizace organizace. Chceme sdílet zkušenosti se zaměstnanci ostatních planetárií, navázat mezinárodní kontakty a poznat život i práci astronomů jinde. Dobrá spolupráce v oblasti vzdělávacích pořadů pro planetária může přinést značné finanční úspory, protože společná příprava a následné sdílení vzdělávacích pořadů se zahraničními partnery je mnohem efektivnější než jejich nákup či individuální tvorba.

Pro ucelený přehled o stavu evropských planetárií a srovnání jejich současné úrovně v relativně stejném čase chceme využít kratší návštěvy ve čtyřech partnerských institucích. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizuje Monika Čúzyová, Hana Šimšová a Jan Píšala.

EU PROJEKT CHANCE FOR THE FUTURE

Projekt Under surveillance: Earth observation as a chance for the future of the environment, zkr. Chance for the Future (2023-1-CZ01-KA220-ADU-000160172) byl úspěšně ukončen v roce 2025.

Hlavní náplní projektu byl vznik pořadu pro digitální planetária o využití satelitních technologií pro monitorování klimatu a využití dlouhodobých globálních dat pro jeho udržitelnost. Snímkování rozlehlých území ve velkých časových škálách lidem umožňuje pozorovat dalekosáhlé dopady i těch nejmenších lokálních aktivit, jako je kácení lesů nebo úprava koryt řek. Pořad divákům přináší informace o možnostech dálkového průzkumu Země, představuje už existující programy jako Copernicus, a vtáhne je do světa satelitních technologií, čímž navazuje tematicky na naše předchozí Erasmus+ projekty.

Projekt Chance for the Future vznikl pod vedením Hvězdárny a planetária Brno, za spolupráce s Gesellschaft Österreichischer Planetarien (Rakousko), Krajská hvězdárna a planetárium Maximiliána Hella v Žiari nad Hronom (Slovensko), Planetarium i Observatorium Astronomiczne im. Mikolaja Kopernika w Chorzowie (Polsko) a Huld Oy (Finsko). Na Fulldome Festivalu Brno 2025 byl výstup projektu představen mezinárodnímu publiku, kde se umístil na sedmém místě z téměř padesáti promítaných filmů a mnoho diváků vyjádřilo silný zájem film promítat ve svém planetáriu.

K velkému mezinárodnímu šíření filmu došlo v říjnu 2025 s ukončením projektu. Do konce roku 2025 si film stáhlo přes 200 planetárií z více než 30 zemí světa a mnohé z nich začaly pracovat na svých jazykových verzích, které budou postupně přidány na webu projektu unseeneearth.eu, kde budou k dispozici pro jakékoli další planetárium na světě. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Lucie Fojtová, Ondrej Kamenský, Pavel Karas, Roman Ponča a Tomáš Tichý.

EXPLORATORIUM 3.0

Hvězdárna a planetárium Brno je jednou z předních institucí v České republice, která se věnuje popularizaci astronomie a přírodních věd. Špičková 3D projekce v planetáriu, unikátní kolekce obřích modelů vesmírných těles, ale také odborné přednášky, festivaly, koncerty a jiné speciální akce přitahují každým rokem více než dvě stě tisíc návštěvníků. Nová expozice „Vesmír za zrcadlem“ je dalším krokem ve snaze přiblížit veřejnosti fascinující svět kosmických jevů a nejnovějších vědeckých objevů, které formují naše chápání vesmíru.

Samotné exponáty neslouží jen k vysvětlování kosmických fenoménů, ale fungují jako svébytná umělecká díla. Také světelná instalace není pouhým nutným technickým doplňkem a němou kulisou, ale spoluvypráví příběh našeho vesmíru. Výstava jako celek tak organicky propojuje vědu s architekturou i uměním a podává poslední poznatky o vesmíru jednoduchou, stravitelnou a vizuálně poutavou formou. Za vším je přitom skryta spolupráce se špičkovými vědci a využití nejnovějších vědeckých poznatků a dat.

Vesmír za zrcadlem je přístupný od října 2024. Na počátku roku 2025 jsme ale na sociálních sítích zorganizovali rozsáhlou kampaň postavenou na krátkých skečích protagonistů projektu. Jiří Dušek, Tomáš Hladík, Pavel Karas, Jan Píšala, Tomáš Tichý, Tomáš Tyc

a Norbert Werner sdělili svůj pohled na expozici. Ten nejúspěšnější měl 48 tisíc zhlédnutí. Vydali jsme také PR článek v prestižním celosvětovém magazínu Planetarian, jehož vydavatelem je International Planetarium Society.

KDYŽ SE GEOKEŠKAŘI POTKÁVAJÍ S VESMÍREM (A E.T. HLEDÁ CWG)

V sobotu 30. srpna 2025 se Brno proměnilo v epicentrum galaktické zábavy a digitálních pokladů! Na jednom místě se sešli nadšenci do geokešingu a sci-fi – a to jak pozemšťané, tak i jejich trochu zelenější přátelé z vesmíru. Proběhl MegaEvent Science Fiction Brno.

Welcome event: vítání, které zvládl i Marvin, paranoidní android.

Eventový GeoCoin: blyštivý a těžký tak akorát, aby vás to přesvědčilo přijít.

CWG a jejich galaktické speciály: dřevo, které se těží snad jen na Alderaanu.

Pozorování Slunce: Sluneční brýle s sebou. Nehleďte ho v noci.

Setkání s E.T.: Jestli se dovolá domů, vezme s sebou i vaše trackovatelky.

Návštěva planet: Žádné letenky ani karanténa není potřeba.

LabCache: Tři série, které vás dostanou od Merkuru až po Neptun (a možná i do bistra).

TB Point: Místo, kde TB přicházejí, mění se a mizí do neznáma.

Astronomické snímky: Hluboký vesmír, jak ho doma fakt nevyfotíte.

CWG tržnice a šmelinárna: Příležitost vyměnit vše od medvědí CWG po ty, co voní po chmelu.

Planetárium: Show, kde se hvězdy nehádají o Oscary, ale o vaši pozornost.

Suvenýr: Protože bez něho by vám doma nevěřili.

Setkávácí zóna: Ideální na fotky, popovídání i příchod teleportem.

Hvězdárna a planetárium Brno se podílela na organizaci i propagaci akce. Zajišťovali Zuzana Kuljovská, Pavlína Rutová, Marko Mesarč a Daniel Pitoňák, celkem dorazilo 1 100 geokeškařů.

INTERNETOVÝ KURZ ZÁKLADŮ ASTRONOMIE

Hvězdárna a planetárium Brno již třináctým rokem nabízí Internetový kurz základů astronomie volně dostupný na adrese astrokurz.hvezdarna.cz (autory jsou Jiří Dušek, Pavel Gabzdyl a Jan Píšala). V roce 2025 jsme realizovali:

309 nových registrací (od roku 2012 celkem 13 027 zájemců);

4 747 vyhodnocených odpovědí (od roku 2012 celkem 118 076 odpovědí);

3 kompletně dokončené kurzisty (od roku 2012 celkem 177 účastníků).

Jedná se o nejrozsáhlejší a neaktivnější astronomický e-learningový projekt tohoto druhu v České republice, uvažujeme ale o možnosti vytvořit nový e-learningový kurz modernějšího střihu, dokonce i v jiných jazykových mutacích. O provoz se starali Pavlína Růtová, Daniel Pitoňák, Marko Mesarč a Zuzana Kuljovská.

KNIHA SEDMIKRÁSKY NA NEBI

Kniha Sedmikrásky na nebi je neformální průvodce po hvězdárnách, planetáriích a science centrech napříč Českem. Autoři Jiří Dušek, Jiří Kokmotos a Michal Okleštěk projeli republiku křížem krážem, ujeli 7 714 km, natočili 707 minut videoprocházek a ve vysílání strávili 867 minut 37 sekund. Výsledkem je hravý i praktický kompas pro nováčky i fajnšmekry: kde se dobře dívá na oblohu, co si nenechat ujít s dětmi a jak si výpravu užít navzdory světelnému smogu. Není jen pozvánkou, ale kompasem – pro nováčky bez stresu i pro fajnšmekry s chutí na nové výzvy. K dostání v e-shopu Radioteka.cz, v astro-obchůdku Hvězdárny a planetária Brno, knihkupectvích i na dalších místech.

KRÁTKODOBÉ PRONÁJMY OBJEKTU HVĚZDÁRNY A PLANETÁRIA BRNO

Moderně zařízené prostory Hvězdárny a planetária Brno jsou ideální pro menší a středně velké kulturní aktivity, diskusní setkání, stejně jako akce kongresové či incentívni turistiky. Program může zpestřit některé z představení digitária, návštěva explora-toria nebo za jasného počasí pozorování noční oblohy. V roce 2025 jsme realizovali tyto akce, vesměs organizačně zajišťovali Monika Čúzyová, Zuzana Kuljovská, Samuel Buran-ský, Marko Mesarč a Daniel Pitoňák.

- 19. února 2025, Svaz vinařů České republiky, z.s.
- 22. února 2025, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně
- 25. března 2025, MEDESA s.r.o.
- 23. dubna 2025, IEC s.r.o.
- 29. dubna 2025, Marketing Festival s.r.o.
- 4. května 2025, Komorní dechová harmonie Brno, z.s.
- 20. května 2025, Reprofit International s.r.o.
- 29. května 2025, Readš s.r.o.
- 5. června 2025, Regionální hospodářská komora Brno
- 20. června 2025, HIPPO, s.r.o.
- 20. června 2025, SCIENTIFIKA, s.r.o.
- 26. června 2025, West Coast Swing CZ, s.r.o.
- 11. září 2025, ESL, a.s.
- 29. září 2025, Spacemanic CZ s.r.o.
- 9. října 2025, Lionite s.r.o.

- 20. října 2025, Nadace Partnerství
- 6. listopadu 2025, MgA. David Spáčil
- 18. listopadu 2025, Provyko s.r.o.
- 25. listopadu 2025, AREAL SLATINA, a.s.
- 1. prosince 2025, Irena Vejmelková
- 4. prosince 2025, CEITEC Vysoké učení technické v Brně
- 11. prosince 2025, SEACOMP s.r.o.
- 16. prosince 2025, Česká spořitelna, a.s.
- 17. prosince 2025, Statutární město Brno, Městská policie Brno

Také u nás v roce 2025 proběhlo 8 svatebních obřadů.

KOSMO PER ĈIUJ SENSOJ

Stelobservejo en Brno estas por ĉiuj vizitantoj. Kun ĝojo ĝi bonvenigos ĉiuj teranojn kaj same ankaŭ eksterteranojn (fine, ĝi estas kontaktcentro por ili) kaj ĝi ne disrevigos eĉ tiam, kiam ĝian pordegon frapos amantoj de Esperanto. Kaj ĝuste tio okazos fine de ĉijara julio. Kadre de Universala Kongreso de Esperanto, kiu okazas en Brno, vizitos la stelobservejon multnombra trupo da esperantistoj. Laborantoj de la observejo tial ne hezitis kaj spektaklon „Kosmo per ĉiuj sensoj 3D“ pliriĉigis je lingvo, kiu por dekoj da miloj de aktivaj parolantoj de la tuta mondo estas ilo de egala internacia komunikado.

Kiel la nomo aludas, spektaklo „Kosmo per ĉiuj sensoj“ el metiejo de Stelobservejo kaj planetario Brno prezentas la kosmon, kiel ni sentas ĝin per homa korpo. La spektantoj ekscios, kia la kosmo estas palpante, kiel ĝi odoras, sonas kaj gustas. Nur sur La Bovina monto la spektaklon jam vidis ĉirkaŭ 12 000 kosmonaĝantoj, ĝia projekciado estas preparata en Ulverstone en Tasmanio, Maine Usono aŭ Žiaru nad Hronom en Slovakio. Kaj ĉar ĝi interesigis internaciajn produktantojn dum Fulldome Festival Brno, ĝi atingis internacian ofertan de kelkaj tutmondaj distribuantoj. Nove ĝi estos disponebla ankaŭ en Esperanto kun komentario de Mirka Tomečková, kies voĉon registris kaj muntis Roman Kašník el studio RESET el Brno. La scenarion el la ĉeĥa esperantigis Oldřich Arnošt Fischer kaj Miroslav Malovec, esperantistoj el Brno.

Kaj tio ne estas ĉio. Vicprezidanto de Universala Esperanto-Asocio estas izraela astrofizikisto profesoro Amri Wandel, kiu en la stelobservejo en Brno por kongresanoj merkrede la 30an de julio preparos unikan komentitan observado de nokta ĉielo en Esperanto. Tamen en la scienca mondo li estas fakulo pri astrobiologio, astrofiziko de altaj energioj, nigraj truoj kaj aktivaj galaksiaj kernoj.

Ni el la stelobservejo amas kosmon. Kaj ni ĝojas, ke vi en Esperantujo amas ĝin kun ni.

Brněnská hvězdárna je tu pro všechny návštěvníky. S radostí přivítá pozemšťany stejně jako mimozemšťany (konec konců, je jejich kontaktním centrem) a nezklame ani ve chvíli, kdy na její brány zaklepou milovníci esperanta. Přesně to se totiž stane na sklonku letošního července. V rámci Světového kongresu esperanta, který se odehrává v Brně, navštíví brněnskou hvězdárnu početný výsadek esperantistů. Její pracovníci proto neváhali a přestavení „Vesmír všemi smysly 3D“ obohatili o jazyk, jenž je pro desítky tisíc aktivních mluvčích po celém světě nástrojem rovnoprávné mezinárodní komunikace.

Jak už název napovídá, představení „Vesmír všemi smysly“ z dílny Hvězdárny a planetária Brno představuje vesmír tak, jak jej vnímáme skrze lidské tělo. Diváci zjistí, jaký je vesmír na omak, jak voní, duní a chutná. Představení jenom na Kraví hoře dosud zhlédlo již na 12 000 kosmoplavců, jeho projekce se ale chystají i v tasmánském Ulverstone, americkém Maine nebo slovenském Žiaru nad Hronom. A díky tomu, že zaujalo mezinárodní producenty na Fulldome Festival Brno, dostalo se také do mezinárodní nabídky několika celosvětových distributorů. Nově pak bude k dispozici i v esperantu s komentářem Mirky Tomečkové, jejíž hlas nahrál a sestříhal Roman Kašník z brněnského studia RESET. Do esperanta z češtiny přeložili brněnští esperantisté Oldřich Arnošt Fischer a Miroslav Malovec.

Aby toho nebylo málo, místopředsedou Světového esperantského svazu je izraelský astrofyzik, profesor Amri Wandel, který bude mít pro účastníky kongresu na brněnské hvězdárně ve středu 30. července unikátní komentované pozorování večerní oblohy v esperantu. Ve vědeckém světě je přitom odborníkem na astrobiologii, se zaměřením na astrofyziku vysokých energií, černé díry a aktivní jádra galaxií.

My na brněnské hvězdárny milujeme vesmír. A jsme moc rádi, že vy jej i v esperantu milujete s námi.

MERCHANDISING

Na konci roku 2025 jsme nabízeli zhruba dvě stovky druhů zboží (obyčejné pohlednice, 3D pohlednice, knihy, vzorky minerálů, turistické známky, sluneční hodiny, mapy, brýle difrakční a na pozorování Slunce, otočné mapky, vystřihovánky, ročenky, kalendáře, balonky apod.). Novinkou jsou trička, ponožky a kšiltovky s motivy „Spaceklór“, tričko s Temnalónou, malé repliky Fegurdů v krabičkách, magnetky z chráněné dílny Česvel, kniha Sedmikrásky na nebi. Během Festivalu planet jsme nabízeli světelné meče, prodali jsme jich už po několikáté zhruba tři tisíce kusů! Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovaly zejména Jana Britzmannová a Hana Macháčová.

NAFUKOVACÍ MODELY

Naše nafukovací modely jsou příkladem „dočasné architektury“ navržené tak, aby se minimalizovaly negativní následky jejich výstavby. Proto je jednoduché objekty během krátké chvíle postavit a zase demontovat. Z původní kratochvíle vznikl unikátní soubor řady těles o různých velikostech:

Astrosféra (koule o průměru 10 m, 5,5 m) – model celé hvězdné oblohy, včetně té v okolí jižního nebeského pólu, kam z České republiky nedohlédneme (rok výroby 2024)

Bakteriofág (vir o výšce 5 m) – model bakteriofágu (rok výroby 2025)

Fegurd (figura o výšce 5 m) – model sedícího „mimozemšťana“ s názvem Fegurd (rok výroby 2025)

Heliosféra (koule o průměru 10 m, 5,5 m) – model Slunce v UV oboru spektra (rok výroby 2022)

Litosféra (koule o průměru 10 m, 5,5 m) – model planety Země bez vody (rok výroby 2025)

Lunalón (koule o průměru 10 m, 5,5 m, 4 m, 1 m) – model Měsíce (rok výroby 2019)

Marsmeloun (koule o průměru 10 m, 5,5 m, 4 m) – model Marsu (rok výroby 2021)

Nanostruktura (polokoule o průměru 10 m) – imitace pylového zrnka (rok výroby 2021)

Roztoč (živočich o délce 5 m) – model pavoukovce s nečlánkovaným tělem s jehlicovitě zakončenými klepítky (rok výroby 2024)

Temnalóna (koule o průměru 10 m, 5,5 m) – model planety Země jako kompletní mapa nočních světél (rok výroby 2023)

Terralóna (koule o průměru 10 m, 5,5 m, 4 m) – model planety Země (rok výroby 2020, 2021)

Želvuška (živočich o výšce 5 m) – model mikroskopického bezobratlého živočicha se segmentovaným tělem s hlavou a čtyřmi páry končetin (rok výroby 2023)

Tyto výtvary nevyužíváme pouze u Hvězdárny a planetária Brno, ale také při nejrůznějších propagačních akcích. Desetimetrové modely pak od roku 2023 již nepůjčujeme mimo Brno.

Na závěr roku jsme nechali vyrobit i nový kostým kosmonauta. Celkem jsme měli k dispozici v prosinci 2025 čtyři kostýmy „hvězdárenské“ a jeden kostým „americký“. Velmi úspěšného maskota celý rok nadšeně oživoval Jiří Stanovský.

NEJZAJÍMAVĚJŠÍ NEBESKÉ ÚKAZY V ROCE 2026

Rok 2026 bude rokem plným nebeské dynamiky – od vzácného zatmění Slunce, které se po dlouhé době vrátí do Evropy, po magický vánoční superúplněk. Budeme svědky tance planet, kdy se k sobě na dohled přiblíží jasná Venuše s Jupiterem, Mars projde Jesličkami nebo se potká s největší planetou Sluneční soustavy, stejně jako prchavých okamžiků, kdy oblohu protnou „slzy“ svatého Vavřince. Proto jsme na sklonku roku 2025 sestavili rozsáhlý seznam zajímavých vesmírných úkazů roku 2026.

Leden a únor

až do jara: Polární záře

3. ledna: Země se ocitne v přísluní, nejbližší Slunci

3./4. ledna: Těsné setkání úplňkového Měsíce s planetou Jupiter

3./4. ledna: Maximum meteorického roje Kvadrantidy

10. ledna: Jupiter v opozici se Sluncem – planeta je viditelná po celou noc

kolem 18. února: Viditelnost planety Merkur doprovázené Venuší, Saturnem a úzkým srpkem Měsíce

Březen a duben

17. března: Rovnodenný den

20. března: Jarní rovnodennost, začátek astronomického jara

polovina března: Nejlepší podmínky pro pozorování zodiakálního světla

18.–22. dubna: Výrazný popelavý svit Měsíce

22./23. dubna: Maximum meteorického roje Lyridy

Květen až červenec

31. května: Nastává „modrý úplněk“

červen/červenec: Období výskytu nočních svítících oblak

8. a 9. června: Velmi těsné setkání jasných planet Venuše a Jupiteru

16. a 17. června: Nejčastější východ Slunce

21. června: Letní slunovrat, nejdélší den v roce.

6. července: Země v odsluní, nejdále od Slunce

Srpen – měsíc zatmění

12. srpna: Úplné zatmění Slunce (viditelné v Arktidě, na Islandu a ve Španělsku); v České republice uvidíme v podvečer částečné zatmění

12./13. srpna: Maximum meteorického roje Perseidy za ideálních podmínek (Měsíc v novu)

14./15. srpna: Mars v těsné blízkosti hvězdokupy M35

27./28. srpna: Částečné zatmění Měsíce, které v Brně uvidíme jako „zapadající“

Září a říjen

14. září: Zákryt planety Venuše Měsícem

23. září: Podzimní rovnodennost, začátek astronomického podzimu

25. září: Skutečný rovnodenný den v Brně

4. října: Saturn v opozici se Sluncem; jeho prstence se jeví jako velmi úzké

10.–12. října: Průchod Marsu hvězdokupou Jesličky

21./22. října: Maximum meteorického roje Orionidy

Listopad a prosinec

15./16. listopadu: Setkání Jupiteru a Marsu v souhvězdí Lva u hvězdy Regulus

prosinec: „Menší planetární přehlídka“ – po setmění Saturn, v noci Jupiter a Mars, k ránu Venuše

13./14. prosince: Maximum meteorického roje Geminidy

21. prosince: Zimní slunovrat, nejkratší den v roce

24. prosince: Vánoční superúplněk – Měsíc bude úhlově větší a zářivější

Kompletní, podrobněji popsany přehled, včetně názorných mapek, je volně k dispozici na www.hvezdarna.cz/nebe2026. Navíc jej doplňují aktuální informace na [facebook.hvezdarna.cz](https://www.facebook.com/hvezdarna.cz), [instagram.hvezdarna.cz](https://www.instagram.com/hvezdarna.cz) nebo v e-mailovém newsletteru. Jedná se o pro veřejnost i média velmi populární zdroj informací, který sami využíváme na sociálních sítích. Autorem je Jiří Dušek.

OZVĚNY MINULOSTI

V roce 2025 jsme zahájili rozsáhlý pokus o záznam vzpomínek klíčových pracovníků a spolupracovníků, kteří od šedesátých do devadesátých let minulého století zásadním způsobem formovali podobu Hvězdárny a planetária Brno. Zkušená novinářka Jana Žďárská začala sběr materiálů pro strukturované, rozsáhlé rozhovory se Zdeňkem Mikuláškem, dlouholetým ředitelem, Miroslavem Šulcem, pedagogem a nestorem tzv. meteorářských expedic, a Jiřím Prudkým, který je našim dlouholetým spolupracovníkem, předsedou obnovené Brněnské pobočky České astronomické společnosti a ředitelem Lidové hvězdárny v Prostějově. Práce budou pokračovat i v roce 2026, kdy bychom chtěli rozšířit okruh rozhovorů o další osobnosti. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizaci začně zajišťoval Jiří Dušek.

PARTNEŘI ORGANIZACE

Hvězdárna a planetárium Brno spolupracuje s celou řadou partnerů. Někteří nás podporují dlouhodobě a „celoplošně“, jiní významně přispěli k realizaci konkrétní akce.

Partnerské organizace

Česká asociace science center – <http://www.sciencecenter.cz>
 NASA Museum Alliance – <http://informal.jpl.nasa.gov/museum>
 American Museum of Natural History – <http://www.amnh.org>
 Planetarium Hamburg – <http://www.planetarium-hamburg.de>
 International Planetarium Society – <http://www.ips-planetarium.org>

Mediální partneři

Brněnský deník Rovnost – <http://brnensky.denik.cz>
 Český rozhlas Brno – <https://brno.rozhlas.cz/>
 časopis Šalina – <http://www.salina-brno.cz>
 National Geographic Česko – <http://www.national-geographic.cz>
 Tajemství vesmíru – <http://www.epublishing.cz/tajemstvi-vesmiru>
 City Tools, s.r.o. – <http://www.citytools.cz>
 HitRádio City Brno – <https://hitradiocitybrno.cz>

Marketingoví partneři

SNIP & Co. – <http://www.snip-brno.cz>

Oficiální dopravce

Dopravní podnik města Brna – <http://www.dpmb.cz>

Opportunity – Autorizovaný prodejce a servis vozů Renault a Dacia – <http://www.opportunity.cz>

Vědecká a akademická spolupráce

Akademie věd České republiky – <http://www.cas.cz>

Masarykova univerzita – <http://www.muni.cz>

Mendelova univerzita v Brně – <http://www.mendelu.cz>

Vysoké učení technické v Brně – <http://www.vutbr.cz>

Česká astronomická společnost – <https://www.astro.cz>

PÉČE O OKOLÍ BUDOVY

V roce 2025 jsme realizovali dvě výsadby – jarní (za dobrovolné vstupné z Festivalu planet Brno 2024) a podzimní (za dobrovolné vstupné z Festivalu planet Brno 2025). Na jaře se jednalo o 6 stromů: 2x *Pinus sylvestris* (borovice lesní), 1x *Gledista triac*. Sunburst (dřezovec trojtrnný), 1x *Acer campestre* (javor babyka), 1x *Carpinus betulus* (habr obecný), 1x *Malus floribunda* (okrasná jabloň). Na podzim také 6 stromů: 3x *Liquidambar styr. Worplesdon* (ambroň západní), 1x *Liriodendron tulipifera* (liliovník tulipánokvětý), 1x Jabloň, 1x *Pinus sylvestris* (borovice lesní).

Na podzim 2025 jsme vysadili také několik desítek skalníků (*Cotoneaster dammeri*), čímž jsme dokončili terénní úpravy po uložení podzemních nádrží na zachytávání „dešťovky“. Jako poslední jsme v roce 2025 vysadili unikátní keřovou růži z kolekce licencovaných anglických růží pěstitele Davida Austina – s názvem Gertruda Jekyll (*Rosa S 'Gertrude Jekyll'*).

POŘADY NA VYŽÁDÁNÍ

Jako vstřícné gesto nebo jako výsledek našich projektů financovaných z prostředků EU nabízíme některé naše pořady pro digitální planetária k volnému stažení a komerčnímu užití. Zajišťoval Ondřej Kamenský.

Neuvěřitelné Slunce

Pořad o úžasné podobě naší denní hvězdy. Dosud o něj požádalo 717 planetárií ze 75 zemí světa: Americké Panenské ostrovy, Angola, Argentina, Arménie, Austrálie, Rakousko, Ázerbájdžán, Bangladéš, Belgie, Bělorusko, Brazílie, Bulharsko, Kanada, Česko, Čína, Dánsko, Dominikánská republika, Ekvádor, Egypt, Estonsko, Filipíny, Finsko, Francie, Francouzská Polynésie, Ghana, Hongkong, Chile, Indie, Indonésie, Írán, Irsko, Izrael, Itálie, Japonsko, Jihoafrická republika, Jižní Korea, Kazachstán, Keňa, Kolumbie, Kostarika, Kuvajt, Libanon, Litva, Maďarsko, Malajsie, Mexiko, Nepál, Německo, Nizozemsko, Norsko, Nový Zéland, Omán, Pákistán, Panama, Peru, Polsko, Portugalsko, Řecko, Rumunsko, Rusko, Saúdská Arábie, Slovensko, Spojené arabské emiráty, Spojené království, Spojené státy americké, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Tchaj-wan, Thajsko, Tunisko, Turecko, Uganda, Ukrajina, Venezuela, Vietnam. Celkem zatím vzniklo 17 jazykových mutací.

Kosmix

Pořad o tom, „jak to dělají kosmonauti“. Dosud o něj požádalo 559 planetárií z 66 zemí světa: Alžírsko, Argentina, Austrálie, Botswana, Brazílie, Bulharsko, Kanada, Chile, Česko, Čína, Kolumbie, Kostarika, Chorvatsko, Ekvádor, Egypt, Estonsko, Filipíny, Finsko, Francie, Francouzská Polynésie, Hongkong, Indie, Indonésie, Írán, Irák, Izrael, Itálie, Japonsko, Jihoafrická republika, Jižní Korea, Kazachstán, Keňa, Kuvajt, Libanon, Litva, Maďarsko, Malajsie, Malta, Mexiko, Německo, Nigérie, Nizozemsko, Omán, Panama, Paraguay, Peru, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Řecko, Srbsko, Slovensko, Spojené arabské emiráty, Spojené království, Spojené státy americké, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Tchaj-wan, Tanzanie, Thajsko, Turecko, Ukrajina, Vietnam. Celkem zatím vzniklo 13 jazykových mutací.

Satelix

Pořad o kosmických technologiích, který vznikl v rámci programu KA2. Dosud o něj požádalo 328 planetárií ze 61 zemí světa: Argentina, Austrálie, Azerbajdžán, Belgie, Bělorusko, Brazílie, Bulharsko, Francie, Francouzská Polynésie, Ghana, Hongkong, Chile, Česko, Čína, Ekvádor, Egypt, Estonsko, Indie, Írán, Irák, Irsko, Izrael, Itálie, Japonsko, Jihoafrická republika, Kamerun, Kanada, Kazachstán, Keňa, Kolumbie, Kostarika, Kuvajt, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malajsie, Mexiko, Německo, Nový Zéland, Omán, Panama, Paraguay, Peru, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Řecko, Srbsko, Slovensko, Spojené arabské emiráty, Spojené království, Spojené státy americké, Švédsko, Švýcarsko, Tchaj-wan, Thajsko, Turecko, Ukrajina a Vietnam. Celkem zatím vzniklo 15 jazykových mutací.

Skryté tváře Země

Pořad o dálkovém průzkumu Země, který vznikl v rámci programu KA2. Dosud o něj požádalo 208 planetárií ze 40 zemí světa: Austrálie, Bangladéš, Brazílie, Česko, Chile, Čína, Finsko, Francie, Hongkong, Indie, Izrael, Itálie, Jihoafrická republika, Kanada, Kazachstán, Keňa, Kolumbie, Kostarika, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Mexiko, Německo, Norsko, Peru, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Ruská federace, Spojené království, Spojené státy americké, Srbsko, Španělsko, Švédsko, Thajsko, Turecko, Vietnam, Švédsko a Slovensko. Celkem zatím vzniklo 8 jazykových mutací.

Temná strana světla

Pořad o důležitosti přirozené tmy, který vznikl v rámci programu KA2. Dosud o něj požádalo 230 planetárií ze 46 zemí světa: Argentina, Austrálie, Ázerbájdžán, Belgie, Bělorusko, Bulharsko, Česko, Čína, Dánsko, Estonsko, Filipíny, Francie, Hongkong, Indie, Írán, Irsko, Jižní Korea, Kanada, Keňa, Kolumbie, Kostarika, Libanon, Litva, Maďarsko, Malajsie, Malta, Mexiko, Německo, Nizozemsko, Nový Zéland, Omán, Peru, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Řecko, Slovensko, Spojené království, Spojené státy americké, Španělsko, Švédsko, Švýcarsko, Thajsko a Vietnam. Celkem zatím vzniklo 13 jazykových mutací.

PRODEJ LICENCÍ

Hvězdárna a planetárium Brno se snaží za úplatu nabízet na mezinárodním trhu vlastní představení. Ačkoliv je prioritou naší fulldome produkce vlastní potřeba, občasný prodej licencí pomáhá pokrývat náklady na tvorbu. Počet prodejů je však relativně nízký a představuje jednotky licencí ročně. Trh s pořady pro digitální planetária je velmi malý a kon-

zervativní, navíc založen na osobních vazbách, jejichž spřádání vyžaduje nemalé investice. Kromě vlastních aktivit využíváme i služby distributorů, kteří nabízejí naše pořady. Jedná se o:

Cosm Inc., USA;
D&D Pictures, Japonsko;
K2 Studios, USA;
Nowatron Elektronik, ČR;
RSA Cosmos, Francie;
Sky-Skan International GmbH, Německo;
Utazo Planetarium Kft., Maďarsko;
Ray Digital, Čína;
METASPACE; Jižní Korea;
Creative Planet, Polsko.

V roce 2025 se nám podařilo prodat licence:

Vesmír všemi smysly 2D, 4 prodeje (Žiar n. Hronom, Slovensko; Ulverstone, Tasmánie; Maine, USA; Hurbanovo, Slovensko)
Vesmírné oázy 2D (Havlíčkův Brod, ČR)
Se zvířátky o vesmíru (Maine, USA)

Organizačně zajišťoval Ondrej Kamenský.

PROJEKT EUROPEAN SPACE EDUCATION RESOURCE OFFICE

Projekt European Space Education Resources Office (ESERO) představuje dlouhodobé zapojení České republiky do vzdělávacích aktivit Evropské kosmické agentury (ESA) se zaměřením na vesmír, moderní technologie a přírodovědné vzdělávání. Česká kancelář ESERO působí kontinuálně od roku 2015 a v aktuálním období navazuje na výběrové řízení ESA z roku 2023. Projekt je realizován prostřednictvím konsorcia tvořeného Hvězdárnou a planetáriem hl. m. Prahy (Planetum), Českou asociací science center, Elixírem do škol a Hvězdárnou a planetáriem Brno.

Hlavním cílem projektu ESERO je systematická podpora pedagogů a vzdělávacích institucí při začleňování témat kosmických aktivit, družicových technologií a vědy do výuky i neformálního vzdělávání. Důraz je kladen na tvorbu a adaptaci vzdělávacích materiálů, profesní rozvoj učitelů, zapojení škol do mezinárodních programů ESA a sdílení dobré praxe v rámci celoevropské sítě ESERO kanceláří. Na konci roku 2025 projekt vstoupil do

dalšího tříletého realizačního období, čímž byla potvrzena kontinuita spolupráce s Evropskou kosmickou agenturou i dlouhodobá role české kanceláře ESERO v oblasti kosmického vzdělávání.

V roce 2025 se aktivity Hvězdárny a planetária Brno soustředily především na podporu pedagogů, práci s družicovými daty programu Copernicus, zapojení škol do mezinárodních vzdělávacích soutěží Evropské kosmické agentury a na popularizaci kosmických aktivit směrem k široké veřejnosti. V průběhu roku byly připravovány a realizovány vzdělávací workshopy pro učitele, zejména program „UČTE S VESMÍREM“ a odborný workshop zaměřený na využití satelitního snímkování ve výuce.

Do vzdělávacích aktivit s přesahem k různým tématům přírodních věd patřilo také satelitní snímkování v rámci Noci vědců 2025 a spolupráce s Masarykovou univerzitou junior.

Projekt ESERO byl v roce 2025 výrazně prezentován také na popularizačních a vzdělávacích akcích pro školy a veřejnost. V červnu 2025 proběhl v Kuřimi Festival STEM oborů, během kterého Hvězdárna a planetárium Brno představila za ESERO CZ projekt Astro Pi. ESERO stánek byl součástí Festivalu vědy a techniky a aktivit Evropské noci vědců, organizovány byly rovněž aktivity v rámci Brno Space Days, Maker Faire a vzdělávací akce „Příští zastávka Vesmír“. Studenti se zapojili do soutěže CanSat, jejíž finále proběhlo v květnu 2025, a pedagogové měli možnost účasti na mezinárodní konferenci ESA Teach with Space Online Conference.

Součástí aktivit byla také příprava vzdělávacích a popularizačních materiálů pro děti v rámci Space Gallery Competition: ESA Kids, zahrnující překlady, grafické zpracování a tisk. Projekt tak v roce 2025 systematicky podporoval rozvoj kosmického vzdělávání v České republice a posiloval vazby mezi školami, vzdělávacími institucemi a Evropskou kosmickou agenturou.

Výše podpory projektu ESERO ze strany Evropské kosmické agentury pro naši organizaci činí 48 000 EUR pro rok 2025. Projekt za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťují Veronika Florianová a Marko Mesarč.

PROJEKT JIHMORAVSKÝ KRAJ FANDÍ VĚDĚ 2024/2025

Projekt Jihomoravský kraj fandí vědě 2024/2025 je komplexním programem na podporu řady populárně-vědeckých aktivit realizovaných na území Jihomoravského kraje. Žádost o financování jsme podali v březnu 2024, dne 20. června 2024 byla zastupitelstvem Jihomoravského kraje schválena dotace ve výši 1 500 tisíc Kč, smlouva byla podpisy stvrzena ve druhém pololetí 2024, projekt skončil 31. prosince 2025.

Smyslem je aktivní podpora podhoubí, které lidi všeho věku motivuje k zájmu o přírodní vědy, techniku, technologie (aplikovanou techniku) a matematiku. Vybrané akce jsou za-

loženy na interaktivním a hravém přístupu k návštěvníkům, vedou k samostatnému experimentování a objevování základních zákonů vědy a techniky, popřípadě hravou formou rozvíjí již nabyté znalosti a dovednosti. Podmínkou je, že se jedná o aktivity s prověřenou a úspěšnou historií, na kterých se většinou podílí více populárně-vědeckých institucí, nikoli účelově vznikající akce. Prostředky byly a budou použity na propagaci a služby spojené s pořádáním dané akce, event. na její další rozvoj. Cílovými skupinami jsou především žáci prvního stupně základních škol většinou s nevyhraněnou náplní svého budoucího života, rodiče těchto žáků, kteří formují své vlastní děti a pedagogové, kteří rozhodují o motivačních projektech a mimořádných vzdělávacích programech pro své žáky. Konkrétně se jedná o tyto projekty a aktivity:

Festival vědy a techniky Brno 2024

Festival vědy a techniky Brno se v průběhu času vyprofiloval mezi signaturní akce Hvězdárna a planetária Brno. Tentokrát se uskutečnil od pátku 6. září do neděle 8. září 2024 – vždy od 9 do 18 hodin v areálu brněnského výstaviště, pavilonu A1. Prezentovalo se sedm desítek vědecko-technických institucí, populárně-vzdělávacích organizací, akademických ústavů, vysokých škol i soukromých společností, které si pro všechny návštěvníky – malé i velké, odborníky i laiky, nejmladší i nejstarší – připravily interaktivní ukázky toho, čemu se právě teď věnují, nebo co už dokázaly. Každý tak na vlastní kůži mohl zažít, že věda není jen suchá teorie, ale velmi často praktická, užitečná a zábavná věc.

Vždyť to, že neumíme na banální nemoci, že cestujeme z jednoho kontinentu na druhý, že téměř prorůstáme počítači, máme k dispozici světlo ve dne i v noci, máme co jíst a pít, žijeme dvakrát déle než naši předci... To všechno je výsledkem usilovné práce mnoha a mnoha generací zvědavých lidí a vědců všeho druhu. Na Festivalu vědy a techniky Brno se neprezentovali jen „tradiční“ vědci – chemici, matematici nebo geologové, ale také firmy vyrábějící elektronové mikroskopy, jak se předpovídá počasí zase vysvětlili odborníci z Českého hydrometeorologického ústavu a záplavu fyzikálních a chemických pokusů předvedl Smokeman.

Připraveno bylo několik workshopů, Divadlo vědy plné zábavných experimentů nebo atraktivní modely vesmírných těles. Po tři festivalové dny bylo možné navštívit rozmanitá představení Divadla vědy, probíhající na hlavním pódiu. Páteční dopoledne bylo vyhrazeno především pro školy, které se mohly kvůli omezené kapacitě hlediště dopředu registrovat.

Největší vědecká show v Brně, jejímž hlavním organizátorem je Hvězdárna a planetárium Brno, navazuje na předchozí úspěšné ročníky, pod patronátem statutárního města Brna a jako součást projektu Jihomoravský kraj fandí vědě. Akce se setkala s mimořádným úspěchem, v pátek ji navštívilo 4 000 lidí, v sobotu a v neděli vždy 3 500 lidí.

Festivalu vědy a techniky Brno se zúčastnily tyto instituce: ABB Group, Akademie věd České republiky, Bioskop, Biskupské gymnázium Brno a mateřská škola, Bylinkový ráj Sonnentor, CEITEC, CJV MU - Centrum jazykového vzdělávání, Czech Rocket Society, Česká asociace science center, Český antarktický výzkumný program, Český hydrometeorologický ústav, Delong Instruments, a.s., ESERO CZ, FabLab Brno, Fakultní nemocnice u sv. Anny v Brně, Hvězdárna a planetárium Brno, JCM, z. s. p. o., Knihovna Jiřího Mahena v Brně, Lužánky - středisko volného času Brno, p. o., Magistrát města Brna, Masarykova univerzita, Mendelovo muzeum MU, Mezinárodní centrum klinického výzkumu (ICRC), Moravská zemská knihovna, Moravské zemské muzeum, Městská policie Brno, Muzeum Brněnska, Odbor životního prostředí Magistrátu města Brna, RECETOX, SAKO Brno, Střední průmyslová škola chemická a Gymnázium Brno, Vranovská, p. o., Technické muzeum v Brně, TESCANA, Thermo Fisher Scientific, TIC BRNO, Univerzita obrany, VIDA! science centrum, Vysoké učení technické v Brně, Výzkumný ústav veterinárního lékařství v. v. i., Zoo Brno a stanice zájmových činností, ZŠ Kamínky, ZŠ Novolíšeňská.

Termín: září 2024

Dny brněnské/jihomoravské kosmonautiky 2025

Doba, kdy vesmír patřil jen velkým hráčům, je pryč. Do kosmické hry – na nízké oběžné dráze i ve vzdálenějších částech Sluneční soustavy – se zapojuje stále více hráčů. Velká část z nich je z Brna a přilehlého Jihomoravského kraje. O tom, co fantastického se právě teď ve zdejších dílnách, laboratořích či vývojových kancelářích chystá, vyprávěl Den brněnské/jihomoravské kosmonautiky. Jedná se o každoroční kombinaci akcí pro veřejnost, nadšence, odborníky i businessmany. Každý zájemce o vesmír si našel své.

Během Dne brněnské/jihomoravské kosmonautiky bylo možné navštívit vesmírné firmy a společnosti, stejně jako se zúčastnit neopakovatelného workshopu. Odehrály se od 4. do 6. března 2025 nejen na Hvězdárně a planetáriu Brno. Jedním z hlavních cílů Dnů brněnské kosmonautiky je povzbuzení zájmu o vědu a techniku. I proto otevřely mnohé z firem podnikajících v kosmické branži začátkem března své laboratoře a superčisté dílny veřejnosti, aby se pochlubily, na kterých vesmírných výpravách právě pracují. Dny brněnské kosmonautiky byly také součástí iniciativy projektu České cesty do vesmíru, která aktivně podporuje let Brňáka Aleše Svobody do vesmíru. Návštěvníci také mohli zjistit, jak se staví nanosatelity, nebo si poslechnout špičkové popularizátory kosmonautiky. Studentům, kteří hledali své budoucí uplatnění, nabízely mimořádné možnosti. Kde jinde našli na jednom místě tak vysokou koncentraci „kosmických“ firem a možnost osobně si popovídat s jejich zástupci? Každopádně, ať už někdo stál na prahu budoucí kariéry, byl fanouškem vesmíru, nebo jen zvědavým kolemjdoucím, v těch pár vesmírných dnech si přišel na své opravdu každý!

Zapojené organizace: Brno Space Cluster, CzechInvest, G. L. Electronic, Hvězdárna a planetárium Brno, OHB Czechspace, S.A.B. Aerospace, SpaceManic, TRL Space, Výzkumný a zkušební letecký ústav, World from Space.

Termín: březen 2025

Dny elektronové mikroskopie 2025

I když se tomu nechce věřit, obklopuje nás podivuhodný, pro lidské oko nepostřehnutelný mikrovesmír obývaný řadou fantastických stvoření. Právě o něm a také o způsobech jeho pozorování vyprávěly Dny elektronové mikroskopie, které se odehrávaly od 24. do 30. března 2025. Dny elektronové mikroskopie začali v roce 2017 organizovat pracovníci Magistrátu města Brna, od roku 2023 je hlavním garantem programu Hvězdárna a planetárium Brno. Historie elektronové mikroskopie v Brně se však začala psát už v roce 1947, kdy byly do Československa v rámci poválečné pomoci dodány první dva elektronové mikroskopy. Dnes se na této populárně-vzdělávací akci podílí na dvě desítky firem, vědeckých i akademických institucí.

Tématem Dnů elektronové mikroskopie byl „Padouch nebo hrdina mikrosvěta?“ a jejich symbolem obří model bakteriofága. Tyto mikroskopické viry bojují s bakteriemi a pomáhají udržovat rovnováhu v přírodě. Jejich schopnosti se využívají tam, kde antibiotika selhávají, a právě proto jsou bakteriofágy nenápadnými, ale nepostradatelnými hrdiny mikrosvěta. Model bakteriofága v nadživotní velikosti bylo možné si společně s výstavou unikátních fotografií pořízených elektronovými mikroskopy prohlédnout od 28. března do 6. dubna 2025 v nákupní galerii Vaňkovka. Další z nafukovacích modelů vytvořených pro elektronovou mikroskopii – 10 metrů velká nanostruktura – se objevila na Moravském náměstí. Obklopená byla výstavou „Armin Delong: Otec elektronové mikroskopie“, kterou v komiksové verzi připravily Vendula Chalánková a Ester Hotová. Tato výstava vtáhla kolemjdoucí do života muže, díky němuž je dnes Brno hlavním městem elektronové mikroskopie. Na speciálních stránkách www.dembrno.cz bylo možné zhlédnout unikátní pořad NanoKam, reportáž o brněnských společnostech zabývajících se elektronovou mikroskopií, nebo stáhnout výukové i volnočasové materiály zaměřené na téma elektronové mikroskopie. Aktivit však bylo připraveno mnohem více – přes 20 tisíc návštěvníků se účastnilo více než sto akcí: od exkurzí do běžně nepřístupných prostor, workshopů pro školáky, přednášek pro širokou veřejnost, výstav až po soutěž s rozšířenou realitou.

Zapojené organizace: Thermo Fisher Scientific, Tescan, Delong Instruments. Dále výzkumná a akademická centra: CEITEC, Botanický ústav Akademie věd České republiky, Ústav přístrojové techniky Akademie věd České republiky, Výzkumný ústav veterinárního lékařství. A nechybí ani školy a sdružení: Biskupské gymnázium Brno, Fakulta strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně, Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, sdružení Brnoregion Microscopy a v neposlední řadě také VIDA! science centrum a Technické muzeum v Brně. Dalším partnerem je Galerie Vaňkovka. A samozřejmě Magistrát města Brna a Krajský úřad Jihomoravského kraje.

Termín: březen 2025

City Nature Challenge 2025

Ukažme společně světu, jak bohatá a jedinečná je příroda v Jihomoravském kraji! Soutěž City Nature Challenge se koná vždy na přelomu dubna a května a je do ní zapojeno několik stovek měst ze všech koutů světa. Cílem je během čtyř dnů zachytit co nejvíce snímků volně rostoucí a žijící přírody pomocí aplikace iNaturalist. Tahle chytrá appka nejen sama řekne, jaký živočišný druh jste zrovna vyfotili, ale bude jej sdílet s ostatními uživateli. Nebo také vědci, kteří mají díky tomu lepší přehled o městské biodiverzitě.

Více než 669 měst na sedmi kontinentech, z toho šest v České republice, se utkalo v pozorování městské přírody. Praha, Brno, Ostrava, České Budějovice, Uherskohradištsko a Veselsko vyzývali všechny milovníky přírody, fanoušky vědy a lidi všech věkových kategorií i vzdělání, aby od pátku 25. dubna do pondělí 28. dubna fotili volně žijící rostliny, živočichy a houby ve svém okolí a svá pozorování nahrávali do bezplatné aplikace iNaturalist.

Letos se slavilo už desáté výročí mezinárodní výzvy City Nature Challenge – soutěžního projektu, který za uplynulé desetiletí přinesl úžasné výsledky: 113 320 zaznamenaných druhů na více než 12,9 milionech snímků, a to díky nasazení 363 723 pozorovatelů z celého světa. V roce 2025 se výzvy zúčastnilo 102 945 lidí ze 669 měst v 62 zemích napříč šesti kontinenty. Během čtyř dnů, od 25. do 28. dubna, bylo prostřednictvím aplikace iNaturalist zaznamenáno více než 3,3 milionu pozorování a přes 73 000 různých druhů rostlin a živočichů. Absolutním vítězem se stalo město La Paz v Bolívii, kde 3 321 komunitních vědců zaznamenalo přes 65 000 pozorování a objevilo více než 4 700 druhů. V počtu druhů pak prvenství patří dalšímu bolivijskému městu – Cochabambě.

Zapojené organizace: Bioskop, Hvězdárna a planetárium Brno, Lesy města Brna, Magistrát města Brna, Masarykova univerzita, Moravské zemské muzeum, Národní muzeum, Středisko environmentální výchovy Hlídka, VIDA! science centrum, ZOO Brno.

Termín: duben 2025

Festival planet 2025

V průběhu celého prvního pololetí roku 2025 probíhala příprava klíčové akce Hvězdárny a planetária Brno, již sedmého ročníku Festivalu planet Brno. Středobodem se tentokrát stala Litosféra – model planety Země bez vody. Země je z více než 70 procent pokryta vodou, oceánské dno ukrývá rozsáhlé struktury, jako jsou podmořská pohoří, údolí a hlubokomořské příkopy. Vizualizace tedy kombinuje topografii pevniny, pořízenou s pomocí kosmických sond, a tzv. batymetrická měření hloubky dna pod vodní hladinou. K tomu byly přidány hranice tektonických desek formujících zemský povrch a pro obzvláště pozorné jsme přidali několik vtipných detailů. Výsledný obraz má velikost 512 megapixelů a zabral 150 hodin grafických prací, včetně využití prvků umělé inteligence.

Základem pro Litosféru byl globální model reliéfu ETOPO kombinující údaje o topografii, batymetrii a pobřežních liniích z regionálních a globálních datových sad, takže umožňuje komplexní zobrazení zemského povrchu s vysokým rozlišením. Model Národního centra pro environmentální informace NOAA vznikl proto, aby pomáhal v předpovědích vln tsunami, v modelování oceánských proudů a samozřejmě i k vizualizaci Země jako takové.

Kromě nového modelu vznikla také výstava Vodní vesmír a Česká cesta do vesmíru, součástí programu byly každodenní podvečerní přednášky a také projekce v digitálním planetáriu, doprovodný program na sociálních sítích nebo letní kino s vesmírnou duší. Celý projekt, který se odehrál v červenci a srpnu 2025, byl prezentován 16. června 2025 za účasti místních médií i zástupců zřizovatele. Festival planet Brno vznikl v roce 2019 k 50. výročí přistání člověka na Měsíci. Od té doby se nafukuje Lunalón (2019), Terralóna (2020), Marsmeloun (2021), Heliosféra (2022), Temnalóna (2023), Astrosféra (2024) a nově Litosféra (2025).

Termín: červenec a srpen 2025

Festival vědy a techniky 2025

Festival vědy a techniky Brno se uskutečnil od pátku 5. září do neděle 7. září 2025 v pavilonu A na Brněnském výstavišti. Akce byla pro návštěvníky po celou dobu konání přístupná zdarma a probíhala denně od 9 do 18 hodin. Festival nabídl široké veřejnosti bohatý program zaměřený na popularizaci vědy, techniky a inovací.

Během tří dnů se poprvé celý pavilon A (A1 a A2) proměnil v živé centrum poznání, kde se setkávaly vědecké instituce, technologické organizace, univerzity i popularizátoři vědy. Návštěvníci měli možnost projít přibližně stovkou vědeckých a technologických stanovišť, která nabízela interaktivní expozice, experimenty, praktické ukázky i zapojení všech smyslů. Součástí programu bylo Divadlo vědy, úniková hra nebo komentované prohlídky areálu výstaviště. Novinkou byly moderované diskuse se známými osobnostmi vědy a techniky.

Tématem ročníku byli Velikáni vědy a techniky. Představili jsme osobnosti spjaté s vědou a technikou v Brně a na jižní Moravě, mezi nimiž byli Kurt Gödel, Gregor Mendel, Viktor Kaplan, Ernst Mach, Zdenka Hradečná či Danuše Táborská. Festival tak připomněl nejen současnou podobu vědy, ale i její historické kořeny a budoucí směřování.

Festival nabídl aktivity pro všechny věkové skupiny – od nejmenších dětí přes studenty až po dospělé a seniory. Návštěvníci se mohli vydat na Českou cestu do vesmíru, nahlédnout do mikrosvěta prostřednictvím elektronové mikroskopie, zapojit se do experimentů, setkat se se zajímavými hosty či seznámit s technologiemi budoucnosti. Festival vědy a techniky Brno potvrdil svou roli významné popularizační akce v regionu a znovu ukázal, že věda může být přístupná, srozumitelná a atraktivní pro širokou veřejnost.

Termín: září 2025

Ve všech případech se jedná o veřejné exhibice a festivaly – napříč přírodovědnými i humanitními obory, systém laboratorních projektů a interaktivních programů pro organizované výpravy i individuální zájemce, vědecko-technickou soutěž jednotlivců i skupin (formálních i neformálních), podporu interakce vědeckých komunikátorů a performerů, mapování příležitostí i hrozeb a především pozitivní přístup ke stavu technologického světa založeného na vědeckých poznatcích, prolínání vědy, umění, zábavy i lidské fantazie na platformě audiovizuálních performancí.

Projekt Jihomoravský kraj fandí vědě 2024/2025 je pokračováním stejnojmenných projektů z roku 2018 (tehdy podpořené akce navštívilo 31 600 návštěvníků), 2019 (41 570 návštěvníků), 2020 (29 000 návštěvníků i přes covidové restriktce), 2021 (více než 100 tisíc návštěvníků), 2022/2023 (95 000 návštěvníků) a ročníku 2023/2024 (189 000 návštěvníků). Na organizaci vždy spolupracovalo a bude spolupracovat hned několik desítek po-

pulárně-vědeckých, akademických nebo univerzitních institucí. Významnou součástí projektu je i networking všech organizátorů a jejich vzájemná podpora, která zapadá do Regionální inovační strategie. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovala Monika Čúzyová.

PROJEKT NA HRANĚ NEBE

Projekt Na hraně nebe, pojmenovaný podle představení „ušitého“ na míru brněnského digitária, představuje nejrozsáhlejší tvůrčí počín v dějinách Hvězdárny a planetária Brno. Jeho výsledkem proto není pouze samotný pořad, ale také řada dalších aktivit.

Komorní tým tvůrců ve složení Tomáš Tichý, Pavel Karas a Roman Ponča z Hvězdárny a planetária Brno se s filmovou a fotografickou technikou téměř dva roky vypravoval na odlehlá místa, aby postupně shromáždil přes 50 TB surových dat. Vedle reálných záběrů s herci natáčených ruční kamerou s gimbaelem nebo připevněných uvnitř i vně letadel a automobilů se jednalo také o pozemní i dronové timelapsy a hyperlapsy.

Naši kameramani se svou technikou odolávali extrémním vichrům v národních parcích Patagonie, spánkové deprivaci na observatoři Cerro Paranal v poušti Atacama, a konečně i mrazu $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$ a nedostatku kyslíku při celodenních letech ve vlnovém proudění. Kamery pracovaly na stativcích a sliderech, připevněné na kluzácích vystoupaly až do výšky přes 7 kilometrů a byly v neustálém ohrožení pověšeny na dronech využitých až na hranu jejich letových výkonů. To vše ve fulldome formátu a v neustálé nejistotě při plánování s ohledem na limity předpovědních modelů počasí.

Každý z využitých postupů měl svá specifika a úskalí, pro každý druh záběru jsme také využívali jinou kamerovou techniku. Ovšem z technického i organizačního hlediska bylo nejsložitější vytvořit úplně poslední záběr filmu – nepřerušovaný, plynule zrychlený vzlet od zemského povrchu až do stratosféry. Měla to být rekapitulace děje celého filmu, který chronologicky popisuje oblaka od přízemních mlh až po cirry, tedy jejich nejvyšší běžně pozorovatelný druh. Cílem bylo s kamerou prostoupat různými vrstvami oblačnosti a ve výšce kolem 30 km nad zemským povrchem sklopit pohled směrem k modře zářící Zemi pokryté oblačnou pokrývkou.

Stratosférický let

Od počátku bylo jasné, že takový záběr je možné realizovat pouze pomocí stratosférického balonu. V souvislosti s touto technologií však bylo nutné vyřešit několik zásadních problémů. Jednalo se o lokalitu vypuštění a s tím související legislativu a regulaci, výběr kamery s ohledem na poměr výkon/hmotnost a o stabilizaci a napájení kamery v průběhu celého letu, kdy se s výškou dramaticky mění hustota i teplota okolní atmosféry.

Letová sestava takového balonu se skládá z latexového, vodíkem plněného balonu, pod nímž je na lanku zavěšen návratový systém (padák) a dále na průběžném lanku několik sond sledovacího systému (trackery). Teprve pod těmito sondami je o dalších přibližně 40 metrů níže zavěšeno užitečné zatížení, payload. Výška celé sestavy je přibližně 60 metrů. Rychlost stoupání je v průběhu celého letu přibližně konstantní a před vypuštěním může být přesně stanovena a ovlivněna množstvím vodíku napuštěného do balonu. Objem napuštěného plynu také ovlivní výšku prasknutí balonu a okamžik

zahájení sestupu. V našem případě jsme pracovali s předpokladem stoupaní konstantní rychlostí 5 až 6 m/s, s dostupem více než 30 km nad zemský povrch a s dobou stoupaní 90 minut.

Technologii samotného balonu a legislativní proces spojený s jeho vypuštěním jsme přenechali firmě Spacemanic ze Slovenska, která má s vypouštěním podobných misí bohaté zkušenosti. Sami jsme ale potřebovali vyvinout payload s kamerou, jehož hmotnost kvůli legislativním omezením neměla přesahovat 3 kg.

Hardwarové řešení aparatury pro stratosférický let

Při výběru kamerové techniky jsme jako nejrobustnější řešení zvolili Insta360 ONE RS 1-inch, se kterou jsme měli bohaté zkušenosti z natáčení na kluzácích a dronech. Tato kamera dokázala při externím napájení dlouhé hodiny odolávat teplotám až $-40\text{ }^{\circ}\text{C}$ právě při zimních letech s kluzáky v dlouhé vlně, navíc celou dobu ofukována větrem 80 až 160 km/h a často byla za těchto podmínek vystavena vysoké vlhkosti a podmínkám námrazy. Existoval tedy předpoklad, že let přes tropopauzu, kde mohou teploty klesat až k $-75\text{ }^{\circ}\text{C}$, i průlet vrstvami oblačnosti zvládne kamera bez obtíží.

Větší výzvou byla stabilizace kamery kolem svislé osy. U stratosférických balonů dochází k rychlé rotaci užitečného zatížení kolem svislé osy v průběhu celého letu. To je však pro náš záměr krajně nežádoucí, neboť při rekonstrukci fulldome obrazu by mohlo dojít k jeho znehodnocení pohybovým rozostřením a množstvím artefaktů. VR zařízení typu Insta360 jsou totiž tvořeny dvěma identickými kamerami, z nichž každá snímá opačný poloprostor s drobným přesahem tak, aby bylo možné tyto dva obrazy spojit v jeden kompletní obraz s úhlem záběru 360° horizontálně i vertikálně. V kružnici, kde se oba obrazy spojují, dochází k artefaktům, které jsou na výsledném záběru viditelné. V případě kontinuálního zrychleného fulldome záběru jsou tyto artefakty vlivem rotace kamer nadměrně zesíleny, a záběr by tedy pro projekci v planetáriu nebyl použitelný.

Bylo rozhodnuto využít efektu rovnoměrného obtékání payloadu vzduchem shora během výstupu a ke stabilizaci a zamezení rotace použít aktivně řízená aerodynamická kormidla. Jako senzor orientace byl vybrán digitální magnetometr. Konstrukčně byl payload koncipován jako vertikální nosná trubka s uprostřed horizontálně umístěným křížem nesoucím čtyři kormidla s rozměrem 24 x 21 cm. Nejdelší rozměr celého payloadu nesměl kvůli legislativě přesahovat 100 cm. Na horní i spodní straně nosné trubky byla umístěna dvojice výše zmíněných kamer tak, aby bylo možné v postprodukcí vymaskovat celé stabilizační zařízení mezi nimi a my získali ve všech směrech ničím nerušený fulldome obraz umožňující libovolný výběr úhlu záběru.

Srdcem a mozkem stabilizačního systému byla řídicí jednotka Cube Orange+ redundantně napájená přes dva regulátory napětí. Také serva byla z důvodu prevence selhání samostatně napájena jako protilehlé dvojice. Každá z kamer byla přes Power Delivery modul napájena ze samostatné Li-ion baterie.

Aerodynamicky byl payload koncipován pro maximální stabilitu při obtékání vzduchem shora dolů. Aerodynamický střed se nalézal přesně v polovině výšky konstrukce, zatímco těžiště hmoty jsme umístili přibližně o 8 cm výš. Toto opatření mělo spolu se stabilizačním efektem tahu nosného lana zásadní vliv na zamezení vzniku nebo utlumení případných oscilací při průletu turbulentním prostředím v oblacích nebo na rozhraní tryskového proudění.

Testování

Pro zkušenostech s několika prototypy byl zkonstruován finální letový model založený na rigidní konstrukci z uhlíkových trubek s 3D tištěnými spojovacími díly. Tyto tištěné části i dílčí konstrukční celky musely být kvůli křehnutí materiálu, rozdílným koeficientům teplotní roztažnosti a případným problémům s delaminací vrstev testovány v suchém ledu při teplotě $-78\text{ }^{\circ}\text{C}$. Jako prevence zatuhnutí servomotorů při nízkých teplotách bylo vymyto veškeré mazivo z jejich převodů a kuličkových ložisek. Tištěné pevnostní díly byly pro případ jejich prasknutí mrazem vyztuženy ocelovým lankem. Také všechny tři palubní Li-ion baterie byly umístěny do tepelně izolačních polystyrenových schránek.

Letové testy sestaveného funkčního systému proběhly při zavěšení pod dron DJI Matrice 600, na kterém bylo možné simulovat stoupání rychlostí 5 m/s. Testy prokázaly jak dokonalou aerodynamickou stabilitu, tak i správnou funkci aktivní stabilizace kolem svislé osy. Velikost kormidel byla naddimenzována a dle výpočtů se dalo předpokládat, že jejich aerodynamická účinnost zůstane v dostatečné míře zachována i ve výšce nad 30 km nad mořem, kde je hustota vzduchu přibližně 100x menší než u hladiny moře.

Start stratosférického balonu

Dějištěm startu se stalo aeroklubové letiště ve městě Partizánske. Jeho strategická poloha umožňuje vypouštění balonů při různých směrech větru, aniž by dopadová oblast balonu překonávala hranice sousedních států. Každé vypuštění podléhá předchozímu povolení slovenského Dopravného úradu a nepřekročení státních hranic bez souhlasu příslušných autorit dotčeného státu je jednou ze základních podmínek mezinárodního leteckého práva.

Celé léto 2025 jsme čekali na vhodné počasí, a teprve 27. srpna podvečer nastaly příznivé podmínky k ostrému startu. Balón byl vypuštěn 17:22 SELČ, prolétl vrstvami střední i řídké vysoké oblačnosti, po 93 minutách letu vystoupal do výšky 31,792 m a poté praskl. Sestupná fáze letu trvala necelou hodinu a celá sestava dopadla zcela nepoškozená do neobydlené zalesněné oblasti 77 km východně od místa startu. Tam jsme ji s pomocí GPS dohledali a vyzvedli. Jedna z kamer ještě stále natáčela, druhá se těsně před dosažením maximální výšky přehřála a vypnula, avšak data na ní byla nepoškozená.

Postprocessing

Při zpracování dat z kamer bylo nutné nejprve pro každou z obou kamer spojit dílčí soubory do kontinuálního 360° záznamu. V této fázi byla též provedena prvotní stabilizace pomocí vnitřních gyroskopů VR kamer. Ukázalo se, že při takto dlouhém natáčení v takto extrémních podmínkách dochází k driftu gyroskopů, a proto bylo nutné záznamy dodatečně softwarově stabilizovat s využitím polohy Slunce. Nakonec jsme záznamy z obou kamer bezešvě spojili, vyretušovali balón a graduálně zrychlili až na cca stonásobnou rychlost, aby bylo docíleno požadované délky záběru dle scénáře (cca 2,5 minuty).

V této fázi jsme se rozhodli pro ještě jednu dodatečnou dramaturgickou úpravu. Začátek záběru byl s ohledem na prostředí letiště a mdlé světlo málo atraktivní, a tak jsme se rozhodli pořídit alternativní záběr na jiném místě. I tentokrát byla využita dvojice VR kamer, avšak upevněná na custom-built dronu, s nímž jsme vyletěli do první vrstvy oblačnosti ve výšce 2,000 m. Tento záběr jsme pak plynule proluli s tím ze stratosférického balonu pro dosažení iluze jednotlivého záběru.

Od premiéry až do konce roku (s přesahem do roku 2026) jsme uspořádali několik projekcí s mimořádnými hosty – návštěvníci si s nimi mohli popovídat, výstupem byly i příspěvky na sociální síť. Hned 5. listopadu 2025 dorazila moderátorka Lucie Výborná (Cestování do neznáma má mnoho podob), 14. listopadu 2025 herec Dušan Vitázek (Kde končí film a začíná skutečný příběh?), 19. listopadu 2025 meteorolog Petr Münster (Jak počasí ovlivňuje cestu na hranici vesmíru?), 21. listopadu 2025 meteoroložka Alena Zárybnická (O větru, odvaze a snech, které se nedají předpovědět).

Film Na hraně nebe jsme také přihlásili do několika specializovaných přehlídek pořadů pro digitální planetária, které se odehrají v průběhu roku 2026.

PROJEKT SPOLUFINANCOVÁNÍ HVĚZDÁRNY A PLANETÁRIA BRNO 2025–2029

V roce 2024 nám byla schválena smlouva o poskytnutí neinvestiční účelové dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje s názvem Spolufinancování Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace v období od 1. ledna 2025 do 31. prosince 2029 v celkové výši 15 000 tisíc Kč. V roce 2025 se jednalo o příspěvek ve výši 3 000 tisíc Kč, který byl v roce 2025 plně vyčerpán. Připravil Jiří Dušek, Hana Šimšová a Monika Čúzyová.

REKLAMA NA INTERNETU

Klíčovou roli v propagaci Hvězdárny a planetária Brno hraje internet, našimi základními komunikačními kanály jsou stránky www.hvezdarna.cz, profily na Facebooku, YouTube, Instagramu a nově i TikToku.

www.hvezdarna.cz

V průměru jsme na [www](http://www.hvezdarna.cz) stránkách registrovali 1 061 návštěv denně, nejvíce 8. srpna 2025 (3 711 návštěv, 2 302 unikátních). V roce 2025 průběžně optimalizoval Pavel Karas.

specializované [www](http://www.hvezdarna.cz) stránky

V průběhu roku 2025 jsme udržovali v chodu stránky:

www.brnenskadzungle.cz

www.brnoletidovesmiru.cz

www.brnoplanetarium.com

www.brnospacedays.cz

www.chytreprazdniny.cz

www.darksideoflight.eu

www.dembrno.cz

www.festivalvedyatechniky.cz

www.fulldomefestivalbrno.com

www.kurtgodelbrno.cz

www.festivalplanetbrno.cz

www.mimozemskahvezdarna.cz

www.remek.cz

www.satelix.eu

www.stredoevropskycas.cz

www.sveduvedu.cz

www.nahranenebe.cz

Facebook

Na síti Facebook na adrese www.facebook.com/hvezdarna.brno působíme od roku 2009.

stav k 1. lednu 2025: 99 568 sledujících

stav k 31. prosince 2025: 116 556 sledujících (31 procent sledujících z nich bylo z Brna)

celkem zobrazení: 51,8 milionu

interakce s obsahem: 368,4 tisíc (+23,4 %)

kliknutí na odkaz: 221,8 tisíc (+70,5 %)

návštěvy stránky: 907,1 tisíc (+16,9 %)

nejúspěšnější příspěvek podle organického zobrazení:

Jasný meteor ráno 7. listopadu 2025 – 205 151 zhlédnutí

Slunce jako fúzní světlo... ... – 177 431 tisíc zhlédnutí

Zimní slunovrat – 165 746 zhlédnutí

Úplňky roku 2026 – 151 616 zhlédnutí

Hubbleův vesmírný dalekohled zachytil... – 136 129 tisíc zhlédnutí

Nejúspěšnější příspěvek na základě placené reklamy:

Alena Zárybnická o Na hraně nebe – 627 656 zobrazení / 290 755 dosah

Mňaukonauti – 391 305 zobrazení / 196 229 dosah

Průvodce úkazy 2026 – 192 552 zobrazení / 96 137 dosah

Na Kravák opět šalinou – 187 033 zhlédnutí / 133 515 dosah

Spacemanic – 171 978 zhlédnutí / 59 083 dosah

Facebook představuje jeden z mála způsobů pro interaktivní komunikaci s potenciálními návštěvníky. Vystavujeme zde fotografie z našich akcí, upoutávky na pořady, doplňujeme je zajímavými astronomickými informacemi. O náplň se starali Jiří Dušek, Pavel Gabzdyl, Josef Forman, Pavel Karas, Jan Píšala a Roman Ponča.

Instagram

stav k 1. lednu 2025: 15 053 sledujících

stav k 31. prosinci 2025: 18 943 sledujících

zobrazení: 1,9 milionu

dosah: 583,8 tisíc (+86,7 %)

interakce s obsahem: 38,4 tisíc (+100 %)

návštěvy profilu: 48,4 tisíc (+67,1 %)

Garantoval Marko Mesarč a agentura Boomin.

TikTok

Od roku 2023 se snažíme zviditelnit na síti TikTok, která je velmi populární především mezi mládeží.

Zobrazení: 129 000

lajky: 4 100

noví sledující: 151

YouTube

V roce 2025 jsme na kanálu www.youtube.com/c/HvezdarnaCzBrno registrovali celkem 1 277 364 zhlédnutí a 29 905 odběratelů videí.

2024 – 1 073 666 / 27 613

2023 – 1 339 802 / 24 840

2022 – 1 925 450 / 23 098

2021 – 2 076 993 / 19 961

2020 – 1 355 414 / 13 911

2019 – 952 900 / 2 622

2018 – 738 937 / 2 388

2017 – 543 772 / 1 468

Nejsledovanějším záznamem roku 2024 se stalo vysílání Úplného zatmění Měsíce 7. září 2025 s 78 553 zhlédnutími. Historicky nejsledovanější přednáškou je vystoupení Vznik života – největší tajemství vesmíru s 599 906 zhlédnutími (od 7. května 2018). Zajišťovali především Jiří Dušek a Josef Forman.

REKLAMA NA ROZHLASOVÝCH VLNÁCH

V roce 2025 jsme naše pořady aktivně inzerovali na lokálních stanicích Rádio Blaník, Hitrádio City Brno a Rádio Krokodýl.

REMEK.CZ

Výsledkem projektu Remek.cz má být celovečerní dokument o prvním československém kosmonautovi Vladimíru Remkovi. Ten se 2. března 1978 stal prvním kosmonautem z jiné země než z USA nebo SSSR, bývá také označován za prvního evropského kosmonauta. První klapka sice padla 7. června 2021 v pražském Muzeu letectví, hned druhý den se pokračovalo na brněnském letišti, nicméně se změnou politické situace padly naše představy o natáčení v Rusku i Kazachstánu. Od té doby se řeší další osud tohoto ambiciózního projektu, cílem je premiéra nejpozději v roce 2028, k 50. výročí letu. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťoval Jiří Dušek.

REZERVAČNÍ SYSTÉM

S individuálními návštěvníky souvisí provoz profesionálního rezervačního systému Brno iD. Systém je vyvíjený přímo pro Magistrát města Brna a městské organizace, a má tak pro nás řadu výhod. Kromě nižších nákladů (oproti běžným komerčním řešením) na provoz umožňuje úzké provázání s naším interním systémem, snadný prodej suvenýrů

nebo prodej tzv. dárkových poukazů, jejichž platnost je svázána s unikátním kódem. Samozřejmostí je možnost platby kartou nebo nákup e-vstupenky z pohodlí domova.

Přes Brno iD mimo hvězdárnu aktuálně prodáváme asi 85 % všech vstupenek na pořady pro veřejnost. Pokladní tudíž obsluhují ty návštěvníky, kteří tento způsob buď odmítají, nebo je jim nedostupný, event. řeší nejasnosti a reklamace.

Rezervaci vzdělávacího pořadu pro školní výpravy v kteroukoli denní nebo noční dobu umožňuje na míru připravený internetový rezervační systém, který je součástí stránek www.hvezdarna.cz. Jenom v roce 2025 jej využilo 1 379 pedagogů (asi 88 % všech objednávek). Zvolené řešení navíc umožňuje se zadanými informacemi dále pracovat – jedním z výstupů byl průběžně aktualizovaný přehled uváděných představení, s možností vypsát si jejich stručnou anotaci.

Všichni zaměstnanci také dostávali e-mailem každodenní přehled představení a všech objednávek apod., kompletní databáze byla nezávisle zálohována hned na několika místech. Součástí systému je zpětná vazba – pedagogové jsou vyzýváni, aby nám zaslali názor na návštěvu Hvězdárny a planetária Brno. Současně si mohou pohodlně objednat elektronický zpravodaj nebo se registrovat na hvězdárenském Facebooku.

ROJ 3.0

Třetí upgrade světelně-hudební algoritnické instalace Roj od Jiřího Suchánka, umístěné na fasádě Hvězdárny a planetária Brno, byla symbolicky spuštěna přesně v okamžiku zimního slunovratu – v neděli 21. prosince v 16 hodin a 3 minuty.

Původní a nejstarší střední část instalace ROJ, sestávající ze 165 RGB LED, podlehla po 13 letech fungování na dešti, mrazu a slunci zteření a mikroerozi plastových komponentů. Kvůli tomu se voda dostala až k jinak stále funkční elektronice. V rámci představeného upgradu byla tato část nahrazena a zahuštěna novou soustavou z 523 RGB LED diod.

Nové světelné obrazce jsou spolu s hudbou řízeny kompletně přepracovaným autorovým algoritmem, který každou minutu vygeneruje krátkou a do určité míry unikátní audiovizuální kompozici. Obrazce vycházejí z principů komplexního a zdánlivě nahodilého chování – instalace využívá různé typy šumových generátorů, od rovnic podivných atraktorů až po vizualizaci plynutí času. Fasáda hvězdárny se tak do jisté míry stala digitálním orlojem, jak je již v Brně tradicí. Poznat čas z tohoto alternativního orloje však nebude vůbec snadné – možná dokonce i nemožné. I na to jsme v Brně specialisté. Principy čtení času proto budou veřejnosti postupně odhaleny.

Jiří Suchánek – koncept, kód, kompozice světla a hudby

Jiří Šafář – zakázkový hardware, RGB LED systém

13x11

13x5

23x23

11x5

4x11

143

65

523

55

44

836

SEDMIKRÁSKY NA NEBI (V ČESKÉM ROZHLASU)

Sedmikrásky na nebi bylo možné poslouchat jednou měsíčně vždy v neděli od 21.00 do 22.00 na Českém rozhlasu Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Karlovy Vary, Liberec, Olomouc, Ostrava, Pardubice, Plzeň, Praha, Region, Sever, Vysočina nebo Zlín. Hlavními moderátory jsou Jiří Dušek a Jiří Kokmotos, za vydatné pomoci Michala Okleščka z uskupení VISUALOVE. Kromě samotného pořadu vznikají z jednotlivých míst video reportáže a podklady pro netradiční astronomický bedekr publikovaný na webu Českého rozhlasu, který začala připravovat sesterská organizace Radioservis. V roce 2025 byly vysílány tyto Sedmikrásky na nebi:

12. ledna 2025	Hvězdárna Ďáblice
23. února 2025	Přírodovědné centrum a planetárium Havlíčkův Brod
9. března 2025	iQLANDIA Liberec
6. dubna 2025	Petřkovského hvězdárna Jeseník
18. května 2025	Hvězdárna Boleslava Tecla Moravská Třebová
8. června 2025	Národní park Podyjí, Čížov
26. října 2025	Festival planet Brno a Litosféra
23. listopadu 2025	WHOO!: Astronomická observatoř v Opavě

SYSTEMATICKÁ PODPORA TALENTOVANÉ MLÁDEŽE

Školní předmětové soutěže nebo olympiády mají v České republice dlouholetou tradici. Dříve patřily mezi výrazné pilíře českého školství, postupně však prestiž ztrácely... A možná by ji i ztratily nebýt stále ještě oddaných organizátorů. Pedagogové, kteří je připravují, jezdí se studenty na soutěže, tvoří úlohy a věnují tomu svůj čas i energii – aniž by byli náležitě oceněni. Také s pomocí Hvězdárny a planetária Brno se tato neradostná situace pozvolna mění.

V průběhu roku 2025 jsme nejen podpořili celou řadu lokálních aktivit, ale 4. prosince 2025 iniciovali setkání nejúspěšnějších řešitelů mezinárodních olympiád ve STEM oborech na půdě Senátu Parlamentu České republiky, které podpořil předseda Senátu Miloš Vystrčil.

Před samotným oceněním proběhla neformální diskuse s organizátory olympiád, odborníky věnující se středoškolské odborné činnosti a dalšími zástupci státních institucí. Hlavním cílem bylo sdílet zkušenosti, problémy i potřeby lidí, kteří olympiády v terénu skutečně dělají a otevřít debatu o tom, jak zvýšit prestiž těchto soutěží a jak ocenit práci těch, kteří je často organizují ve volném čase a shánějí finanční prostředky, které mají být samozřejmou součástí systému.

Skutečně chceme, aby Česká republika byla i nadále místem, kde se talenty rodí a systematicky rozvíjejí? Nejen na papíře, ale i v reálném světě?

Jedná se o fascinující svět, ve kterém se setkává celá řada znalostních soutěží – od tradičních oborových olympiád, přes středoškolskou odbornou činnost až po ty, které využívají on-line a AI prvky. Mnohé z nich mají desetiletou historii – matematická olympiáda byla založena v roce 1951, o rok později následovala fyzikální, každá je organizována nadšenými lidmi, zpravidla nad rámec svých pracovních povinností i důstojného ohodnocení.

Celkem se klíčových soutěží každý rok účastní kolem 200 tisíc žáků a studentů, tedy zhruba každý desátý žák nebo student České republiky. O vysoké úrovni přípravy a odborného vedení mladých talentů v České republice svědčí mezinárodní úspěchy, běžně se umísťují na medailových místech.

Nejde pouze o to, že probíhají ony vědomostní „soutěže“. Tyto akce motivují účastníky k dalším aktivitám, zvyšují jejich sebevědomí, jsou „skupinovou terapií“, formují jejich budoucí ambice. Mezi hrdé absolventy soutěží se řadí světově špičkoví odborníci, kteří se po studijním i pracovním pobytu v zahraničí často vrací zpět do České republiky a vlastní znalosti investují do nových generací.

Náklady na konání celostátních kol soutěží se pohybují v řádu bagatelních stovek tisíc až milionů korun – prakticky zaměřené soutěže jsou náročnější kvůli nákupu specifických materiálů, na rozdíl od teoretických soutěží, kde jsou hlavními „vstupy“ lidská práce, papír a tužka. Kromě toho existují náklady na účast v mezinárodních soutěžích nebo na přípravná soustředění. Sečteno: Klíčové soutěže se pro 200 tisíc žáků a studentů organizují za částku zhruba 30 milionů korun, přepočteno asi 150 korun na účastníka! Existuje nějaký jiný, efektivnější způsob podpory mladých talentů?

I přes zjevný význam soutěží a jejich dopad na podporu vzdělanosti, čelí organizátoři řadě systémových problémů, které ohrožují kvalitu a udržitelnost soutěží. Na základě interních dat, poznámek od organizátorů z diskuse, která proběhla v Senátu, i souhrnných analýz mezi největší problémy a výzvy patří:

- Slábnoucí role MŠMT: V posledních rocích dochází k „rezignaci“ MŠMT na podporu a podobu soutěží, chybí jakákoli představa o jejich budoucnosti (kromě minimální zmínky ve Strategii 2030+). Bylo by žádoucí obnovit vyhlášení soutěží ze strany MŠMT, resp. zajištění jasného rámce pro organizaci školních, regionálních i celostátních soutěží.
- Chybí motivace: Byť jen formální – pro učitele, kteří vynakládají značné úsilí na organizaci a hodnocení prací. Poděkování organizátorům a úspěšným řešitelům nic nestojí, ale přesto hraje důležitou roli.
- Nestabilní financování a byrokratická zátěž: Často chybí snaha o dlouhodobé financování, dochází k rušení dotací, například u Fyzikální a Astronomické olympiády, kraje si neuvědomují specifické finanční nároky některých soutěží. Systém žádostí o dotace je složitý, nestabilní a podléhá jen formálnímu hodnocení, které nereflektuje skutečnost. Organizátoři někdy musí platit za pomůcky či ceny z „vlastních kapes“.

- Přizpůsobení požadavků realitě soutěží: Současná pravidla MŠMT neumožňují financování doprovodných programů, které jsou klíčové pro vytváření kontaktů mezi účastníky a sdílení vzájemných zkušeností.
- Nemělo by se říkat, proč to nejde, ale aktivně hledat způsoby, jak to realizovat.

Vědomostní soutěže jsou životaschopné, s vysokou účastí a mezinárodními úspěchy. Čelí však značným výzvám, především v oblasti financování, byrokracie a nedostatečné podpory ze strany státních orgánů. Organizátoři volají po stabilnějším a předvídatelnějším financování, snížení administrativní zátěže a většímu uznání významu těchto soutěží pro rozvoj talentovaných studentů. Investice do motivace nadaných žáků a studentů se totiž vrací mnohonásobně. Jaký signál tedy v budoucnosti vyšle mladým talentům?

TIŠTĚNÁ REKLAMA

S individuálními návštěvníky komunikujeme také prostřednictvím tištěné reklamy – zdarma, v podobě barteru i za úplatu. V roce 2025 jsme vydali tři čtvrtletníky (Festival planet Brno tentokrátě pěškobusem, Na hraně nebe a Morava mimozemská), každý v nákladu 7 až 10 tisíc kusů, které jsme rozdávali v prostorách Hvězdárny a planetária Brno, zasílali našim partnerům, nabízeli v distribuční síti společnosti Pocketmedia. Za Hvězdárnu a planetárium Brno organizačně zajišťovali Jiří Dušek, Pavel Karas, Zuzana Kuljovská a Kateřina Víšková.

Průběžně jsme připravovali programový leták s měsíčním přehledem pořadů pro veřejnost (sestavovala Zuzana Kuljovská). Náklad se pohyboval ve stovkách výtisků.

Dále jsme vydali dvě tematické brožury s názvem Festival planet Brno (text napsal Jiří Dušek, Pavel Gabzdyl a Jan Píšala, graficky zpracoval Pavel Gabzdyl) a Na orbitě s Alešem Svobodou pro budoucí astronauty od brněnské hvězdárny (námět Jiří Dušek, texty Jiří Dušek a Jan Píšala, graficky zpracoval Pavel Gabzdyl).

Pravidelné příspěvky jsme měli v magazínu Šalina rozdávaného ve vozech Dopravního podniku města Brna (náklad přibližně 50 tisíc kusů), KAM (přibližně 30 000 kusů), Brněnský metropolitán (přibližně 200 000 kusů), Centrum News (70 000 kusů) a v magazínu Panorama 21. století (30 000 kusů), která jsou rozdávána (prodávána) na více než stovce distribučních míst. Osvědčily se nám i PR články na on-line portálu Brnenskadrba.cz a brněnské části Denik.cz, iDnes.cz a iDOS.cz.

O všechny tiskové výstupy se svým dílem starali především Jiří Dušek, Pavel Gabzdyl, Pavel Karas, Zuzana Kuljovská, Jan Píšala a Veronika Slámová Hrdá.

TOP VÝLETNÍ CÍLE

S pomocí tohoto projektu byla vybudována síť turisticky atraktivních míst jižní Moravy. Nejedná se pouze o hrady a zámky, mezi top výletními cíli naleznete i církevní památky, muzea, přírodní atraktivity nebo zábavní parky. Výstupy projektu jsou např. společná mapa Top výletních cílů jižní Moravy a Dolního Rakouska a další tiskoviny nebo webová

stránka v češtině, němčině a angličtině www.vyletnicile.cz. Zástupci Top výletních cílů se také pravidelně setkávají a proškolují nebo se účastní exkurzí za výměnou zkušeností probíhajících s partnery i v Dolním Rakousku.

Na počátku roku 2025 jsme uzavřeli smlouvu o partnerství a spolupráci na dobu neurčitou s platností od 1. června 2025. Byla uhrazena částka, která je v průběhu roku využívána na propagaci našeho společného cíle, dále na exkurze, vzdělávání a setkávání. Odpovědnost za zastřešení TOP cílů převzala od Simony Szemly kolegyně Klára Prchalová, která s námi pokračovala ve veškeré komunikaci.

První, a v tomto roce i jediná, školení „Canva I“ a navazující „Canva II“ proběhla 27. února a 19. března – obě v prostorách Krajského úřadu v Brně. Zúčastnila se Monika Čúzyová a Veronika Florianová. Dále v průběhu roku probíhaly naplánované online kampaně.

VÝZNAMNÁ OCENĚNÍ

V pondělí 2. června 2025 jsme na galavečeru České eventové asociace v pražském kině Lucerna dostali hned dvě výjimečné ceny za Festival planet Brno, včetně mimořádné ceny za popularizaci vědy, ve stejném okamžiku pak v soutěži Nejkrásnější české knihy pořádané ministerstvem kultury a Památkem národního písemnictví jenom o nějaký kilometr dál v pražském Centru architektury a městského plánování byla oceněna námi produkována kniha Vyjít do tmy a zaklonit hlavu.

Festival planet Brno je pro nás největší, nejsložitější a také nejpopulárnější akcí. Ba co víc, bez uzardění jej kopíruje kde kdo – my to ale sledujeme jen s mírně pozdviženým obočím, jelikož se tak spontánně šíří naše poslání celebrovat krásu našeho prostoročasu. Navíc to jsou kopie našich originálů – a ty jsou vždy méně kvalitní... Ostatně, právě proto náš festival zaujal porotu České eventové asociace, která již sedmým rokem napomáhá růstu eventového oboru a rozvoji profesionálních standardů. Její vedení přitom tvoří vrcholové zástupci společností, které patří k nejvýznamnějším na eventovém trhu.

Náš Festival planet Brno, resp. VISUALOVE a Hvězdárna a planetárium Brno, se ocitla v konkurenci takových značek jako Porsche, Škoda Auto, Coca-Cola, Vodafone nebo Prazdroj, realizovaných těmi největšími produkčními organizacemi za rozpočet, který je nejméně o nulu větší, než jaký máme k dispozici my. Festival planet Brno obdržel jako jediný mimořádnou cenu za popularizaci vědy. Skončili jsme také na druhém místě v kategorii „Na podporu vztahů s veřejností“.

To ale nebylo všechno! My víme, že máme nejkrásnější hvězdárnu pod Sluncem. Ale teď už to máme potvrzeno i nejkrásnější knihou! Ministerstvo kultury a Památník národního písemnictví na slavnostním vyhlášení šedesátého ročníku soutěže Nejkrásnější kniha roku 2024 ocenily naši publikaci Vyjít do tmy a zaklonit hlavu hlavní cenou za grafický design. Věděli jsme, že tento netradiční dárek k 70. narozeninám Hvězdárny a planetária Brno je speciální. Máme však radost, že to ocenila i přísná odborná porota, která vybírala z 309 přihlášených titulů.

ZÁZNAMY ODBORNÝCH PŘEDNÁŠEK

Z většiny odborných přednášek pořizujeme audio a videozáznamy, které jsou zdarma dostupné na YouTube. V roce 2025 vznikly tyto záznamy přednášek (připravoval Josef Forman):

- 27. února 2025, Ondřej Filip, Síť jménem Internet
- 20. března 2025, Filip Tvrдый, Svět bez svobodné vůle?
- 25. března 2025, Filip Růžička, Ivan Rychlík, Kamila Hrubanová, Zdeněk Pilát, Panelová diskuse – Soužití člověka a mikrobů
- 26. března 2025, Štěpán Březovják, Vzkaz z dílny nebo posel z vesmíru?
- 27. března 2025, Jaromír Bačovský, Příběhy z nitra lidského těla pod elektronem
- 29. března 2025, Kateřina Snopková, Jak se hledají mikroskopičtí hrdinové (a padouši) v Antarktidě
- 8. dubna 2025, Filip Grygar, Desatero aktů stvoření: 100 let kvantové mechaniky
- 10. dubna 2025, Pavel Krtouš, Kvantové podivnosti
- 15. dubna 2025, Martin Friák, Kvantové počítače: naděje i hrozba, Petr Zapletal, Kvantová superpozice v akci: Od Schrödingerovy kočky ke kvantovým počítačům
- 22. dubna 2025, Vladimír Wagner, Kvantová fyzika – nástroj pro pochopení Vesmíru
- 6. května 2025, Eduard Kejnovský, Pavel Lízal, Omar Šerý, Tajemná řeč genů
- 22. července 2025, Pavel Gabzdyl, Tomáš Příbyl, Petr Brož, Mezinárodní den Měsíce 2025
- 30. září 2025, Klára Marečková, Irena Rektorová, Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 1/4
- 2. října 2025, Branislav Jansík, VLQ – první český kvantový počítač
- 16. října 2025, Kateřina Stloukalová, Bitcoin v éře kvantových sítí
- 21. října 2025, Radek Mareček, Luboš Brabenec, Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 2/4
- 23. října 2025, Karel Lemr, Kvantová kryptografie: tajemství, která hlídají přírodní zákony
- 30. října 2025, Tomáš Mančal, Kvantová biologie
- 4. listopadu 2025, Jiří Materna, Kateřina Lesch, AI for All: Rozum a emoce umělé inteligence
- 11. listopadu 2025, Jan Fousek, Pavel Filip, Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 3/4
- 27. listopadu 2025, Samuel Kováčik, Stopařův průvodce kvantovou gravitací
- 2. prosince 2025, Monika Fňášková, Michal Mikl, Hlava plná otazníků: O výzkumu mozku 4/4

ZVAŽ VĚDU!

Projekt Zvaž vědu! se snaží ukázat středoškolákům, že věda není jen odtažitá teorie v učebnicích, ale fascinující cesta plná příležitostí. Cílem je popularizovat přírodovědné a technické obory (STEM) a propojovat aktivní studenty, kteří mají ambici měnit svět kolem sebe. Unikátnost projektu spočívá v jeho formátu – na akcích vystupují sami středoškoláci, kteří již ve svém věku dosáhli významných úspěchů v olympiádách, na odborných stážích v renomovaných institucích nebo skrze vlastní vědecké publikace.

Příběh Zvaž vědu! začal v roce 2023 v Plzni, kde první ročník přilákal téměř 300 účastníků. Díky úspěchu konceptu se projekt rychle rozšířil do Brna a Prahy – ve čtvrtek 6. března 2025 v digitáriu, v pondělí 8. června 2025 v prostorách Senátu Parlamentu České republiky. Za Hvězdárnu a planetárium Brno obě akce organizačně zajišťoval Jiří Dušek a Veronika Florianová.

EKONOMICKO-SPRÁVNÍ AKTIVITY

Hvězdárna a planetárium Brno je příspěvkovou organizací statutárního města Brna. Její provoz i další rozvoj zajišťují nejrůznější ekonomické, správní a technické aktivity.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA

Podmínky pro bezproblémový průběh všech akcí Hvězdárny a planetária Brno zabezpečují ekonomičtí, odborní, organizační a techničtí pracovníci. V čele organizace je Radou města Brna jmenovaný ředitel, který ustavuje svého stálého zástupce. Platný organizační a pracovní řád Hvězdárny a planetária Brno rozlišuje tři oddělení, v jejichž čele stojí vedoucí:

oddělení programové zajišťující aktivity Hvězdárny a planetária Brno uvedené v článku II ve zřizovací listině s výjimkou činností svěřených oddělení dramaturgickému;

oddělení dramaturgické zajišťující veškeré tvůrčí aktivity a provoz systému digitária;

oddělení provozní zajišťující aktivity ekonomicko-správního, personálního a technického charakteru.

Mimo tato oddělení existují pozice:

preventista bezpečnosti práce;

interní auditor.

ZAMĚSTNANCI HVĚZDÁRNY A PLANETÁRIA BRNO

V průběhu roku 2025 byli v pracovním poměru tito zaměstnanci v abecedním pořadí:

Petra Bílá (úvazek 1,0 od 1. září 2025)

Ing. Matej Borovička (do 16. února 2025 úvazek 0,75)

Jana Britzmannová (úvazek 1,0)

Mgr. Samuel Buranský (od 1. února 2025 úvazek 0,75, od 1. července 2025 úvazek 1,0)

Mgr. Monika Čúzyová (úvazek 1,0)

Mgr. Jiří Dušek, Ph.D. (úvazek 1,0)

Mgr. Veronika Florianová (úvazek 1,0)

Ing. Lucie Fojtová (do 31. května 2025 úvazek 0,6)

Mgr. Josef Forman (úvazek 1,0)

Mgr. Pavel Gabzdyl (úvazek 0,75)

Ing. Tomáš Hladík (úvazek 1,0)

Marie Ivanovová (úvazek 0,25)

Mgr. Ondřej Kamenský (úvazek 1,0)

RNDr. Pavel Karas, Ph.D. (úvazek 1,0)
 Mgr. Zuzana Kuljovská (úvazek 1,0)
 Hana Macháčová (úvazek 1,0)
 Mgr. Marko Mesarč (úvazek 1,0)
 Markéta Nevrlíková (úvazek 1,0)
 Mgr. Jan Píšala (úvazek 1,0)
 Bc. Daniel Pitoňák (úvazek 1,0)
 Roman Ponča (úvazek 1,0)
 Bc. Pavlína Rutová (úvazek 0,75 od 1. září 2025)
 Jiří Severin (úvazek 1,0)
 Jakub Solař (do 31. března 2025 úvazek 1,0)
 Aneta Stejciová (úvazek 1,0 od 10. března 2025)
 Nina Šerá (do 31. července 2025 úvazek 1,0)
 Ing. Hana Šimšová (úvazek 0,75)
 BcA. Tomáš Tichý, DiS. (úvazek 1,0)
 Bc. Kateřina Víšková (úvazek 1,0)

preventiva bezpečnosti práce: Ing. Tomáš Hladík (úvazek 0,1)
 interní auditorka: Iva Štefanová (úvazek 0,25)

STATISTICKÝ PŘEHLED STRUKTURY A POČTU ZAMĚSTNANCŮ

	stav k 31. prosinci 2024	průměrná roční hrubá mzda v roce 2024 v Kč	změny v roce 2025	stav k 31. pro- sinci 2025	průměrná roční hrubá mzda v roce 2025 v Kč	prů- měrná tarifní třída v roce 2025
vysokoškolská zaměstnanci	16,95	632 082	-0,60	16,35	674 821	11
středoškolská zaměstnanci	6,5	462 479	1,00	7,5	472 587	8
celkem	23,45	588 944	+0,40	23,85	609 876	11

PLÁNOVANÁ A OBSAZENÁ FUNKČNÍ MÍSTA K 31. PROSINCI 2025

funkce	třída	úvazek – plán	úvazek – skutečnost
ředitel	14	1,00	1,00
zástupce ředitele	12	1,00	1,00
vedoucí dramaturgického oddělení	12	1,00	1,00

vedoucí provozního oddělení	12	1,00	0,75
vedoucí programového oddělení	11	1,00	1,00
produkční, programový a kulturně výchovný pracovník	12	4,00	3,75
produkční, programový a kulturně výchovný pracovník	9	3,00	3,75
projektový a programový manažer	11	1,00	1,00
projektový a programový manažer	10	1,00	1,00
projektový a programový manažer	9	1,00	1,00
účetní	9	2,00	2,25
asistent	8	1,00	1,00
zásobovač – pokladní	7	1,00	1,00
pokladní	6	2,00	2,00
technik	12	1,00	1,00
technik – údržbář	9	1,00	1,00
bezpečnostní referent	7	0,10	0,10
interní auditor	10	0,25	0,25
celkem		23,35	23,85

BEZPEČNOST PRÁCE

Bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, stejně jako požární ochraně byla v organizaci věnována soustavná pozornost a všechny úkoly vyplývající z příslušných zákonů, nařízení a dalších předpisů byly průběžně plněny. Níže uvedený výčet demonstruje, jak rozsáhlé kontrolní činnosti se věnujeme – nerozporujeme její rozsah, ale s ní spojenou administrací.

- 14. ledna 2025 – Školení řidičů referentů
- 27. ledna 2025 – Odborná prohlídka výtahu
- 24. ledna 2025 – Revize nouzového osvětlení
- 14. ledna 2025 – Revize plynových kotlů
- 13. února 2025 – Revize spalinových cest
- 13. února 2025 – Odborná prohlídka nízkotlaké kotelny
- 13. února 2025 – Revize tlakové nádoby
- 13. února 2025 – Revize plynového zařízení
- 31. března 2025 – Půlroční kontrola provozuschopnosti protipožárního systému
- 1. dubna 2025 – Revize ručních elektrospotřebičů
- 23. května 2025 – Odborná prohlídka výtahu
- 29. května 2025 – Odborná kontrola vzduchotechniky a výměna filtrů
- 29. května 2025 – Kontrola blokovacích stavů a detektorů plynu kotelny
- 29. května 2025 – Kontrola protipožárních klapek a ucpávek

- 4. června 2025 – Revize klimatizačních jednotek
- 20. června 2025 – Servis automatických dveří
- 10. července 2025 – Kontrola žebříků
- 4. srpna 2025 – Revize hasicích přístrojů a hydrantů
- 6. srpna 2025 - Revize el. instalace sklad objekt č. 14
- 22. září 2025 – Odborná prohlídka výtahu
- 29. září 2025 – Roční zkouška protipožárního systému
- 10. prosince 2025 – Odborná kontrola vzduchotechniky a výměna filtrů

DRAMATURGICKÉ PORADY

Dramaturgické porady Hvězdárny a planetária Brno ve složení – ředitel, zástupce ředitele, členové dramaturgického oddělení, vedoucí programového oddělení – diskutují a následně rozhodují o strategickém směřování organizace. Nejedná se pouze o programovou náplň, nýbrž také technický vývoj i organizaci provozu. Závěry porad sloužily řediteli ke kvalifikovanému posouzení a vyřešení konkrétních problémů. Z porad byl pořizován informativní zápis rozesílaný všem zaměstnancům. Na sklonku roku 2025 jsme v obrysech měli sestaven dramaturgický plán na rok 2026 s výhledem na rok 2027.

ORGANIZACE PRÁCE

V roce 2025 byly dle požadavků zřizovatele sestavovány pravidelně požadované materiály, např. čtvrtletní rozbor, rozpočet, plán činnosti, plán čerpání fondu investic. Průběžně také byly aktualizovány informace v obchodním a živnostenském rejstříku, vypracovány a inovovány byly i následující vnitropodnikové směrnice:

aktualizace směrnice o vedení účetnictví a hospodaření s majetkem pro rok 2025 k 1. lednu 2025, vč. aktualizace k 3. dubnu 2025;

aktualizace cenového výměru za poskytované služby k 1. lednu 2025, k 1. září 2025 a k 1. prosinci 2025;

příkaz ředitele 1/2025 k inventarizaci k 31. prosinci 2025.

POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ DLE ZÁKONA 106/1999 SB. ZA ROK 2025

Počet podaných žádostí o informace: 1

Počet vydaných rozhodnutí o odmítnutí žádosti: 0

Počet podaných odvolání proti rozhodnutí: 0

Opis podstatných částí každého rozsudku soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu o odmítnutí žádosti o poskytnutí informace a přehled všech výdajů, které povinný subjekt vynaložil v souvislosti se soudními řízeními o právech a povinnostech podle tohoto zákona, a to včetně nákladů na své vlastní zaměstnance a nákladů na právní zastoupení: 0

Výčet poskytnutých výhradních licencí, včetně odůvodnění nezbytnosti poskytnutí výhradní licence: 0

Počet stížností podaných podle § 16a, důvody jejich podání a stručný popis způsobu jejich vyřízení: 0

Další informace vztahující se k uplatňování zákona: 0

SPOLUPRACUJÍCÍ FIRMY

Některé speciální aktivity pro nás zajišťovaly externí firmy:

ACE Design, s.r.o. – účetní SW

Active24 – registrace webových domén

Alsig spol. s r.o. – dohled nad elektronickým požárním systémem a docházkovým systémem

ATLAS consulting s.r.o. – manažer datové schránky

B KONTAKT Security s.r.o. – ostraha budovy

Brněnské vodovody a kanalizace, a.s. – dodávka a odvod vody

BRUCO spol. s r.o. – úklidové služby

ČSOB Pojišťovna a.s. – pojištění majetku

dipl. tech. Jaroslav Plšek – odborný dohled nad bezpečností a ochranou při práci

Dopravní podnik města Brna, a.s. – prodejní systém Brno iD

Drinkmatic s.r.o. – provozování potravinových automatů

EC-Employment Consulting s.r.o. – administrace projektů ERASMUS+

Energie Teplárny Brno, s.r.o. – dodávka plynu a elektrické energie

ENVIsport a.s. – servis nouzové osvětlení

Faster CZ s.r.o. – připojení k internetu

GAFLEX s.r.o. – revize spalinových cest

Generali Česká pojišťovna a.s. – cestovní pojištění zaměstnanců

Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje – připojení EPS

Ing. Karel Eisenwort – revize a údržba hasicích přístrojů

KINOEXPORT s.r.o. – revize a oprava sedaček v digitáriu

KONE a.s. – kontrola funkčnosti výtahu a servis

Kvasar, spol. s r.o. – personální a mzdový SW

Mediclinic a.s. – zdravotní péče

Moore Accounting CZ s.r.o. – daňové poradenství

Nowatron Elektronik, spol. s r. o. – servis systému a projektorů v sále digitária

O2 Czech Republic a.s. – telefonní služby

Oldřich Hložek – servis a revize plynových kotlů

OPPORTUNITY, s.r.o. – zapůjčení vozidla

PATROL group s.r.o. – přenos signálů k Hasičské záchranné službě

Petr Hron – zahradnické práce

Petr Skoupý – revize plynových zařízení a tlakových nádob
Post Optimal s.r.o. – poštovní služby
RACCOON s. r. o. – revize a servis automatizovaných vchodových dveří
RTP, s. r. o. – revize a oprava VZT
RUDIŠ-RUDIŠ architekti s.r.o. – architektonický dozor
SAKO, a.s. – svoz odpadu
T-Mobile Czech Republic a.s. – telefonní služby
Vladimír Ivanov – revize spotřebičů, náradí a pracovních strojů, elektrické instalace
Vodní záchranná služba Brno-město, z.s. – zdravotní zajištění open-air akcí
Vratislav Šebesta – zámečnické práce
Vysoké učení technické v Brně – dodávka energií do areálu VUT na Kraví hoře
WEDOS Internet, a.s. – internetové domény
ZHR&UDR LEXA, s.r.o. – zahradnické práce, odpadová pohotovost při zajištění open-air akcí
Zásilkovna s.r.o. – poštovní služby
Zdeněk Hnilička – malířské a podlahářské práce

TECHNICKÉ AKTIVITY

Pomineme-li základní údržbu, byly v roce 2025 realizovány následující technické aktivity (zajišťovali Tomáš Hladík, Ondrej Kamenský a Jiří Severin):

oprava projekční plochy v sále digitária;
výměna (oprava) obrazovky v totemu ve foyer;
řešení správy části areálu VUT a jejího budoucího rozvoje;
příprava podkladů pro výběrové řízení na dodání 3D projektorů v sále digitária;
rekonstrukce a řešení havarijních stavů části areálu VUT;
instalace nových schodových lišt v sále digitária;
návrh a montáž odpočinkových schůdků ve foyer pro školní výpravy;
celková kontrola a údržba projekčního systému digitária (servery, projektory, kabeláž, osvětlení, 3D brýle atd.);
průběžná inovace počítačové sítě.

POPTÁVKY VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

V rámci běžného provozu a rozvoje organizace i realizace projektů poptáváme stavební práce, dodávky a služby v režimu zadávání veřejných zakázek malého rozsahu dle platných zákonů, směrnic a metodik. Při zveřejňování poptávek využíváme z důvodů rovného přístupu a transparentnosti tyto portály:

Registr smluv Ministerstva vnitra ČR na <https://portal.gov.cz>

veřejný internetový portál <http://www.vhodne-uverejneni.cz>

stránky <http://www.hvezdarna.cz>

V roce 2025 jsme uskutečnili jednu nadlimitní veřejnou zakázku:

3D projekční systém v sále digitária (10 487 tisíc Kč bez DPH)

VZDĚLÁVÁNÍ PRACOVNÍKŮ ORGANIZACE

Hvězdárna a planetárium Brno další vzdělávání svých zaměstnanců aktivně podporuje. Tento vstřícný krok považujeme za standardní zaměstnaneckou výhodu. V roce 2025 se naši zaměstnanci zúčastnili těchto seminářů a školení:

- 15. ledna 2025, Brno, Canva I – on-line platforma pro grafický design, v rámci TOP výletních cílů, Monika Čúzyová
- 19. až 22. ledna 2025, Francie, Paříž, software SkyEx pro digitální planetária, Ondrej Kamenský, Pavel Karas
- 4. března 2025, on-line, Účtování a evidence majetku, Nina Šerá
- 19. března 2025, Brno, Canva II – on-line platforma pro grafický design, v rámci TOP výletních cílů, Veronika Florianová
- 2. dubna 2025, Brno, Dlouhodobý majetek v účetnictví příspěvkové organizace, Hana Šimšová
- 13. května 2025, Brno, Program ACE-EMA – evidence majetku pro začínající uživatele, Hana Šimšová, Nina Šerá
- 14. května 2025, on-line, Systém finanční kontroly ELKO, Monika Čúzyová, Hana Šimšová
- 3. června 2025, Brno, Dlouhodobý majetek v účetnictví příspěvkové organizace, Nina Šerá
- 5. června 2025, Radešín, Kybernetická bezpečnost v praxi, Tomáš Hladík
- 31. října 2025, Brno, Financování činnosti příspěvkové organizace, Hana Šimšová
- 13. listopadu 2025, Brno, Energetický management MMB, Tomáš Hladík
- 20. listopadu 2025, on-line, Průvodce zavedením JMHZ – 1. část, Marie Ivanovová
- 10. prosince 2025, Brno, Praktický průvodce účetní závěrkou 2025, Hana Šimšová
- 16. prosince 2025, on-line, Průvodce zavedením JMHZ – 2. část, Marie Ivanovová

ZAHRANIČNÍ CESTY

V roce 2025 se uskutečnily tyto zahraniční cesty (vč. projektů z programu Erasmus+):

- 12. až 14. ledna 2025, Rakousko, Schwaz (součást projekt Erasmus+ KA2 2023/2025), Ondrej Kamenský, Roman Ponča, Tomáš Tichý
- 16. až 23. ledna 2025, Litva, Vilnius (součást projektu Erasmus+ KA1 2023/2026), Monika Čúzyová, Roman Ponča, Pavel Gabzdyl, Jiří Severin

19. až 22. ledna 2025, Francie, Paříž, školení software SkyEx pro digitální planetária, Ondrej Kamenský, Pavel Karas
10. až 11. března 2025, Německo, Darmstadt (součást projekt Erasmus+ KA2 2023/2025), Ondrej Kamenský, Tomáš Tichý
27. až 29. března 2025, Polsko, Chorzow (součást projekt Erasmus+ KA2 2023/2025), Ondrej Kamenský, Tomáš Tichý
11. až 15. dubna 2025, Španělsko, Barcelona (součást projektu Erasmus+ KA1 2023/2026), Monika Čúzyová, Ondrej Kamenský, Markéta Nevrlková, Jiří Severin
23. dubna 2025, Rakousko, Schrick, natáčení záběrů pro pořad Na hraně nebe, Ondrej Kamenský, Tomáš Tichý
30. dubna až 8. května, USA, Denver, účast na Festivalu fulldome filmů a na Dome Fest West konferenci, Ondrej Kamenský, Tomáš Tichý
16. až 18. května 2025, Německo, Jena, účast na Fulldome festivalu, Roman Ponča, Ondrej Kamenský
25. až 29. května 2025, Itálie, Řím (součást projektu Erasmus+ KA1 2023/2026), Hana Šimšová, Jana Britzmannová, Veronika Florianová, Lucie Fojtová
27. června až 2. července 2025, Řecko, Kréta (součást projektu Erasmus+ KA1 2024/2026), Monika Čúzyová, Markéta Nevrlková, Roman Ponča, Josef Forman
28. až 29. července 2025, Slovensko, Partizánské, vypuštění stratosférického balónu a natáčení záběrů pro pořad Na hraně nebe (z důvodu špatného počasí se let neuskutečnil), Tomáš Tichý, Ondrej Kamenský, Pavel Karas, Roman Ponča
14. až 19. srpna 2025, Itálie, Turín (součást projektu Erasmus+ KA1 2024/2026), Zuzana Kuljovská, Veronika Florianová, Daniel Pitoňák, Samuel Buranský
26. až 28. srpna 2025, Slovensko, Partizánské, vypuštění stratosférického balónu pro natáčení pořadu Na hraně nebe, Tomáš Tichý, Jan Píšala, Pavel Karas
8. až 10. září 2025, Francie, Bordeaux, realizace „České cesty do vesmíru“ s Alešem Svobodou – press trip ESA, Jiří Dušek
9. až 14. září 2025, Estonsko, Tartu (součást projektu Erasmus+ KA1 2025/2026), Monika Čúzyová, Markéta Nevrlková, Roman Ponča, Josef Forman
14. až 17. října 2025, Slovensko, Piešťany, Astrofilm 2025, prezentace naší produkce, Monika Čúzyová, Ondrej Kamenský
24. října 2025, Slovensko, Bratislava, Slovenské národní muzeum, setkání se zástupci University Komenského, prezentace Festivalu planet, propagace Fulldome festivalu, Pavel Gabzdyl
7. až 8. prosince 2025, Polsko, Katowice, Silesian Science Festival, Monika Čúzyová, Jiří Dušek, Veronika Florianová, Pavel Gabzdyl

ROZBOR HOSPODAŘENÍ

Výnosy Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025 dosáhly 87 978 tisíc Kč (68 639 tisíc Kč v roce 2024, 128,2 %), z toho vlastní výnosy organizace (bez dotací a transferů) činily 40 531 tisíc Kč (29 104 tisíc Kč v roce 2024, 139,26 %).

Činnost Hvězdárny a planetária Brno byla v roce 2025 podpořena příspěvkem na provoz od zřizovatele – statutárního města Brna – ve výši 38 779 tisíc Kč, který byl oproti roku 2024 navýšen o 5 936 tisíc Kč. Schválený příspěvek na provoz od zřizovatele v rozpočtu organizace na rok 2025 ve výši 40 937 tisíc Kč byl během roku 2025 navýšen o 1 006 tisíc Kč z příjmů z pronájmů nebytových prostor areálu VUT a část schváleného příspěvku ve výši 3 164 tisíc Kč na realizaci projektu „Brněnský satelit“ byla přesunuta na rok 2026. V příspěvku na provoz od zřizovatele byla dále zahrnuta částka 6 000 tisíc Kč na odvod z investičního fondu dle § 28 zákona 250/2000 Sb. (stejně jako v roce 2024).

Do výnosů roku 2025 se promítly transferové podíly související s pořízením majetku spolufinancovaného ze zdrojů EU a ze státního rozpočtu v celkové výši 1 575 tisíc Kč, z toho:

747 tisíc Kč – předání zrekonstruované budovy Hvězdárny a planetária Brno v březnu 2013, tj. investiční akce označené Přírodovědné exploratorium – rekonstrukce a dostavba Hvězdárny a planetária Mikuláše Koperníka v Brně, příspěvkové organizace, která byla spolufinancována (80,38 %) z Regionálního operačního programu NUTS II Jihovýchod pod registračním číslem CZ.1.11/3.1.00/02.01138 (dále jen projekt Přírodovědné exploratorium).

779 tisíc Kč – předání nového digitária v lednu 2014, tj. investiční akce označené Přírodovědné digitarium – návštěvnické centrum, která byla z velké části (98,68 %) spolufinancována z Operačního programu pro Výzkum a vývoj pro inovace pod registračním číslem CZ.1.05/3.2.00/09.0160 (dále jen projekt Přírodovědné digitarium).

0,5 tisíc Kč – v září 2015 ukončení a zaúčtování investičního projektu Přírodovědné kognitorium – Vědecká stezka v celkové výši 8 077 tisíc Kč (dále jen projekt Přírodovědné kognitorium). Tento projekt s registračním číslem CZ.1.11/3.1.00/41.01695 byl spolufinancován prostřednictvím ROP NUTS II Jihovýchod v celkové výši 6 308 tisíc Kč (85 %) a investiční dotací od zřizovatele ve výši 1 476 tisíc Kč.

0,5 tisíc Kč – předání doplnění digitária v březnu 2016, tj. investiční akce označené Doplnění a rozšíření Přírodovědného digitária – návštěvnického centra, která byla z velké části (98,11 %) spolufinancována z Operačního programu pro Výzkum a vývoj pro inovace pod registračním číslem CZ.1.05/3.2.00/20.0384 (dále jen projekt Přírodovědné digitarium – doplnění).

48 tisíc Kč – projekt Akumulace a využití dešťových vod pro Hvězdárnu a planetarium Brno spolufinancovaný ze Státního fondu životního prostředí České republiky v celkové výši 1 453 tisíc Kč, projekt byl realizován na konci roku 2022 a dotace vyúčtována v roce 2023

Dne 20. června 2024 nám byla schválena smlouva o poskytnutí neinvestiční účelové dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje s názvem Jihomoravský kraj fandí vědě 2024/2025 v celkové výši 1 500 tisíc Kč. Dotace byla čerpána postupně a k 31. prosinci 2025 byla plně vyčerpána. V roce 2024 bylo vyčerpáno 300 tisíc Kč na realizaci Festivalu vědy a v roce 2025 bylo vyčerpáno 1 200 tisíc Kč na realizaci akce Brno Space Days, Dny elektronové mikroskopie, Poznej brněnskou džungli, Festival planet a Festival vědy.

Dne 20. června 2024 byla Hvězdárně a planetáriu Brno schválena smlouva o poskytnutí neinvestiční účelové dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje s názvem Spolufinancování Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace v období od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2029 v celkové výši 15 000 tisíc Kč. V roce 2025 se jednalo o příspěvek ve výši 3 000 tisíc Kč. Tento příspěvek určený pro rok 2025 byl k 31. prosinci 2025 plně vyčerpán.

Ve výnosech roku 2025 se dále objevují výnosy z realizovaných projektů financovaných ze zdrojů EU v celkové výši 2 893 tisíc Kč:

Od 1. října 2023 do 30. září 2025 byla Hvězdárna a planetárium Brno příjemcem transferu na projekt v rámci programu Erasmus+, reg. č. 2023-1-CZ01-KA220-000160172 (dále jen projekt Erasmus KA2 2023) v celkové výši 250 000 EUR, tj. cca 6 061 tisíc Kč. Na projektu jsme spolupracovali se čtyřmi partnery z Rakouska, Polska, Slovenska a Finska a jejich celkový finanční podíl z dotace činil 120 tisíc EUR. Dotace byla vyčerpána v plné výši, v roce 2025 bylo vyčerpáno 2 314 tisíc Kč. Projekt vyžadoval naši spoluúčasť, která byla v roce 2025 ve výši 451 tisíc Kč. Projekt by vyúčtován a vyúčtování bylo na počátku roku 2026 schváleno.

Od 1. června 2023 do 31. května 2025 (termín prodloužen) byla Hvězdárna a planetárium Brno příjemcem transferu na projekt v rámci programu Erasmus+, reg. č. 2023-1-CZ01-KA121-ADU-000117897 (dále jen projekt Erasmus KA1 2023) v celkové výši 31 280 EUR, tj. cca 758 tisíc Kč. Dotace byla vyčerpána v plné výši, v roce 2025 bylo vyčerpáno 354 tisíc Kč, dotace byla vyúčtována a vyúčtování bylo v roce 2025 schváleno.

Od 1. června 2024 do 31. května 2026 (termín prodloužen) je Hvězdárna a planetárium Brno příjemcem transferu na projekt v rámci programu Erasmus+, reg. č. 2024-1-CZ01-KA121-ADU-000225203 (dále jen projekt Erasmus KA1 2024) v celkové výši 20 720 EUR, tj. cca 502 tisíc Kč. V roce 2025 jsme vyčerpali 171 tisíc Kč.

Od 1. června 2025 do 31. srpna 2026 je Hvězdárna a planetárium Brno příjemcem transferu na projekt v rámci programu Erasmus+, reg. č. 2025-1-CZ01-KA121-ADU-000332825 (dále jen projekt Erasmus KA1 2025) v celkové výši 21 700 EUR, tj. cca 526 tisíc Kč. V roce 2025 jsme vyčerpali 54 tisíc Kč.

Dále jsme v roce 2025 čerpali fondy organizace ve výši 12 081 tisíc Kč (1 930 tisíc Kč v roce 2024), konkrétně rezervní fond v celkové výši 1 721 tisíc Kč, a to finanční dary určené na akce roku 2025 ve výši 168 tisíc Kč (Dny elektronové mikroskopie a Festival vědy a techniky) a 1 553 tisíc Kč na další rozvoj hlavní činnosti organizace a dále fond investic v celkové výši 10 360 tisíc Kč na opravy a udržování svěřeného majetku.

Celkové náklady Hvězdárny a planetária Brno dosáhly v roce 2025 výše 87 978 tisíc Kč (68 639 tisíc Kč v roce 2024, 128,2 %).

Hospodaření Hvězdárny a planetária Brno za rok 2025 skončilo s vyrovnaným hospodářským výsledkem ve výši 0 Kč (stejně jako v roce 2024), z toho hlavní činnost se ztratou 309 tisíc Kč (-404 tisíc Kč v roce 2024) a vedlejší doplňková činnost s kladným hospodářským výsledkem 309 tisíc Kč (+404 tisíc Kč v roce 2024). Výsledek se dal očekávat vzhledem k přetržce provozu v lednu a únoru 2025 a nákladné opravě projekční plochy v sále digitária.

Koeficient soběstačnosti – poměr vlastních výnosů a celkových nákladů – dosáhl v roce 2025 výše 46,1 % (42,4 % v roce 2024). Pokud však do nákladů nezahrneme odpisy (podíl

celkových vlastních výnosů na celkových nákladech snížených o zaúčtované odpisy), pak dosahuje 54,9 % (48,8 % v roce 2024).

GLOBÁLNÍ EKONOMICKÝ ROZBOR HOSPODAŘENÍ V ROCE 2025

	skutečnost roku 2025 (v tis. Kč)	procent z celku	upravený rozpočet roku 2025 (v tis. Kč)	procent pl- nění upra- veného rozpočtu	skutečnost roku 2024 (v tis. Kč)	procent z celku	poměr 2025/2024
osobní náklady	22 386	25,4	22 328	100,3	20 986	30,6	106,7
ostatní náklady	65 592	74,6	64 825	101,2	47 653	69,4	137,6
náklady celkem	87 978	100,0	87 153	100,9	68 639	100,0	128,2
vlastní výnosy	40 531	46,1	39 706	102,1	29 104	42,4	139,3
dotace	47 447	53,9	47 447	100,0	39 535	57,6	120,0
výnosy celkem	87 978	100,0	87 153	100,9	68 639	100,0	128,2
hospodářský výsledek	0		0		0		

ROZBOR VÝNOSŮ

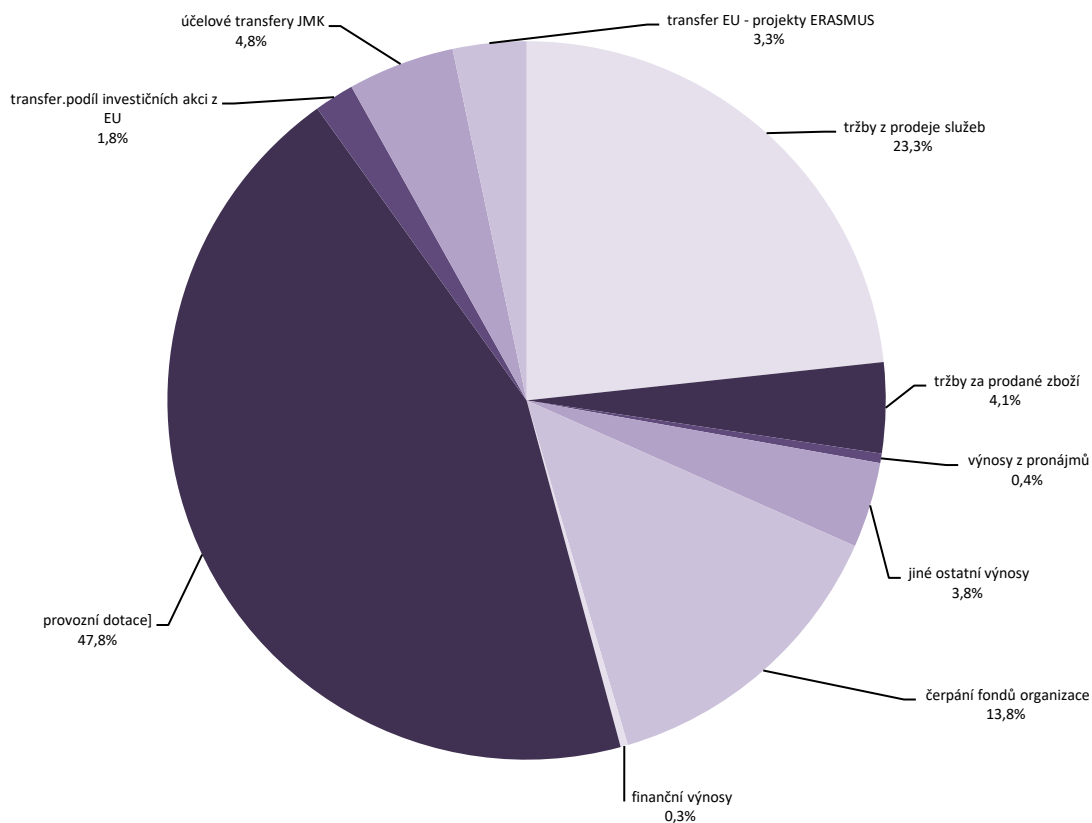
Výnosy Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025 dosáhly 87 978 tisíc Kč (68 639 tisíc Kč v roce 2024, 128,2 %).

STRUKTURA VÝNOSŮ V ROCE 2025

č. ú.	název účetní položky	skutečnost roku 2025 (v tis. Kč)	procent z daných výnosů	procent z celku roku 2025	upravený rozpočet roku 2025 (v tis. Kč)	procent plnění upraveného rozpočtu	skutečnost roku 2024 (v tis. Kč)	procent z celku roku 2024	poměr 2025/2024 v procentech
602	tržby z prodeje služeb	20 385	50,3	23,2	20 300	100,4	20 095	29,3	101,4
604	tržby za prodané zboží	3 563	8,8	4,0	3 506	101,6	3 172	4,6	112,3
603	výnosy z pronájmů	375	0,9	0,4	350	107,1	586	0,9	64,0
649	jiné ostatní výnosy	3 368	8,3	3,8	3 350	100,5	3 172	4,6	106,2
646	výnos z prodeje dlouhodobého hmotného majetku	468	1,2	0,5	0	0,0	16	0,0	0,0
648	čerpání fondů	12 081	29,8	13,7	12 000	100,7	1 930	2,8	626,0
641	Smluvní pokuty a úroky z prodlení	0	0,0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
66	finanční výnosy	291	0,7	0,3	200	0,0	133	0,2	218,8
	vlastní výnosy celkem	40 531	100,0	46,1	39 706	102,1	29 104	42,4	139,3
672	provozní příspěvek	38 779	81,7	44,1	38 779	100,0	32 843	47,8	118,1
672	transfer. podíl projektů spolufinancovaných EU	1 575	3,3	1,8	1 575	100,0	1 780	2,6	88,5
672	účelové transfery z Jihomoravského kraje	4 200	8,9	4,8	4 200	100,0	3 834	5,6	109,5
672	transfery EU – projekty Erasmus	2 893	6,1	3,3	2 893	100,0	1 078	2,7	268,4
	dotace	47 447	100,0	53,9	47 447	100,0	39 535	57,6	120,0
	výnosy celkem	87 978		100,0	87 153	100,9	68 639	100,0	128,2

DOTACE

Významnou část celkových výnosů Hvězdárny a planetária Brno (44,1 %) představuje provozní příspěvek od zřizovatele v celkové výši 38 779 tisíc Kč, který je oproti roku 2024 navýšen o 5 936 tisíc Kč. Schválený příspěvek na provoz od zřizovatele v rozpočtu organizace na rok 2025 ve výši 40 937 tisíc Kč byl během roku 2025 navýšen o 1 006 tisíc Kč z příjmů z pronájmů nebytových prostor areálu VUT a část schváleného příspěvku ve výši 3 164 tisíc Kč na realizaci projektu „Brněnský satelit“ byla přesunuta na rok 2026 (schválená výše 3 600 tisíc Kč, v roce 2025 vyčerpáno 436 tisíc Kč). Také účelový neinvestiční

Struktura výnosů Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025. Patrná je významná role provozní dotace od zřizovatele – statutárního města Brna, transferový podíl projektů spolufinancovaných z fondů EU stejně jako tržeb z prodeje služeb, zboží i ostatních výnosů.

příspěvek od zřizovatele ve výši 2 400 tisíc Kč poskytnutý již v roce 2024 na realizaci projektu Brněnský satelit byl přesunut na rok 2026.

Je zřejmé, že provozní dotace zřizovatele hraje velmi podstatnou roli v ekonomice Hvězdárny a planetária Brno. Umožňuje udržovat výši vstupného na přijatelné úrovni pro všechny vrstvy obyvatel a pomáhá s technickým rozvojem. Statutární město Brno tím dokazuje, jaký význam přikládá neformálnímu způsobu přírodovědného vzdělávání.

V příspěvku na provoz od zřizovatele byl zahrnut odvod z fondu investic dle § 28 zákona 250/2000 Sb., který byl v roce 2025 stejně jako v roce 2024 ve výši 6 000 tisíc Kč.

Další dotovanou výnosovou položkou byly v roce 2025 transferové podíly z předaných investičních akci spolufinancovaných ze zdrojů EU a ze státního rozpočtu v celkové výši 1 575 tisíc Kč a tvoří 1,8 % z celkových výnosů, z toho:

- transferový podíl na investiční projekt Přírodovědné exploratorium ve výši 747 tisíc Kč;
- transferový podíl na investiční projekt Přírodovědné digitarium ve výši 779 tisíc Kč;
- transferový podíl na investiční projekt Přírodovědné kognitorium ve výši 0,5 tisíc Kč;
- transferový podíl na investiční projekt Přírodovědné digitarium – doplnění ve výši 0,5 tisíc Kč;

transferový podíl na investiční projekt Dešťovka ve výši 48 tisíc Kč.

Dále Hvězdárna a planetárium Brno v roce 2025 obdržela účelové dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje v celkové výši 4 200 tisíc Kč (4,8 % z celkových výnosů). Jednalo se o:

neinvestiční účelovou dotaci s názvem Spolufinancování Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace v období od 1. 1. 2025 do 31. 12. 2029 v celkové výši 15 000 tisíc Kč. V roce 2025 jsme obdrželi příspěvek ve výši 3 000 tisíc Kč. Tato výše určená pro rok 2025 byla k 31. prosinci 2025 plně vyčerpána;

neinvestiční účelovou dotaci z rozpočtu Jihomoravského kraje s názvem Jihomoravský kraj fandí vědě 2024/2025 v celkové výši 1 500 tisíc Kč. K 31. prosinci 2025 byla dotace plně vyčerpána, v roce 2024 ve výši 300 tisíc Kč na realizaci akce Festival vědy a v roce 2025 ve výši 1 200 tisíc Kč na realizaci akce Brno Space Days, Dny elektronové mikroskopie, Poznej brněnskou džungli, Festival planet a Festival vědy.

Ve výnosech se dále objevují výnosy z realizovaných projektů financovaných ze zdrojů EU v celkové výši 2 893 tisíc Kč (1,6 % z celkových výnosů), z toho:

výnosy z transferu na projekt Erasmus+ KA2 2023 ve výši 2 314 tisíc Kč;

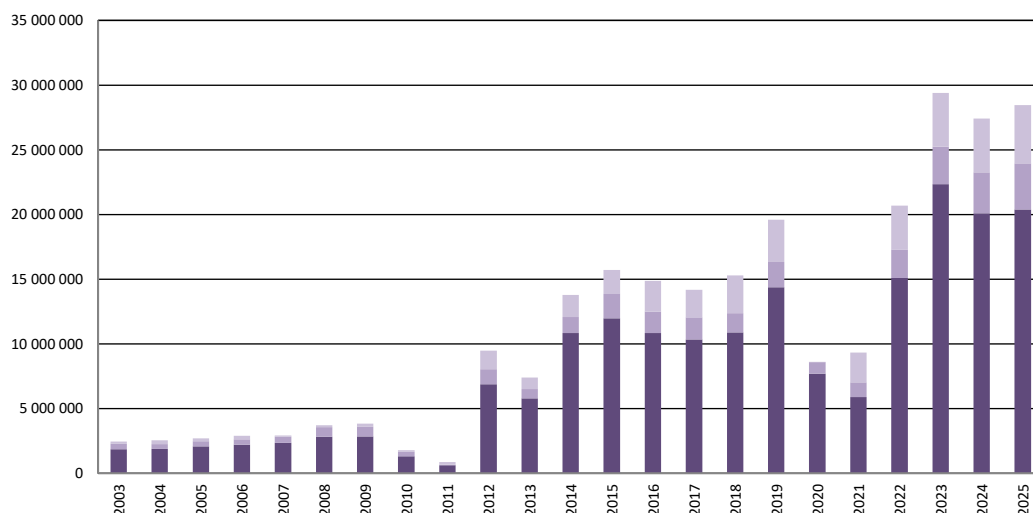
výnosy z transferu na projekt Erasmus+ KA1 2023 ve výši 354 tisíc Kč;

výnosy z transferu na projekt Erasmus+ KA1 2024 ve výši 171 tisíc Kč;

výnosy z transferu na projekt Erasmus+ KA1 2025 ve výši 54 tisíc Kč.

VLASTNÍ VÝNOSY

Vlastní výnosy Hvězdárny a planetária Brno (tj. výnosy po odečtení dotací a transferových podílů) dosáhly v roce 2025 výše 40 531 tisíc Kč (29 104 tisíc Kč v roce 2024, 139,3 %) a tvořily 46,1 % z celkových výnosů (42,4 % roce 2024).

Vlastní výnosy Hvězdárny a planetária Brno v letech 2003 až 2025. Tržby ze vstupného (tmavá, spodní část sloupce) jsou dominantní, tržby z prodeje zboží (světlejší část sloupce) a ostatní vlastní výnosy, především krátkodobé pronájmy a propagace (světlá, vrchní část). Propad v letech 2010 a 2011 je důsledkem uzavření provozu kvůli rekonstrukci, v roce 2013 kvůli uzavření hlavního programového sálu velkého planetária/digitária. Hodnoty na svislé ose jsou v Kč. Z důvodu nařízení vlády České republiky jsme měli zcela zavřeno od 10. března do 14. května 2020, znovu pak od 12. října do 31. prosince 2020. Od 15. května do konce června 2020 jsme měli z hygienických důvodů omezen celkový počet návštěvníků. Od 1. ledna 2021 do 26. května 2021 byla budova dle nařízení vlády České republiky zcela uzavřena. Z důvodu čištění projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. do 28. ledna 2024. Z důvodů výměny projekční plochy jsme měli zavřeno od 2. ledna do 17. února 2025.

Tržby z prodeje služeb (např. vstupné apod.) – účet 602 – v roce 2025 jsme utržili 20 385 tisíc Kč (20 095 tisíc Kč v roce 2024, 101,4 %).

Průměrná cena 1 vstupenky v roce 2025 dosáhla výše 134,25 Kč (126,10 Kč v roce 2024, 106,5 %). Jelikož na různé typy pořadů jsou ceny vstupenek rozdílné, odvíjí se průměrná cena 1 vstupenky také od skladby návštěvníků v daném období. V roce 2025 byla výše vstupného na:

2D pořad pro veřejnost v sále digitária – základní vstupné 170 Kč, zvýhodněné vstupné 120 Kč;

3D pořad pro veřejnost v sále digitária – základní vstupné 200 Kč, zvýhodněné vstupné 150 Kč;

2D vzdělávací pořad v sále digitária – jednotné vstupné 80 Kč;

3D vzdělávací pořad v sále digitária – jednotné vstupné 100 Kč;

vzdělávací pořad v přednáškovém sále – jednotné vstupné 80 Kč;

cestopisné přednášky, odborné pořady – jednotné vstupné 150 Kč;

pozorování večerní oblohy – jednotné vstupné 150 Kč;

pořady v malém planetáriu – jednotné vstupné 60 Kč;

exploratorium – volně přístupné k nekomentované prohlídce;

exploratorium – komentovaná prohlídka pro školy – jednotné vstupné 60 Kč;

komentovaná prohlídka budovy – jednotné vstupné 50 Kč;

voucher pro jeden vstup s platností 1 roku 180 Kč; od 12. listopadu 2024 200 Kč;

pedagogický doprovod žáků na vzdělávací pořad, včetně asistentů – zdarma;

ZTP/P a jejich doprovod – zdarma;

mimozemšťan – zdarma.

Nárok na zvýhodněné vstupné do digitária měli návštěvníci ve věku do 26 let a nad 65 let. Mimozemšťan se musí teleportovat na vzdálenost 5 metrů za méně než 5 sekund.

Od 1. září 2025 došlo k navýšení ceny u vstupného na:

2D vzdělávací pořad v sále digitária – jednotné vstupné 100 Kč;

3D vzdělávací pořad v sále digitária – jednotné vstupné 120 Kč;

vzdělávací pořad v přednáškovém sále – jednotné vstupné 100 Kč;

vzdělávací pořady v malém planetáriu – jednotné vstupné 100 Kč;

jiné pořady v malém planetáriu – jednotné vstupné 70 Kč;

komentovaná prohlídka budovy – jednotné vstupné 70 Kč.

Na speciální pořad Pink Floyd's The Dark Side of The Moon uváděný během celého roku bylo stanoveno jednotné vstupné 250 Kč.

Na 27. prosince 2025 byla stanovena speciální výše vstupného pro veřejnost v rámci akce Vánoční hvězdárna:

2D pořad pro veřejnost v sále digitária – jednotné vstupné 70 Kč, ZTP/P a jejich doprovod zdarma.

Tržby za prodané zboží – účet 604 – astronomické knihy a časopisy, pohlednice, astronomický metodický materiál, astronomické pomůcky, stavebnice, reklamní předměty a podobně. Náklady na zakoupení nebo pořízení tohoto prodaného zboží jsou vedeny na účtu 504 (2 255 tisíc Kč v roce 2025). V roce 2025 dosáhly tržby za prodané zboží celkové výše 3 563 tisíc Kč (3 172 tisíc Kč v roce 2024, 112,3 %). Hrubý zisk z prodeje zboží, tj. rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou prodaného zboží, dosáhl v roce 2025 výše 1 308 tisíc Kč (58,0 % nákupní ceny) a byl použit na zajištění provozu organizace.

Pohyb zboží je sledován na účtu 132 – zboží na skladě, část nakoupeného zboží je používána na propagaci a popularizaci naší činnosti. Zásoby zboží na skladě činily k 31. prosinci 2025 3 787 tisíc Kč (3 240 tisíc Kč k 31. prosinci 2024, 116,9 %).

Výnosy z pronájmů – účet 603 – výnosy z umístění a provozování nápojových a potravinových automatů, dlouhodobého pronájmu nebytových prostor areálu VUT (od září 2025) a krátkodobého pronájmu svěřeného majetku dosáhly v roce 2025 výše 375 tisíc Kč (586 tisíc Kč v roce 2024, 64,0 %).

Ostatní výnosy – účet 649 – ostatní výnosy z hlavní činnosti, např. tržby z prodeje pořadů a příjmy z vedlejší hospodářské činnosti (krátkodobé užívání majetku jinými subjekty, poskytnutí reklamy a propagace). V roce 2025 dosáhly ostatní výnosy Hvězdárny a planetária Brno 3 368 tisíc Kč (3 172 tisíc Kč v roce 2024, 106,2 %), z toho:

z hlavní činnosti 499 tisíc Kč (74 tisíc Kč v roce 2024);

z vedlejší činnosti 2 869 tisíc Kč (3 098 tisíc Kč v roce 2024), z toho:

výnosy z krátkodobého užívání majetku 1 419 tisíc Kč (1 698 tisíc Kč v roce 2024);

výnosy z reklamy a propagace 1 450 tisíc Kč (1 400 tisíc Kč v roce 2024).

Účet 646 – se souhlasem zřizovatele jsme prodali nepotřebný dlouhodobý majetek, a to městu Ždánice interaktivní exponát EXPO modul za 20 tisíc Kč vč. DPH, tj. 16 tisíc bez DPH a francouzské společnosti SAS RSA COSMOS 6 ks 2D projektorů, včetně 6 ks objektívů za celkovou cenu 18 tisíc EUR bez DPH, tj. cca 452 tisíc Kč.

Účet 648 – v roce 2025 jsme čerpali fondy organizace ve výši 12 081 tisíc Kč (1 930 tisíc Kč v roce 2024), konkrétně rezervní fond v celkové výši 1 721 tisíc Kč, a to finanční dary určené na akce roku 2025 ve výši 168 tisíc Kč (Dny elektronové mikroskopie a Festival vědy) a 1 553 tisíc Kč na další rozvoj hlavní činnosti organizace a dále fond investic v celkové výši 10 360 tisíc Kč na opravy a udržování svěřeného majetku, konkrétně na nákladnou opravu projekční plochy v sále digitária a na opravu veřejně přístupných podlah ve foyer.

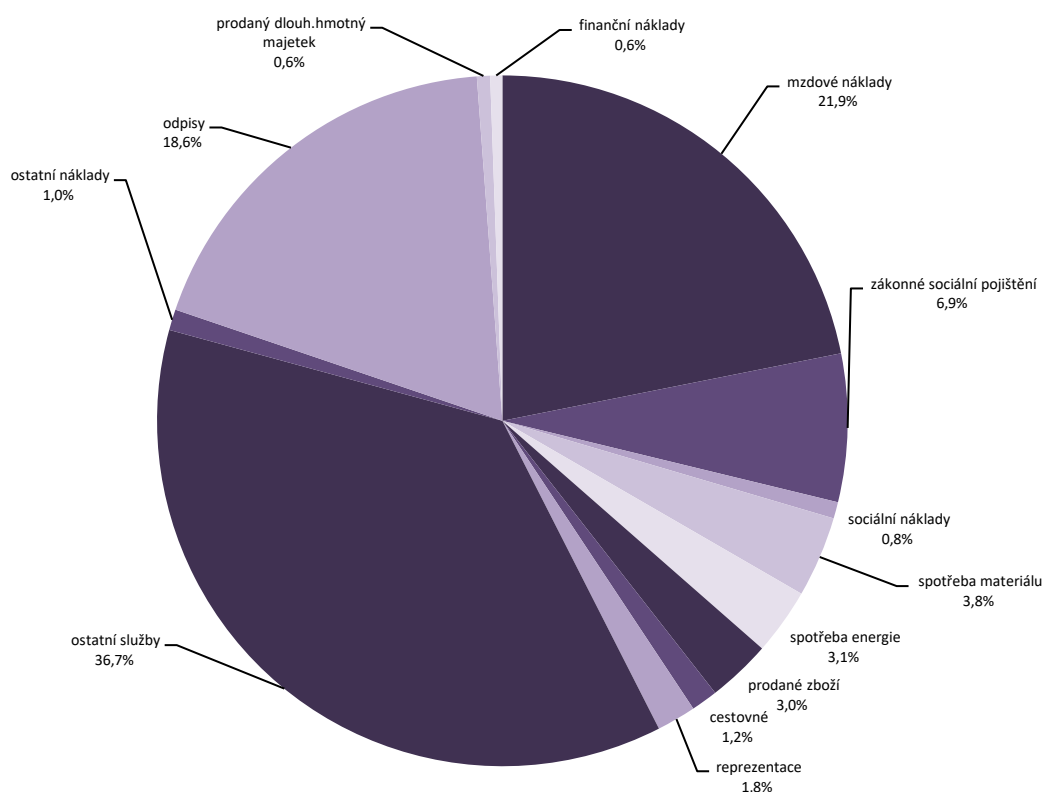
Finanční výnosy v roce 2025 ve výši 291 tisíc Kč jsou tvořeny především (219 tisíc Kč) kurzovými zisky vznikajícími například při realizaci reklamy zahraničním společností, při realizaci projektů EU a při přepočtu kurzu pohledávek a závazků k 31. prosinci 2025. Dále je zde zaúčtován kladný rozdíl z přecenění reálnou hodnotou prodaného majetku ve výši 72 tisíc Kč.

ROZBOR NÁKLADŮ

Náklady Hvězdárny a planetária Brno dosáhly v roce 2025 výše 87 978 tisíc Kč (68 639 tisíc Kč v roce 2024, 128,2 %). Oproti předcházejícímu roku došlo ke zvýšení obou položek, položky osobní náklady o 6,7 % a položky ostatní náklady o 37,6 %. Poměr osobní náklady/ostatní náklady se snížil – v roce 2025 činil 0,34 (0,44 v roce 2024).

STRUKTURA NÁKLADŮ V ROCE 2025

č. ú.	název účtové položky	skutečnost roku 2025 (v tis. Kč)	procent z daných nákladů	procent z celku roku 2025	upravený rozpočet 2025 (v tis. Kč)	procent plnění upraveného rozpočtu	skutečnost roku 2024 (v tis. Kč)	procent z celku roku 2024	poměr 2025/2024
521	mzdové náklady	16 562	74,0	18,8	16 515	100,3	15 494	22,6	106,9
524	zákonné sociální pojištění	5 242	23,4	6,0	5 213	100,6	4 932	7,2	106,3
527-8	zákonné sociální náklady	582	2,6	0,7	600	97,0	560	0,8	103,9
52	celkem osobní náklady	22 386	100,0	25,4	22 328	100,3	20 986	30,6	106,7
501	spotřeba materiálu	2 866	4,4	3,3	2 880	99,5	2 635	3,8	108,8
502	spotřeba energie	2 357	3,6	2,7	2 550	92,4	2 339	3,4	100,8
504	prodané zboží	2 255	3,4	2,6	2 280	98,9	2 072	3,0	108,8
511	opravy a udržování	11 816	18,0	13,4	11 850	99,7	4 385	6,4	269,5
512	cestovné	942	1,4	1,1	950	99,2	1 441	2,1	65,4
513	reprezentace	1 388	2,1	1,6	1 400	99,1	1 504	2,2	92,3
518	ostatní služby	27 814	42,4	31,6	26 975	103,1	22 646	33,0	122,8
54	ostatní náklady	739	1,1	0,8	570	129,6	265	0,4	278,9
551	odpisy	14 090	21,5	16,0	14 170	99,4	8 998	13,1	156,6
553	prodaný majetek	466	0,7	0,5	0	0,0	16	0,0	0,0
558	náklady na DDM	430	0,7	0,5	700	61,4	697	1,0	61,7
56	finanční náklady	429	0,7	0,5	500	85,8	655	1,0	65,5
	celkem ostatní náklady	65 592	100,0	74,6	64 825	101,2	47 653	69,4	137,6
	náklady celkem	87 978		100,0	87 153	100,9	68 639	100,0	128,2

Struktura nákladů Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025. Je patrné, že největšími výdaji jsou odpisy, náklady na přípravu nových pořadů (ostatní služby) a mzdy.

STRUKTURA OSOBNÍCH NÁKLADŮ (Č. Ú. 52)

č. pú.	název podúčtu	náklady v roce 2025 (v tis. Kč)	procent z ú. 52	procent z celkových nákladů (87 978 tis. Kč)	náklady v roce 2024 (v tis. Kč)	poměr 2025/2024
521 1	mzdy	14 271	63,7	16,2	13 664	104,4
521 2	ostatní osobní náklady - dohody	1 805	8,1	2,1	1 363	132,4
521 2	ostatní osobní náklady - dohody na projekty Erasmus+	415	1,9	0,5	409	101,5
521 4	ostatní osobní náklady - náhrady za dočasnou pracovní neschopnost	71	0,3	0,1	58	122,4
524 1	zákonné sociální pojištění - zdravotní	1 396	6,2	1,6	1 313	106,3
524 2	zákonné sociální pojištění - sociální	3 846	17,2	4,4	3 619	106,3
527	zákonné sociální náklady	582	2,6	0,7	580	103,9
52	celkem	22 386	100,0	25,4	20 986	106,7

Osobní náklady v roce 2025 představovaly 25,4 % veškerých nákladů (30,6 % v roce 2024), konkrétně na ně bylo vynaloženo 22 386 tisíc Kč (20 986 tisíc Kč v roce 2024, 106,7 %).

Mzdy – podúčet 521 1 – výše vyplacených mezd v roce 2025 činila 14 271 tisíc Kč (13 664 tisíc Kč v roce 2024 104,4 %). Z celkových vyplacených mezd připadlo:

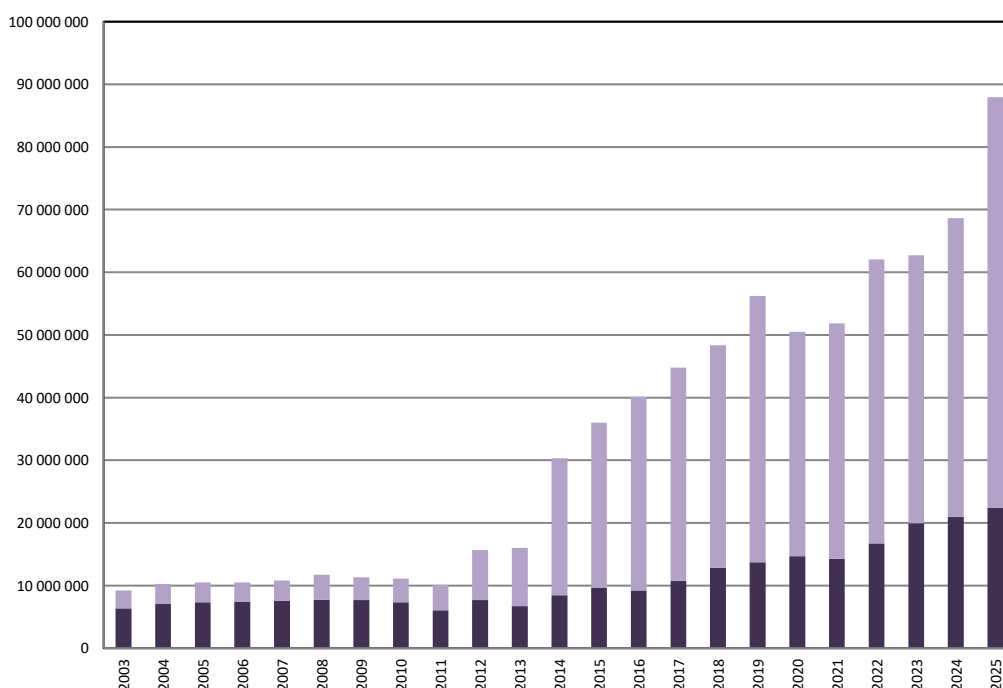
9 835 tisíc Kč (tj. 68,9 %) na nárokové součásti (tarifní mzdy, příplatky za vedení, příplatky za soboty, neděle a státní svátky, náhrady mezd);

2 645 tisíc Kč na osobní příplatky (18,5 %);

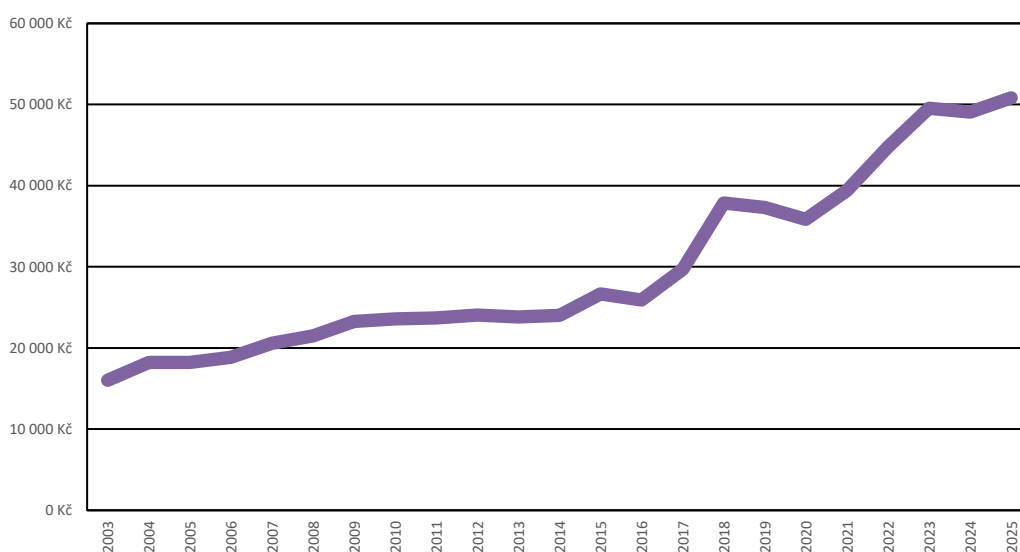
1 791 tisíc Kč na odměny (12,6 %), z toho 170 tisíc na projekty Erasmus+.

Vzhledem k předchozímu roku se podíl proměnlivých složek mzdy snížil z 32,3 % na 31,1 %. Je nezbytné zdůraznit, že naši zkušení odborní pracovníci s vysokoškolským vzděláním disponující jazykovými znalostmi i komunikačními schopnostmi právem požadují patřičné finanční ohodnocení. V odměnách jsou navíc zahrnuty i autorské odměny zaměstnanců.

Průměrná hrubá roční mzda pracovníka Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025 činila 609 876 Kč (588 944 v roce 2024, 103,6 %).

Struktura osobních nákladů (tmavá část sloupce) a ostatních nákladů (světlá část sloupce) Hvězdárny a planetária Brno v letech 2003 až 2025 (svislý sloupec je v Kč). Náklady na nové pořady, údržbu i provoz budovy rostou výrazněji než náklady na mzdy.

Vývoj průměrné hrubé měsíční mzdy 1 pracovníka v letech 2003 až 2025. Je nezbytné zdůraznit, že naši zkušení odborní pracovníci s vysokoškolským vzděláním i jazykovými znalostmi a komunikačními schopnostmi právem požadují patřičné finanční ohodnocení.

Průměrná hrubá měsíční mzda – roční mzda rozpočítaná na 12 platů – činila 50 823 Kč (49 077 Kč v roce 2024, 103,6 %). V průměru jsme v roce 2025 zaměstnávali 23,4 pracovníka (23,2 pracovníka v roce 2024), pracovní fond se zvýšil o 0,4 úvazek, tj. k 31. prosinci 2024 byl 23,45 a k 31. prosinci 2025 byl 23,85 přepočtených úvazků.

Na Ostatní osobní náklady – dohody – podúčet 521 2 – náklady na odměny tzv. demonstrátorům, kteří zajišťují veřejná pozorování, šatnářům a osobám pracujícím na dohody především z důvodu zajištění provozu 3D digitária, tj. vydávání, výběr a umývání 3D brýlí, a dalším externistům bylo v roce 2025 vynaloženo 1 805 tisíc Kč (1 363 tisíc Kč v roce 2024, 132,4 %).

Ostatní osobní náklady – dohody – 521 2 ve výši 415 tisíc Kč jsou náklady na odměny zaměstnanců realizujících projekt Erasmus+ KA2 (409 tisíc Kč v roce 2024, 101,5 %).

Podúčet 521 4 – Ostatní osobní náklady – náhrady za dočasnou pracovní neschopnost v roce 2025 dosáhl výše 71 tisíc Kč (58 tisíc Kč v roce 2024).

Zákonné sociální náklady – účet 527 ve výši 582 tisíc Kč (560 tisíc Kč v roce 2024) v sobě skrývá povinný příspěvek do Fondu kulturních a sociálních potřeb, který v roce 2025 činil 1 % z vyplacených mezd, tj. 143 tisíc Kč, pojištění odpovědnosti organizace 44 tisíc Kč, náklady na závodní preventivní zdravotní péči 13 tisíc Kč, vzdělávání zaměstnanců 21 tisíc Kč a příspěvek na stravování zaměstnanců 361 tisíc Kč.

OSTATNÍ NÁKLADY

Ostatní náklady Hvězdárny a planetária Brno v roce 2025 činily 65 592 tisíc Kč (47 653 tisíc Kč v roce 2024, 137,6 %) a tvořily 74,6 % veškerých nákladů (69,4 % v roce 2024).

STRUKTURA SPOTŘEBY MATERIÁLU (Č. Ú. 501)

č. pú.	název podúčtu	náklady v roce 2025 (v tis. Kč)	procent z ú. 501	procent z ostatních nákladů (65 592 tis. Kč)	náklady v roce 2024 (v tis. Kč)	poměr 2025/2024
0	materiál na opravy a údržbu	414	14,4	0,6	345	120,0
1	drobné přístroje a inventář	67	2,3	0,1	47	142,6
2	materiál na propagaci	1 078	37,6	1,6	504	213,9
3	materiál na pořady a výstavy	828	28,9	1,3	1 237	66,9
4	kancelářské potřeby	48	1,7	0,1	90	53,3
5	knihy, časopisy	5	0,2	0,0	4	125,0
6	úklid	163	5,7	0,2	142	114,8
7	ostatní režijní materiál	210	7,3	0,3	200	105,0
8	materiál na projekty JMK fandí vědě	53	1,8	0,1	62	85,5
9	materiál na projekty Erasmus+	0	0,0	0,0	4	0,0
501	celkem spotřeba materiálu	2 866	100,0	4,4	2 635	108,8

Spotřeba materiálu – účet 501 – v roce 2025 bylo vynaloženo celkem 2 866 tisíc Kč (2 635 tisíc Kč v roce 2024, 108,8 %), což představovalo 3,3 % celkových nákladů organizace a 4,4 % ostatních nákladů. Tato položka zahrnuje širokou škálu nejrůznějšího materiálu nezbytného na údržbu majetku, materiál na pořady a výstavy, na propagaci apod. Největšími položkami v roce 2025 byl materiál:

- na propagaci (1 078 tisíc Kč);
- na pořady a výstavy (828 tisíc Kč);
- na opravu a údržbu majetku (414 tisíc Kč).

SPOTŘEBA ENERGIE (Č. Ú. 502)

č. pú.	název podúčtu	náklady v roce 2025 (v tis. Kč)	procent z ú. 502	procent z ostatních nákladů (65 592 tis. Kč)	náklady v roce 2024 (v tis. Kč)	poměr 2025/2024
1	plyn	452	19,2	0,7	476	95,0
2	elektrická energie	1 485	63,0	2,3	1 720	86,3
3	voda	50	2,1	0,1	66	75,8
4	pára – areál VUT	370	15,7	0,6	77	480,0
502	celkem spotřeba energie	2 357	100,0	3,6	2 339	100,8

Spotřeba energie – účet 502 – náklady na zemní plyn (vytápění budovy Hvězdárny a planetária Brno), na elektrickou energii (osvětlení, klimatizace a pohon elektrických zařízení), na vodné a na páru (vytápění budov tzv. areálu VUT). Položka dále zahrnuje náklady na elektrickou energii reklamní citylight vitríny umístěné v podchodu pod hlavním vlakovým nádražím v Brně. Náklady na spotřebovanou energii v roce 2025 představovaly 2,7 % celkových nákladů a 3,6 % ostatních nákladů. Za energie zaplatila Hvězdárna a planetarium Brno v roce 2025 celkem 2 357 tisíc Kč (2 339 tisíc Kč v roce 2024, 100,8 %). Odběr plynu a elektrické energie je uskutečňován přes centralizovaný nákup energií realizovaný naším zřizovatelem. Odběr energií pro tzv. areál VUT je realizován přes VUT v Brně, jelikož je napojen na jejich síť. Zvýšení nákladů na vytápění objektů tzv. areálu VUT, bylo způsobeno dlouhodobým přerušením nájmu nebytových prostor (1-8/2025) z důvodu rekonstrukce objektů č. 14 a 15 a zrušením nájmu nebytových prostor k 31. prosinci 2024 z důvodů demolice objektů č. 16, 17 a 18.

Prodané zboží – účet 504 – pořizovací hodnota prodaných astronomických knih a časopisů, pohlednic, astronomických pomůcek, stavebnic, reklamních předmětů a podobně, které jsou součástí poskytovaných služeb našim návštěvníkům. Tato nákladová položka dosáhla v roce 2025 výše 2 255 tisíc Kč (2 072 tisíc Kč v roce 2024, 108,8 %). Ke zvýšení oproti roku 2024 došlo v návaznosti na zvýšení tržeb z prodeje zboží.

Opravy a udržování – účet 511 – náklady na opravy a údržbu budovy, přístrojů a ostatního svěřeného majetku v roce 2025 představovaly 13,4 % celkových nákladů a 18,0 % ostatních nákladů. Na opravy a udržování bylo v roce 2025 vynaloženo 11 816 tisíc Kč (4 385 tisíc Kč v roce 2024, 269,5 %). K vysokému nárůstu došlo z důvodu mimořádné a nákladné opravy opláštění projekční kopule v sále digitária v lednu a únoru 2025. Položka se skládá z nákladů na:

opravu a udržování budov ve výši 11 179 tisíc Kč;

opravu a udržování ostatní ve výši 616 tisíc;

opravu a udržování budov, tzv. areálu VUT na Kraví hoře ve výši 21 tisíc Kč.

ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ NA OPRAVY A ÚDRŽBU (Č. Ú. 511)

511 11 – oprava a udržování budovy – celkem	11 179 412 Kč
oprava vstupních dveří a stínících rolet	79 916 Kč
revize plynové kotelny a komínů, oprava plynového kotle a rozvodů	14 481 Kč
revize a udržování výtahu	56 767 Kč
revize a oprava VZT jednotek a klimatizace	101 320 Kč
revize a oprava nouzového osvětlení	126 982 Kč
malířské a natěračské práce, opravy podlah a schodů	766 583 Kč
revize a oprava nouzového osvětlení a EPS	29 026 Kč
oprava projekční kopule v sále digitária, vč. lešenářských prací	9 931 202 Kč
oprava elektro rozvaděčů a hromosvodu	73 135 Kč
511 12 – oprava a udržování – ostatní – celkem	615 402 Kč

údržba a oprava závlah	18 045 Kč
revize a opravy elektro spotřebičů, přístrojů a nářadí	122 185 Kč
revize a oprava sedadel v sále digitária	139 358 Kč
údržba projekčního systému digitária	125 122 Kč
servis a oprava vozidla	108 354 Kč
revize hasicích přístrojů	10 140 Kč
oprava a údržba fototechniky, optiky, nafukovacích modelů apod.	92 198 Kč
511 14 – opravy a udržování areálu VUT	21 401 Kč
oprava topení – objekt č. 15	11 132 Kč
revize hydrantu a hasicích přístrojů	10 269 Kč
celkem	11 816 215 Kč

Cestovné – účet 512 – dosáhlo v roce 2025 výše 942 tisíc Kč (1 441 tisíc Kč v roce 2024, 65,4 %) a představoval 1,1 % celkových nákladů a 1,4 % ostatních nákladů. V roce 2025 se naši zaměstnanci zúčastnili několika zahraničních pracovních cest v rámci projektů Erasmus+ (560 tisíc Kč), ale i mimo ně (276 tisíc Kč). Další položkou jsou tuzemské pracovní cesty ve výši 106 tisíc Kč.

Snížení nákladů na cestovné oproti roku 2024 bylo způsobeno tvorbou vlastního audiovizuálního pořadu do digitária, které si v roce 2024 vyžádalo několikadenní návštěvu Evropské jižní observatoře (ESA) v Chile. V roce 2025 se naši zaměstnanci zúčastnili a reprezentovali naši organizaci např. na mezinárodním fulldome festivalu v USA, v Německu, v Polsku a na Slovensku a také pokračovali v natáčení vlastního audiovizuálního pořadu do digitária, a to převážně na Slovensku.

Reprezentace – účet 513 – náklady v této oblasti dosáhly výše 1 388 tisíc Kč (1 504 tisíc Kč v roce 2024, 92,3 %), což je 1,6 % celkových nákladů a 2,1 % ostatních nákladů.

Ostatní služby – účet 518 – platby za služby zajišťované jinými organizacemi. V roce 2025 dosáhly náklady na ostatní služby výše 27 814 tisíc Kč (22 646 tisíc Kč v roce 2024, 122,8 %) a představovaly 31,6 % celkových nákladů, resp. 42,4 % ostatních nákladů.

NÁKLADY OSTATNÍCH SLUŽEB (Č. Ú. 518)

č. pú.	název podúčtu	náklady v roce 2025 (v tis. Kč)	procent z účtu 518	procent z ostatních nákladů (65 592 tis. Kč)	náklady v roce 2024 (v tis. Kč)	poměr 2025/2024
1	telefon, internet	170	0,6	0,3	183	92,9
2	poplatky	2 005	7,2	3,1	1 679	119,4
3	propagace	4 988	17,9	7,6	5 811	85,8
4	náklady na pořady a výstavy	10 346	37,2	15,8	11 325	91,4
5	nájemné	286	1,0	0,4	288	99,3
6	poštovné	179	0,6	0,3	189	94,7
7	software	414	1,5	0,6	264	156,8

8	ostatní	6 663	24,0	10,2	1 954	341,0
9	projekty JMK fandí vědě	1 148	4,1	1,8	772	148,7
10	projekty Erasmus+	1 615	5,8	2,5	181	892,3
518	celkem ostatní služby	27 814	100,0	42,4	22 646	122,8

Největšími položkami v roce 2025 byly náklady (mimo projekty):

na pořady a výstavy (10 346 tisíc Kč);

ostatní (6 663 tisíc Kč), z toho demolice objektu č. 18 v areálu VUT na Kraví hoře (4 857) a dále např. zahradnické práce, sběr a odvoz odpadků, konzultace a poradenství;

na propagaci (4 988 tisíc Kč).

Ostatní náklady – účty skupiny 54 – náklady na pojištění (84 tisíc Kč), na neuplatněné DPH (177 tisíc Kč), tvorba fondů (-24 tisíc Kč, tj. rozdíl mezi prodejní a zůstatkovou cenou prodaného dlouhodobého majetku) a náklady na zmařenou investici (502 tisíc Kč, nerealizovaná nová výstavba v tzv. areálu VUT). V roce 2025 dosáhla tato položka celkové výše 739 tisíc Kč (265 tisíc Kč v roce 2024, 278,9 %), což je 0,8 % celkových nákladů a 1,1 % ostatních nákladů.

Odpisy – účet 551 – dosáhly v roce 2025 výše 14 090 tisíc Kč (8 998 tisíc Kč v roce 2024, 156,6 %) a představovaly 16,0 % celkových nákladů a 21,5 % ostatních nákladů. Ke zvýšení této položky proti roku 2024 došlo především z důvodu pořízení dlouhodobého majetku na sklonku roku 2024, kde největší položkou bylo pořízení 2D projektorů do digitária ve výši 19 538 tisíc Kč a dále během roku 2025, kde největší položkou bylo pořízení PC clustru do digitária (kombinace software a hardware) v celkové výši 7 080 tisíc Kč.

Účet 553 – ve výši 466 tisíc Kč – se souhlasem zřizovatele jsme prodali nepotřebný dlouhodobý majetek oceněný reálnou cenou, a to městu Ždánice interaktivní exponát EXPO modul a francouzské společnosti SAS RSA COSMOS 6 ks 2D projektorů, včetně 6 ks objektívů.

Náklady na pořízení drobného dlouhodobého majetku – účet 558 – náklady na pořízení strojů, přístrojů a jiného inventáře v roce 2025 dosáhly výše 430 tisíc Kč (697 tisíc Kč v roce 2024, 61,7 %), což je 0,5 % celkových nákladů a 0,7 % ostatních nákladů. V roce 2025 jsme pořídili:

počítače, tablety, monitory, mobily, reproduktory apod. (231 tisíc Kč);

fototechnika a její příslušenství (28 tisíc Kč);

vzdělávací a demonstrační pomůcky (42 tisíc Kč);

nábytek a kancelářské vybavení (114 tisíc Kč);

vozik pro přepravu, vakuové pumpy apod. (12 tisíc Kč);

rozšíření licence programu pro evidenci majetku (3 tisíce Kč).

Položka finanční náklady – účty skupiny 56 – obsahuje především kurzové ztráty (330 tisíc Kč) vznikající například při nákupu zahraničních pořadů do digitária, při realizaci reklamy zahraničním společnostem, při realizaci projektů EU a při přepočtu kurzu pohledávek a závazků k 31. prosinci 2025 a dále záporný rozdíl z přecenění reálnou hodnotou prodaného majetku (99 tisíc Kč). Finanční náklady činily v roce 2025 celkem 429 tisíc Kč (655 tisíc Kč v roce 2024, 65,5 %), což je 0,5 % celkových nákladů a 0,7 % ostatních nákladů.

ČERPÁNÍ ÚČELOVÉHO NEINVESTIČNÍHO PŘÍSPĚVKU – JIHOMORAVSKÝ KRAJ FANDÍ VĚDĚ 2024/2025

V roce 2024 jsme získali neinvestiční příspěvek z rozpočtu Jihomoravského kraje ve výši 1 500 tisíc Kč na realizaci projektu Jihomoravský kraj fandí vědě v období od 1. ledna 2024 do 31. prosince 2025. Jedná se o propagaci speciálních akcí, které informují o vzdělávacích aktivitách v Jihomoravském kraji a současně je i propagují. K 31. prosinci 2025 byl příspěvek plně vyčerpán, a to v roce 2024 ve výši 300 tisíc Kč na Festival vědy a v roce 2025 ve výši 1 200 tisíc Kč na:

Brno Space Days (8 tisíc Kč);

Dny elektronové mikroskopie (118 tisíc Kč);

Poznej brněnskou džungli (19 tisíc Kč);

Festival planet (667 tisíc Kč);

Festival vědy (388 tisíc Kč).

ČERPÁNÍ ÚČELOVÉHO NEINVESTIČNÍHO PŘÍSPĚVKU – JIHOMORAVSKÝ KRAJ – SPOLUFINANCOVÁNÍ HVĚZDÁRNY A PLANETÁRIA BRNO 2025/2029

V roce 2024 nám byla schválena smlouva o poskytnutí neinvestiční účelové dotace z rozpočtu Jihomoravského kraje s názvem Spolufinancování Hvězdárny a planetária Brno, příspěvkové organizace v období od 1. ledna 2025 do 31. prosince 2029 v celkové výši 15 000 tisíc Kč. V roce 2025 se jednalo o příspěvek ve výši 3 000 tisíc Kč.

Účelový neinvestiční příspěvek byl v roce 2025 čerpán v plné výši, tj. 3 000 tisíc Kč, z toho na:

úklid budovy ve výši 973 tisíc Kč;

pronájem pavilonu na brněnském výstavišti pro realizaci Festivalu planet ve výši 719 tisíc Kč;

realizaci Festivalu vědy ve výši 1 308 tisíc Kč.

ČERPÁNÍ ÚČELOVÝCH NEINVESTIČNÍCH PŘÍSPĚVKŮ – ZŘIZOVATEL

V roce 2024 jsme získali neinvestiční účelový příspěvek z rozpočtu zřizovatele, tj. statutárního města Brna v celkové výši 2 400 tisíc Kč na realizaci projektu Brněnský satelit. Čerpání tohoto příspěvku bylo posunuto nejprve na rok 2025 a nyní do 31. prosince 2026. V roce 2024, stejně jako v roce 2025 nebyl tento příspěvek čerpán, celý projekt se bude realizovat až v roce 2026.

V roce 2025 jsme získali neinvestiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele, tj. statutárního města Brna v celkové výši 3 600 tisíc Kč opět na realizaci projektu Brněnský satelit. Čerpání tohoto příspěvku bylo posunuto do 31. prosince 2026. V roce 2025 bylo vyčerpáno 436 tisíc Kč na propagaci tohoto projektu a zbytek ve výši 3 164 tisíc Kč bude čerpán na jeho realizaci až v roce 2026.

MAJETEK ORGANIZACE

FINANČNÍ MAJETEK

č. ú.	název účtu	stav k 1. 1. 2025 (v Kč)	stav k 31. 12. 2025 (v Kč)
241	běžný účet	18 893 930,17	18 170 838,79
243	běžný účet fondu kulturních a sociálních potřeb	453 439,99	409 268,99
261	pokladna	394 043,70	374 430,85
263	ceniny	2 646,00	6 455,00
	celkem	19 744 059,86	18 960 993,63

STAV ZÁVAZKŮ

účet	název účtu	stav k 1. 1. 2025 (v Kč)	stav k 31. 12. 2025 (v Kč)
321	dodavatelé	446 475,06	4 543 138,80
324	Přijaté krátkodobé zálohy	388 294,10	164 110,00
331	zaměstnanci	1 333 334,00	1 166 862,00
333	jiné závazky vůči zaměstnancům	3 800,00	3 800,00
336	sociální zabezpečení	496 282,00	414 003,00
337	zdravotní pojištění	210 034,00	175 777,00
341	daň z příjmů	0,00	0,00
342	jiné přímé daně	149 657,00	107 137,00
343	daň z přidané hodnoty	1 476 956,67	1 138 563,43
374	krátkodobé přijaté zálohy na transfery	3 000 000,00	0,00
378	ostatní krátkodobé závazky	103 735,00	45 128,00
383	výdaje příštích období	437 118,34	467 538,74
384	výnosy příštích období	996 490,00	810 963,00
389	dohadné účty pasivní	84 964,41	8 370,00
	závazky krátkodobé	9 127 140,58	9 045 390,97
472	dlouhodobé přijaté zálohy na transfery	9 984 696,00	16 171 778,32
	závazky dlouhodobé	9 984 696,00	16 171 778,32
	závazky celkem	19 111 836,58	25 217 169,29

STAV POHLEDÁVEK

č. ú.	název účtu	stav k 1. 1. 2025 (v Kč)	stav k 31. 12. 2025 (v Kč)
311	odběratelé	202 425,16	847 005,58
314	poskytnuté provozní zálohy	8 186 799,80	242 288,67
335	pohledávka za zaměstnance	21 524,00	15 524,00
377	ostatní krátkodobé pohledávky	1 528 555,70	1 519 637,41

381	náklady příštích období	696 980,30	958 784,56
385	příjmy příštích období	153,97	588,45
388	dohadné účty aktivní	7 455 206,85	9 501 087,69
	pohledávky krátkodobé	18 091 645,78	13 084 916,36
465	dlouhodobé poskytnuté zálohy	2 388 545,40	2 299 395,80
	pohledávky dlouhodobé	2 388 545,40	2 299 395,80
	pohledávky celkem	20 480 191,18	15 384 312,16

PODROZVAHOVÁ EVIDENCE PODMÍNĚNÝCH ZÁVAZKŮ A POHLEDÁVEK

č. ú.	název účtu	stav k 1. 1. 2025 (v Kč)	stav k 31. 12. 2025 (v Kč)
973	krátkodobé podmíněné závazky z jiných smluv	1 723 644,42	0,00
974	dlouhodobé podmíněné závazky z jiných smluv	597 136,35	574 848,95
	podmíněné závazky	2 320 780,77	574 848,95
953	dlouhodobé podmíněné pohledávky ze zahraničních transferů	1 521 174,00	1 417 944,58
955	ostatní dlouhodobé podmíněné pohledávky z transferů	15 000 000,00	21 000 000,00
	podmíněné pohledávky	16 521 174,00	22 417 944,58

DLOUHODOBÝ MAJETEK

K 31. prosinci 2025 eviduje Hvězdárna a planetárium Brno dlouhodobý svěřený majetek v celkové pořizovací ceně 318 551 tisíc Kč.

Dlouhodobý hmotný majetek v pořizovací ceně 295 164 tisíc Kč, z toho:

- pozemky v pořizovací ceně 7 729 tisíc Kč;
- stavby v pořizovací ceně 137 378 tisíc Kč;
- samostatné movité věci a soubory movitých věcí v pořizovací ceně 143 390 tisíc Kč;
- drobný dlouhodobý hmotný majetek v pořizovací ceně 6 139 tisíc Kč;
- nedokončený dlouhodobý hmotný majetek v pořizovací ceně 528 tisíc Kč.

Dlouhodobý nehmotný majetek v pořizovací ceně 21 087 tisíc Kč, z toho:

- software v pořizovací ceně 6 864 tisíc Kč;
- ocenitelná práva v pořizovací ceně 3 581 tisíc Kč;
- drobný dlouhodobý nehmotný majetek v pořizovací ceně 625 tisíc Kč;
- ostatní dlouhodobý nehmotný majetek v pořizovací ceně 9 291 tisíc Kč;
- nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek v pořizovací ceně 726 tisíc Kč.

V roce 2025 jsme se souhlasem zřizovatele prodali nepotřebný dlouhodobý majetek, a to městu Ždánice pro Hvězdárnu a planetárium Oldřicha Kotíka interaktivní exponát EXPO modul v pořizovací ceně 462 220 Kč a se zůstatkovou cenou 115 552 Kč za cenu 20 tisíc Kč vč. DPH, tj. 16 tisíc bez DPH a dále francouzské společnosti SAS RSA COSMOS 6 ks 2D projektorů, včetně 6 ks objektivů s celkovou pořizovací cenou 14 702 tisíc Kč a s celkovou zůstatkovou cenou 377 tisíc Kč za celkovou cenu 18 000 EUR bez DPH, tj. cca 452 tisíc Kč bez DPH.

V roce 2025 došlo se souhlasem zřizovatele k demolici a likvidaci tří budov v havarijním stavu – objektů č. 16, 17 a 18 v tzv. areálu VUT v celkové pořizovací ceně 1 362 tisíc Kč a v celkové zůstatkové ceně 278 tisíc Kč. Demolici objektů č. 16 a 17 zajišťoval náš zřizovatel (Odbor investiční Magistrátu města Brna) a demolici objektu č. 18 zajišťovala naše organizace. Současně náš zřizovatel (Odbor investiční Magistrátu města Brna) realizoval během roku 2025 rekonstrukci ostatních dvou budov – objektů č. 14 a 15 tzv. areálu VUT tak, aby umožňovaly další používání.

FONDY ORGANIZACE

název fondu	stav k 1. 1. 2025 (v Kč)	zdroje v roce 2025 (v Kč)	použití v roce 2025 (v Kč)	stav k 31. 12. 2025 (v Kč)
fond odměn	97 713,00	0,00	0,00	97 713,00
fond kulturních a sociálních potřeb	461 685,99	143 420,00	211 822,50	393 283,49
rezervní fond – ze zlepšeného hospodářského výsledku	5 485 867,70	0,00	1 552 887,89	3 932 979,81
rezervní fond – z ostatních titulů	2 334 863,85	927 457,74	2 438 438,85	823 882,74
fond investic	16 310 458,58	17 983 811,86	26 952 962,49	7 341 307,95
celkem	24 690 589,12	19 054 689,60	31 156 111,73	12 589 166,99

Všechny fondy byly k 31. prosinci 2025 finančně kryty, jak vyplývá z rozvahy.

Fond odměn nebyl v roce 2025 čerpán.

Prostředky fondu kulturních a sociálních potřeb byly v roce 2025 tvořeny i čerpány ve shodě se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a vnitřními předpisy organizace. Tvorba byla ve výši 1 % z mezd, tj. 143 tisíc Kč a čerpání v celkové výši 212 tisíc Kč, tj. jako příspěvek na penzijní připojištění zaměstnanců (76 tisíc Kč), na stravování zaměstnanců (90 tisíc Kč) a na kulturu a sport (46 tisíc Kč).

Rezervní fond tvořený ze zlepšeného výsledku hospodaření byl v roce 2025 čerpán ve výši 1 553 tisíc Kč na další rozvoj kulturně vzdělávací činnosti naší organizace.

Rezervní fond – z ostatních titulů byl na počátku roku 2025 snížen o nespotřebované zálohy na transfery z rozpočtu EU ve výši 2 270 tisíc Kč na projekty Erasmus+, které zde byly přeúčtovány na konci roku 2024, a naopak k 31. prosinci 2025 opět navýšen o nespotřebované výše záloh na realizaci projektů Erasmus+ v celkové výši 529 tisíc Kč.

Zdrojem rezervního fondu tvořeného z ostatních titulů v roce 2025 byly také účelově vázané finanční dary na realizaci a propagaci kulturně vzdělávacích akcí v celkové výši 399 tisíc Kč, tj. na Dny elektronové mikroskopie 2025, na Festival vědy 2025 a na přípravu knihy Mikroskopy Brno 2026. K 31. prosinci 2025 z nich organizace vyčerpala 168 tisíc Kč.

Zdrojem fondu investic byly odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku poníženy o transferové podíly investic spolufinancovaných EU, tj. 12 515 tisíc Kč.

Dalším zdrojem fondu investic byl účelový investiční příspěvek z rozpočtu zřizovatele v celkové výši 5 000 tisíc Kč na nákup a instalaci výpočetního clusteru pro digitální planetárium (kombinace hardware a software). Příspěvek byl k 31. prosinci 2025 vyčerpán v plné výši.

Do fondu investic byly také zaúčtovány výnosy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku ve výši 468 tisíc Kč.

Na pořízení dlouhodobého hmotného majetku bylo čerpáno z vlastních zdrojů organizace celkem 5 593 tisíc Kč, z toho na:

SW výpočetní clusteru pro digitální planetárium (část nehrazená z příspěvku zřizovatele) ve výši 2 079 tisíc Kč;

koprodukční a finanční vklady na výrobu filmů o Kurtu Gödelovi (zatím nedokončeny) ve výši 726 tisíc Kč;

počítačovou techniku ve výši 574 tisíc Kč;

nafukovací model: Bakteriofág 5 m v celkové výši 263 tisíc Kč;

nafukovací balóny: Litosféra 10 m/5,5 m v celkové výši 666 tisíc Kč;

bronzovou sošku kráčející Fegurd, kostým kosmonauta a nafukovací stan v celkové výši 393 tisíc Kč;

pozorovací optiku a fotografickou techniku ve výši 279 tisíc Kč;

právní služby na VZ – nákup datových 3D projektorů do sálu digitária (realizace v roce 2026) ve výši 212 tisíc Kč;

klimatizace kanceláří v 1. NP ve výši 312 tisíc Kč;

technické zhodnocení budovy ve výši 89 tisíc Kč.

V roce 2025 byl z fondu investic uložen odvod zřizovateli dle § 28 zákona 250/2000 Sb. v celkové výši 6 000 tisíc Kč (stejně jako v roce 2024) a dále byl fond investic čerpán na financování oprav a udržování svěřeného majetku ve výši 10 360 tisíc Kč (820 Kč v roce 2024), konkrétně na opravu opláštění projekční kopule v sále digitária a na opravu podlah ve foyer v sídle organizace.

KONTROLNÍ ČINNOST

Na základě řídicí kontroly interního auditu byl vnitřní kontrolní systém v roce 2025 zhodnocen jako přiměřený a dostatečně účinný. Roční plán zahrnoval čtyři finanční audity. Jednotlivé audity se týkaly:

Inventarizace majetku a závazků k 31. 12. 2024 s cílem prověřit její provedení v souladu se zákonnými normami (zákon o účetnictví č. 563/1991 Sb., vyhláška 270/2010 Sb.) a příslušnými interními směrnici (příkaz ředitele 1/2024), tj. dodržení harmonogramu, dostatečné doložení zůstatků a úplnost všech dokladů. Součástí auditu byla také kontrola mimořádných inventarizací provedených během roku 2024 dle interní Směrnice o vedení účetnictví a hospodaření s majetkem v platném znění.

Cestovních náhrad projektů Erasmus+ za období 1-9/2025 s cílem prověřit poskytování cestovních náhrad vyplývajících z platných předpisů a vnitřních směrnic, zkontrolování výpočtu a výplat cestovních náhrad týkající se projektových zahraničních cest.

Cestovních náhrad za období 10-12/2024 a 1-6/2025 s cílem prověřit poskytování cestovních náhrad vyplývajících z platných předpisů a vnitřních směrnic organizace. Součástí interního auditu bylo prověřit dodržování zásad platných pro řídicí finanční kontrolu vyplývajících z vnitřní směrnice – vnitřní kontrolní systém a v souvislosti ke zjištěním posoudit dostatečnost nastaveného kontrolního systému v organizaci.

Fulldome festival Brno 2025 s cílem prověřit, zda účetní doklady vztahující se k této akci splňují předepsané náležitosti dle zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví ve znění pozdějších předpisů, zda jsou na nich uváděny správné předkontace v souladu s účetní osnovou a splatným účetním rozvrhem organizace, zda jsou dodržovány splatnosti přijatých faktur i zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a prováděcí vyhl. č. 416/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zda osoby podílející se na kontrole účetních dokladů dodržují postupy stanovené Směrnicí pro vnitřní kontrolní systém, zda jsou dodržovány Zásady vztahu orgánů statutárního města Brna k příspěvkovým organizacím, v platném znění dle úpravy schválené RMB a Zřizovací listina Hvězdárny a planetária, příspěvkové organizace v platném znění.

U vykonaných interních auditů nebyly zjištěny nedostatky závažného charakteru, které by negativně ovlivnily činnost organizace a dosažené výsledky v hospodaření. Nebyly zjištěny skutečnosti, které by mohly vytvářet rizika při nakládání s veřejnými prostředky a majetkem organizace. Operace, které jsou v rámci vnitřního kontrolního systému prováděny, jsou efektivní, účinné a jsou dodržovány interní normy a zákony.

Interním auditorem, který je funkčně i organizačně oddělený od řídicích struktur organizace, byl nezávisle přezkoumán a objektivně vyhodnocen zavedený vnitřní kontrolní systém. Nebyly zjištěny skutečnosti či náznaky nehospodárného, neefektivního a neúčelného vynakládání finančních prostředků při zajišťování stanovených úkolů vymezených zřizovací listinou.

Lze konstatovat, že vnitřní kontrolní systém nastavený a uplatňovaný na Hvězdárně a planetáriu Brno je účinný, zaveden v dostatečném rozsahu, umožňuje včas a nezávisle odhalovat porušování právních norem a tím i minimalizovat rizika spojená s nehospodárným vynakládáním veřejných prostředků. Splňuje cíl, kterému má sloužit.

Neexistují žádná významná konkrétní doporučení k nápravě či ke zkvalitnění řízení provozní a finanční činnosti v organizaci.

V roce 2025 proběhla v organizaci následná veřejnosprávní kontrola Odborem interního auditu a kontroly Magistrátu města Brna se zaměřením na dodržování právních předpisů a interních normativních aktů při hospodaření s finančními prostředky, zejména v těchto oblastech: veřejné výdaje, finanční operace, dispozice se svěřeným majetkem a peněžní fondy. Kontrolovaným obdobím byl rok 2024. Nebyly zjištěny nedostatky.

INVENTARIZACE

Na základě zákona č. 563/91 Sb. o účetnictví, v platném znění a vyhlášky č. 270/2010 Sb. o inventarizaci majetku a závazků, v platném znění a příkazu ředitele organizace č. 1/2025 ze dne 13. listopadu 2025 byla k 31. prosinci 2025 provedena řádná inventarizace majetku a závazků organizace.

Inventarizace proběhla dle stanoveného harmonogramu a byly inventarizovány všechny položky majetku, závazků a pohledávek organizace.

Na základě provedených inventur nebyly zjištěny žádné inventarizační rozdíly, byly dodržovány účetní postupy týkající se majetku, závazků, pohledávek a jejich evidence. Nebyla uložena žádná opatření k odstranění nedostatků jak v průběhu inventarizace, tak po jejím skončení.

ZÁVĚREM

Děkujeme všem pracovníkům a spolupracovníkům, díky nimž se podařilo zorganizovat všechny výše uvedené akce a projekty i těm, kteří se podíleli na přípravě tohoto dokumentu.

Děkujeme našemu zřizovateli – tedy statutárnímu městu Brnu, a také úřadu Jihomoravského kraje. Především členům Rady města Brna, zejména Markétě Vaňkové, René Černému a Jiřímu Olivovi, a zastupitelstva města Brna, Anně Putnové a Martinovi Příborskému, stejně jako pracovníkům Odboru strategického rozvoje a spolupráce, Lucii Pokorné, Františku Kubešovi a Jakubovi Rybářovi. Za Krajský úřad Jihomoravského kraje pak hejtmanovi Janu Grolichovi a vedoucímu Odboru regionálního rozvoje Krajského úřadu Jihomoravského kraje Ivo Minaříkovi. Bez jejich nadstandardní podpory napříč rokem 2025 by to stěžejí dopadlo dobře.

Děkujeme také našim vědychtivým návštěvníkům, bez nichž by to všechno nemělo smysl.

Mgr. Jiří Dušek, Ph.D.

ředitel Hvězdárny a planetária Brno a velitel stroje na základy

V Brně dne 28. února 2026

Č.j.